١٣٤٥

مجموع فيه كتب

تحفة [illegible] لاوليث ديوان ... أبانة أدعي وا

غطط غطط عبط عيبط عبطس عطي عطي

بسم الله وصل الصبح بسم الله ضاح الصبح بسم الله بات الصبح بالروح لا حول ولا قوة إلا بالله العلي العظيم

غطط غطط عيبط عبطس علي عطي

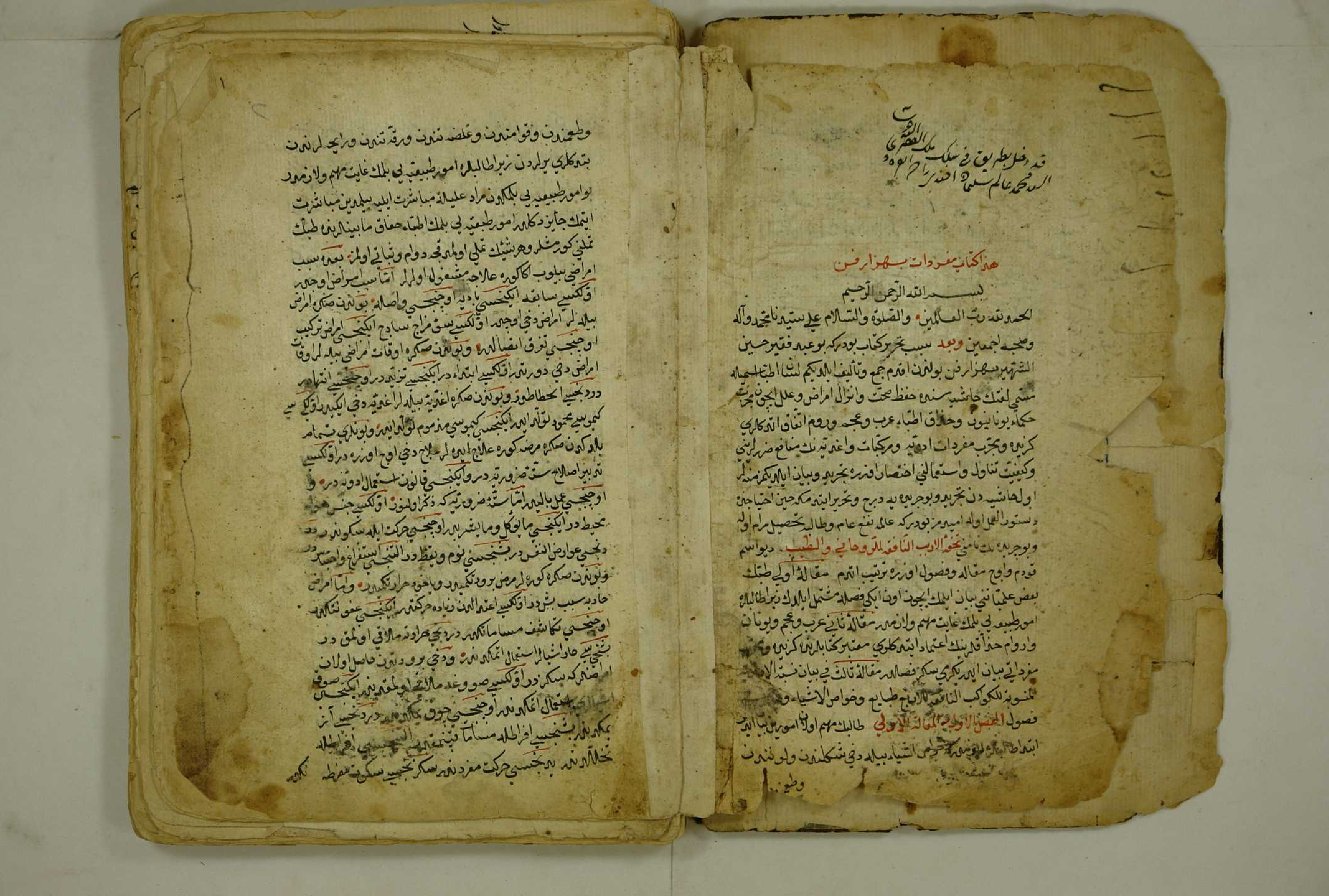
[illegible]

[illegible]

[illegible]

رسول الله صلى الله عليه وسلم أفضل الجبهة عظيم القدر رحب ... مجتمع الأحبة أفلج ... مليح كفه اشكل ... بياض وفيه بصفرة ... أفضل الأول

[illegible]

قد دخل بطريق [illegible] في ملك الفقير [illegible]
السيد محمد عالم [illegible] افندي [illegible] ١٢٠٥

هذا كتاب مفردات بهزارفن

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيدنا محمد وآله
وصحبه اجمعين وبعد سبب تحرير كتاب بودركه بو عبد فقير حسين
الشهير بهزارفن بولنن اقدم جمع وتأليف ايلدكم لسان اطبا اصطلاحنده
مسمى لغتك جانشين سنىء حفظ صحت وازال امراض وعلل ايچون مجرب
حكماء يونانيون وحذاق اطباء عرب وعجم ودوم اتفاق ايله كلري
كزيده ومجرب مفردات ادويه ومركبات واغذيه نك منافع ومضرتلريني
وكيفيت تناول واستعمالني اختصار اوزره تجريد وبيان ايلدكم مناسب
اولحاشيه دن تجريد وبو جريده يه درج وتحريرايتدم كه حين احتياجده
دستور العمل اوله اميدم بودركه عالمه نفع عام وطالبه تحصيل مرام اوله
وبو جريده نك نامني تحفة الادب النافعة للروحاني والطب ديو اسم
قودم واوچ مقاله وفصول اوزره ترتيب ايتدم مقالهٔ اولى طبك
بعض علمياتني بيان ايلمك ايچوندر ايكي فصله مشتمل ايلدك زيرا طالبه
امور طبيعيه يي بلمك غايت مهم ولازمدر مقالهٔ ثاني عرب وعجم ويونان
ودوام حذاقلرينك اعتماد ايتدكلري معتبر كتابلرده كزيده و
مفرداتي بيان ايدر تكريري سكز فصلدر مقالهٔ ثالث في بيان نسبة الاد[ويه]
المنسوبة للكوكب النافعة للابنيه طبايع وخواص الاشياء و
فصول الفصل الاول في المقالة الاولى طالبه مهم اولان امور بيانيدر
ابتدا [illegible] خواص اشيايه بيله دخي تشكلندن ولونندن
وطعمندن

وطعمندن وقوامندن وغلظتندن ورقتندن وروايحلرندن
بتدكلري يرلردن زيرا طالبه امور طبيعيه يي بلمك غايت مهم ولازمدر
بو امور طبيعيه يي بلمكدن مراد عليالذ مباشرت ايليه بيلمدين مباشرت
ايتمك جايزدكلدر امور طبيعيه يي بلمك اطباء حذاق مابيننده طبك
تملني كورمشلر وهر شيئك تملي اولمدقجه دوام وثباتي اولمز بعده سبب
امراضي بيلوب اكا كوره علاجه مشغول اولهلر اما سبب امراض وجهدر
اولكيسي سابقه ايكنجيسي باديه اوچنجيسي واصله بونلردن صكره امراض
بيله لر امراض دخي اوج وجهدر اولكيسي سوء مزاج ساذج ايكنجيسي امراض تركيب
اوچنجيسي تفرق اتصالدر وبونلردن صكره اوقات امراضي بيله لر اوقات
امراض دخي دوردر اولكيسي ابتدادر ايكنجيسي تزيددر اوچنجيسي انتهادر
دوردنجيسي انحطاطدر وبونلردن صكره اغذيه بيله لر اغذيه دخي ايكيدر اولكيسي
كيموسي محمود اولانلردر ايكنجيسي كيموسي مذموم اولانلردر وبونلري تمام
بلدكدن صكره مرضه كوره علاج ايده لر علاج دخي اوچ اوزره در اولكيسي
تدبير اصلاح ستة ضروريه در وايكنجيسي قانون استعمال ادويه در و
اوچنجيسي عمل باليددر اما ستهٔ ضروريه كه ذكر اولنور اولكيسي جنس هوا
محيط در ايكنجيسي ما يؤكل وما يشربدر اوچنجيسي حركت ايله سكوندر ودر
دنجيسي عوارض النفس در بشنجيسي نوم ويقظه در التنجيسي استفراغ واحتباسدر
وبونلردن صكره كوره لر مرض برودتدندر وياخود حرارتدندر واما امراض
حادثه سبب بش در اولكيسي اعضاء الدن زياده حركتدر ايكنجيسي عفونتلكدر
اوچنجيسي تكاثف مسامات در دردنجيسي حرارتده ملاقي اولمق در
بشنجيسي حاد اشيالر استعمال ايتمكدندر ودخي برودت دن حاصل اولان
امراض كه سكزدر اولكيسي صوو غذا ملاقي اولمقدندر ايكنجيسي صوف
[illegible] استعمال ايتمكدندر اوچنجيسي چوق [illegible] دردنجيسي آز
يمكدندر بشنجيسي افراطله مسامات تنميه [illegible] التنجيسي افراطله
[illegible] يدنجيسي حركت مفرددندر سكزنجيسي سكونه مفرطه نكدر

وبونلردن صکره طالبه لازمدر که امتلاء دخی بیله لر امتلا دخی ایکی نوعدر
اولکیسی بحسب القوه در ایکنجیسی بحسب الاوعیه وبعضی ایدی طالب معلوم
اوله که ماکولات ومشروبات بیله وایچیله ابتدا معده یه وارر
اندن هضم اول اولوب اربه صوبی کبی غلظ اولور اکا کیموس درلر بعده
جکره واروب ینه هضم اولور اکا دخی کیلوس درلر اخلاط اربعه اندن
حاصل اولور صفرا وسودا وبلغم وقان اولور اما فائده لو اولان قانک
طبیعتی حار و رطبدر ایوسی اولدر که رنکی قزل اوله نه غلیظ و نه
رقیق اوله و رایحه سی کریه اولمیه وبو منوال اوزره قان ایو غذالردن
نیم برشت یمورطه کبی واندر کبی وبعضی که کلو صفرانک طبیعتی حار و یابس در
زیرا اکثیی وطتلو طعاملردن حاصل اولور واما بلغمک طبیعتی بارد و رطبدر
بارد غذالردن حاصل اولور بالق کبی ویوغرت کبی وباش صولو یملر کبی
واما سودانک طبیعتی بارد و یابس در غلیظ قورو غذالردن حاصل اولور
طوزلو وتوزشلردن حاصل اولور صرمساق وصغیر اتی مرجمک بادنجان
کبی وهر خلط کم کوبینه سودا اولوب شویله معلوم اوله واما
طالبه لازمدر که فصول اربعه یی بیله لر وهر فصلده قنغی خلط غالب
اولور آنی بیله لر اول بهار که اکا ربیع دیرلر طبیعتی حار و رطبدر اول
فصلده قان جوق اولور اخلاط حرکته کلور چبانلر وشیشلر وخناقلر
جوق اولور واما یاز که اکا صیف درلر طبیعتی حار و یابس در اول فصلده
صفرا غالب وقوت ضعیف اولور صفراوی حمالر پیدا اولور وهضم دخی
نقصان اوزره اولور واما کوز که اکا خریف درلر طبیعتی بارد و یابس در
اول فصلده سودا غالب اولور وسوداوی مرضلر پیدا اولور [illegible]
طحال زیاده اولور قباوجقلر دخی جوق اولور واما قیش که اکا شتا
درلر طبیعتی بارد و رطبدر اول فصلده بلغم غالب اولور وبلغمی
مرضلر جوق پیدا اولور زکام ونازله وسعال کبی واما قپی اتبسی
هوا [illegible] صرت [illegible] وقوته ضعف ویرر وکوزه اغریلر جوق حاصل اولور

واما

واما صوق هوا بدنه قوت ایدر واشتها ایو هضم اولور وبکزینی قزل ایدر
وبونلردن صکره بیلمک کرک بدنی انسانده اخلاطک قنغیسی غالبدر انسانک ظاهرینه نظر
ایدر بلورکه غالب اولان خلطدن خبر ویر اما قان غالب اولمه نک علامتی
اولدر که اویقو جوق کله وجوق کرنیه وقان بزلری کبجیه وطمارلری دولی
اوله وکوزه اغر اوله وبدننده سولجیلر واقع اوله وبکزینی قزل اوله و [illegible]
قفه سنده قزیل شیلر کوره اما صفرا غالب اولمه نک علامتی اولدر که اغزی اجی
اوله وجوق صوصه وبخوده عسرت چکه واشتهاسی ضعیف اوله ویوزی
کوزی صاری اوله وکوکلی بولانه ودوشنده صاری نسنه لر کوره اما بلغم
غالب اولمه نک علامتی اولدر که کاهل اوله واغزی یاره لری جوق اوله ودوشنده
صوله ویغمور کوره بدنی صوق اوله اما سودا غالب اولمه نک علامتی اولدر که
بدنی ارق وقزل اوله ومعده سی اتبی اولوب فاسد فکرلر ایدر واوقوسی
کلمیه وکوده سنده قلقلر جوق اوله وواقعه سنده قره قورقولو شیلر کوره وطالب
اولنلره لازمدر که هر نجنک خلطنک بیانه واره خاطرین صوره اییوب تسلی ایلیه
وبعضی مزاجنه کوره غذالر امر ایده وکوره که علتی حرارتکمیدر ویاخود برودتکمیدر
کاکوره علاجه مشغول اولوب تا که خطا اتمیه حار مرضلره بارد اشیالر ایله
علاج ایده لر اما قادر اوله قدری مرتبه طبیعتنه مناسب غذالر ایله ومزوره
ادویه لر ایله علاج اتمکه مقید اوله لر واکر بلغم غالب اولورسه بلغمی ازاله
ایده شیلر ویره لر اکر صفرا غالب اولورسه صفراوی ازاله ایده شیلر ویره لر
واکر قان غالب اولورسه فصد ایده لر الفصل الثانی فصد اولنه جق
عروقلری بیان ایدر اولا برنجیسی باش طمرلریدر که اکا یافوخ دیرلر ایکنجیسی
عرق الجبهه درلر اوچنجیسی عرق الحاجبین درلر دردنجیسی خلف
الراس درلر بشنجیسی عرق الشقیقه درلر التنجیسی عرق خلف الاذن
دیرلر یدنجیسی عرق ساق العینین درلر سکزنجیسی عرق الانف
دیرلر طقوزنجیسی عرق الانسان دیرلر اوننجیسی عرق اللسان
دیرلر اون برنجیسی عرق الکحل دیرلر اون ایکنجیسی عرق [illegible] دیرلر

اون اوچنجیسی عرق حبل الذراع دیرلر اون دردنجیسی عرق اسلیم دیرلر اون
بشنجی عرق النسا دیرلر اون التنجی عرق القدمین دیرلر الفصل الثالث
مزاج بیاننده در مزاج طقوز نوع اوزره در طقوزدن بری معتدل مزاج
تغیردن مبرادر وبویله مزاجك شمدیکی حالده منتجی یوقدر وبقراط
درکه موجود ومعدوم اولان اشیا بولنمز تاکم ماضیده وجودی
بولنمشدر لکن اجسام اوزرینه ترکیب ایله تفریق متعاقب ایکن ظن
بویله که تفرق ایدن معلوم اولور ومرکب اولان موجود بولنور وبو
محلده سوز چوقدر ذکر اولنسه تطویل کلام لازم کلور زیرا بو کتابی
مختصر قلدق عارفینه اشارت ایله کفایه ایدر واما مزاجدن مراد
بزم نقدیلدر واما معتدل مفرد در مفرد دخی درتدر حار وبارد
ورطب ویابس در ومرکب اولان دخی درتدر حار ویابس وحار ورطب بارد
ویابس وبارد ورطب واما مزاجی معتدل اولان یرلر خط استوادر یعنی کیجه سی
کوندزی برابر اولان یرلردن مکه ومدینه دیمشلر بوندن صکره مزاجی
معتدل اولان یر اقلیم رابعدر واقلیم رابع یعنی ولایت عجمدر بوندن صکره
مزاجی معتدل اولان یرلر اقلیم خامس در قسطنطنیه واطرافیدر
ایمدی بیلم عزیزم بو اقلیملرك هوالری بری برینه ضد اولمغله وکواکبلرك
دورانلری دخی مختلف اولمغله تفریق ایله ترکیب وامتزاج وتحلیل ضرورت
وحکمت الهیه مقتضاسنجه نجکم انواع عناصر ثقیل وخفیف کسافت
ولطافتده حرکات وسکونده مختلف اولدقدن صکره تکونلری
دخی مختلف اولدی انکچون بعضیلرك تکونی تیزدر وبعضیلرك کج
اولدی وطوللری وقصرلری دخی مختلف اولدی وکوره سفلیده
مکونات [illegible] نسنه واردر که مولدات ثلاثه دیرلر بری معدن بری نبات و
بری نباتات بری حیوانات حیوانلرك تکونلری بسیط طبیعیده در وکبریت
حیوانیده وموميا الاصلی ایله در بو اوجه ماده الحیوانات درلر [illegible]
صانع [illegible] بونکله قائمدر اما بسیط طبیعی دیدوکمز قوای طبیعی در

وکبرین

وکبرین حیوان دیدوکمز قوای نفسانیه در وموميا الاصلی دیدوکمز
قوای حیوانیه در اما بعض حیوانلرك تکونلری معین زماننده حاصل اولور
اما انسانه اول ماده هر آن وهر زمان موجوددر حیوانات طریقی
تولدی چوقدر بعض حیوانات تعفین ایله تولد ایدر اما شول حیوان که منیدن
وابویندن حاصل اوله انلرك جوفی دخی معین زمان واردر [illegible] اوکلکی سونه
اجمالا انسانه اولان برودت یبوست وحرارت ورطوبتلرك معنی تعریف
بیان ایدهلم اولا بکتلرك طبیعتلری معتدلدر وصبیلر حرارتی بکتلر
ایله برابردر لکن صبیلرك رطوبتلری زیاده وحرارتلری یبوست اوزره در اما
بکتلرك حرارتی انلردن چوقدر واما قوجه لر ایله اورته یشلولرك طبیعتلری
برودت ایله یبوست اوزره در واما قوجه لرك رطوبتلری زیاده در اورته
یشلولردن بوندن صکره عضو انسانه معتدل اولان عضولری بیان
وبدن انسانده معتدل اولان عضولرك بری ال بارمقلرینك واوجینك
دریلریدر وبوندن صکره الك ایچی دریسیدر بوندن صکره جمله الك دریلریدر
وبوندن صکره بدن انسانی حرارتلو عضولرك اوکسیی قلبدر ایکنجیسی جکردر
اوچنجیسی جمله انسانه کی انلردر اما بدن انسانی صووق اولان عضولرك
اوکسیی کموکلردر ایکنجیسی عضروف اوچنجیسی رباط دردنجی اعصابدر بشنجی ایلکلر
التنجی دماغدر اما بدن انسانه یبوست اوزره اولان عضولرك اوکسیی
کموکلردر ایکنجیسی عضروف اوچنجیسی رباط دردنجی اعصابدر ودخی بدن انسانی
رطوبت اوزره اولان عضولرك اوکسیی یاغدر ایکنجیسی شحم اوچنجیسی لحم دردنجی
دماغ بشنجی نخاعدر واما نباتاتك مبدا تکونی جسم کثیفدر حیوانه نسبت
وبو جسم جمیع نباتاتك اجزاسنده موجوددر اویله اولسه اول نوع [illegible]
وکاهی نجم ده بعضیسی اصالتده در دالده بولنور تماما معدن نباتك ظهورینه
بو معین زمان واردر انی ظاهر اولور افلاك حرکاتی وطلوع غروبی ایله
وشمسك قریب وبعید اولمسیله ومعین [illegible] تکونی منی دکلدر مباین
شئ دخی دکلدر که نباتك مبدی ایکی اولدی اول نوعك حافظی که ایکنجیسی [illegible]

وشكل بولور بعضي دنكي ظاهر اولور وأمّا كوزة عيا ده ومبداء تولدي و تكوني
احتياجي بو قدر دير كلما ادر تغير و فساد قبول ايتمز وأمّا كوكبك طلوع
غروبندن و دورانندن رياحلر بيدا اولور كيمي شرقي وكيمي غربي كيمي جنوبي
كيمي شمالي كوكبلرك اقتضاسي حسبيله و بو رياحلرك دخي تولدلري واردر
كيفيات اربعه دن بخارات روحانيات تولد ايدر كوكبلرك تاثيرندن و
كوزة هواده نضج بولور عنصر قادر بيمور و دخي جمله سي كوكبلرك تاثيرندندر
غيري دكلدر وأمّا بو عالمده اوچ نوعي ظاهر اولنشدر بونلر در معدنيات ونباتات
وحيوانات در وأمّا مزاج عناصرك حركتندن اختلاط وامتزاجي ايجاب ايدر
وبو مزاجي تحريك ايتمه دن حيات و صورت نوعك مبداسي در وبو مزاج حاصل
اولديسي قرانلرك صادق عملري واسطه سيله كه انده وقوعي تخلف ايلمز الفصل
الرابع انواعلردن متولد اولان انواع مختلفه نك بياني ايدر بو يله بلكه مزاجه
صكره نوعك شكلنه بر جسم تشكل ايدر انده نشو نما بولور واول نوعك
كمالندن قوا واردر واحوالك واسطه سيله تمام كامل اولور بو ايكي نوعنك
اراسنده بر نوع دخي حاصل اولور اول دخي بر نوع آخر اولور ايكي نوعنك هر
برينه مشابهتي وار شول وجهله كم اشك ايله آت اراسنده قاطر اولدوغي
كبي وطاوق ايله ككلك اراسنده بر حيوان تولد ايدر ايكيسنه مشابه در و
تولد دخي نباتاته معدنيات انواعنده واقع اولور وبر نوع آخردن بر نوع
دخي متولد اولور نتكم شلغمدن طرب وبغدايدن زيوان وريحاندن تمام
وكتان تخم ايله تورب تخمي اراسنده نبع حاصل اولور و تورب تخمي بادروب
كتان تخم طولنده دربر كوموب تورب تخمندن حاصل اولور ايكنده مشابهه مخين
بو سنك بو بين عندهسي اولور بعد غاسك اولور اكثريا معدنده دخي واقعدر
نتكم قورشون معدننده المانتي حاصل اولور وباقر معدنندن زمرد حاصل
اولدوغي كبي وكومش معدنندن كوك ياقوت تولد ايدكي كبي و دمور
معدننده لعل تولد ايدكي فسبحان الخالق الذي اودع في كل نوع قوة
تولد يشابهه ويماثله ويغايره ويخالفه بحسب الادراك والاكثار والابتداع

وبناتدن

٤

ونباتاتدن برحيوان تولد ايدر اغاجلردن قورد بجزلر بيدا اولور نتشف عنا
بولور فاركبي اولور انتي برلر و مسقوده قامسلق ولابتمي قاربوز كبي بر نتيجه
واردر انك جكردكندن بر نشئه جيوز بره دوشسه قويه بر كرزده نبات قابل اولور
كبيرك جان لنور و حركته دخي كلور واول نباتك كوكي كوكلمنه دروجقور
باتنه اولان نباتدن نفقه لنور نجين اول نباتي الوب بوغزنسه بياضه مايل
قان اقز و انتي بياض اولور بنكم انته بكرزير لرلو نيز اني واردر و لو لاينك
خلقي انك دن بسنه نشا نفقه يا بوب شهر بند كيرلر نتكم قوزي در سنه يا برلر
اول ولايت اهالي سنك دائمي بودر الفصل الخامس صور اجسام تغيراتن بيان
ايدر صورت نوعيه وصورت اصليه صورت باطنيه نك بقاسيله در اجسامك دخي
ايكي صورتي واردر بري خارجي در تغير قبول ايدر و بري باطني كم تغير قبول
ايلمز بو كه مثال بودر كه مكلس التونك صورتي خارج اولور امّا صورت باطنيه سي
خارج اولمز ومصعد ومكلس و زيبق دخي صورت ظاهريه سي خارج اولور
وأمّا صورت باطنيه سي خارج اولمز بو كه دليلمز بودر كه بنه تدبير اولنسه
صورت ظاهريه سنه عودت ايدر وبونلري فرق ايلمكه عبرت بو قدر آتش
كوردكي اوجوجي وباياجي و تو تو نمزه وبونلر كبيلره روح ديلور وأمّا
آتش اوزرنده ثابت اولوب قلانه جسم ديرلر وحكما بو مشاركه ارواح
تثبيت واجسام تصعيد ايلمكه قادر اولان تمسنه واصلين ديرلر
عقد بو كه ديرلركه روحلري ثابت ايلمكدر وتحليل ديركلري جسدلري روح
لطيف ايلمكدر ودخي ارواحلرك انواعي واردر حكما قتنده زيبق و
كبريت و زرنيخ وانفيا كبي وار واحلرك بعضيني ثابت ايلمك سهلدر و
بعضيلرك كوجدر واجسادلري دخي بو كه كوره در بعضيسي حل اولمغه
آساندر بعضيلري كوجدر اشيا عنصريه نك تكوينلرينه وحفظلرينه ايكي
روح استعمال ايدرلر طبيعتي برسي حاردر تحليل بشماقيه وبرسي
آتش در كه انده آتيرلر ايكنجي هوا مكثف روحدر بو ايكي روحلرك
واسطه سي ايله عنصريانلرك تكوينلري تمام اولور الفصل السادس

عالم اکبر ایله عالم اصغرك بیاننی درکه اکا انسان دینلور بیل و آگاه اول که
انسان بر شریف مخلوقدر و نسخهٔ کبرادر نتکم قرآن عظیم الشانده وارد
اولمشدر ولقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم دیو مدح ایلمشدر بر عالم اکبر
اولنلر جمله سی انسانده دخی موجوددر و انسان ایله عالمك هر برینك صورت
جسمانیه ظاهر و روح نفسانیه باطندن مرکبدر جمله موجوداتك هر
بری انسانده دخی موجوددر زیرا فلك محیط جمله عالمه مشتملدر اکر افلاك
واکر نجوم و عناصر و موالید جمله سی بو که کوره مشتملدر واما حکما عالم
اکبری اوچ قسم اوزره تقسیم ایدرلر نتکم عناصرك عالمی که سفلیدر افلاك
عالمی و فرقیدر وانسان دخی اوچ قسمدر دماغ و قلب و معده نتکم طعام معده ده
هضم اولور اندن صکره کیموس اولور و بدنك جمله سنه سرایت ایدر عناصرلو
تغذی ایدرلر استعدادلری حسبیله نتکم عالم اکبرده کون و فساد و زیان و
نقصان قبول ایدر کلوری کبی عالم عناصر دخی قلب حیوانك مبداءدر باش ایله معده
ادراکلرك مبداءدر و حواسلرك و بدنك مدبرلریدر عالم افلاکلرك
اوزرلرینه اولان ارواحلر کبیدر نتکم عالم اکبرده یدی کواکب سیاره وار
انسانده دخی یدی عضو رئیس واردر دماغ قمره منسوب قلب شمسه منسوب
ید عطارده منسوب و جکر مشتریه منسوب و مراره مریخه منسوب
طحال زحله منسوب آلات تناسل زهره یه منسوبدر نتکم فلکلرده بروج و انجم
موضوع حرکت واردر انسانك دماغنده بو موضوع حرکت دخی واردر نتکم
حیوانات اندن ناشیدر و عالم اکبرده ریاح مختلفه اولدوغی کبی انسانده کلمات
و قراقر دخی و عالمده زلزله اولدوغی کبی انسانده تترمك و دیش قجردمق وارد
و عالمده یغمور اولدوغی کبی انسانده ده اسهال و تبول واردر عالمده صاعقه
وار انسانده دخی قولنج و سکته واردر عالمده قورولق وار انسانده اوکوز
سزلق واردر یغمورلر و طوفانلر اولدوغی کبی کوز یشی مج واردر عالمده هوا
معتدل و سحابك کدورتی اولدوغی کبی انسانك حال صحتنه متشابهدر
ارضده طاش معدنی اولدوغی کبی انسانده دخی قوم و طاش واردر و ارض

انسانك

انسانك اتنه وار معلق طمرلریدر و ذکر مثانه سیدر نتکم بابا دیشه بیتی
وار انسان دخی عالمه مشابهدر بعضیلرك نفسی عزیزدر بوبرکلری ارسلان
بوبره کی کبی و آق بابا کبی و بعضیلر نفسنی چابوك طوشان کبی و قویون
کبیدر و بعضیلرك بخیله قوزی کبی و بعضیلرك صداقتی طاهر و عواودنجی
تمساح کبی بعضیلرك میل و محبتی ایتشی یتجه اظهار ایدر بعضیلر قوشلر کبی یازین
کلور قیشن کیدرلر و بعضیلر حرامی درفاره و سکساد کبیدر و بعضیسی
کینلی دوه کبیدر و بعضیسی چوق صاینغی غراب کبیدر و بعضیسی زن دوست
میمون کبیدر و بعضیسی موسیقیده ماهر بلبل کبیدر و بعضینك اولادی چوق
طوشان کبی و بعضیسی ناپاك خنزیر کبیدر و بعضیسی بخیل کلب کبی و
بعضیسی حریص درفرنجه کبی بعضیسی چوق سوزلو صقا قوشی کبیدر
بعضیسی نفسی عزیزدر بلان کبی انسانی کوردکده جمله بدنی تشنیم ایدر
باشنی صاقنور بعضیسی عاقل کوکرجن کبی بعضیسی امور مستقله بیلور اری و
قرنجه کبی و بعضیسی ادراکی یوق مرکب کبی و بعضیسی منتظم آت و طاوس
کبی و بعضیسی بلم تکبر اظهار ایدر بالدوکی چوقدر تلکی کبی بعضیسی اجتهاد
بنا دوزر قرنفوج کبی بوکه بکره قیاسا کلمز انسان حیواندن اجتهادلردر
نتکم بونجالکی فارن دن اخذ ایدر و بعض قوشلر واردر بالوع قرلردالمو تغی
ایله الدوغی بر اولور انسان تریاکی اندن اخذ ایتمشدر نتکم بعض قوشلر
واردر بیلان سکر دبی و برنجی دراوتلر واردر یارهلره نفعی اولدوغن
بیلوب مجروح یاره لنوب وارر اوتلرن الحال ایدر یارهلرینی اوکلور ودخی واربانه
کوزه نفعی وار یلان بونی بیلوب مجروح قیش کونلرینی براغنده طورمغیدن
اعمی اولور اول بهارده بر یوزینه جقدقده دار یانه یه جس الوب کوزلرینی
اوداونه سوریجه آچلور و کیك مجروح یلانی یبوب زهرلری زیاده حرکت ایتدکده
کوه یجه ساسالیوس بولوب اندن یبوب فی الحال اول زهرلری دفع ایدر
ودخی کیکلك و کوکرجن بر زهر بو شیئی بردنه حس ایدوب وارر دفنه
یمشنی یدکده دفع ایدر و کچینك کوزلری قیقلرینه کاهیجه بوشنی بیدر

اولور آنی بیلوب بردکنک اغاجنه قبقالرین سوروب قان آقیدوب
خلاص اولور آنلرک دخی طمارلری طولوب بدنی آغرلشوب بلنجک دیشی
ایله طمارلرین یرتوب قان آقیدوب خلاص اولور

الفصل السابع

طبك اساسنی بیانندهدر اولا بو طبك اساسی اوچ شیدر اولا علم
طبی اوکرنه اوستادلرك وضع ایلدکی قاعده اوزره نتکم ذکر اولنمشدر
و بونلردن صکره اسباب امراض فرق ایلیه تا که هر علتك وارد قنده اول
مرضك علتی حرارتکمیدر برودتکمیدر یبوستکمیدر رطوبتکمیدر بونلری
فرق ایلیه و دخی خواص اشیاء اوکرنه کمیاتن و کیفیاتن و تحلیلن و
تعریفن بیله زیرا بونلری بیلمك لازمدر که طبیب بو اوچ عملك برینی نقصان
اوزره بیلسه البته آنك هر ایشی نقصان اوزره اولور

الفصل الثامن

بدن انسانده اولان قوالری بیاننده‌در قوای طبیعی دیدکلری بلسان طبیعیدر
انك محلی جکردر بدنك تغذیه سی ایله نشو و نماسی بو لوردر قوای ثانیه قوای
حیوانیه و کبریت اصلی دخی درلر بدنك حیاتی بونکله قائمدر بو قوانك
دخی محل قلبدر قوای ثالثه که قوای نفسانیه دیرلر زیبق اصلی دخی درلر
بو قوانك محلی دماغدر حس و ادراکی ظاهره و باطنه بونکله قائمدر و بلکه
بو انسانده ایکی جسم واردر بری جسم ظاهردر که عناصر اربعه دندر قان
و سائر بو بدن انسانده ایکنجی جسم خفیفدر ظاهرده کورنمز و بو ایکنجی
جسمده نور طبیعتك تأثیری واردر که بنوتك والهامك سببیدر
اجسام علویه و فلکیه مناسبدر و بو جسم باطنی جسم ظاهرده دخی
مناسبدر و بو ایکی جسم ارتباطی مؤلف روحدر که آلتدر بلکه ظهور افعالی
و حیاتی بدن انسانه ایصال ایلمه سیدر بو بیله بلکم اخلاطك تغذیه امر
واحددر اختلاف یوقدر زیرا بو اخلاطك کیمیسی نجحدر و کیمیسی نضجدر و بعضنه
زیبق غلبه ایتمشدر و بعضنه ملح غلبه ایلمشدر و بعضنه کبریت غلبه ایتمشدر و بو اوچ
شی ترکیب اولوب نضجی یا ناقص یا زیاده اولور امراضك انواعی بونلردن نبعه
اولور و بو ترکیباندن حاصل اولور حکما انلره طرطیره درلر و بونلردن

امراض

امراض مختلفه تولد ایدر

الفصل التاسع

امراضك انواعی بیاننده‌در حکما
قتنده انواع امراض اوچ شیدر بری زیبق ایکنجی کبریت اوچنجی ملحدر بونلرك هر برك
دخی اصلی اوچدر بو که مناسبدر زیرا اصلینه مطابقدر ولکن بو اوچ شیئك
زیاده و نقصانی اولمسیله درلو مرض ظهوره کلوب تغییرده و تفریقده و تحلیل
و انعقادده بربرندن اوزرینه زیاده اولمسیله موافق و غیر موافق غذالر
استعمال ایتمکله اجناس امراض حاصل اولور و اسباب سماویه دخی مؤثردر تجدید
اولمسنه بو اوچ اوصولدن انواع نباتات و حیوانات و معدنیات تربیه اولور
اصلی بو اوچ شیدن دخی انواع مختلفه مرضلر حاصل اولور زیرا امراض دخی واحددر
نتکم ذکر اولندی کبریت و زیبق و ملحدر فحکم کبریتده بر غریب حرارت
عارض اولورسه آنك بخاری بدنه منتشر اولور ضروب مختلفه ایله حمالر
و اورام و فلق و عمونیه و بو مقوله مرضلر حاصل اولور فحکم زیبقده بر طمع ایدنجه
حرارت عارض اولورسه بخاری دماغه صعود ایدر انواع نوازل بونلردن تولد
ایدر سکته و فالج کبی و بو که بکره مرضلر پیدا اولور و اکر زیبقده قوی حرارت
واقع اولورسه دماغه صعود ایدوب قالور انواع امراض دماغیه تولد ایدر
قرانیطس و مانیا و مالیخولیا و صرع و بو که بکره مرضلر حاصل اولور و اکر اول
زیبقده تحلیل عارض اولورسه و طرطیره دخی قارشورسه اوجاع مفاصل و عرق
النساء و نقرس پیدا اولور و بو که بکره مرضلر دخی تولد ایدر واما ملحدن
تولد ایدن امراض چوقدر و اسملری معلوم اولان امراضك اکثری ملحدندر
بو نجه درت قسم اوزرینه درلر اکر که منحل اولورسه اسهال و استسقا و بو که
بکره مرضلر حاصل اولور اکر که محترق اولورسه کیجیك و اویوزلر و قوبالر
و قرحه لر و سرطان و اصفر بود و حب افرنجی و داء الثعلب و بو که بکره امراضلر
حاصل اولور و اکر منعقد اولورسه تالیل و صلابت و غدت و خنازیر و بو که
بکره مرضلر حاصل اولور و اکر بخار ایله کبریت عارض اولورسه حمای عرقیه
عارض اولور

الفصل العاشر

بدن انسانه عارض اولان امراضلرك
کیفیتنی تولدلرنی و طبیعتنی و بونلری نه شکل دفع ایلدکلرینی بیان

ایدر حکما بونلره طرطیریت دیو تسمیه ایدرلر اکل شرب که بو نفس معدیه
وارر اگر هضم صالح اولورسه ماده حیات اولور بدنه اندن صالح تغذیه
حاصل اولور فضله سی دخی مأکولات ومشروباتک اوچ قسم در بری زیبق
وبری کبریتی وبری ملحی در زیبقدن اولان فضله طبیعت مساماتندن
دفع ایدر وکبریتدن حاصل اولان فضله طبیعت امعادن دفع اولور ملحدن
حاصل اولور فضله طبیعت بولدن دفع اولور زیرا بو ذکر ایلدکمز فضله لر بدن
انساندن کرکلی دکلدر صحتک ضدیدر پس امدی حق سبحانه وتعالی حضرتلری
بو فضلات بدن انسانه مضر اولوب انسانه نافع اولمادوغیچون بونلری
دفع ایچون هر بر موضعی قولر خلق ایتمشدر فتبارک الله احسن الخالقین
ای طالب بلکم فجن معده ده قوت اولورسه وقوة ممیزه دخی قوتیله بولنه
اول زمان عنده لر اعضالره خالص منفع اولور واگر معده ده قوة وقوة ممیزه
دخی قوتی نقصان اوزره بولنورسه اول محلده غی اعضالره غیر صالح منفع
اولور وهضم اولنان نفع دخی منفع اولور اندن جگره وارر هضم ثانی
اولور واندن صکره بر دخی تمیز اولور فضلات دخی منوال مشروح اوزره
منفع اولور اگر لونی یا قوتی دنکده اولورسه بو کرکلره منفع اولور واندن
مثانه یه منفع اولور واگر جگرده اولان قوة ممیزه ضعف اوزره اولورسه بوله
منفع اولور اخلاط لر جمله بلله منفع اولور اگر زیبقک وکبریتک و
ملحک بر بسنک غلبه سی ضعف اولان عضولردن بونلک اوزرینه ضم اولور
درلو امراض مختلفه بیدا اولنور نتکم ذکر اولندی وحکماء متقدمین بو
معانی ذکر ایتمدیلر انکچون نتکم بو کونه مرضلرک تدبیرنده عاجز قالدیلر اما هر
کیمکه بشنجی جوهرک تدبیرینی بلورسه که اکا ذهب الحیوانات دیرلر بلکل کیم
طرطیر یا بدن تولد اولان امراضلرک علاجی آسان اولور وبلکل کیم بو طر
طیریت دیدیکمز درت نوع اوزره در عناصر اربعه کبی طرطیر اول اولدرکه
نبات ارضدن حاصل اولور طرطیر ثانی اولدر که صودن حاصل اولوب [illegible]دن
حاصل اولان بالق وبنکج کبی طرطیر ثالث اولدر که حیوانانک وقوشلرک

انلرندن

انلرندن حاصل اولور طرطیر رابع استنشاق هوادن حاصل اولور فجن بر
یرلر بخار وبر یرلر دخان استنشاق ایدرسه یا طاعون ویا جماله بیدا
اولور بوکه علاجی کلی دیرلر بلمین نکنه لر بو علاجک عهده سنه قادر اولمزلر و
طرطیرک دخی انواعی قادروه در ظاهر اولور بونی تونیو قادر اولمیلر بو مرضه
دخی قادر اولمز واصول ثلاثه نک بر بنک غلبه سندن که زیبق وکبریت وملحدر
جالینوس اتباعی بو معنای بلمزلر انلرک بلدکلری یالکز امراضک تولدلری یا
صفرادن یا سودادن ویا قاندن ویا بلغمدن دیرلر اخلاط اربعه اطلاق
اولنور وبو ذکر اولنان طرطیردن قان وبلغم وصفرا وسودا تولد ایدر و
مرض حقیقی بدن تولد ایلدیکنی بلمیداول مرضلرک علاج ایدوب بلور حق ایسه بو درکیم
علاج ایلمک سبب قطعی ایلمک مذکور طرطیرک هر قنغی سنه غلبه وارسه آنی
اعتدال اوزره کتوره مکدر انسانک حرارتی تشمسک حرارتنه بکزر برودتی
قمرک برودتنه بکزر و بونلر عینا بنضج وبرر وتمیز ایدر صالح اعضالره کوندرر
وبو انسانده اولان حرارت مجرد بر جوهر در عالم اکبره متشابهتی واردر نتکم
اعضالرت صحیح وسالم بولنورسه اول وقت انلردن متولد اولان اخلاط
جمیع اولور اعضالره کوندرلور محتاج بقطعه باعث اولور نتکم بر بوده صقط
وضربه وظع واقع اولمسه اول موضعه بر مدت تدبیر اولنمسه اول موضعی
طرطیر بالطبع سیال اولان ماده عقد ایدر هر قنغی موضعی بولنورسه عالم
اکبر ایله عالم اصغرک نسبتینی تشخیص ایدنلر طرطیردن تولد ایدن امراضلرک
علاجلرین بلورلر زیرا دو تدنک مناسبتی هر قنغی عضوه مناسب اولدوغنی
بلور نتکم کومش وکوک یا قوت زمرد وبراج دماغه مناسب اولدوغی کبی وکبریت
آق جگره مناسب اولدوغی کبی ای طالبلر بو ذکر ایلدکلری بر قاعده دربالدکه نی
صکره ان شاء الله هر عضوه مخصوص ومناسب اولان علاجلری دخی واقف
اولدوغز مرتبه بیان ایده ز الفصل الحادی عشر نبضک بعضی احوالنی
بیان اولنور تحقیق بلمش اولکم نبض مزاجک میزانیدر ومزاجک معتدلی و
غیر معتدلی نبضدن استدلال اولنور ونبضک بر قاچ مخصوص موضعی

واردر انلری بیلوب بو قلنجه معتدل میدر وغیر معتدل میدر معلوم اولور اول ایکی
موضعی قولنجدر که قلنجه تعیینده شمسه منسوبدر ایکنجی شقیقه لردر بری قمره
منسوب و بری عطارده منسوبدر اوچنجیسی عنقعه دربری زهره یه
منسوب و بری مریخه منسوبدر دوردنجیسی اباقلوده دربری زحله منسوب و بری
مشتری یه منسوبدر بو عروقلرك واسطه لری ایله خلطك انواعی بیلنور باخصوص
امور طبیعه لری بیله اگر مرض حار ایسه گرکدر که دخی نبضه ال اورمدن خسته
اللرینی ویاخود ایاقلرینی صوق صویه قویه ویاخود بر دولابده که صوق صویه
بازوی خسته نك نبضنه قویه سن که انده اولان حرکت ذاتیه یی معتدل اوزره توقف
کوسترن اگر مرض صوق ایسه علیلك اللرینی و ایاقلرینی اسیجق صویه قویه سن
ویاخود بو بزی اسیجق صویه باتوروب نبضك اوزرینه قویه سن بر مقدار
حتی اوله ومعلوم اوله که کبو بتی مرضلرده نبض تیز تیز اولور چنکم مرض
حار اولدوغی تعیین بیلوب نبض ضعیف الحرکه اولور امدی روح حیوانیه
انی حادث اولدوکه حیاتك نفوذه مانعیدر و دخی صوق مرضلرده نبضك
حرکتی کچ اوله اما قوتی ضعیف دکلدر اگر قوتی ضعیف بولنورسه تحقیق کم
انده نسنه واقع اولمشدر که روحك نفوذنه مانعدر امدی بیوك و آغریده
شامل و عام امراضلرده لازمدر که نبضك احوالنی ذکر اولنان یرلرده مراعات
ایده بوب کوره لر بو مرض بر عضوه مخصوص اولدوغی زمانده کما مرجعت
اولنمدقده اول عضوه آفت ارشدیکی سکا معلوم اولور کرکدر کم نبضه ال
اورمق دلیسك کرك صباح اولسون کرك اخشام اولسون شرط بودر که
حرکت نفسانیه و بدنیه اولمامق کرك والله اعلم بالصواب الفصل الثانی عشر
بولك انواعی بیانندهدر معلوم اوله که ایکی وجه اوزره در بری خارجیدن
وبری اکل و شرب دندر اولکیسی اخلاطدر کم عضولك سوء مزاجندن ویاخود
امراض ترکیبیه دن ایکنجی بودر که کبد دن و معده نك و بوکلرك صحیح
مزاجنه دلالت ایدر اما سوء مزاجك و امراض ترکیبك صحتنه و مرضنه دلالت
ایدر و معلوم اوله که قاروره دخی اوچ قسم اوزره در اولکیسی کبریتیت

ایکنجی

ایکنجی زنبقیت اوچنجی ملحیه در اما شویله بلکه قاروره نك دبنده چوکنه
رسوب درلر زنبقیه وصافیسی ملحیه در دنکی کبریتیه در چنکم قاروره
النده الی قوه لازمدر که علیله تنبیه ایده سن قاروره لی تغییر ایدیجك غدا
استعمال اتمیه و پرهیز اوله واگر مرض حار اولوب و علیل بر ایجه لك صوسزلوغه
طاقت کتورمدیکی مشاهده اولنورسه اول وقت مقدار شرب اولنورسه بلك
کرك و بولك رنکی یا قوتی اولمق کبریتك ازدیادی ویاخود نقصانی حسبیله در
اگر بول صافی اولورسه دماغك امراضنه دلالت ایدر و معلق اولان رسوب
بدنك تنوره نه دلالت ایدر ویاخود آق جکرك ویا معده نك و طحالك امراضنه
دلالت ایدر اکثریا قاروره نك دبنده چوکن رسوب بدنك اسفلنی ویا بوکرکه
ویا مثانه یی ویا بیلی ویا یان بقلرینی ویا ابقلرده اولان علتلره دلالت ایدر
اما چنکم بر کمسنه دن قاروره المق مراد ایلسك کرکدر که بر بللوردن یا
قاروره ایده سن آینه کبی صافی اوله تخمینا ایکی یوز درهم مقداری صواله اوله
اما قاروره سن آلدوغك ادمه تنبیه ایده سن کم کیجه یاتوب صباح قالقدقده
اولمدیکو قاروره نك ایکنجی بوده نه مقدار بتول ایده بلورسه ایده و ایکی
دفعه بتول اتمیه زیرا قاروره باطل اولور اعتماد صباح بتول ایتدکده در قارو
ره نك اغزینی قپایوب برخوشجه حفظ ایلیه لر بعده ایکی ساعتدن صکره طبیب
قاروره یی الوب تحریك ایلیه حرکتدن صکره کوره علت قنغی عضوده اولدوغی
علامتلری ایله بیله نتکم ذکر اولندیکی حماری و باشینه و عضونلی امراضلرده
بولك رنکی زرنیخ رنك اوله ویاخود دبخاری اوله و اگر سمتنی زنبقیه دن
اخذ ایلدیسه بولك اوزرینه بر بخاری دایره حاصل اوله و اگر سمتنی زرنیخ دن
آلدیسه قاروره زنبقیه چوکن رسوب کرح کبی اوله احتیاط ایسکا معلوم
اوله که چنکن بو علامتلری و اسبابی برخوشجه بیلدك ایسه حق و رحم ان شاء
الله تعالی علاجنه قادر اولورسن الفصل الثالث عشر صداع حار بیان
ایدر اما صداع حار دخی ایکی نوع اوزره در بریسی قاندندر و بری صفرادن
اما قاندن اولان صداعك علامتی اوله که لونی و کوزلری قرمزی اوله و

حرارتی زیاده اوله وطمرلری طولی اوله ونبضی عظیم اوله واغزی طتلو اوله
بونك كبی مرضلره فصد وحجامت لازمدر اكر فصد ویا حجامت ممكن اولمزسه شراب
العناب وشراب اجاص وشراب تمرهندی ویره لر اما سكرسز اوله وكلاب ایله
خلط ایدوب ویره لر وغدانیم برشت یمرطه ویره لر افیونی وزعفرانی
وحوالینی سركه ایله وماء ورد ایله خلط ایدوب شقیقه لرینه طلا
ایده لر انشاء الله تعالی شفا بوله اما صفرادن اولان صداعك
علامتی اولدركه بكرجی صاری اوله واغزی آجی اوله واغریسی زیاده اوله
ونبض حدتلی اوله وبولی صاری اوله علاجی اولدركه طبیعتی ملایم
ایده لر بو شراب ایله طریقی بودر تمرهندی واجاص وعناب وسبستان
وشرخشت هر بریندن برابر آلوب صو ایله طبخ ایدوب استعمال ایده لر ودخی
صندلی وكافوری ماء ورد ایله حل ایدوب طلا ایده لر ومعجون ورد
وبنفشه خمیره سی ویره لر وماء شعیر ویره لر زیاده نافع ومجربدر
انشاء الله تعالی واما برودتدن اولان صداع دخی ایكی نوع اوزره در
یا سودادن یا بلغمدن اولور اما سوداوی اولان صداعك علامتی
اولدركه بكرجی كمودت اوزره اوله وكوزلری چقور اوله ونبضی انجه اوله
وبولی دماده مائل اوله واغزی آجی اوله علاجی اولدركه طبیعتی ملایم
ایده لر بو شراب ایله طریقی بودر قره اهلیلج وافتیمون وغاریقوندن هر بریندن
برابر آلوب صو ایله محكم طبخ ایدوب علیله ویره لر ودخی غذا زرباج ویره لر
طاوق صویی ایله وسكر ایله پشمش اوله سبیا ومعجون انقردیا
ومعجون كمونی سعوط ایده لر شفا بوله انشاء الله تعالی واما بلغمدن
اولان صداعك علامتی اولدركه اوقوسی چوق كله وباشی آغر اوله
واغزی طتلو اوله ولونی بیاض اوله وبولی دخی بیاض اوله ونبض رقیق
اوله علاجی اولدركه طبیعتی ملایم ایده لر حب صبر ایله وحب شبیار
ایله وایارج فیقرا ایله غرغره ایده لر وبورنینه سعوط ایده لر دهن مرزنجوش
ایله ومسك قوقله لر وغذا زیرباج ویره لر سرجه اتیله پشمش اوله ان
شاء

شاء الله تعالی شفا بوله اكر بونلر ایله اولمزسه حب برمكی ومعجون سوطرا
ومعجون شبادریطوس وایارج طمفوره لر نافع اوله انشاء الله تعالی

الفصل الرابع عشر سرسام بیان ایدر اما بو سرسام دخی ایكی
نوع اوزره در بری قاندن اولور وصفرادن اولور اما قاندن اولان سر
سامك علامتی اولدركه بكرجی قرمزی اوله ونبض عظیم اوله وعقلی قارشق
اوله علاجی اول فصد ایده لر صكره حجامه قویه لر وطبیعتی ملایم ایده لر
معلا ایله طریقی بودر اجاص وعناب وسبستان وسرخشت وعرق سوس
وبنفشه هر بریندن برابر اوله طبخ ایدوب استعمال ایده لر وماء شعیر ماء
رمان حامض ویره لر غذا مرجمك آشی ویره لر دهن لوز ایله واما صفرادن
اولان سرسامك علامتی اولدركه بكرجی صاری اوله ودیلی وسنی
سیاه اوله ونبض حدتلی اوله وبولك رنكی نارنجیه قریب اوله وحماسی
حار اوله وعطشی زیاده اوله وعقلی مختلط اوله واوقوسی كلمز اوله وبی معنی
سوزلر سویلیه علاجی اولدركه اكثیر اریكی ماء شعیر وماء رمان
حامض وماء ورد وماء حصرم ایله طبخ ایدوب علیله ایچوره لر شفا بوله
انشاء الله تعالی

الفصل الخامس عشر مالیخولیایی بیان ایدر بو دخی
ایكی نوع اوزره در بر نوعی بلغمدن اولور وبر نوعی سودادن اولور اما
سوداوی صفرادن محترق اولان علامتی اولدركه بكرجی قرمزی اوله ونبض حدتلی
اوله وبولی قرمزیه مائل اوله واوقوسز اوله علاجی اولدركه باشنه دهن
بنفشه ودهن قرع طلا ایده لر ودهن خشخاش عورت سودی ایله خلط
ایدوب طلا ایده لر وبو تركیبی ویره لر طریقی بودر قره اهلیلج وافتیمون وغاریقون
وسقمونیا هر بریندن برابر آلوب جلاب ایدوب استعمال ایده لر غذا مرجمك آشی
ویره لر واما بلغمدن اولان مالیخولیانك علامتی اولدركه بونلرك
رطوبت زیاده [illegible] واغزندن صاری صو كله اوله مائیه مائل اوله و
نبض انجه اوله علاجی باشنه دهن بابونج ودهن یاسمین ودهن لوز
كنجد وصو ایله طلا ایده لر وبو مطبوخی ویره لر طریقی بودر كه اهلیلج

اسود وغاریقون وافتیمون وخیارشنبر ودهن حل ایله هر برندن برابر
الوب محکم بلخ ایدوب عملله ویره لر غدا ذربایج ویره لر طاوق اتیله اوله
ومعجون انقردیا ومعجون سلیسا وجوارش عنبر وایارج فیقرادخی مناسبدر
غفلت اتمیه لر **الفصل السادس عشر** صرع بیان ایدر اما بو صرع بر نقصان
سیّدن حاصل اولور دماغ یوللرینه روح نفسانی منع ایدر اول سببدن
نفوذ ایدمز صرع پیدا اولور **اما** بو صرع دخی ایکی نوع اوزره اولور بری سوداد ان
اولور بری دخی بلغمدن اولور **اما** بلغمدن اولان صرعک علامتی اولدر که
لونی بیاض اوله وسمیز اوله **علاجی** دماغی تنقیه ایده لر حب فوقیا ایله وحب
اصطمخیقون ایله دماغ سیّدن آچه وبورنه سعوط ایده لر وغدا
قوش اتلری ویره لر واکر بونلر ایله اولمزسه مثرودیطوس وتریاق عزره
وتریاق اربعه ومعجون سویطره ومعجون سلیسا ومعجون قیصر ومعجون
سکبینج خصوصا صبیان ایچون غایت نافعدر ومعجون سبادریطوس
وایارج فیقرا بوس وخل عنصل وسکنجبین عنصولی بو ذکر اولنان دوالر
جمله بو مرضه نافعدر **اما** سوداد ن اولان صرعک علامتی اولدر که بدنی
هزال اوله ولونی طونق اوله **علاجی** مطبوخ افتیمون ویره لر **طریقی** بودر که
افتیمون وغاریقون وایارج روفس وایارج ارکاغانیس هر برندن برابر
قاعده اوزره طبخ ایدوب عملله ویره لر شفا بوله ان شاء الله تعالی وغدا
طاوق چورباسی ویره لر نافعدر **الفصل السابع عشر** سکته بیان ایدر
اما بو سکته دخی بلغمدن حاصل اولور اول بلغم که دماغک یوللرین طوتر
روح نفسانیه نفوذدن منع ایدر **علامتی** اولدر که حس وادراک باطل اولور
وبدنده حال بولنمز اولور عقیل میت گبی اولور **علاجی** اولدر که قیفالدن
فصد ایده لر وحقنه حاد ایده لر وبو سفوف ایله اقصر ده لر **طریقی** بودر که
کندس وحربق ومسک وفلفل وشونیز هر برندن برابر سحق ایدوب
بورنه اوفوره لر شفا بوله ان شاء الله تعالی ومثرودیطوس ودهن کلکلانج
دخی نافعدر غفلت اتمیه لر **الفصل الثامن عشر** فالج بیان ایدر بو دخی برقاچ

نوع

نوع اوزره اولور فالج لقوه ورعشه وتشنج رطب بو ذکر اولنان مرضلر جمله
سکته لرک استرخاسندن وضعفندن بلغمک کثرت رطوبتندن وسوء مزاج
باردن حاصل اولور **علاجی** اولدر که ماده تی بدندن اخراج ایده لر وتغیر غلاله
بو ترکیبلری دخی ویره لر **بونلردر** ایارج فیقرا وایارج لوغاذیا وتریاق فاروق
ومعجون بلادر ویره لر نافع اوله ان شاء الله تعالی وغدا دخی زیرباج ویره لر
سرچه اتیله اکر دخی بونلر ایله اولمزسه مثرودیطوس وتریاق عزره وتریاق
اربعه ودواء مسک طلوم ومعجون دهرتا ومعجون بادمهج وحب نجساج
ودهن رشاد وایارج جالینوس وحب فرفیون وایارج فیقرا ومعجون سلیسا
وجوارش عنبر ومعجون سویطرا وایارج طمغو ودهن کلکلانج ودهن زعفران
بو ذکر اولنان دوالر بو ذکر اولان امراضلره نافعدر غفلت اتمیه لر دخی غدالرین
اصلاح وپرهیزلرک برضو نجه تقیه ایده لر شفا بوله ان شاء الله تعالی **الفصل
التاسع عشر** کوزلره عارض اولان علتلری بیان ایدر اکر کوزده حمرت
اولورسه وغروقلری دخی طولو ایسه **علاجی** بودر که قیفالدن فصد ایده لر
وقفادن حجامت ایده لر وطبیعتنی تلیین ایده مطبوخ اهلیلج اصفر ایله **طریقی**
بودر اهلیلج اصفر اجاص وخیارشنبر وسکر جمله برابر قاعده اوزره طبخ
استعمال ایده لر وکوزه شاف ابیض درترنا فع اوله ان شاء الله تعالی
غدا مرجمک انغی ویره لر دهن لوز ایله وماء رمان حامض وماء حصرم ایله
دخی ویره لر واکر کوز قبقلری کیجه ایله یاپشرسه حب شبیار وایارج ... و
معجون سویطرا استعمال ایده لر هر کون حمامه کیره لر **اکر** کوزدن قایو یاش
اقسه کوزک ضعفندندر **علاجی** بودر که غداسی لطیف اوله دماغه قوت
ویره وجماعی ترک ایده لر وکحل اسمد چکه لر نافع اوله ان شاء الله تعالی
الفصل العشرین قولاق آغرلرین بیان ایدر بو دخی یا قاندندر یا خود
ریاح مختلفه دن اولور **واما** قاندن اولانک علامتی اولدر که ... اوله
اوله وقولاقلری زیاده ضرب ایلیه وآجر اوله **علاجی** قیفالدن فصد
ایده لر وطبیعتی ملایم ایده لر مطبوخ فاکهه ایله دهن لوزک کیل صوی ایله

وسرکه ایله خلط ایدوب قولاغه طمله‌لر وغداسی قورق ایله بشمش شوربا ویره‌لر
واکر بلغمدن اولورسه علامتی اولدرکه قولاغی طنینی اولور علاجی اولدرکه
معده تنقیه ایده‌لر حب شبیار ایله وقی ایتدره‌لر وایارج فیقرا ایله غرغره ایتدره‌لر
وقولاغه بو دهنی طمله‌لر طریقی بودر مرزنجوش ونرجس وبابونج وطاق
ایکی هر برندن برابر آلوب طبخ ایدوب قولاغه طمله‌لر وغداسی اسفیداج
ویره‌لر وقرص کوکب ودهن باردین اکر صوقدن اولورسه اق صوغانک
سرکه‌سی وسکنجبین دخی مناسبدر ان شاء الله تعالی **الفصل الحادی**
والعشرین بورونده واقع اولان مرضلرک بیانندهدر بورون آغریسی
یا قانندن یاخود صفرادن حاصل اولور **اما** قانندن اولان مرضلرک علاجی
قیفالدن فصد ایده‌لر وطبیعتنی ملایم ایده‌لر مطبوخ فاکهه ایله **طریقی**
بودر اجاص واهلیلج اصفر وعناب [illegible] وخیارشنبه هر برندن برابر طبخ ایدوب
سکر ایله قوام کتوروب استعمال ایتدره‌لر غداسی مرجمک شورباسی ویره‌لر
نافعدر اکر قانک غلبه‌سی یوق ایسه ایارج فیقرا ویره‌لر وغرغره ایتدره‌لر
مسک قوقلاده‌لر وغداسی زیرباج نافع اوله **واما** دماغه علاجی قیفالدن
فصد ایده‌لر وشراب حصرم وشراب ریباس وشراب رمان حامض ویره‌لر
سرکه وکلاب ایله خلط ایدوب باشنه دوره‌لر وبورننه دخی لسان حمل صوبی
ایله وکافوری خلط ایدوب طمله‌دهلر وغداسی مرجمک شورباسی ویره‌لر
نافعدر ان شاء الله تعالی **الفصل الثانی والعشرین** دیشلرده حاصل
اولان مرضلری بیان ایدر بو دخی اخلاط اربعه‌دن حاصل اولور کوره‌لر اکر
قانندن حاصل اولورسه قیفالدن فصد ایده‌لر وطبیعتنی ملایم ایده‌لر مطبوخ
خیارشنبه واهلیلج ایله واکر بلغمدن یاخود سوداوندن اولورسه علاجی
ایارج فیقرا [illegible] ویره‌لر وبو مطبوخ ایله غرغره ایتدره‌لر **طریقی**
بودر شحم حنظل وعاقرقرحا هر برندن برابر سحق ایدوب سرکه ایله محکم
طبخ ایتدره‌لر وبعده غرغره ومضمضه ایتدره‌لر ولطیف غدالر ویره‌لر واکر
بونلر کفایه اتمزسه معجون سنجر بینا ومعجون فنجنوش واقراص کوکب ومعجون

فلاسفه

فلاسفه ونقوع عنصل وسکنجبین عنصری بو ذکر اولنان دوالری دخی مذکور
مرضلره غایت مناسبدر دیو طبیب ایله استعمال اولنه **الفصل الثالث**
والعشرین صفنده واقع اولان خناقلری بیان ایدر بو دخی ایکی نوع اوزره‌در
یا قانندن ویا بلغمدن اولور **اما** قانندن اولان خناقک دخی **علامتی** اولدرکه
آغریسی ویا [illegible] اولور وبوغازی صیقله وحماسی شدید اوله **علاجی** فصد
ایده‌لر [illegible] بعده حقنه ایده‌لر ومطبوخ خیارشنبه ویره‌لر
[illegible] اسفلدن [illegible] طبیعتنی ملایم ایده‌لر بو مطبوخ ایله **طریقی** بودر
عناب وخیارشنبه وسرخشت وعنب الثعلب هر برندن برابر سکر ایله شربت
ایدوب علیله ویره‌لر ودخی انجیر صوبی ایله وبزرقطونا لعابی برابر خلط
ایدوب غرغره ایتدره‌لر وعلیله قاربوز صوبی ایله ویره‌لر وشراب هندبا
دخی مناسبدر **واما** بلغمدن اولان خناقک **علامتی** اولدرکه آغزنده چوق
لعاب [illegible] اوله واغریسی آز اوله **علاجی** اولدرکه بال شربتی ایله خردل خلط
ایدوب غرغره ایتدره‌لر وصکره حقنه ایده‌لر وبو مطبوخ ایله طبیعتنی ملایم
ایده‌لر **طریقی** بودر اهلیلج اصفر واسود وزبیب وعسل خیارشنبه
هر برندن برابر محکم طبخ ایدوب سکر ایله علیله ویره‌لر ودخی معجون مسک
ودواء [illegible] الملک ودواء جالینوس وبو ذکر اولنان دوالر دخی مذکور خناقه
غایت مناسبدر عفص اغاجی لطوفی محکم سحق ایدوب بال ایله خلط ایدوب آغزه
سوره‌لر زیاده مجربدر وبعده یاخود لسان الحمل محکم سحق ایدوب صیغیر
صوبی آلوب آغزه غرغره ایتدره‌لر بو دخی زیاده نافع ومجربدر وبعده ورد
عنابی محکم سحق ایدوب عسل ایله خلط ایدوب آغزه سوره‌لر زیاده نافع
ومجربدر ان شاء الله تعالی **الفصل الرابع والعشرین** قانندن اولان
امراضلری بیان ایدر بو دخی برقاج نوع اوزره اولور رطوبتدن یبوستدن
ویا حرارتدن ویا برودتدن **اما** رطوبتدن اولان سعالک **علامتی**
اولدرکه حرارتی اولمیه **علاجی** خمیره بنفشه دهن لوز ایله ویاخود دهن فستق
ایله ویره‌لر وبوغزینه وصدرینه دهن زنبق ویاخود دهن نرجس سوره‌لر

کوکه یورسای ایدم
بندم دد رسی طای ایدم
یصدم دریای ایدم
ها هو حرمانده بعا دکوکی

وماء شعیر ویره لر **واما** بوستدن اولان سعالك **علامتی** حرارتی زیاده
اوله وبارد اشیالردن حظ ایلیه **علاجی** شراب خشخاش ویره لر وبو مطبوخی ویره لر
طریقی بودر سبستان وعناب وبنفسج وختمی هر برندن برابر طبخ ایدوب
وسکر ایله خلط ایدوب ویره لر وصدرینه دهن لوز ایله طلا ایده لر وماء شعیر
وماء جالینوس وحب مامیران ولعوق النوم واقراص دسطوماخس ویره لر
ان شاء الله تعالی شفا بوله لر غفلت ایتمیه لر وبو ذکر اولنان دوالر دخی حرارتدن
وبرودتدن حاصل اولان امراضه دخی غایت مناسبدر ولکن رأی طبیب ایله
علیله ویره لر استعمال ایده مجرب محسندر **الفصل الخامس والعشرین** ذات
الریه مرضنک بیانندهدر بو دخی بر حاره ورمدر امتلادن قالقار حاصل اولور
علامتی اولدر که حماسی حاد اوله ونفسی طوتله ولعوقی قزل اوله **علاجی** بودر
باسلیقدن فصد ایده لر قانی زیاده اقیده لر تاکه حرارت ساکن اوله وبزرقطونا
لعابنی ویره لر دهن ورد ایله ودهن لوز ایله وغیر اسپاناخ اتمیه دهن لوز ایله
ویره لر وصدرینه بو طلایی ویره لر **طریقی** بودر صندل وورد هر برندن اونر درهم
کافور نصف درهم محکم سحق ایدوب ماء ورد ایله خلط ایدوب صدرینه طلا
ایده لر ودخی معجون سوبطرا ومثرودیطوس وتریاق عزیز بوذکر اولنان مرضلره
غایت نافعدر لکن رأی طبیب ایله استعمال ایده لر شفا بوله ان شاء الله تعالی
الفصل السادس والعشرین امراض ذات الجنب بیانن ایدر ذات الجنب
مرضنک **علامتی** اولدر که صدرینه حرارت اوله ودخی دق ظاهر اوله **علاجی**
قرص کافور ویره لر غذا ایلیج شورباسی ویره لر وسفوف سرطان نهری ویره لر
واما جانبنده ورم اولوب وضیق نفس عارض اولوب وسعال وهم اکر ده اکری
ظاهر اولسه **علاجی** اولدر که اول باسلیقدن فصد ایده لر وقانی زیاده جم
اقیتمیه لر وبعده طبیعتنی ملائم ایده لر بو مطبوخ ایله **طریقی** بودر اجاص حلو
وعناب وبنفسج هر برندن برابر طبخ ایدوب علیله ویره لر وماء شعیر وماء
خشخاش دخی زیاده مناسبدر ودخی معجون سلیما ودواء کبریت ومثرو
دیطوس ولعوق خشخاش وقرص خشخاش بوذکر اولنان دوالر مرضلره غایت

نافعدر

نافعدر غفلت ایتمیه لر **الفصل السابع والعشرین** ضیق نفس مرضنک بیانندهدر
بو دخی عصبنده بر رطوبات لزجه در حرکتی وغضبی زیاده اولور **علاجی**
بودر که مطبوخ زوفا وایارج فیقرا ویره لر وقی ایتدیره لر خردل وبزر فجل وعسل
سکنجبین ایله خلط ایدوب استعمال ایده لر سهولت ایله قی ایتدیره لر وماء شعیر
ویره لر ولعوق بطیخ وفل عنصل وسکنجبین عنصلی وحب سیلم ومثرود
یطوس بوذکر اولنان دوالر مذکور مرضلره زیاده نافع غفلت اولنمیه ودخی
دواء مسک ومعجون دهرتا ودواء کرکم ودواء کبریت ومعجون ملونیا زیاده
نافع ومجربدر رأی طبیب ایله استعمال ایدر شفا بوله ان شاء الله تعالی
ولکن غداسی وهواسی معتدل ایلمک زیاده لازمدر غفلت اولنمیه **الفصل**
الثامن والعشرین مرض خفقانی بیان ایدر کوره لر اکر حرارت ظاهر اولورسه
باسلیقدن فصد ایده لر وقرص کافور ویره لر وماء اترج ایله بعده کابلی مرباسی
ویره لر وغذاسی بلبج شورباسی ایله ماء حصرم ویره لر وذوباج دخی نافعدر وماء
لسان الثور وماء بادرنجبویه ویره لر **واکر** بو مرض برودتدن اولورسه شراب بادر
نجبویه وشراب سوس وشراب ریحانی وابوقراصیا ویره لر وغذا ایلیج شورباسی
ویره لر **واکر** معده سنده ضعف اولورسه قرص افسنتین وشراب افسنتین ویره لر
واکر خفقان افراطله قوصمه دن ویاخود افراطله جماع ایلمه دن اولورسه غذاسنی
لطیف ایده لر ومعجون قرمز ومعجون ورد وخمیرة لسان الثور هر برندن اونر درهم
فاضهر بر مثقال محکم سحق ایدوب بربیره خلط ایدوب استعمال ایده لر شفا بوله
ان شاء الله تعالی **الفصل التاسع والعشرین** نفث دم بیان ایدر بو مرضک
علاجی اولدر که اول باسلیقدن فصد ایده لر وبعده قرص کهربا ویره لر لسان
الحمل صوی ایله ودخی طین [illegible] ایدوب بجره لر وبو طلایی صدرینه
ایده لر **طریقی** بودر [illegible] اقاقیا ودهن لوز هر برندن برابر خلط
ایدوب صدرینه طلا ایده [illegible] اینه ماء حصرم ایله وماء سماق ایله ویره و
قرص جالینوس وقرص دسطوماخس بو مرضه مجربدر ولعوق خشخاش ودواء
هرمس ولعوق بطیخ ولعوق [illegible] زیاده نافعدر مذکور مرضه غفلت ایتمیه لر اما دلی

حفقان اجوه
حولانجه زرنم قرنفل
حولانج بعه السحق برکیجه
قرنفل ذهب ضبط اولنه بو
حبر او ... بمشهور اولنه
رئیس الاطبا منجم باشی
فهیم افندی دن نقلا تحریر اولنمشدر

طبیب ایله استعمال ایده لر شفا بوله ان شاء الله تعالی **الفصل الثلاثون** ضعف معده بیانندهدر بو مرض دخی یاسوء مزاج بارددن اولور ویاخود بلغم اجتماعندن اولور کوره لر **اکر** سوء مزاج بارددن اولورسه بو معجونی ویره لر **طریقی** بودر زنجبیل ودار فلفل ونانخواه ومردکی هر برندن بشر درهم عسل اوچ اجزا مقداری قاعده اوزره معجون ایدوب استعمال ایده لر وغداسنه اسفیداج فلفل ودارچین ایله **اکر** اجتماع بلغمدن اولورسه **علاجی** طعامدن صکره قوصدره لر وبزر مخل وخردل وعسل بربرینه خلط ایدوب استعمال ایده لر **وبعده** بلغمی اولکه قلعه قوة ویرمکه ویورکی اونده ماسینی دفع ایلمکه بو ترکیبلر غایتله مناسبدر که ذکر اولنور بونلردر مثرودیطوس وتریاق عزره وتریاق اربعه وبزرداور وتوتش دارو ومعجون کندری ومعجون یاقوتی ومعجون جالینوس وجوارش عنبر ومعجون سلیما ومعجون قیصر وجوارش تفاح ومعجون مسك ودواء مسك حلو ومربی ذکر اولنان دوالر امراض معدیه وقلبه زیاده منفعتی غلبه اولنمغه **الفصل الحادی والثلاثون** غثیان بیانندهدر بو دخی یاطعامدن اول یاطعامدن صکره عارض اولور **علاجی** طعامنی آز ویره لر وشراب سیب ویره لر **واکر** معده به برودت اولورسه شراب سفرجل ودواء مسك ومثرودیطوس ویره لر وشراب رمان ویره لر شفا بوله ان شاء الله تعالی **الفصل الثانی والثلاثون** مغص امراضی بیانندهدر برودت ورطوبتدن که حرارته انتقال ایدر تحلله قادر اولمز ریاحلر وقراقر حاصل اولور **علاجی** جوارش کمونی وشراب ریحانی ویره لر ممزوج اوله دخی سایر علاجلری بونلره مناسبدر مرکبات بابنده ذکر اولنور استعمال ایده شفا بوله ان شاء الله تعالی **الفصل الثالث والثلاثون** فواق بیانندهدر بو دخی معده ده بلغم ایله ریاحلر اجتماعندن دفعه قادر اولمدوغندن فواق حاصل اولور بو دخی طعامدن صکره حرکتدن عارض اولور **اکر** طعامدن صکره حرکتدن حاصل اولورسه **علاجی** حرکتدن ساکن اولمقدر ومعجون نعناع ومعجون تمام وشراب رمان حلو وجوارش سفرجل حلو ویره لر **واکر** اجلقدن واستفراغدن صکره حاصل اولورسه وقتادخی اولقه **علاجی** بودر

دهن

بولدان شاء الله تعالی **الفصل الثالث والخمسون** مرضی جدامی بیانندهدر بو تدبیری غایت عسیردر اما افضل علاجی اولکه اول فصد ایده لر وبعده سوداوی اسهال ایده لر وهر کیجه تریاق افاعی اسکی شراب ایله ان ویرطلا ایده لر ودائم صوترینه ماء جبن ویره لر وهر کون بورننه دهن بنفسج ایله دهن خروع صعوط ویره لر واطریفل لغاذیه ومعجون نبات ومثرودیطوس دخی بو مرضه غایت نافع در غداسنی اسفیداج ویره لر شفا بوله ان شاء الله تعالی **الفصل الرابع والخمسون** حکه وجرب بیانندهدر بو دخی کوره لر اکر قان غالب ایسه فصد ایده لر وبعده مسهل ویره لر و بو جرب دخی غایت منفعتلو مسهلدن صکره **طریقی** بودر صبر واهلیلج اصفر وورد احمر ومردکی هر برندن برابر الوب محکم سحق ایدوب ماء شاهترج ایله حبلر دوزوب اخشام وصباح کفایه قدر استعمال ایده لر وغداسنه دخی لطیف ایده لر حماعدن وشرابدن حذر اوزره اوله وحمامه چوق چوق کیره لر وطوزلو وکوکردلی صویه کیره لر شفا بوله ان شاء الله تعالی **الفصل الخامس والخمسون** مرض حصبه بیانندهدر بو دخی برقاچ نوع اوزره اولور حصبه وجدری وشرا اما حصبه نك وجدرینك **علاجی** بودر که ماء شعیر ایله سکنجبین وماء رمانی جمله برین خلط ایدوب ویره لر ودهن ورد ایله طلا ایده لر وارپه جلابی ماء ورد ایله وجلاب مشهور ایله خلط ایدوب ویره لر وطبیعتی ملائم ایده لر بونلردن صکره بو ترکیبی ویره لر **طریقی** بودر طباشیر هندی وبزر حماض برابر الوب سحق ایدوب ماء شعیر ایله ویره لر وبعده ماء عنب الثعلب سرکه ایله خلط ایدوب ویره لر **اما** تقلیل مطبوخ اعنیمون ایله ویره لر بعده اطریفل لغادیه واطریفل زوفص ویره لر وغداسنی دخی لطیف ایده لر شفا بوله ان شاء الله تعالی **الفصل السادس والخمسون** اورام بیانندهدر اما بو ورم دخی برقاچ نوع اوزره اولور دموی وبلغمی وسوداوی وصفراوی اولورسه دموی اولان ورمك **علامتی** اولدر که اسی اوله وورمك اوستی قزل اوله **اما** بلغمدن اولان ورمك **علامتی** اولدر که رنکی بیاض اوله **اما** سودادن اولان ورمك **علامتی** اولدر که بارد اوله وحار اشیالردن حفظ ایلیه

اما صفرادن اولان ورمك علامتي اولدر كه زياده باغجي اوله ووجعي
شديد اوله اما قاندن اولان ورمك علاجي اولدر كه اول فصد
ايده لر بعده مسهل ويره لر صكره مطبوخ اهليلج ومطبوخ فاكهه ويره لر
بعده تحليل وتبريد ايدجي ضمادلر اوره لر اما سودادن اولان ورمك
علاجي اولدر كه اول سودايي اسهال ايده لر بعده مناسب ضمادلر ايله تدبير
ايده لر اما بلغمدن اولان ورمك علاجي اولدر كه اول بلغمي اسهال ايده لر
وصكره مناسب ضمادلر ايله طلالر ايدوب علاج ايده لر شفا بوله اما صفرادن
اولان ورمك علاجي اولدر كه اول صفرايي اسهال ايده لر مطبوخ تمرهندي
وشراب خيارشنبه ايله بعده ضمادلر وطلالر ومرهملر ايله علاج ايده لر شفا
بوله ان شاء الله تعالى الفصل السابع والخمسين مرض سرطاني بيان ايدر
بو دخي بر ورمدر چوق كوكي اولور سودا انك احتراقندن حاصل اولور
علاجي اولدر كه اول اكحلدن فصد ايده لر وبعده چوق چوق اسهال ايده لر
ومطبوخ افتيمون ايله اما سودايي حركت ايتدرن غذادن حذر ايده لر
بادنجان وصغر وكچي اتلري وغليظ غذادن حذر ايده لر ومناسب اولان
ضمادلر وطلالر ايله تدبير ايده لر شفا بوله ان شاء الله تعالى الفصل
الثامن والخمسين مرض خنازيري بيان ايدر بو مرض دخي هضمك نقصانندن
حاصل اولور اكثري عنقده اولور وسائر بدنده واقع اولور اما نادر اولور
علاجي اولدر كه چقن چقن غددهلر پيدا اولور وارد تجربه ودشيلو
اما صوالجي بودر كه دشلمدن علاج ايده لر اول غذاسيني آز ايده لر تا بيا
اختتام طعامي ترك ايتديره لر وصوييني دخي معتدل ويره لر وبعده
مسهل ويره لر وبلغمي دخي بدندن تنقيه ايده لر وتنقيه دماغ دخي لازم
ودماغه تقويت ويره لر وبعده محللات ومنضجات ايله عليلي علاج
ايده لر شفا بوله ان شاء الله تعالى الفصل التاسع والخمسين حمالري
بيان ايدر بو حماده يا قبيصه اولور ويا اوزون اولور اما قبيصه
اولان اكا حماي يومي درلر اولكه اوزون يا مادي در ويا غير مادي در
واما

واما اولكه مادي در اكا حماء صنيق درلر او بيله حماكه اعضاء دبسه ده
واصلي ده ... بو دخي ايكي دن خالي دكلدر يا داخل عروقده اولور يا
خارج عروقده اولور اما كه اول داخل عروقده در بو دخي درت قسم
اوزره اولور دمدن وسودادن وصفرادن وبلغمدن بونلرك هر
برندن بر درلو حما پيدا اولور واما خارج عروقده اولان حما دخي درت
قسم اوزره اولور صفرادن وسودادن ودمدن وبلغمدن اولور اما
حما يومينك سببي اولدر كه ياز كونلرنده چوق اويومدن حاصل
اولور وياخود حار طعاملر يمكدن حاصل اولور ياخود شدت غضبدن حاصل
اولور وياخود صوسزلقدن حاصل اولور بونلرك علاجي اولدر كه اول بارد
اشيالر ايله تدبير ايده لر واسكنجبين وشراب تمرهندي وشراب ليمون ويره لر
اما لايق اولان اولدر كه حماي زايل اولدقده عليلي حمامه قويه لر وغذاسني
دخي لطيف ايده لر شفا بوله ان شاء الله تعالى اما دمدن اولان حماكه
اكا حماء مطبقه ديرلر بونكه دخي سبب بودر كه دم محترق اوله ياخود چوق
غليان ايله داخل عروقده بونكه دخي علاج بودر كه اول فصد ايده لر قاني
چوق اقده لر راحتي ايده لر شراب رمان حامض ايله وسكري ابيد صويي
ايله ويره لر اگر قبضي وار ايسه شراب اجاص وشراب عناب وشراب تمرهندي
ويره لر غذاسني لطيف ايده لر موشلر آشي كبي وقبق اشي كبي اما دهن لوز ايله
اوله اگر طبيعت معتدل ايسه غذاسني مرجمك اشي ويره لر ماء حصرم ايله
ودهن لوز ايله واما حماء صفراويكه داخل عروقده در محترق قدر وسببي
صفراء محترق اولمقدر عفونتندن داخل عروقده قيد يعني برلده نوبت
كبي حماء حماء لازمه درلر وحماء غب دخي درلر بونده سوز چوقدر ولكن
بو كتابده مختصر اولدي بو حمانك علاجي دخي بودر كه اول فصد ايده لر اگر
معتاد ايسه قاني اقده لر وبعده طبيعتي ملايم ايده لر شراب اجاص ايله شراب
تمرهندي ايله وشراب ترنجبين ايله هر صباح وقرص كافور ويره لر ماء
شعير ايله شفا بوله ان شاء الله تعالى واما حماء صفراويه كه خارج عروقده در

بونك كبي دورت ساعتدن اوزار اولمز و درت ساعتدن زياده آز واقع
اولور و بو دخي ايكي قسم اوزره اولور بر قسمنه غب خالص ديرلر و بر قسمنه دخي
شطر الغب تسميه ايدرلر بو شطر الغب دخي اون ايكي ساعتدن زياده اولمز و اما اون
ايكي ساعتدك سورر اما شطر الغب ديرلر بو حما صفرا ايله بلغمك تركيبندن
حاصل اولور بو محلده كلام چوقدر اما بز بو كتابي مختصر ايلدك زيرا حذاق عادتلري
ادنا اشارتله كفايه ايدر و بو حمانك علاجي بودر كه كوزلر اكر قان زياده اولسه
اول فصد ايدرلر و صكره اسهال صوايله قي ايتديرلر و دخي اسكنجبين ويرلر
و شراب اجاص و شراب تمر هندي و شراب خيارشنبه ويرلر و عليل راحت اولدوغي
كونلرده هر صباح و هر اخشام ماء الشعير ويرلر اما بحران كونلري كونزده
اول كونلرده حقنه اوزره اوله لر زيرا اول كونلرده مسهل ويرمك زياده مخاطره در
بر سببي بودر كه طبيعت ماده ايله جنك ايدر طبيعت يورلور و مسهل ويردكي
طبيعت زياده ضعيف بولور ايكي قوي دشمن طبيعته غالب اولور جائزدر كه عليلك
هلاكنه باعث اولور اما بحران يقين اولنجه عليل چيرلعت غدا ايدر و دخي بحرانك
قوي اولسنكه رعاف ايله اوله و يا اسهال ايله اوله و يا قي ايله اوله احتمالي كه
اذا دله اوله و ما جمله خسته لقلرده عليل كيجه لرده ضعيف اولور زيرا كه طبيعت
مخصوصا ايله مشغول اولوب مرض متوجه اولور و بحران كونلري دخي بونلردر كه
معلوم اولنه غفلت اولنمه اوچنجي كون دردنجي كون بشنجي كون يدنجي كون
و طقوزنجي كون و اون برنجي كون و اون اوچنجي اون دردنجي كون و اون
يدنجي كون و اون سكزنجي كون و يكرمنجي كون و يكرمي برنجي كون و يكرمي
دردنجي كون و يكرمي يدنجي كون و اوتوزنجي كون و اوتوز برنجي كون و
اوتوز دردنجي كون و قرقنجي كون اما بو بحران كونلرينك علامتي اولدركه
دردنجي كوننده و يا يدنجي كوننده و يا اون دردنجي كوننده و يا يكرمنجي كوننده
و يا اوتوز دردنجي كوننده و يا اوتوز يدنجي كوننده و يا قرقنجي كوننده اوله اما
ناقص بحران كونلرينك علامتي اولدركه سكزنجي كوننده يا اون بشنجي كوننده و يا اون
ايكنجي كوننده و يا اون بشنجي كوننده و يا اون التنجي كوننده و يا اون طقوزنجي كوننده

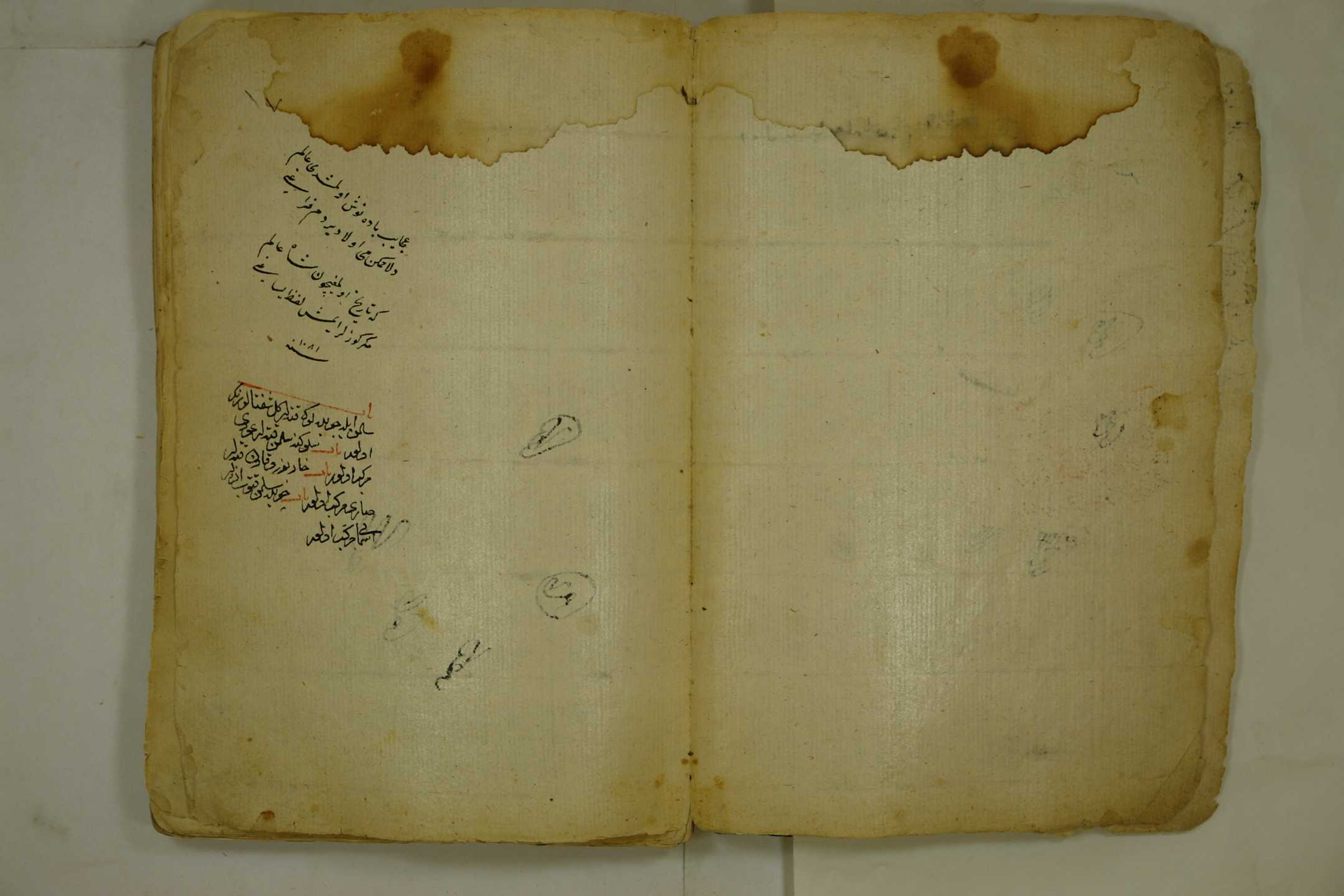
امثوه

١٦

اوله بو جامعله نانی بام دوزخدن سلیم

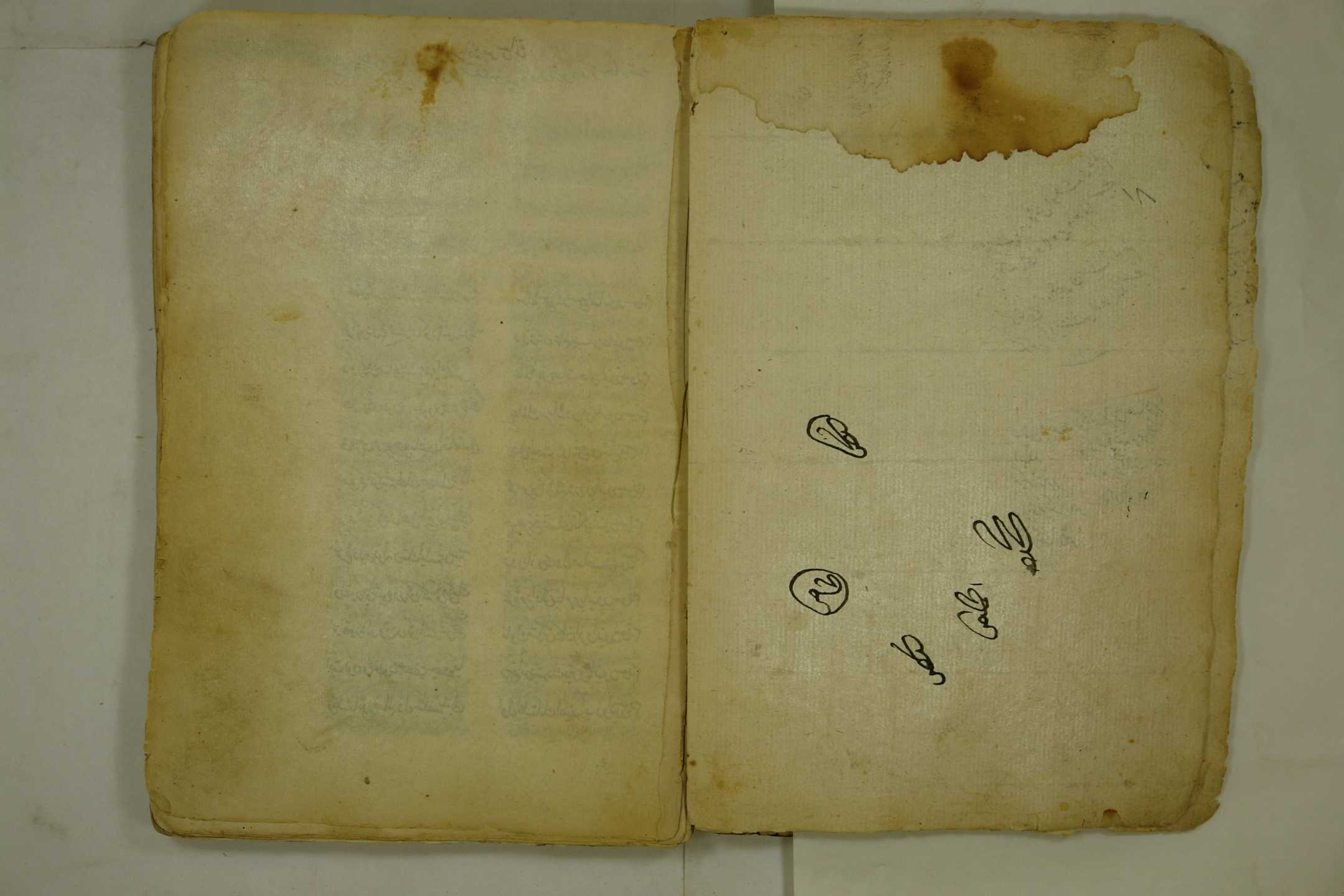
سنه ١١٥٤

مصطفى

عجایب باده نوش اولمشدی عالم
ولا حکمن می اولادی بردم خرابی
که تاریخ اولمغیچون شن عالم
ممکن گوزل ایشن لفظیابی
سنه ١٠٨١

ای سلمی ایلمجه لوکه قنده لر کل شفتالو رنکی
اولدی یاد سلو کنه سلمی قنده لر عودی
مرکبا اولدی یاد خادر نوز وفادن قنده لر
صارعمر کیبا اولدی یاد جوکبلی قوقو اذرلر
اسماء کبا اولدی

الله اعلم بو شروع ایله یحیی انشاالله خیر واروا یوددو سعادتدر
امر عافیت خیر و سعادة

[illegible]

19

عشقك سر رشتهٔ راز نهانیدر سوزم   سلك تسبیح در سبع المثانیدر سوزم
بو کهرده کم نظیرین کورمشدر دوزکار   دوزکار عالم غیب ارمغانیدر سوزم
دوزکار احسانی بلمش بنم یا بلمشی   عالمه فیض حیات جاودانیدر سوزم
اهل اولان قدرین بیلور بنی کوهر ایلیهم   عالمك سرمایهٔ دریا و کانیدر سوزم
بی غرض بر جوهر صافیدر اما متصل   اهل طبعك زیور تیغ و سنانیدر سوزم
یعنی کم اندیشه خان جهانك دائما   هم صریر کلکی هم ورد زبانیدر سوزم
بر نیم کبی حکمدار اهل طبع اولمزدی   جوهر تیغ قضای ناکهانیدر سوزم
غمزهٔ دلبر نوله رشك ایلسه اندیشه مه   زور بازوی دل صاحب قرانیدر سوزم
اولقدر بی شیوه در کویا که بکر فکرمك   غمزهٔ مردافکن نامهربانیدر سوزم
اولقدر دلدوزدر کویا که بر شوخ آفتك   ناوك مشکین کمان ابروانیدر سوزم
آیت نون والقلمدر مصحف سینمده با   رستم اندیشه مك تیر و کمانیدر سوزم
بو کلستان ضمیرم دل شکفته بلبلی   اول کلستانك لطیف آب روانیدر سوزم

30

19

بر شبستان دوروام خامه رنکی خادمی   اول شبستانك عروس دلستانیدر سوزم
آفرینش طوطیٔ اندیشه مه بردم اموب   کیم اوداملک دانهٔ بر امتنانیدر سوزم
خمسه انکار ایلمز ماهیت اندیشه می   اهل رشکك نسخهٔ عشق لسانیدر سوزم
آفت عین الکمال رشك کار ایتمز بکا   دفع زخم چشم خلاق معانیدر سوزم
خاکپایم سرمه ایلر سه عجیمیدر روزکار   عنصر روح کمال اصفهانیدر سوزم
اینسمه خلاق معانی شمسی کلکی عالمه   کورش ایلك آثارینی کم ترجمانیدر سوزم
صکره کلسم دهره خلاق معانیدن نوله   قالب خشك خیاله روح ثانیدر سوزم
نکته دن عالم حریف اولمز بکا کویا بنم   هر نه سویلرسم جواب لن ترانیدر سوزم
هر نه سویلرسم قضا مضموننی اثبات ایدر   آنی بلمز کم خطاب امتحانیدر سوزم
بن نه کشافم نه صاحب کشف اما معنی ده   موشکاف نکتههای آسمانیدر سوزم
بیلکه بو معنای نظم ایتیم سه بو لفظ ایسه   بو قلمك مجموعهٔ راز نهانیدر سوزم
حاسی کج و خیاله راست کلمز سه نوله   اهل دل یارانه هر دم یار جانیدر سوزم
بن جهان آرا شهنشاه جهان معنیم   سوز لر ایچره پادشاه کامرانیدر سوزم
دولته شمشیر و خطبه نوله شمشیرم زبان   سلك نظمك خطبهٔ امن و امانیدر سوزم
طبعمك بر ترجمان تر زبانیدر قلم   خامه مك بر خوش بیان نکته دانیدر سوزم
باسیاه اولمش بو ارزده رقلم کنجه نوله   کیم اوکنجك شجر اغ پاسبانیدر سوزم
تا صباح حشره دك بیك مبتلا مستان بی   بزم عشقك نشوهٔ رطل کرانیدر سوزم

ارجو من الله السلامة فيما عزمت

الله اعلم بو نيت ايدنيك اشبو حقه نتحالدى سلامت استه صوكي ايو اولور

رند هشيارم خرابات محبت درد لم ... عاشق هرجايم وحق نشانيدر سوزم

اولدی پیغمبر آخر زمانه نعت كو ... آب روی امت آخر زمانيدر سوزم

نعت شاهنشاه اورنك نبوتكم انك ... فيض مرحيا لدلك جان وجهانيدر سوزم

جان عالم فخر آدم احمد مرسل كه تا

خبر اولنجه نعت كوی نعت خوانيدر سوزم

اولدی غواص دریای خیال من حقی ... جوهری طبعمك زيب دكانيدر سوزم

اولقدر دال ویردی معنی فيض وصا فيله كم ... كويا مفتاح كنج شايكانيدر سوزم

مشرق صبح هدايت در ثنا سياله دلم ... مهر قرصی بو توكوكب فشانيدر سوزم

كوكب افشان آفتاب اولمرسه كر اول مشرقك ... عقده بروينی كسسته رسمانيدر سوزم

باشلسم معراجنی تحقيقه آب وتابله ... كوهر شوار كوكش امهانيدر سوزم

عنوان ولم معجزاتی حد دن افزون بيلسون ... كوجه كم برداوی معجز بيانيدر سوزم

كوجه بن دودم جنابنده ناله شكوم نودر ... جرم فرسای جناب آستانيدر سوزم

نفعی بم انك ثناسيله نعتيله اولدم كامياب

نامراد ان جهانه مژده كانيدر سوزم

خاكپای نعت كو باكه عرش اعظمك ... ذكر وتسبيح لسان قدسيانيدر سوزم

شادكام اولدم نشاط فيض نعت پاكله ... غم بر نصكو دعای شادمانيدر سوزم

تاكه معنای لطيف ولفظ رنك آمیزله ... دوركارك بردلارا داستانيدر سوزم

هردم انك تيمن اولسون روضه سنه يوز بيك سلام

عرشه دك ايصاله پيك رايكانيدر سوزم

در وصف حضرت مولانا قدس سره

مرحبا ای حضرت صاحب قران معنوی ... ناظم منظومه سلك لآل مثنوی

مثنوی اماكه هر بيتی جهان معرفت ... ذره سيله آفتابنك برابر پرتوی

عالم معنی كه خورشيد جهان آرا كبی ... دور ايدر كوش سماعه انك روح مولوی

يعنی سر الله اعظم حضرت ملا ی روم

كيم اودر معنيده صاحب مثنی كنجروی

خسروا انديشه كم عشق حسام آلوديله ... اولدی تيغ باطنی دنيايه برهان قوی

اول خداوند سرير معرفت كم فيضيدن ... سالك بی توشه كمراه زاد اخروی

عقلی نوردن جوهر ذات شريف احمدی ... نطقی معجز ودم انفاس لطيف عيسوی

علم وحلمده سبقت ايتدی امام اوليا ... حكمت معنيده شاكردی حكيم غزنوی

بو كلستان مفرحدن دل بو فيضی كيم ... آكر دوج كلشنی در باغبان معنوی

در كشاده يا خزينه خانه انديشه دن ... انك چشم روشنی در ديده بان منزوی

كوهر كفتارنك كان مشتری مفلسی ... كوجه اسرارنك خورشيد در دشنبری

فيض استعدادذاتی كور كم ايتمش تا ازل ... جز بر سيمی خورشيد وماه آسمان مولوی

نفعی معجز بيانم بنده ملای روم

نه حكيم غزنوی يم نه امير دهلوی

خاكپای شيخ عطارم مكر اولوری همتی — طبعمه اوستاد رسی مشكلات مثنوی

تخم مهرينی ميفشانوم بو زمين جان و دل — جوع بكوبين اخرى كشتی همه آن بر دوی

قافيه تنك اولوری آغاز دعا ايتسم نوله — كرچه ضبط ايتمك نزعلكی خامه جايكوی

تا حساب ماه و سال عالمی تحقيق ايجوده — بر رايوم مهر جهانتاب فلك ماه نوی

هردم اولسون روح پاكينه دعای بيحساب

اوليادن تا كه خالی اولميه دنيا اوی

در وصف سلطان احمد خان عليه الرحمة والغفران

بارك الله زهی عاطفت ربانی — كه نشه عالمه اولمش ازلی ارزانی

نجه شه انجمن آرای حريم دولت — نجه شه حاصل دور فلك سلطانی

معدلت پيشه خداوند سرير حشمت — افتخار كرم همت عالی شانی

مركز دائرهٔ جاه و جلال عظمت — قطب كردون جهانبان و فرمان دانی

حارس مملكت دين مدار اسلام — مظهر مكرمت و موهبت سبحانی

سايهٔ لطف خدا حضرت سلطان احمد

كه فريدون سكندر اوله فرد ربانی

اوجداوندر عمر عدل و علی سيف تكم — بولدی ذاتيله شرف سلسلهٔ عثمانی

اوشهنشاه قضا رای و قدر قدر تكم — عالمك عيد مبارك دمی دورانی

نوله حكمتی دانك طرحه بوايش اوليه هيچ — جرخ بر نقطه كا دائره دور فرمانی

عقل كل درك ايدر فرد فوق قدرتنی بكی — نزد بانی ايليه نه جرخ و جهار اركانی

شكر و پابوس ادا ايتمز اكر كوكتربی — ويرشه نكو انز زمينی حاصل بحر و كانی

شاهی دولتنك فهم خرد مفتونی — صورت همتنك لطف و كرم حيرانی

لطفی بو مرتبه كيم جرخی ايدر غرق كهر — موج خيز اولديغی دم بحر كف احسانی

خشمی بو مرتبه كيم اولسه نه دم كرم عتاب — اريدر صو كبی تاب نظری سندانی

وصف شمشيرنده حيرتده طوتالم بر دم — بيك انی تيغنه نه هندی قوينه كرمانی

نيزه سيدرا و قلمجی و له تقويم ظفر — كه عدونك اكه سرنجه اولمش اوجنده قانی

آنونی شصت هما يونده كيم اوقلرينك — مو مرده اولسه نيزه طاشی دلر پيكانی

سوزنی دكسه نشان يرينه كو كلدن مسيحی — اوق آتوب كزدوكی يرلرده اوردوكی آنی

آه عاشق ديرايدم تيرينه كونا و لك آه — دلسه افلاككی لجوب كنكرهٔ كيوانی

خيرده رنيتی هر دم عجبی اولسه — بو يله بر جامع خوش طرح و لطيفه بانی

جنتا معبد پرفيض و مقدس كه بولور — انده بر سجده قلان مغفرت رحمانی

بويبانك كه اساسی ايدر قعر خاكه — سقفی كجسه نوله بو طاق بلندی ايوانی

ايلدی قورنی اول جامع والابرتی — حاصلی اولوری دعا عز منی آت ميدانی

غمی كل طوغسه خورشيد جهانتاب فلك — طوتر آنك برنی نعل زريكرانی

اوسبك سير و سبكرو كه خبر دار اولنجه — ايلسه سينهٔ مورا و زره اكو جولانی

هذا الامر فيه رضاء فلا تتركه فانت فيه رشيدا

غيرة ادهم شيت بينش رو ادهم دون / آسمان سير وزمين كرد سحر پيشانی

دم جولاننده کی تابنی ایدر کاهی خم / کوی خورشیدی جهانتاب اوررجوکانی

برق خاطف کبی بو دمده ایرردی طیی / اولسه کی عرصهٔ پهنای فلك میدانی

خسروا پادشاها مهر کوکب سپها

ای مدار شرف کوکبهٔ خاقانی

سنی اول ماصدق لطف الهی که فلك / هرکجه سنزر اولان دوردینی کوکب نهانی

هر سحر شویلدی تا سفله‌جه کوکم تیقه‌سن / براولور جاك کریبانی ایله دامانی

ایتوری عولك اوقودن راه ضلالی منسی / خاطره یول بولدمز وسوسهٔ شیطانی

دوشنسه جاه ذقنه طرهٔ جانان بو یرده / ایلدی فتنهٔ دورکوه فلك زندانی

برقیبغك تنی اعدایه جوشی آب / دونزاو ستنده حبابه سربی سامانی

اکسه احسانکی طبراق صاور و باشنه کان / کورسه کف کرمك لونی طوتر عمانی

مرحکك غایتی یوق طی لسان ایدر مکر / دیمکه بیلکده برینی ناطقهٔ انسانی

دردمی باری بو تقریبله تقریر ایدهیم / تا شفاخانهٔ لطفکده بوله درمانی

داوراد فلکدن که جفا ایتمکیچون / بولور البته بر اهل دله بر نادانی

بردلم الکی بر اهل معارفده قومش / کوزنه دردزمرهٔ نادانده حق نانی

بولسه ارباب دلی خاك ایله یکسان ایلر / کوستره تا که ادانی ده علو شانی

الیو بو ادمزی چرخ دنی پرورده / پایمال ایتدی فقط اهل دل و عرفانی

التفات

التفات ایت سخن اربابنه کیم انلوردر / مرحج شاهان جهانبانه ویرن عنوانی

کیم بیلوردی شعرا اولمسه کر سابقده / دهرده ولتاله کالوب بیزکیدن شاهانی

خضر دك آب حیات سخن باقیدر / اکوروب زنده قالنی نام سلیمان خانی

بر کهدر سوزلکا همت شهود قیمت / بیزدوا بو پایه متاعك چکاله خسرانی

یازمش الطاف شهنشاه قرنی سخنه / شاه اولیسه یارنده منصب سلمانی

باخصوص اوله بنم کبی معارف پرورد / کرشکست ایتسه سوزم قیردیدروق غلطانی

صانورم کنزینی بوحوقهٔ صاحب کوهر / الدروغنچه الیمه کلك کهر افشانی

سوزلرم اولدی حسنی کوزهٔ یاران عراق / بلکه رشك سخن محتشم کاشانی

اضطراری ایدر اشعارمی شیرین تحسین / سوزه کلن کجه قبول ایلمین حسانی

نیجه استاد سخن کوستره اولدم غالب / که بو نیزاده سك هر بوینك اقرانی

کیمسی قایل اولوب حقه سوزم ایتدی قبول / ایتمین دانغی قویوب دعوی بی برهانی

ایشیروب صیت وصل ایلی سخنم اولدی خموش

کوشنده کوزه ایکی دبدبهٔ خاقانی

حاصلی شعری بنم نادرهٔ سنج عالم / ایدر اقرار بوکه کامل اولان اذعانی

مترجی منکر اولورسه جکوبنی اشهاده / حق شناس اهل اکلر و نغم یارانی

قومز اشعار روان بخشم ابکاری بنیه / حاسدك اغزینه کالسه حسدندن جانی

سوز تمام اولدی دعا ایلیهلم ای نفعی

قف عن الامر الذی عزمت

حق تعالی ویره مقصودنه دورانی

هر سحرنا که چیقوب برده سرای شبدن   این شاهنشه زرتاج فلك دیوانی

بوله دیوان همایونی کمال رونق   ارته کوندن کونه کثرت که شکوه وشانی

اوله اعداسی زبون بخت جهانکیری قوی   اولمیه لازمهٔ دولتنك نقصانی

عالمی هر شب ایدن شعلهٔ شمع بختی

پرتو مشعلهٔ زورقهٔ نورانی

در مدح سلطان لعمی خان علیه الرحمه

هر معنیٔ لطیف که جانده نشان ویرر   تعبیر ایدنجه طبعم انی نظمه جان ویرر

هر نظم دلفریب که بندن صدور ایدر   لفظی جمال شاهد معنایه آن ویرر

هر نکتهٔ خفی که کلامم درج اولور   مضمونی دست عالمه بر داستان ویرر

اول سحرسان معجزه کویم که نطقمك   فیضی حلاوت وکلکه زبان ودهان ویرر

اول ناظم لآلیٔ نظم که شعرمك   رشکی جواهر طبع جواهرفشان ویرر

پاکیزه کوی نادره سنجم که هر سوزم   شهنامهٔ بلاغته حسن وبیان ویرر

وصاف بخت سخنم کیم قصایدم   شاهان جم شکوه جهانبانه شان ویرر

بردانه سنی کوهر سلك کلاممك   محصول بحر وکانه ویردن رایکان ویرر

طبعم عروس معنیه مشاطه لك ایدر   انکشتم آینه قلمم سرمه دان ویرر

حاصل که نظمی ایدر احیا مردله   آب حیاته رشحه سی آب روان ویرر

بو وقتده

بو وقتده اطبعاله اقامه فاشده   سرمایهٔ تصور مه غم زبان ویرر

بردم مرادم اوستنه دوراید فلك   آب استیم سراب عیون نشان ویرر

دستمده جام کوره سبه نیم سرنکون ایدن   نادانه ساغر استسه رطل کران ویرر

ایسترکه طالعمله رجای موافقت   هر وعدهٔ دروغنه بیك بیل زمان ویرر

هر ظلمتنه تحمل ایدر آشکاره دل   اما بو جوری جانه غم لب نهان ویرر

بر شوخ شیوه کاره اسیر ایتدی بکم بنی   نه اول در جفاسی نه غمزه امان ویرر

بر بیوفا که هر دم اسیرانه عشقنه   داروی صحتی اجل مهربان ویرر

هم اوغرامزه فراقله اولسمه یانمه   هم بولده راست کلسه قجر باکه یان ویرر

باقرقجه بر نکاهله بیك جان الور کوزی   هم بینه شوله خسته کورینه کیم جان ویرر

جاکر که چشمی خشمله شمشیر غمزه سی   عشاقه دهشت غضب قهرمان ویرر

کر قهرمان چشمنه ابرو کمان صونی   کر دستم نکاهنه مژکان سنان ویرر

خطی که ظاهر اولسه کرك داغ عالمه   خوف ظهور فتنهٔ آخر زمان ویرر

لعلی که رشك خاتم جم در زمانده   حکم نکینی پادشه انس وجان ویرر

اول شه که تخت ایله تختگاه روم   فرش زمینه مرتبهٔ آسمان ویرر

اول شه که شمع بارکهی دود شعله دن   لیل ونهاره خلعت نور ودخان ویرر

اول شه که سیر چقسه یانینجه کوی مکمه   چرخ آفتابه تیغ وهلاله کمان ویرر

خان لعمی اول شهنشه دورانکه دورکان

لیس فی تأخیر فانّ الخیر تعجله

عونیله دهره تربیهٔ امن و امان ویرن

خورشید زرفشان که کفی فیض جود ایله — دهره غنای ماحصل بحر و کان ویرن

یکتا سوار عرصهٔ دوران که دشمنه — خوف هجومی تفرقهٔ خانمان ویرن

کاهی که کوه پویهٔ رخشی سبکروی — کرد وینه کحل باصرهٔ اختران ویرن

هر بر قدومنه صن مه نو بر دوزی نعلنك — کاو زمینه زلزلهٔ استخوان ویرن

اولدوغی کم هجوم کو ایان ایچره زری — خورشید آسمان کبی تیغی دعیان ویرن

اولدی کالو دامنی بر ایدر زرله هر کوا — کیم بو الکوینه زیب ره کهکشان ویرن

دور زمان احمد مختاری اکوردر — شمشیری ذو الفقار علینك نشانه

قهری سپهر بر شمك اوداید روینی — خلق جهانه بوی کل و کلستان ویرن

شانی شهان عالمی خوار و حقیر ایدر — لطفی کونا به سلطنت جاودان ویرن

کربو وزیری شاه عجمدن خراج الور — کربو وکیلی عسکر تاتاره خان ویرن

خاقان چینی که درکهنه ایلچی کوندرر — هب کاشوی مطبخنه ارمغان ویرن

مجمر فروز بزمنه خود عود و عنبری — شاهنشه ممالك هندوستان ویرن

هر سلطنت که حکمی نسق ساز اوله اکا — قانونی داد دولت نوشین روان ویرن

هر مملکت که عدلی مرتب اوله اکا — آب و هواسی کوکه خصال شبان ویرن

ملکنده دزد مفلسه مال زکوتدن — دستار کفش پیرهنی کاروان ویرن

دورنده اهل ماتمه فرط نشاطدن — ذوق سرود نغمهٔ نای فغان ویرن

حلمی سرایت ایتسه نهاد هوایه کس — بادوزانه لنکی کوه و کران ویرن

عزمی اولورسه کوسبق آموز طبع خاك — کوه کرانه جنبش بادوزان ویرن

کوثری ایتسه جنبو خواص مکیفات — می طبع شادمانه غم ناکهان ویرن

میم مکانه ایتسه بو کار همتی — مقعی ار دور دایرهٔ لامکان ویرن

کاهی افقده ظاهر اولدن ماه و کال — تأثیر شوق مدحی سپهره زبان ویرر

جلکی کجه سلك نظمه در موج آسمان — مهر اکر نار شعشعه دن ریسمان ویرر

ای داور زمانه که آب عنایتك — ملك جهانه رونق باغ جنان ویرر

جوق دولتکده شاعر ساحر بیان ولی — داد ادایی نفعهٔ شیرین بیان ویرن

لطفك اولورسه کوسخن بیت بابیرر — نظم بلندی محتشم کسرشان ویرن

سوز بر متاع فاخر و کمیاب در ولی — آکه رواجی لطف شه نکته دان ویرن

نظم آخر اولدی باشلیه لم شول دعایه کم — شوم خواص ادعیهٔ قدسیان ویرن

تا کم شهان دهره نظام جهان ایچون — دوران سویین معدلت اوزره مکان ویرر

اولسون قبوکده منتظم سلك بندکان — دولت که انتظام امور جهان ویرر

بولسون شرف وجودك ایله تخت سلطنت — اول سلطنت که ملکه بقای امان ویرر

طوب ایلسون یو یکده سر دشمنی قضا

تاکه فلکده ماه نو صولجان ویرن

در وصف احمد خان علیه الرحمه

صر له في هذا الامر خير و سرور

بهار ایردی ینه دوشدی لطافت گلستان اوزره   ینه اولدی زمینک لطفی غالب آسمان اوزره

ینه هر لاله بر شمع معنبر یاقدی دوندی   سحاب عنبر افشان اولدی ییدی بوستان

ینه چقدی بیاضه نقش هر سرو کل اندامک   صاریلدی یاسمن شاخ نهال ارغوان اوزره

چکلسه نوله یاران صفا سیر چمن زاره   صلا ایر باشلدی مرغ چمن سرو چمان اوزره

خرد متحیر اولور نقش بهار دوق باغه   نظر حیران اولور آثار صنع مستعان

نسیم اولدی کلوب جانبخش و حیات افزا که هر دم   دم عیسی ایله دعوای و بحث و امتحان اوزره

جهان آرا ایدی ازهار کلوار ایله نار نوع   زمینی فیض لطافتله سپهر امتنان اوزره

صبا کردکه کلستانه اولور سبع باغ رضوانه   عبیر افشان اولوبدر آهو جود و جنان اوزره

یارشدی اولقدر موج سلسال آبه کم و دیمی   اوحسنی زلف بر خم سینه سیمین بر اوزره

یار صویه بخالله کلسه تماشای گلستانه   کوردی بوتون صبح ایدر باغی بهشت جاودان

ایدر شاه بهارک درهم بی سکه سن جابجا   دوکر ازهار باران صبا آب روان اوزره

درلری قطره شبنم سر ابابر اک سوسنده   قطار جوهر معنی کبی تیغ زبان اوزره

دکل شبنم شو اوله بلبل درکه حفظ قیجی   دونر کسب رطوبتله هوا دن گلستان

دونر بر حافظ محفل نشین نغمه پردازه   سر اغاز هوا ایتدکجه بلبل آشیان اوزره

فوار کلبن برتز الدره کل کوستردونی   شه عالم کبی تخت مرصع نردبان اوزره

اوشاهنشه که واجب ادای خطبه نامی   خطیب منبر صف نماز قس سیا اوزره

اوشاهنشه که نقش خاتم اقبالیدر سکه   زر خورشید عالمتاب و سیم و اختران اوزره

اوشاهنشه که خاک راهی افسر کوهردر   سر عرشین عالمکیر و تاج خسروان اوزره

همایون پایه سلطان احمد عادل که دوشمشدر

ظلال سایبان دولتی کون و مکان اوزره

جهانبانان قدر قدر که خورشید اولور ثانی   نشان داغ فرمانی جبین آسمان اوزره

خداوند همت که دنیا دست جودنده   گهر افشان اولور امواجی فوق فرقدان

دکل باران امواج افواج احسان دل و دستی   ابر دکر یان اولوردن اول ایکی بحر و بحری کان

نه کشور که بهارده ولسه فیض الوی حاکمی   بتر تخم شرر لطف هواسنده دخان اوزره

کر اولسه منتشر فرمان عدلی کوه و صحرایه   اولور آهو بو زانوی شیر اولده زیان اوزره

تولد دریا کبی عساکر کوب دنیایی فتح اتنسه   یور تیسه حکمی یاتشدی نسنه ملک جهان اوزره

سکندر در که هفت اقلیمه بر سیلاب ایدر جاری

سلیمان در که فرمانی روان در انس و جان اوزره

او خسرودر که شیمی نوح جهانکرد جلا لندیه   جلاجل در کواکب سفینه بن کهکشان اوزره

شه والا مکاندر کم بونیلی قبه عالی   اوتاغ سبزین صحن قصر لامکان اوزره

فلک بر سایبانن پیشگاه چتر جاهنده   کنش بر فلکه زردر ستون و سایبان اوزره

جهانده قالمدی بر عقده دیردم دوش لطفنده   کوهر کوردم کو زلف برجبین بتان اوزره

کوریدی جوهر شمشیرنی کر غمزه دلبر   غمندن داغی تیغ اصفر دی طاق ابروان اوزره

اکر هم قان دو کوب تخمیرینی هم بال انجمه دهر   قالوردی خوف فتنه دامن آخر زمان اوزره

سرعتکه صفرالدیر ...

اولوردی رهکذاری بادهٔ بوسی روی دریاده — حیکلسه یکی کوه وقاری بادبان اوزره

صانوردی صبحده حقتن آفتاب عالم آرادن — کورنلو تاج زرله اشهب چابک عنان اوزره

او عالم کوردی بیماکده دوراد مکان ایلی — قلم نقطه کبی نجه مرکز نوین مکان اوزره

جهان بو کوده اولوردی جنبشنده سرعت سیری — قوم قونوزقی نغمه بیرامی بو کستوان اوزره

او دکلو حست وچابکدر او جسم کوه پیکرله — کدحولانه ایتسه طوپلانه چشم مور ناتوان

ایا خاقان بو وینی درکه دهر ایام عنکبوت — ایدر رخشی زمانه دولت نوشینی روان اوزره

سوزم هردم بودر عجز و نیاز ایله جنابکده — یوزم قونیدی ایلدر کی نضاکه خاک آستان

کرین قننده اولای مرجع سلطان جهان — نیجه حدم بالوب مهر کوتوره ... دها

نوکالو دعوی نظم ایلیم زیرا انرمکنون — که جقی ابیات ایدرم من حیاله شاه نکته دان

خصوصا اول سخنی بودن استادمکده اشعارم — یازین شکال پسندیده جز... اوراق جا اوزره

بنم اول شاعر ساحر که طبع سحر ایله کاهی — معانی ... درلودرز سلك بیانی اوزره

چکوردم تار زلف زهرهٔ زهرای کردونه — اکوردم سیم درشهوار نظم ریسمان اوزره

بجه بیك واردات آماده خرم اولوردلی — اولنجه سایه کسترکلك جالاکم بیان اوزره

یازرکنی بکر فکرم نقش روی قوط عصمتده — جکرپردهٔ حیرت دینه صورتکوان اوزره

ایدرابکار مضمونی احاطه شعر رنکینم — قول واداتنه کبی عروس دلستان اوزره

الدیتر و کان السحر نك انفاز انی انتیم — دیکوطباله سویرای دل کرو بیان اوزره

ایجو سیم دشمنه کرآب تیغ نظم شیرینم — ایدر خاکنده عوعاهمال استخوان اوزره

قلنق

قولفی طو ومدرس قیلدی دعایه باشلادی نقعی

دعا نظم آخرنده فرض اولور نظم آوران اوزره

نته کیم هر درخت برشکوفه شاه نوروزك — قوره چتر سفیدینی صحن باغ وبوستان

بوله ذات شریف کال سریر سلطنت رونق

اوله دورکیده خلق آسوده دهر امن امان اوزره

در وصف شهر ادرنه وقصر سلطان محمد خان دشمن فریب

ادرنه شهری بویا گلشن ماوا هیدر — انده قصر پادشاهی جنت اعلا میدر

بیت معمور فلکمی اول فضاده اول سرای — یا زمینده جنت اولمش کعبهٔ علیا میدر

جویلری دور ایدن طرف جمنزاری بخود — مائی بو وادیله نظیم اولمش نیل خار میدر

سبز و خرم بر فضاهی کناری جوی بار — یا میان جوده عکس کنبد خضرا میدر

حفظ ایجون یاخود وجود پادشاهی جوی بی — یا سبیل کنجه دولت اولمش اژدرها میدر

جنتی کورمش بر آدم وار ایسه کلشن ده دیسون — طرحی آنك داخی بو ایله دلکش و رعنا میدر

گلگونه واری بو ایله رنك و بوی دلفریب — یا نسیم صبحی بو ایله بوستان سیما میدر

بو درخت سرفرازی وارمی باغ جنتك — بو خصوص ایجی و اعظك مرجع انتر یکی طوبا میدر

بونه طوبا دیدی قالو می مشك بنی سرکوده — یا غبار برك طوبی انده مشك آسا میدر

جنت جای نشاط اولقده رضوانکو سرکی — حیرتنده دیرکی بو جنت مرد دنیا میدر

صنع حق بو گلشن جنت ده اقوال ایلمش — یا نشئه بو جای طرب انکیز و غم فرسا میدر

دائما بو یله مفرحمی بو جای دلکشا	هر زمان آب وهواسی بو یله روح افزامیدر

بو حسه نسبتی ایلین آب وهواسن تربیت	آفتاب دولت شاه جهان آرامیدر

یعنی سلطان احمد عادل که فرشی درکهی

عرشدن اعلادر کلسه چرخ ده ادنامیدر

شاه دینی بو ور که تشریف قدومیله زمین	عرشدن اول ایلرسه استغناسی استغنامیدر

ماه ملك آرای دولت کیم فروغندن فلك	مهرینی فوق ایلمز پنهانمیدر بیضامیدر

چرخ انکا تعظیم ایچون اسکندر ثانی دیدی	شاننه نسبت مکر بو مرحمت مستثنامیدر

بلکه دارات سکندرله فلك برنده سن	کورسه فوق ایتمزدی اسکندر میدر داراسیدر

اطلس کردونی بیوسته نهاسوده	یا فرازرایتنده شقهٔ والامیدر

صبح روشنمی شعاع مهر عالمتاب له	یا سرای دولتنده پردهٔ دنیامیدر

کهکشانمیدر فلك سرطاقنده خود	طاق ایوانیده رسم اژدر عنقامیدر

دست وطبعن ابر ودریا دیرین غافللرك	دائما مضمون فکری بو یله بی معنامیدر

بحر ایدی کاینات غرق امواج کرم	ابر ایسه دائم جواهر بارنی وکوهر زامیدر

هم کرم هم سیم وزر در عالمه بذل ایتمکی	کمسه بلمز کف دستی کانمیدر دریامیدر

تیغ منت چکمه رأی جهانکیری نوله	مهری کوردنیایی طوتمش تیغ خوددن بالامیدر

مرحمت رأی منیری نبت ایوده فرق ایلمز	کنزی کف دستمی یوخسه ید بیضامیدر

وصف بوی خلقی سطر خط شاعرده یا	موجه دریای سخنده عنبر سارامیدر

ملك برعرلندن خود ایتمز نقشی کاربان	حادث کالامیدر یا ازلی بی بدوامیدر

آسمانمی آفتابیله شتاب ایتمکده یا	زیور اتندن سمندی جست وچابك پامیدر

اول جهانکرد سبکرو کیم تفاوت ایلمز	زیر پایینده زمینی دریامیدر صحرامیدر

برق محض ایکن درنك ایتسه بیلمز سکری	رخش چابك پامیدر یا کوه یا برجامیدر

خسروا بو فقیر کوغرالنودسیم کورسوزم	لاف بی معنامیدر یا بر قوی دعوامیدر

بو بحر دموده عومیٔ صاحب قرانی ایلرم	بو مبارز بو قمی میدان سخن تنهامیدر

در نظم چرخه منکوس اولسه بیلمز روزکار

شعر نفعی می فلکده کوکب شعرامیدر

نور مواج معانی می سوزمده برق اوت	یا لباس نظمك بر آتشین خارامیدر

معنی رنکینی لفظ آبدارمده یاخود	ساغر مینا یره قونمش لاله کون صهبامیدر

بکر معنیمی ملمه بر تو الهامله	یا فلکده آفتاب زهرهٔ زهرامیدر

فکر بر مضمونده آیینهٔ طبعمده یا	عکس نقش کارکاه عالم بالامیدر

سوزده وکذی بنجه بردعوای شعر شاعری	لاف دعوی بو طرف نسمی دعا هنکامیدر

تا فلك قدر ومراتب اکلیه هم بیله	هر کسك مقدار ینی اعلامیدر ادنامیدر

اولقدر قدری بلندی اولسون که قدرین بلمیه

عرشی اعلامی بری یا قوب او ادنامیدر

در وصف سلطان احمد خان علیه الرحمه

سعادتکی فی سرکه الحیاة تجربت

سخن اولور که بلا واسطه طبع سلیم ... اوله مقبول دل نادره سنجان فهیم

یعنی یا وحی اوله مضمونی انک یا الهام ... بونی فصل ایتمده احباب ایدرلر عجب عظیم

عقد کوهر کبی منظوم اوله طبعه وارد ... حکمیه ناظم اولان زحمت قیی تنظیم

سلك تسبیحه دل عارف بالله کبی ... اوله بو کوهر اسرار خن اوننی علیم

آدنی اول سخن آرای نظامی طبعه ... کد اوله فکری بو کونه در اعجاز نظیم

کیم اوقوره ایده فیض نفسی دنیایه ... نغز آثاردم نطق مسیحا و کلیم

بویله بر معجز بردار سخن کوبرسن ... اولسه کو مجلس عرفان الهیده ندیم

سوزمیدر اوبکه جیب ورات دوشنه تفسیری ... نجه معنای درستی بوزه بر لفظ سقیم

دوشنه بو سعت غریبه ره فکر نظمی ... نه طوتی روشن تازه نه وادی قدیم

جکه مظمونی فکر ایتمده بو نکته شناس ... نه قوره دقت ایدرسه اوقوره رنج الیم

کندی فهم ایتسه دیمك فکر له بو نکته سنی ... نطقی عاجز قاله یارانه ایده نجه تفهیم

بویله صاحب سخنك بونده دعا الغی کیم ... سوزی پست ایکن اولور کندیسی مغرور زعیم

عذری مقبول له جر بنده غرابت بونده ... کوشش انصافله کوده بیکلسه هر فهم سقیم

واقعا بویله قوی عذرله خصم اولسه جهان ... بنده اولمز بنك ردی قبوله تقدیم

بو قدر نظمده معجز دینلور بویله ایکن ... صف اهل دل و طبعه کوم جرح لئیم

بویله قالور سه کی راه تلافی مسدود ... بو خصوصده فلك ایتمز سه مکافات عمیم

بکو معنی خفی بو طبعه کور رهزنه قدر ... ایتسه اشك و رنج اثر نیسی عرض و رزم سیم

طوتدلم

طوتدلم ایلمش اولدنی دیلر اری غوینی ... ایلمش سبب جمالینه صلای تعمیم

میل ابکار معانی کیم ایدر بو دمده ... اولسه کوهر بری بوجوه ملك خوی نسیم

جهره پرداز عروسان سخن اولدیسه کی ... قلم ماشطه لطف شهنشاه کریم

اولکه کلك کف احسانکی ابر ودینه ... ایلدی شاهلوم ملك جهانی تقسیم

اولکه انتمش بر اقبالنه تایید ازل ... قبضه تیغ جهانکیر قضانی تسلیم

اوصاف اونده معظم که یازر القابی ... لوح تعظیمه بو تعبیر ایله کلك تکریم

دستکیر عظمت داور دین و دولت ... رونق سلطنت آرایش تاج و دیهیم

صورت جوهر آیینه صنع تقدیس ... معنی رحمت لطف و کرم رب رحیم

شمع خورشید انوار انجمن چار ارکان ... سرو طاوس خرام چمن هفت اقلیم

شاه جم جاه فلك کوکبه سلطان احمد

که ایدر کوکبه جاهنه دنیا تعظیم

قهرمان فلك اور که عو النکه اولور ... بیم قهریله وجود ستم و فتنه عدیم

روی بخشیله جهانا منطوقه جون نشین ... بوی خلقیله فلك مجمره نافه نسیم

آفتاب افق اقبالنه یکتا کوهر ... آفتاب اولسه اکر سایه جاهنده مقیم

بری طور فجر بولور کوکبه روز افزون ... بری کشتیکه اولور مغتنم ناز و نعیم

ابر کلکی صرف کفنی بر کوهر ایده ... وصف بحر کرمنی هر کیم ایدرسه نه فهیم

کنتی عالمه اثر نیسی بولنکو اولور ... ایتسه بو شاعر اکر مدح و قاری تصمیم

ناکه کوهر کرم روزکار
اوقندن ایلك دلته غم روزکار

درد بولکم قورتی قدح طوقو
کتن یکتن دم بدم روزکار

دفع غم جان بو وار الکی
الده قدح جام جم روزکار

بو یله حالکی بو غم اهل دله
نجه بدو ایك بو ستم روزکار

اهل دله ظلم قسم کبی نوف
هیچ بولور اهم روزکار

اهل دلك طالعی بوق اولسکی
پادشه محترم روزکار

دلیه صفا اولمیجق عارفه
بیجه درهب نعم روزکار

کوردیکی بر عارفی بر هیجه
دولتله نغمتم روزکار

بغض ودوباره کورنیور هانه
دولت ثابت قدم روزکار

نه حرف ... جهان فلك
... روزکار

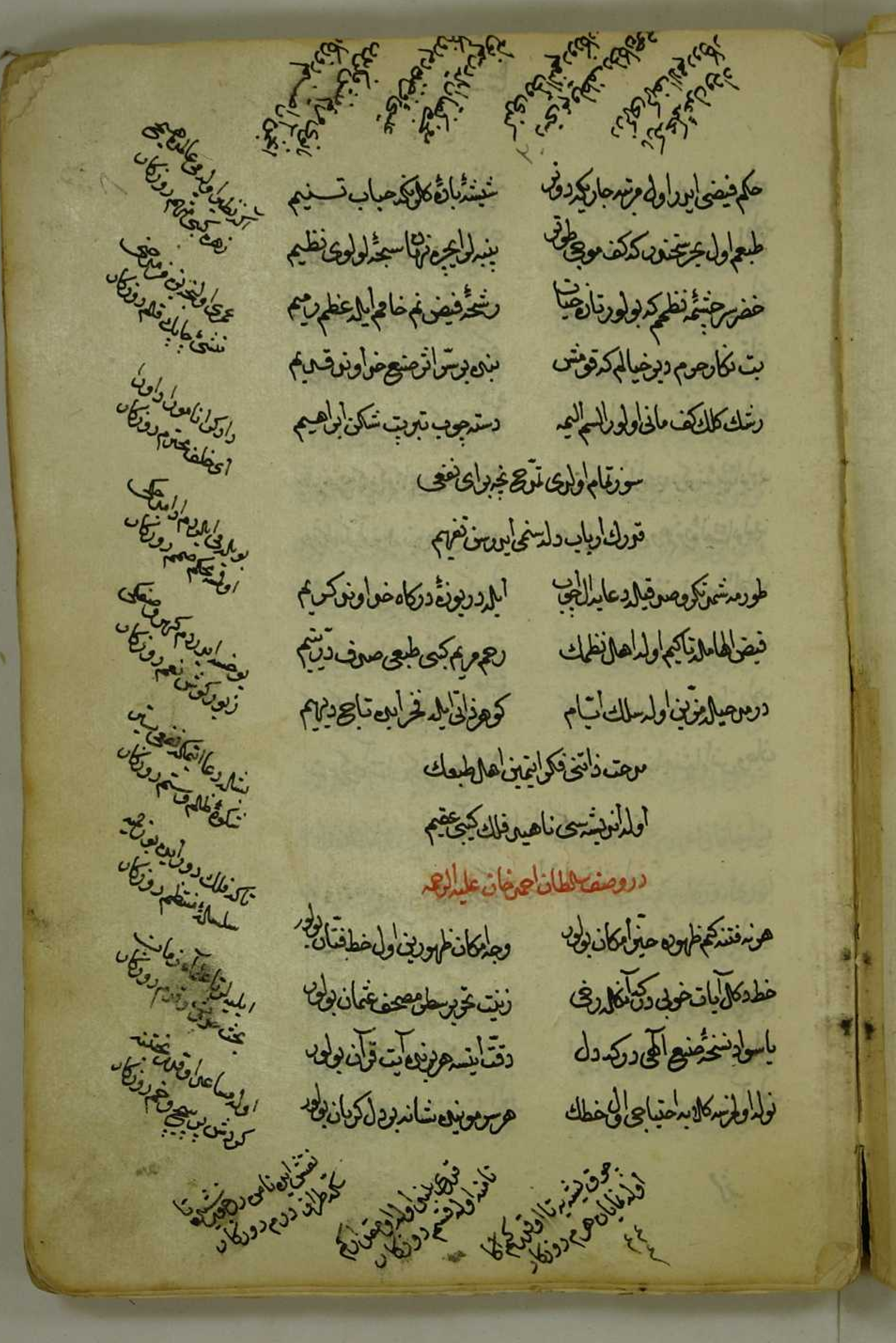
جان بر جون دور ... قدم
فاغنمه ... روزکار

... بکرکم ... قضالم
... روزکار

چشم دشمنون اکی لجسه خیال تیغی | مردم دیده سی خواب کبی اولوردی دونیم
لطفی بو مرتبه کیم ایتسه کنوز دستی اکس | رسم جود و کرمی ابر بهاره تعلیم
کیسهٔ غنچه یه بوز راتسه فیضی | کاسهٔ لالهٔ فی شبنم اولوردی بی سیم
قهری بو مرتبه ده دوکه بو اودنی شرری | مشعل افروزده قافلهٔ باد نسیم
نه گلستانه کوزارایلسه بودم لطفی | غنچه واله لرینی اخکر سوزان جحیم
آسمان دائرهٔ ملکنی اولوردی محیط | عالمی ایتسه احاطه کرهٔ خلقهٔ میم
طبعی بو آینهٔ راست نمادر که کیمی | انده بو صورت عکس الف و بیکی حیم
کوکب طالعی اول مرتبه دن عالیدر | کریازه بلرده احکامنی اهل تنجیم
عدلی کیم مملکت آرای جهاندر ایتسه | امن و آسایشی ایجوده عالمه فرمان عمیم
دفع بیم دل عشاق ایچون ایلر اثری | قهرمان نکه غمزهٔ خوبان حلیم

شاه انجم سپه‌ا ماه زمین جلوه کرها
ای شهنشاه ثریا علم هفت اقلیم

دولتکده بنم اول خسرو معنی کیم ایدر | قوت طبع خلاق معانی تسلیم
قلم ناطقه بند دهن سحر و فسون | سخنم عقده کشای کرهٔ فکر حکیم
قید تحریرمه ایله پای سخنی در زنجیر | داغ فرمانمله جبههٔ انز نیته رسیم
انز لطف کلامله احبا خوشدل | یادشمنیم زبانمله عدو بیغم و بیم
فیض انز نیتهٔ رنکینمله باد صبا | ایتسه کرکشت و کذران چمن باغ نعیم

حکم فیضی ایدر اوله مرتبه جاری که دونی | شیشهٔ بادهٔ کلوبکه حباب تسنیم
طبعم اول بحر سخندر که کف موجی طوتی | بنبه لولچه نرهٔ سبحهٔ لولوی نظیم
خضر سرچشمهٔ نظمم که بولور تازه حیات | رشحهٔ فیض نم خامم ایله عظم رمیم
بت نکارجرم دیر خیالم که قومش | بنی بو شی اثر صنع خداوندی قدیم
رشک کلک کف مانی اولور اسم الیمه | دستهٔ جوب تبربت شکن ابراهیم

سوز تمام اولدی تموج نجه بو ای نفعی
قورک ارباب دله سنی ایدرسن تفهیم

طور مدحنده نکو وصف قیلادعا یه الحجاب | ایله درپوزهٔ درکاه خداوندی کریم
فیض الهام اله تا کیم اوله اهل نظمک | رحم مریم کبی طبعی صدف در یتیم
در مدح ایله مزین اوله سلک ایام | کوهر ذاتی ایله فخر ایده تاج دیهیم
مرحمت ذاتنی فکر ایتمین اهل طمعک
اوله انز نیتهٔ سی نا هیچ فلک کبی عقیم

در وصف سلطان احمد خان علیه الرحمه

هر نه فتنه که ظهوره حیز امکان بولور | وجه امکان ظهورینی اول خط فتان بولور
خط دکل آیات خوبی دن که کتابه الدرخی | زینت تحریر سطر مصحف عثمان بولور
یا سواد نسخهٔ صنع الهی در که دل | دقت ایتسه هر برنده آیت قرآن بولور
نوله اولورسه کلابه احتیاجی اول خطک | هر سر مویینه شانه بو دل کریان بولور

اذا عزمت الخير يكتبك الله تعالى

شانه سوزان اولمده قورقو طولشمز زلفنه
نیلسون هر بر خمنده بیك دل سوزان بولور

بویله صاحب حسن اولدی اینمز صفا آیینه دن
عکسنی کورد کجه زیبا کنزلی حیران بولور

کنز یعنی حیوانی بولمز نسه اکر آیینه ده
خوف تیغ غمزه سیله عکسنی لرزان بولور

غمزه سی بوصت خوناب آلوده و برفتنه کیم
دوشنه کر ال صونسه تیغه دامنی قان

دوشسه بویله خون نفسا و کینه جو ظاهرده
صونمزی ال قبضهٔ شمشیری عریان بولور

چشم مضمونی کوردی کیم کاهی دل عشاقله
کهف و کوی نازلیجه بر کوشهٔ پنهان بولور

هر نکاه نکته آمیز ایله نبی عشق اولده
هم عتاب رنجش وهم مژدهٔ احسان بولور

لطفله کر بو کولر یوز کوسترو کیم مرده لو
نوش اوروی شکر خندی لبنده جا بولور

خشمله کر بونکاه ایلرکه تأثیرنده جان
نیش زهرآلود زخم خنجر و پیکان بولور

کوجیکم هر کوز یوموب آچنجه یوز بیك عاشقی
کشتهٔ شمشیر نازی ناوك مژکان بولور

بینه هر کوده آستانی کنوت عشاقله
رونقی دیوان شاهنشاه انس وجان

شاه والا رتبه خان احمد که خاك پاینه
سرفرا ایتسه کجه کردون ارتفاع شان بولور

بخت یاور پادشاه آسمان منبر کردینی
استناد دولتیله قوت ارکان بولور

عالم آرا شهریار دادکستر کیم جهان
دور عدلنده نظام عهد نوشروان بولور

داور دورانکه دارا کلسه کر درکاهنه
انجق استحقاق جای منصب دربان بولور

مملکت مشاطهٔ عدلیله زینت تاب اولور
سلطنت پیرایهٔ خلقیله حسن وآن بولور

مشرب

مشرب لطفی ریاض عالمی سیراب ایدر
کوکب بختیله چرخه آرایش ایوان بولور

دوشسه بر مجلسده کی یاد صفای مشربی
آتشی فیض آب چشمهٔ حیوان بولور

ایتسه بر اقلیمه کی بذل سعادت کوکبی
هر کدای بینواسی شوکت سلطان بولور

هب مهماتی مهیا کورسه اقبالی نوله
هر نه امر ایتسه قضا تابع فرمان بولور

عدلی بر غایتده کیم دورنده کبك و شاهباز
بر بریله آشیاننده کلوب مهمان بولور

کوروزانی اولسه تف قهریله کلزاره نسیم
غنچهٔ بر ناله تاب مشعل تابان بولور

فایض اولسه دهره کی باران ابر همتی
قطره استعداد کسب مایهٔ طوفان بولور

شامل اولسه قوت بازوی رأیی عالمه
ذره زور پنجهٔ خورشید نور افشان بولور

ویرسه کر خورشیدی استعدادی خاکه تربیت
خاك قدر کوهر ماهیت انسان بولور

ای شه صاحب هنر کیم دولتکده اهل دل
دائما دشوار اولدن مقصودنی آسان

نه وجود بی نظیرك کبی برمهره وحج
نه سنیم کبی ثناکاره فلك اقران بولور

بن او خاقانی عهدم کیم بنم مهر وحمك
آستان رب سراپی دولت خاقان بولور

انوری دورکاردم کیم شبستان سخن
شمع فکرمله ضیای نیر رخشان بولور

خسرو دیوان نظم کیم برات شاعری
نقش القابمله زیب وزیور عنوان بولور

رخش چالاك سیرانم تیم طوتلرهر قچن
وادی معناده جولان ایتمکه میدان بولور

بیت معمور فلك رشك ایتمه ده ایا تمه
سیر ایدنده کوچه دلم بو خانهٔ ویران بولور

خانهٔ ویرانه اما نیتسه اوده قچه دلم
هر تهی کنجیده بر کنجینهٔ عرفان بولور

كاولور نقاب چابك دست فكرى طبعمك — كنج بر كوهر ار ركن بودر كيم كان بولور

يا يمال ايلر بيوروق اعدا كلامم پاكنى — هر سوزم آيينه قوردر غلطان بولور

باشلسم انشا ايدر اوراق معنى جمع اولور — نطقه كلسم صوت ديرم معانى جان بولور

شاهد مضمونه انشا واريقى بزل ايدر — نقد شعر مله سخن سرمايه دكان بولور

سوزده وكثرى باشله اى نفعه دعايه صدق قلم

چونكه عادتدر دعا اولمكه سوز پايان بولور

تا خط نوخيز ايله كلزار حسن دلبران — رونق فصل بهار روضه رضوان

كلشن اقبالى سرسبز اوله تا كيم دوركان

كل كبى باغ جهانده خرم وخندان بولور

عيديه در وصف احمد خان عليه الرحمه

عمر كتسه عجبى بيدر عيد رمضاندر — عيد رمضان رونقى بازار جهاندر

مستان خراباته صلادر نه طوردك — زهاده تغلب ايدجك دم بو زماندر

زيرا نه دميكده بو كه رندله واعظ — بر يرده طوروب جام هلاله نكراندر

ثمرنكر وبيچاره درد وغمه چاره — فيض اثر صحبت پيمانه كشاندر

اول رند قرايى دسته صدر كيم بو زمانده — غمخانه سى عشر تكده سيم براندر

بودم نه نور بيك نغمت آمد ديرسم — بو نكته سلب ايلمك ادراكه زياندر

يا بيك بيش نفسى اوكشى كيم اكا همدم — بو نشئه مى كهنه و برنا نه جوانندر

بودم مى مجو بيله جمع ايلسه كنديني — بو دولكه اسين غم جانكاه بتاندر

تا حشره دك اولمه اولان فيض صفاندن — انشيشه سى اولجنته سرمايه جاندر

دلبرسن اولان بزم مى عاشق زاده — هر ساغرى بو دينده خونابه چكاندر

خونابه دكل باده سى زهر غم هجران — هم نغمه چنك و بسى فرياد وفغاندر

يار اولميجق آب حيات اولسه اكر مى — هر شيشه سى لخت جكر و قطره سى قاندر

تحقيق صفا كوجه بودر ليك بو تحقيق — بر رونق هوادر هوس نو هوساندر

كوش ايت نه اول رند مسيحادم معنى — كيم رشحه كلكى نفخ روح رواندر

بن خيلين دلبرى كيم نجاله طبعم — حوراى معانيله طربكاه جناندر

تنهالى ناب اولسه بودم ملوجه بكا كيم — مى همدم ديرينه شوريده دلاندر

بر بويله دم خرم فرخنده خصوصا — كيم ما حصل مدت عمر كذرانندر

هم دوره مبارك اوله عيد طرب انكيز — هم دوره جهاندار جم شوكت شاندر

اول شاه مكرمكه كف دست كريمى — خورشيد زرافشان كبى مشهور جهاندر

اول شاه كواكب حشم روى زمين كيم — دوران همايونى شرف بخش زماندر

اول شاه جهانكير كه احكام قضايه — طغراى بى قدرت فرمانى نشاندر

خان احمد او خاقان مظفر كه همچو مى

اقبال سكندر كبى اقليم ستاندر

شاهنشه جم كوكبه دور زمان كيم — دربان دربار كهى قيصر وخاندر

عهدنده زمینی مزرعهٔ تخم عدالت   دورنده فلك دایرهٔ امن وامانده

تاب وتف قهریله هوا صاعقه انگیز   ضرب سر تیغیله قضا فتنه لسانده

بو فتنه بو نیرانده سنك مملکتنده   وارسیه بنده نغمهٔ فتّان جهانده

بر کشوره کیم حفظنی نکهبان اوله آنده   آهو بوره زنجیر کشی شیر وژیانده

عالم اکا محتاج واو مستغنیٔ عالم   بو مسئله معلوم دل عالمیانده

اول مهر جهانتاب وروج عظمتده   مهری کرم وکوکبی خود دهره عیانده

چرخ اولدی جنابنده کمربستهٔ غلامی   صنعتك که فلکده کوربنان کاهکشا نور

برآینه در ماشطهٔ رأینه خورشید   کیم اکدمی بادهٔ صبح آینه دانده

نرکان ابره اول ابتر یکی اولاقی نه دریا   کرچه که کف دستی نه دریا ونه کانده

وصف کف بوجود که طبع شعرایه   هواره طلب کستی وهم فیض رسانده

اندیشهسی مفتاح در کنج معانی   نظمی سبب ثروت ارباب بیانده

دل تشنه جهان مشرب پاکنده کی لطفه   کویا چمن عالم بر آب روانده

شمشیر یکیا بو چمن آرای ظفرده   سنك یرهٔ نصرت کا سنك فشانده

رخشی که تك وپوده بو نیم کا همتا   بر رخش مبارك پی وفرخنده عناندر

هر قنده که عزم ایلسه اقبال وسعادت   پهلوی رکابنده ایکی ییك دوانده

چابکلکی اول مرتبه کیم فرط شتابی   حیرتده اندیشه وتحقیق وکمانده

زیرا که کیمی صاعقهده کیمسی صرصر   اولمز بینه رخشی دیو برق جهانده

بیدن دونك ابتسه شتاب اوزره کیدن کز   نسبتله اکا کوه کرانی باد وزانده

رفتارینی تن ایتسه بنه قوتسه یرینده   بانتده اودم باد وزانده کوه وزانده

کوردکجه غبارینی تك وتاره چرخ صانورلی   کیم باد جهانکرد ایله ییجیده دخانده

بوتاب بلینه ایتدیکی دم ازدر پیراس   آهسته خرام ایله طاوس جنانده

اندیشه تخیل ایدیمز سرعت سیرین   تو نغه انی چاره همان طی لسانده

ای شاه کرم بیشه که مکرم لطفك   بحر سخنه مایهٔ فیض جریانده

اول فیضله بو بحر روانده که خیالم   امواجی کهربینده سیاره فشانده

سیاره دکل هر بری بر جوهر علوی   کیم اکا بها ما حصل کون ومکانده

دوران نه بیلور قدرده نظمی زیبا   اول دورلهبنی منکی ارباب بیانده

سن بلسك اولور کیم دروکوهر زنجبیلك   دریای معانی کبی بیجی وکرانده

چوق کوچه دلیران سخنی کوستروبی باك   کیم هر بری زعمنجه فلان ابن فلانده

اما بنه خصم افکی مسیل ان تخیل

هر معرکه ده نفخهٔ شمشیر زبانده

شمری بنم اول صفدر یکتا که هجی مم   بر هجره خیل وحشم خصم جبانده

یوق عجزی بنه طبعمك اندیشه ده اصلا   کرچه ستم چرخله بی تاب وتوانده

شاهین خیالمدر او شهباز شکاری   کیم عون الهی اکا بال طیرانده

طبعم قفس انشدر بر طوطیٔ کویا   خامم چمن معنیده بر سرو وچمانده

اصبر تجد الراحة وفي الصبر عند الكرامة

برق اوردیغی دم جوهر اندیشه وجدن | گویا که کف رستم طبعم سناندن
اولدی مگر قلم نیته ایچون آثار خیالم | دستمده سواندن خم آغوش بناندن
اول راست بو کج دستی که بیهوده دگلدر | زخم جگری دشمنی ایچون تیر و کماندن
اعوانه مداد قلم رشحهٔ سعیدن | احبابه شمیم سخنم نکهت جاندن
اول حضر مسیحا دم نظمم که سوزمده | فیض ازلی جوهر کبی نهاندن
اول شبرو معراج خیالم که جهانها | صوری نفسم باد سحر کبی عیاندن
اول نادره پرداز بلیغم که کلامم | ضرب المثل نکته شناسان جهاندن
بو کیمسه دن ایو فرسه نوله گوشهٔ تحسین | افسونده کلام مه جهان بسته دهاندن
گویا که گلستان جهاندر بو قصیدم | هر نکته سی بر غنچهٔ بی خار و خزاندن
یا نظم دلاویز ایله بر جوی مسلسل | یا معنئ رنگینله بر لاله ستاندن
هر مصرعی یا بر صنم نو خط موزون | اندیشهٔ باری کم اکه موی میاندن
لائق قوبه لم قافیه تنك اولدی دعایه | شمدنکو سوزم گوهر اولور حسن بیاندن
تا غایت شب فاتحهٔ وقت سحردن | تا اول عید آخر ماه رمضاندن
حق ذوقنکی نور و زرق شبک قدر ایدر هر سال | اول پایه ده کیم قبلهٔ اقبال شهاندن

گوستر میه بو فرده خدا عالمی سنسز
زیرا که وجودک سبب امن و اماندن

در مدح احمد خان علیه الرحمه

صانمه که فلك دورله شاهی سحر ایلی | هر واقعه نك عاقبتندن خبر ایلی
بر دوش کبیر حق بو که معنیده بو عالم | کیم گوزی بو موج آچیجه زمانی گذر ایلی
بو یرده که آرام بو مقدار اولدم مهلت | ارباب نجه کسب و کمال و هنر ایلی
اولمش طوتلم موقف آرامیده ممتنی | عاقل نجه تمییز ره خیر و شر ایلی
تشخیص ره خیر و شر اولور می اوده الله | کیم لشکر غم بر بر ینی بی سپر ایلی
بو طرزده حقی مکر اول کمسه که آگه | توفیقنی هادئ ازل راهبر ایلی
توفیق رفیق اولماجق فایده نی یوقدر | هر کیم بوردده عقله اوبار سد ضرر ایلی
عقلك هنری وادئ حکمتده در انجق | تحقیقله حکمت نجه بر درلو بر ایلی
حکمت که او علم ایسه احکام فلکیده | اندیشهٔ عقل نیزی تا خبر ایلی
دوشنجه دل و طبع اهالی بو اندیشه یه زیرا | تشویش دل و طبعی بودانی بتر ایلی
زعمنجه اولور هر کیشینك رد قبولی | حق سویلینی صنم فلکدن حذر ایلی
رنداندن خدا ایروده معنی بو محلده | بر جرخ ضمنده قول حکمایه نظر ایلی
ویرمز فلکك دورجیب اندازنه حکمی | قوه حکمنی تسلیم قضا و قدر ایلی
گوردومی مکر آسوده مید رکنزی گوزدده | دوراندن اماده مهرینی بر نیشتر ایلی
گوده باشنه بر خلعت دیبا ویرر اما | داماننی آلودهٔ خون جگر ایلی
اول کیمسه در آزاده المدن که وجودنی | گوی خم چوگان کبی بی پا و سر ایلی
یا اول کشی کیم تیر جگر دوز قضایه | خصمانه جگر کوب تیغ و زبانی سپر ایلی

ازهب الحا نوبت وار نحل امد

یا اول کشی کیم حوزابجودن اقسام بلادده   انوڭ نیتهٔ اوصاف شه دادکر ایلی

اول شه کیم جهان موسم عدلنده صفاده   دوران طربناك جمنده لی ایلی

اول شه کیم غبار سم بکوان سپاهی   دریای محیط فلکی پر کور ایلی

اول شه کیم کف همتی هنکام کرمده   دنیای غنی کانی تهی بحری بر ایلی

خان احمد عادل که قضا نعل سمندی بنی

ماه علم رایت فتح و ظفر ایلی

جمشید کیم بیشه که سیوانده جقجقه   خورشید کبی خاك رهن فرش زر ایلی

خورشید کوکب حشم روی زمین کیم   عسکرله جهانی حشر ابوحشر ایلی

ماه فلك آرای سعادتکه زمانه   ایامنی آرایش دور قمر ایلی

بر همت قادر که بنجه بی سر و پایی   بر دمده مراد اتمه شه تاجور ایلی

بر قدرته مالك که بنجه تخت نشینك   آلوبکالده و افسرنی دربدر ایلی

اقبالنده دلبسته فلکالر او قدر کیم   تربیوی ایله دورینی زیروزبر ایلی

بوم هوجالی شعشعه دن رایکه دائم   اوجه فلك سلطنتی منتقر ایلی

شامل ینر هب دائرهٔ عالمه نوری   نه مشرقی نه مغربی وار نه سفر ایلی

کر لطفی فر احسان بهار اولسه دن خشك   هر شاخنی بر شوخ مرصع کمر ایلی

کر تاب لموده غضبی اینسه سرایت   هر قطرهٔ بارانی هوا بر شرر ایلی

آب اوزده وزان اولسه اکر صرصر حفظی   امواجنی زنجیرهٔ نقش حجر ایلی

ماهیتی

۲۲

ماهیتی کر اولسه جمادات مرتب   تصویر حجر کسب کمال بشر ایلی

عدلی که مسلمدر اکا حسن تدارك   کورحکمنی هر بیرده نجه کارکر ایلی

اولسه مثلا رابطه بر دار مکافات   بر وابنه کال برك تلاقی بر ایلی

تعبیر ایدیم طینت پاکنده کی لطفی   کور خاصیت فیضی نه مقدار اثر ایلی

کاهی که خیال شکی طرهٔ خلقی   اثنای تفکرده دلمده کذر ایلی

انده نیتم اولوب بوی لطیفیله معطر   اندن قلمم عالمی بر مشك تر ایلی

ای خسرو جم کوکبهٔ مملکت آرا   کیم سلطنتك عالمی بر زیب و فر ایلی

اوصافکه حد یوق طوته لم سحرله طبعم   بیك معنی بر سکالده فوی بوب مختصر ایلی

فصل ایتسه خصوصا که بن سنجه خیالم   بر نقطه سنی شرح کتاب درر ایلی

طبعمده او دریای کهر پاش معانی   کیم ساحلنی معدن لؤلوی تر ایلی

انده نیتم او صورتکی اعجاز نمادن   کیم جوهر فرد اوستنه طرح صور ایلی

خامه‌مده اول ابر چمن آرای سخن کیم   هر قطره سی بر کلشن شادابی تر ایلی

رنکین و کلامم ولری لذتی او قدر کیم   کام و لب انده نیته‌ی بر کان شکر ایلی

اما نه بر سوز نقد ونازك اولورسه   دخلی اکا ارباب حسد اولقدر ایلی

استاد اولیجق سوزده حسددن قاحلو دنی   زیرا هنری رشك و حسد معتبر ایلی

نیمرنی بود وقت بکا کیم رشك ایده دائم   بر طائفه کیم دعوی و فضل و هنر ایلی

زعمی او قدر هر بیرنك سوزده که کویا   انده نیته‌سی تفسیر قضا و قدر ایلی

السلامة فی الحضر والثناء فی المجلد

اما کوریجك معرکهٔ معنیده اول — شمشیری قورانوب بیشهٔ دوزه سبو ایلر

نطقیله مسیحا کجنوندن هر بری اما — خاصیت صحبتلری انسانی خر ایلر

غوغای سخندن بو فضیلتده تمزاوان — فضل اهلی بوندم باشمی اوستنده بر ایلر

سوزینی دیدیکم کوهر علوی ایسه آنی — دوراننی صرف سمع قبولنه کهر ایلر

سوز میدر او کیم نسخه سنی کتبه نشانات — خشوشکم رخنهٔ دیوار و در ایلر

حقیدن نه دیرلرسه او کونه سفهانك — آثار طبیعت لرینه کیم نظر ایلر

لازم کلیجك اول متشاعرلره طبعم — هر معرکه‌ده نیلدی داخی نلر ایلر

اول صفدر دشمن کشی نظمم که خصوصا — شمشیر زبانمده احتاحذر ایلر

اولورسه اکو همت شاهنشه عادله

حاشا که بو اندیشه‌ده نفع ضرر ایلر

زیرا که دم کشتهٔ اندیشه سن اکسیك — شرعی کوزم حکمت باری هدر ایلر

هم خصمه ظفر بولماغیچون مرجع و نانکی — تقدیم دعای شب ورد سحر ایلر

تا جلوه که رایتنی خسرو انجم — کر مملکت خاور و کر باختر ایلر

منصور ایده هر یرده خدا رایت بختك

تا خسرو سیاره فلك ده سفر ایلر

در وصف وزیر اعظم

غمزه‌ك نه که تیغ چکوب خونفشان اولور — عشاق دلفکاره اجل مهربان اولور

چشمك

چشمك او قهرمان غضبناکدر سنك — کیم خشمی زائل اولسه دخی بی امان اولور

کیم کوردی بویله هندوی مست کمین کشا — کیم بو خصلتی آفت جان و جهان اولور

مژکانلرك که سیر ایدن اول ابروانی دیمی — بردن بو دلکلی تیر نجه در کمان اولور

غمزه‌ك سؤاله باشلسه عشاقه هر نرك — کویا لسان حالله بر ترجمان اولور

غمزه‌ك کوردر عتابله اولوردر و کوز نرکسی — طور دم کور شیمه داخی اکا همزبان اولور

بو ناز و بو نکاه تغافل که سنده وار — حضر اولسه عاشقك سبب ترك جان اولور

سن بویله ناز و شیوه صنجه کوالسن — نرخ متاع درد و بلا وا بکان اولور

یکسان ایسه یا کده سوده سومدیکی — خوبانه بو معامله‌دن چوق زیان اولور

راضیده کلسه کو بو که ناموس دلبری — عشاق ایدرسه بویله اهانت یمان اولور

هر نا محله رخصت نظاره‌یا نسوده — برکون ده بزم سنکه محلکده قان اولور

دل بو هوایله قفس تنك سینه‌ده — مانند مرغ بال شکسته طپان اولور

کیم کلشن رخکده دیده نغمه بر قوا — تا اول زمان که باغ جهان بر خزان اولور

فکر ایلیجه دام کوده کیسو زلفکی — بر حالت اولور که قفس کلستان اولور

زلفکی یا کوزنده سیه مار خم بخم — کیم یا سنا کنج نهان میان اولور

با خود هما شکاری دیجی شاه باز ده — دائم هوای صیدیله بی آشیان اولور

کاهی که حلقه حلقه طورور پیچ و تابله — طغرای حکم پادشه حسن و آن اولور

اول صفدر یکانه که تاب مهابتی — جوشن که ارزم رستمی و قهرمان اولور

اخلوی عزیمتکری فی ظلک وصحیح معاملتکی میرحمد عماد اصر حمیکو

اول داور زمانه که آب علی التقی | کلبن فوادکلشن امن وامان اولور
پاشای بی قرینهٔ عالم که عالمه | احسانی بی نهایت و بی امتنان اولور
دستور کامکار که بکروزه بخششی | دخل هزار رسالهٔ دریا وکان اولور
مقصود کائنات مراد جهانیان | کیم آستانی قبله که انس وجان اولور
شمع جهان سرای وزارت که شعله سی | مشعل فروز انجمن خسروان اولور
ماه فلک سریر سعادت که پرتوی | نور چراغ بخت شه اختران اولور
رأی منیری کیم فلک فهم ودانشه | برمهر ذره بر و عرشی آسمان اولور
کوزندکلو نوری ضیا ویرسه عالمه | خورشید ذره کبی نظردن نهان
باد صبا که بوی کل و یاسمین ایچونده | حرا و بی نوای ره بوستان اولور
بو شمه سنی بولسه اکی بوی خلقنک | عطار جان سوی زمین و زمان
عزمی که بو دیار پرآشوبه حکم ایده | دزد حرامی بو رقهٔ کاربان اولور
کوربو سر اقتداری ضعیفان قوتی | پشه حریف حملهٔ پیل دمان اولور
کر عنکبوته همتی تار اولسه پرده سی | کشتی چابک فلکه بادبان اولور
طبع خزانه اولسه مرتب مروقی | رونق فروز رنک کل وارغوان اولور
دیوانه چقسه آصف جمشید کوکبه | میدانه کوسه رستم صاحب قران اولور
تنها چقنجه بتغاله میدانه کوه کبی | خورشید درکه جلوه که آسمان اولور
شمشیری کال کال ایتسه بکی دم خاکی خونله | چمنیدر که بر مکهی کلستان اولور

دیلالو

٢٥

دیلالو دیر یکی کورنکه جنک ایچره تیرنیخ | اولمرمکه خونده دشمن اوجنده روان
کویاکه چشم شاهی معنای نصرته | مژکان تیر و غمزهٔ ناموهربان اولور
دوش کیجه خاکه کوکی صفت کالهٔ عدو | پای سمندی طونکه اکا صولجان اولور
اول آسمان شتابکه هنکام پویه ده | هر نعلی بر هلال کواکب فشان اولور
اول آتشین جهنده که اولر تجرکوم ده | پیرامننده کرد سیاهی دخان اولور
چابکلکی اول مرتبه کیم ظل راکبی | بیرون ده شیخه اکر مکان لامکان اولور
صفالوده زب هجوم ایرنجک خیال دشمنه | دهشتله آسمان زمینی پر فغان اولور
صار صلر و غنجه زلزلهٔ عالمدن زمین | آشوب رستخیز قیامت عیان اولور
کورسبه ده شعلهٔ شمشیر تابدار | کویا سحاب تیره ده برق جهان اولور
اوقالو سهام قوس وقضادن نشان ویرر | پیکان تیر ایسه اجال ناکهان اولور
اوج هوایه صیت وچکاچاک تیغ دن | آواز رعد وصاعقه ده کم کمان اولور
هر عالده هجوم دلیرانه نیزه دار | خال عدوینه اولقدر آفت رسان اولور
کیم تنالونده راه مسافات سرتیس | سوراخ مار مهره ربای سنان اولور
کاهی میان صفده طور رکنری تیغ وش | کاهی میان شکاف صف دشمنان
اولدم ده کیم سیاقت نعش دکشکان | بیروده حیطهٔ سرکلک بیان اولور
کر عاصیان روز جزا دن بر اهل شر | اینتسه اول قیامتی کیم اول زمان اولور
بیروطلبون دلنده اودم تم دوزخی | میدانه محشر اکر ریاض جنان اولور

الصبر مطية الفرج لو تجلد تجد السرور

ای آصف زمانه که هر رأی صائبڭ　　رکن اساس سلطنت جاودان اولور

سنڭ اوصفڭ که یازلسه مناقبڭ　　بر مختصر روایتی بر داستان اولور

تحریر مدحڭ نکات ستایشڭ　　نظم امور دست و دل شاعران اولور

معنی که سلك کوهر مدحکده یرلشور　　اندیشه کیم ثنا کاله رطب اللسان اولور

اول درکه شواره ناهیده نازایدر

بو ترجمان راز دل قدسیان اولور

کیم وصف ایدرسه ذات شریفڭ بنم کبی　　روح کلامی قالب مضمونه جان اولور

حقا بنم او نادره یوورکه هر سوزم　　بر تحفه کبی الده ارمغان اولور

طبعمکه باد جنبشه مدحکله دمبدم　　بر بحر پر غرور نشئه لی فتان اولور

هر کوهر نفیس که اندن صدور ایدر

آرایش خزائن کون و مکان اولور

کیم جمع ایدرسه جوهر مضمونی خاصمی　　جمعیت جواهر ایله کامران اولسون

طبعمله کیمسه بحث ایدر فرقه ماه کبی　　اندیشه عالمنده جهان پهلوان اولور

طوتدی جهانی دبدبه کوس شهرتم　　ایشتمز آنی کوشی حسودڭ کران اولور

حاسد نیجه دعوی نظم ایلسه نوله　　زاغ غنجه خر سخنور عیسی بیان اولور

کور اعتقاد فاسدینی ایتمز بو فکری کیم　　رو به نجه مقابل شیر ژیان اولور

بر دزد نابکار معانی تراشی ایکی　　باران سوید له شاعر ولی نکته دان اولور

خصم

خصم اتخاذ ایدرمك اوترزیق کونی بنی　　ناموس شاعر تیمه کس نشان اولور

اننڭ لیاقتی اولسه که بنی لاف اورد و دبسم　　کلسون بغداده وار سه بر امتحان اولور

نفعی ده عاید باشاله فرد عوانی کیم دعا

نظم آخرینه عادت نظم آوران اولور

تاکیم فروغ جام زرانیزود آفتاب　　رونق فروز بزمکه خاوران اولور

دونسون فلکده ساغر اقبالی کونده کبی

تا آکه دکه آخر بزم زمان اولور

درو صف وزیر اعظم نصوح پاشا

زهی نتیجه خیر مقدمات مراد　　که قیلدی لطف ظهوری جهانی خرم و شاد

زهی طلیعه فیض سعادت طالع　　که اولدی مظهر آثاری بنی و آزاد

رهی لطیفه غیبیه الهیه　　که بولدی انس و پری اندن انشراح فؤاد

اجلدی بختی نیه دورکار نا کامڭ　　کورندی آینه طالعنده نقش مراد

زمانه کوردی یکی دولتڭ او شوری نیه　　نوله ایدرسه صفادن وقوعی استبعاد

اکو نجوم فلك سعد اکبر اولسه تمام　　ویرلسه هم دخی هر روزه رونق اعیاد

اولور نه کمسه بو دکالو سعادته فائض　　کورونه کمسه متاع کساده بو ایله کساد

سرود فرح ایله آسمان طرب خانه　　صلای عیش و طرب ایله زمین نشاط آباد

اجلدی کنج کرم کبی باب امن و امان　　دکان مفاسده دوندی در یچه بیداد

دتنقیح الظلم فاعلی فی اعدنا درجع الفلاح

بو کمسیه ظلم اتمسه فلاحه بو قسودر بو اتشکه عدالت ایسله

کوردسه شمدی کوردی انتظام حال صلاح — بولوردسه شمدی بولوردی انعدام حکمی فساد

فلکلر اتدی کلاهن بوشتو قالد عرشه — ملکلر اتدی سپاس ضمیمهٔ اوراد

اورلردی دوی زر مهر عالم آرایه — رواج نهرتمایجون سکهٔ مبارك باد

بوکونه موهبه دن ناامید ایدی دنیا — قضا بو مرتبه لطف ادکلدی هم معتاد

بودر بو کر سبب معنوی که بی کم و بیش — بر ایکی بیتاله مصروف ایلدی ایراد

موثر اولدی سمع بیکانه اهل دلك — دمادم ایلدکی آه و ناله و فریاد

کمال مرحمتندن او مستمندانه — بر لطفی کوردی مناسب جناب رب عباد

ویره زمام اموری کف کفایتنه — بر اهل مملکتك کیم بو فرقنی ایده شاد

دکل زمانه ده خود ما صدق بوکه الا — اودر او عالم افزون ملك دانش وداد

محیط جود و کرم آفتاب شان و شکوه — سپهر حلم و تصرف جهان رشد و سداد

دلیر معرکه بردات قهرمان صولت — مشیر مملکت آرای آصف استعداد

کشاده بخت و قوی طالع و بلند اقبال — خجسته ذات ستوده صفات پاك نهاد

وزیر اعظم و اکرم نصوح پاشا کم

بر اولدی دین بهٔ کوس شوکتیله بلاد

یکانه صفدر عالم که برق تیغندن — طوتشدی خرمن صبر و قرار اهل عناد

فروغ مهر جهانبانی وصف دشمن — طلوع مهر ضیا کستر وجود سواد

اودکالو همتی واو بخت و طالعك که کما — ایدرسه دولتله هر زمانکه عزم جهاد

اولور

اولور شکار عدو ویرمزدی نقوتی — کمان بخت قورودن خدنك فتحه کشاد

چکر سپاه ملائك اوکنجه تیغ ظفر — نه دمکه سورسه عدویه سمند دیو نژاد

اورن نورد سبکرو که کلسه رفتاره — نه صاعقه ایرشور کردنه نه برق ونه باد

که اولسه ناطقه سرعت دمنده کام شمار — ایرردی کوزینه موج آچنجه غایتی تعداد

اوچردی تخت سلیمان کبی هواده اکر — چکیدی رخشنی بر تخته باره پریزاد

طوقنسه عرصهٔ هیجانده نعلی کرسنکه — عدویه هر شرری بر رجیم ایدر انقیاد

سعادت اولمشه عالیجناب جم جاهه — که اوله وزیری بوکونه کزیدهٔ افراد

رواج دین مبینه معاون و مقدم — امور شرع شریفه مقید و منقاد

کمینه بخششی نقش خزائن خسرو — دورونده مصرفی تاج و خراج ملك قباد

سرای دولتنه شهر ملك چاروب — خیام رفعتنه انجم فلك اوتاد

نسیم خلقی کذار ایلسه کلستانه — اولوردی نکهت بوی کل و سمن برباد

بولایدی کومدد همتیله نشو نما — دوترردی سطح سماوانه سایهٔ شمشاد

ویررسه کونظر قهری تربیت آبه — نکاه کوم حبابیله نوم اولور پولاد

اولورسه کون نظر لطفنه قوینی آتش — ویرر منافع اکسیر کیمیایی رماد

فروغ رأیی یاد ایتسه شبی شعاله کبی — کوروردی رازدل موری مادر زاد

که اولسه مظهر فیض فراست و فهمی — اولوردی قابل القای حکم نهاد جماد

نه جانی وار که زماننده کمسه هیچ دوکه قان — مکر که صحت جسم علیل ایچون فصاده

ازدیشغ سنکی عما قصدک وار ایتدم

نفاذ حکمی او غایته کیم مراد ایتسه	کمال حسن ارادتله الفت اضداد
ویوردی ماملکی بنزل ایچون کورمیه تئیم	ایوردی ضمنت رنوانی شوقله زهاد

بلند مرتبه صدر اشیر جم قدرا

ایامی ار نظام جهان بی بنیاد

بحق صانع یکتا که صنع قدرتیله	بو بارکاه معلا رواق سبع شداد
بحق احمد مختار و مجتبی که اودر	وجود انجم افلاکه علت ایجاد
که نظم حوادث ایرلرده همان بو معنادر	بو نکته سنجی و ثناکسترم مراد فواد
قوینی ایدرسه فلک بر کوین ممدوحم	که اهل طبعه قله عرض التفات و داد
اولنجه مدح و ثنا لینه حصر ایدوب نظم	قویم زمانده اعجان نطقله بو آد
اولو رحی ذات شریفک کبی بجمع ابتغه	بو دور و زکارده بو اهل دانش و نقاد
نه همت ایلیه بنی عهده م اوزره من حکمه کون	نه آشنا قالیر سنک ایتمدک جهانده نیاد
روا میدر که طوتدر کی سنک کبی ممدوحم	قصیده طرح ایده غیره بنم کبی اوستاد
اکر اولور سه اجازت بوفنده قوررنمی	حقیقت اوزره بیان ایده بن بلا اسناد
بنم او کوهکه بی ستون معنا کیم	نه ضنعت اتبلی بکم سیو ایدیبی کوفرهاد
اماردی نرمله یابانه تیشه سن الوب	ایوردی هم بو بهانیله باشنی آزاده
وجوده کلمدی نظم کبی کوزین حلف	عروس معنی یه انر نیشه اولدی داماد
اغربها لو حیقری جواهر سخنم	جکلدی طالب اولنالر تمام اونجه مراد

اولوردی

اولوردی بولسه اکر فیض رشحه قلم	حیات بخش قتیل آب دشنه جلاد
کورنمز ایدی کناری کمهرله عنبر دن	مراد خاتم اکر بجرم ایلسه امداد
کورنجه لذت کیف کلامی بی نشوه	دینلسه طبعه همی فوریش هم قناد
خط مسلسل شعر ایله خامه کورسه	زبان دلکش و تیغی اولورمی ابن زیاد
کمینه سلسله دلبران چین و خطا	شان غمزه خوبان خلخ و نوشاد
سوز آخر اولدی دعا دم اولیدی رای نفعی	الا آجیج دعایه ایدوب لطف حقدن استمداد
نته که سلطنت خسروان عالم اوله	پناه و ملک ملال حامی بلاد و عباد
دینی وجود شریفی وزارته رونق	اوله سعادتی حدده فوزن و عمری زیاد

اوله ثناسنه مشغول اهالی اشراف

در وصف نصوح پاشا

سوده اینکسنه بوزلی اکابر و امجاد

نه نامه در بوکه حسن بیان عنوانی	ایدر کشاده دل طبع مستمعانی
نه نامه در بوکه کیف رحیق مضمونی	ویرر ملاحظه یه بر نشاط روحانی
نه نامه در بوکه فیض ادای پاکی صونی	دهان سامعه جانه آب حیوانی
نظر بوده نقش طراز منثوری	خرد اسیر نکات دقیق پنهانی
نه ابو اوله بربر بر طره حوری	سواد خط مسلسل نمای پیچانی
کورده عبارت شیرینی و دلکشنی صانور	کرنی شکوده اولاکلک عنبر افشانی
عجبمی جانه سنه خضر بی مجته دیسم	کرکوز وکی یدی ایتمشی ریاض رضوانی

شتا باغچه باغ نزهه روی زمین
کورسه رضوانه ابدی لطنباده خور بهین
وزنجه رسای خطای کبی نقش و نکار
طرحی رونق کرکن روضه فردوس برین
یازوقیشون اصلاح ایدن انهار تفاوت ایتمز
نه دم ارده بهشت و نه مه فوق دین
دائما خرم و شاداب و فرح بخش
طونسه ترکسیدی الده بولور جام زرین
بلبل عاشق سرمست غزلخوان کبی شوخ
کلالری دلبر رعنا کبی بر جبین جبین
لاله و خسار کل و لاله سی بو عنبر کیم
مرضی و کرایده بانک و لور اوراسی زرین
لاله بنجخال ایله باسیفه روی ولب
سنبلی ایله جهانستانده زلف مشکین
دائم هوای معطر ایدر اساس کل نسیم
نکهت یاسمن و سنبله و بوی نرین

الله اعلم بوا شسه جبر فوحه کتوردر اما عجله صار لسقه کتریر صبر اتمک کرک
الصبر مفتاح الفرج والعجلة من الشیطان

چکرسه سلسلهٔ زلف بتان کبی سطری   نکاه چشم تماشا بیان حیرانی
ویرر حروفلر ترکیب اولان معانیسی   دماغ دانشه بوی شراب ریحانی
خلاصه خبر بی تردد اشعاری   نتیجهٔ قلم بی تکلف احسانی
فقیر قرنهٔ اقبال کنج یاد آورد   کلیا به تهنیت منصب سلیمانی
ایرنجه کیسهٔ سبز یله دشته صانم   که شمع سبز سپهره فتیل اوله آنی
به ناشکفته نهال بوک ایچنده زنبق در   که غنچه ایکی اوله بیچ بیچ طولانی
بر بو فصیح لسان طوطی سخن کوردن   که ذوق نثری ویرر داد نظم سلمانی
باشنده تاجی یا بر هد هد هد ایتدن   کرکورمش آصف ثانی رسالت آرزانی
نه آصف افرد اوله مالک اسکندر   که طوتدی عالمی دارات شوکت و شانی
مدار کوکبهٔ احتشام جمشیدی   دلیر معرکهٔ عرصهٔ نریمانی
بهر معدلتک ماه آفتاب اثری   ریاض مکرمتک سرو سهی اغصانی
خدایکان شیران مملکت پرور   خدیو یار که مسندی جهانبانی

وزیر کوکبه کوستر نصوح پاشا کم
ایدر شکوهی خجل خسروان دورانی

اوقهرمان زمانکم هجوم اقبالی   قولی ایتدی پادشه رومه شاه ایرانی
اوشهسوار دلاور که نعل رخشندن   جقه شرار اویره شمع مهر رخشانی
اوقطب چرخ سعادتکه دونور بختی   زحل سراچهٔ اقبالنک نکهبانی

دفتر

زمین قلمرو تحت تصرف حکمی   زمانه بندهٔ خدمت کذار فرمانی
طفیل عنصر پاکی لطافت ملکی   زمین جواهر ذاتی کمال انسانی
کمال دانش ایله عقل راسخ اولسه   صفای باطنله صبح صادق ثانی
فروغ پرتو رای منیر یکم اولدن   جهان سلطنتک آفتاب تابانی
او ویرسه تربیت اجزای خاکه بردم   اولوردی سنک سیه شبچراغ نورانی
ایردی دامن دشت و صباحی بر کوهر   نسیم لطفی کتورسه خروشه عمانی
کف کریمنه بکزردی ابر اکر اولسه   نم رشاشهٔ آب حیات بارانی
اودکالو حکمی روان ترکه ایتسه کرفرما   هوای وجعت سیر خدنک پرانی

دونردی عکسنه سوفاری نصف منزلدن
اولوردی نشت وکمانه خلیده پیکانی

کرم که سفره کشی دودمان همتدر   ایدر عطیهٔ جود یله کسب سامانی
ستم که معرکه آشوب ظلم و بیدعتدر   شکنجه پنجهٔ قهرنده درکریبانی
خیال تیغنی کورزدن بکجور سر دشمن   دونردی ریح بریده سنان کافی
کراولسه نکهت اخلاقی کلده تاثیری   ایردی دود بخور آه عندلیبانی
کراولسه فرهی نسق ساز عالم علوی   قوردی زهره ایله اقتران کیوانی
کراولسه حفظی نکهبان نقود حیات   جکردی دزد اجل مفلسی و عریانی
قضا سلاسل دوران جکری انکجه   سپهر سرکش ظالم نهاد فتانی

بو اثنده صبر و الله شوکل ایدوب ایسه خفقه شحالا اکا یردم ایدر

که عدلی هر نه وارده ایورسه حکمنی رد	تجاوز ایتمکه اولمایه هوکی امکانی

فلک شکوه وزیر ملک نشیم قدر

ایا خلاصهٔ تقدیر صنع یزدانی

اجلدی غنچهٔ خاطر نسیم لطفکله	نوله ایدرسه زبانم هوار دستانی
عجبمی طبعم اولورسه صرف کبی بی درد	کفالکی ایردی کا فیض ابر نیسانی
بو مکرمتله که بو نکته سنج وصافی	بو عاطفتله که بو جاکی ثنا خوانی
نوازش ایلیوب فرط جود له قلدک	عطای خاتمی کمنام کنج نسیانی
اگر عجب بودمه بر اهل نظم مدح وحی	بو لطفی بو کرمی کورمشی در ارزانی
کرم دکل بو کرامتدر ایلسه تعجب	کلامی دریکی کوهر بدخشانی
بو کوندر همت ایدن غیب ایکی طوطی	بیان ناطقهٔ طبع نکته سنجانی
اوله سخنده خصوصا بنم کبی کامل	که بر عبارتنک یوق اراده نقصانی
بنم او ساحر وحی آزمای ومعجز کوی	که ورد ایدر سخنم قدسیان روحانی
بنم او شاعر سحر آفرین که خامهم ایدر	ادای ضربت چوب کلیم عمرانی
بنم او حضر معانی که لولهٔ کلکم	ایدر افاضهٔ آب حیات روحانی
اولور نی قلم خشکی نخل بار آورده	کیم ایتسه بیت کلامیده خانه جنبانی
کی اولسه ناهید ده فیض نشوءٔ نظمم	انکله ایلسه پرورده تاکه بستانی
نه آتشی ایچره که بر شاخ خشکی ورد ورد شیه	دم سمندری کیف شراب رمانی

سخنی

سخن که کوهر والا نژاد قدسیدر	نه کمرکه کوه دلمدر در کانی
بیانکه بلبل دستان سرای معنی در	فضای وادی طبعمدر در کلستانی
ایوردی وفق کربیان درع اسکندر	بولاییری نسخهٔ شعرم حکیم یونانی
اولوردی کنزی کمال قصور شاهی	کوریدی نظمی کبی شاعر صفاهانی
سخن کرالک ایردی جناب طبعمده	کلیردی کربو زمانده وجوده خاقانی

اوزنده دعوی لاف وکزاف ای نفعی

دعایه باشله که سوزبولدی حدّ و پایانی

همیشه تاکه سخن بوورانی پاک ادا	مدار مدح ایده بو صدر صاحب اذعانی
اوله سعادتله مسند وزارتده	شکوهی تاب شکنج کلاه سلطانی
سخنوران تهی کیسهٔ ثنا کاره	ویره غنای ابی بخشش فراوانی
نه کار مشکلی ونشسه امور دولتده	اوله هدایت حق رهنمای آسانی
جهانی هر سحر ایتدکجه پرضیا خورشید	منور ایلیه دولتله صدر دیوانی

تموزیه در وصف نصوح پاشا

ینه ایرشدی تموز اولدی جهان پر تف و تاب	کردی بر خلعه هب آتش وباد و آب و تراب
ایردی بر غایته تأثیر هوا کیم بو کون	بر دم کرمی ایله ایردی دریانی سراب
خاک بر مرتبه کرم اولدیکه دوران ایتمه	نیجه طوفانله بر ذرهٔ غباری سیراب
دوکلن خاکه بو فصل ایچره دکلدر باران	خوی فشان اولمده در تاب تموز ایله سحاب

اذا عزمت فتوكل على الله

بو یلدز کورمادی کیم دریالری خشک ایتدی هپ
کوهرده ظاهر وجاری اولدی صنعنک آب

تاب مهر اولدی کوکی رنده تیغ کهسار
جوی وشی اقدیردن هر یکا بولدی مناب

بو یلدز قالورسه کوکا رینه که مهری ابلی
معدن سیم ولانی یرلری بحری سیماب

نظم ایجوده وصفنی بو فصل عجیم افروزک
ایتسه بر شاعر اکر طبعنه توجیه خطاب

دوشمه یی دام خیاله دخی بر ده من ابرد
تاب ابرنیسی مرغان معانی یی کباب

ایصوردی بو بنه فرصه دوزخی ده
ایتسه فرعونی فلک بو یله هوادن غرقاب

دونی خاکستر بو اخکره ریک عمان
اخکر کوهر تنور بو آتش کرداب

عکس خال رخ خوبانه دونی آیینه ده
دوشنسه دریاده کی مهر مقابلدن تاب

اولدی بو تاب وقوده شدتی کرمادیکم
اکردر حالت سرکرمی عشاقی حباب

اولدی اول مکه سینه سر آتش کبی هپ
تا ثبات فلکی ایده یرنده بو تاب

بو اوله ثابت وسیاره منجملر اسیله
حکم ایجوده داخی نه تقویم الده اسطرلاب

نم چکان اولدی فلک قبه کرمابه کبی
طغی ایدر نازله اولادن قطره کیم کورسه شهاب

نطوردر ذرکده هر آنکه تعجب ایدرنی
بو قوتلی الشکی بو نه کرد ده بر تاب

ایدر قوص زن مهر بو شمر کبی نجوده
اتنر اول رابض تنی ایلق دولانه کباب

شهسوار آصف میدان سعادت کم ایدر
بیک جلالک ظفر بیشی رکابنده شتاب

کامکار فلک اوزنکه مکان مکه اولدی
دور میم کرمی جان دله طوق رقاب

قوتین

تقویت بخش ظفر سلسله بنی اعدا
همت آموز کرم عقده کشای احباب

مشتری کوکبه دستور عطارد منشور
آسمان پایه خسرو نی همایون القاب

قبله کاه علما دادپناه فقرا
پادشاه وزرا آصف جمشید جناب

اونصوح اسم وعلی کوکبه کیم منسوبدر
توبه خصمنه درکاه رضای تواب

اول که شاهان فلک مرتبه روی زمینی
عظم شان وشکوهنده ایدر نجوم حجاب

اول که بو کوشک سعود بارکه رفعتنک
بو یله ایوان معلادی زرین ودم قباب

اول که تاج سر اقبالنه قونسه بادرنش
بو درخشنده کهرلی برل عالمتاب

کوکب سعد بلندی فلک حشمته ماه
مشرب پاک ولطیفی چمن دولته آب

کوکب مهر اختر تخشنده ایدر کسب شرف
برده دریا کف جودندن اولور فیض نصاب

حرم دولتنده دور فلک حلقه در
کعبه عصمتنه نرملك برده ناب

فکری جمشید جهانتاب سریر تدبیر
رایی خورشید جلی شعشعه صبح صواب

ایوسه فتنه سی دور کوکدن نوله هر ملکک
ایتمزدی چرخ او قوندن کم مهیا اسباب

کیم اولور فتنه ملک دله آسایش ایجوده
برده چشم تباه جان شب بستر خواب

کورسه کر بارقه رابنی رؤیاده اولور
شعله شمع سحر شهبر شبرنک غراب

عدلی کونتامل احوال طیور اولسه دخی
هوس صید کبوترله براجمزی عقاب

اذا انت مسعود فی حکانکر باقا مع الخفافیش الحر

تازه‌لنسه تولکل کبی بنده باغ جهان — آب عمر ایله دوندی تمثیء بوکهنه دولاب

ایدی معدلتن محتسب کشور دینی — عالمی وهم دوشردی اوقوربیم عقاب

که برینی غم دلبی کبی بومست مدام — ایلدی دغدغه خوف الد کنج خراب

اونصوحی اسم وعلی کوکبه کیم منسیدر

توبه خصمنه درکاه رضای تواب

مشرب ودانشی اول مرتبه ده عالیدر — کرفلک ایده کاسه قضایی اشراب

وصف شمشیرنی کیم یازسه مرکب یرینه — دوکلور کاغده نوك قلمندن خوناب

وادی مرحمت خلقتنه کیم ایتسه تك وپو — عرق جبهه‌سنی تنشیه ویبور بوی کلاب

نهی بو مرتبه رسول الغنه منکر اولوب — ایتسه کون شمسه بر قمع فلکی جرخ عتاب

جاك ایدوب کوشه دستار مسیحایی اقدم — یازسن روی جهانتابنه ایلردی نقاب

صدر عالی نظر آصف صاحب هنرا

ای شرف بخش سریر جم وتاج ودارا

ایردی بو رفعته ارباب هنر ورکوه — که ایدر جرخ دنی پرورده دن استغراب

کسدی اولدیکه فلك آرزوی درده وتیله — ایلیه یوق یوم ارباب کمالی اتعاب

آسمان سمت مدارایه دوشنوی اولدی — آستان کرمك اهل دل وطبعه مآب

جمله دن بیحلیق شاعر نازك طبعه — بودم اولماز دیکه جرخ ایتمیه بیك درلو عتاب

حمد لله اولدی عاطفتکله شمدی — فلکده کوکب اقبالم ایدر ناز وعتاب

یالکز

یالکز کوکب بختمی دکل لطفکله — ایتدی طبعمی ونظممی ترقی اعجاب

بحر طبعم نم ابر کرمکله بسردن — سلك نظمم کهر مدحکله زینت تاب

ایلسم نظمیله دعوای کرامت شمدی — ابر دراقوالیله دنیا سوزیمه ردجواب

بو کرامت بکه بس درکه مرادخامم — دوستده آب حیات دشمنه اوله زهراب

لذتندن کیم اوقورسه سخن شیرینم — شربت شهد مصفا اولور اغزنده لعاب

نظم رنکینمی کیم یازسه مدادسیهی — کوستره عکس صفاکستر یاقوت مذاب

لفظ رنکینمه دن اولماسه مقابل نظمم — حسن تعبیرم ایدن بنده جهانی اعجاب

رنك دوایله مسیدر شاهد مضمونمده — که اولمده حسن نما اولمده محتاج خضاب

سوزده کال آب دوایزدن یازیلی اشعارم — خارو خس دن اندی اوستنده حروف واعراب

رقص ایدر نغمه قانوندن بلاغتله فلك — دستنده مضرب انن نیم البجه مضراب

مست اولور نکهت صهبای معانیله ملك — ساقی طبعم ایدنجه هوس بزم شراب

تاب فکرمله صنمخانه معنی روشن — آب نظممله کلستان تخیل شاداب

بنم اول نادره غواص که اولسه نه قدر — بحر اندیشه عمیق ودر معنی مکیاب

طالع رینی قعرینه بو دم مو بنده هم ایدر زینی — ساحلی بردن شه دانه وشهوار خوشاب

دری مکنون ایسه ده نظمك کوای نفحی

دوشورآنی کسان بنده عیب اطناب

دمیدن قوت صف قیالده کمان دلی دره — ایلسك نیر فلك دور دعانی برتاب

صدف الدر فيه صعوبة لو تنحل ترجمه

نه کیم تاب جهانسوزی تموز ایله اوله   عالم آتش کبی و آب و هوا آتشتاب

دونی نوروز کبی خرم اولوب هر روزی

کوره تاب تموزی غمی تا روز حساب

در وصف وزیر اعظم نصوح پاشا

نه دربو فیض جهانگیر و بو نشاط عمیم   مگر آچلدی در لطف کردگار کریم

اوشدی عالمه یا مژدهٔ حیات ابد   یا اولدی دهره بو آیت مسلم تسلیم

نشاط دهره شکاف درون سینهٔ غم   امین عقده کشای کمنی کورده بیم

کرم سرایت فیض ایله کون کبی مشهود   ستم تغلب عدل ایله مختفی و عدیم

رجا مساعدهٔ ملکومتاله مستغنی   هوس حصول مراد ایله بو غرور و زعیم

جهان مفرح و دلکش جهانیان خرم   زمان شکفته زمین رشک بوستان نعیم

بو اهل دانش و فهم اولسه محض لطفندن   بو مشکلاتی بوم بو برابلسه تفهیم

بو انبساطی بسیط زمینه کیم ویردی   بو دور اصوتی چرخه کیم ایلدی تعلیم

بودم کوره بو کونه توقف عالم   اولور وجوهله حیرت فزای عقل سلیم

بنجوده توقف و ایدر درک حکمتنی بونک   دقایق اهلی اولان طبع خرده دان افهام

بونک حقیقتی ظاهر دکلمی دنیایه   قو سوزی نجا اهل ارباب حکمت و تنجیم

بنجه زمانی ایدی عکسینه دونردی فلکی   جفایی عادت ایدنمشدی دورکای لئیم

الندیلردی زمام تصرفی شمدی   یرینه بو بخت خدایگان کریم

اوصدر

اوصدرکه کیه کسوتکه عدل ایچون اولمش   وجودی مظهر حسن جلال رب رحیم

اوصفدر که سبب زلکه سایهٔ تیغی   ایدر طوقونسه سپهر کبی آفتابی دو نیم

مشیر شیر صلابت هژبر مردم خو   جهانستانده کرم بیشه قهرمان حلیم

مراد مصلحت ملک مشرق و مغرب   پناه سلطنت شهریار هفت اقلیم

سریر جاه جهانبانان آفتاب افسر   جهانشوکته شاهنشه فلک دیهیم

ستوده آصف دوران نصوح پاشا کم

ایدر زمانه سلیمانی قدرلکنه تعظیم

وزیر شاه جهانکم نه امر ایدرسه اولور   قضا رضا ایله فرمان حکمنه تسلیم

سریر دولتنه آسمان سر ایوده   سرای حشمتنه لامکان فضای حریم

کدا بر کنج دری مستقر جاه و جلال   فقیر خاک رهی کیمیای ناز و نعیم

همم وظایف جود ایله کامران و غنی   کرم لطایف خلقیله خنده روی وسیم

علو شاننه تعظیم ایچون محلنده   ایدر و مینی زمان اوستنه قضا تقدیم

ایدردی کوی زمینی شمامهٔ عنبر   کیم ایتسه نکهت خلقی جهانه نشر نسیم

بنانی شعشعه به کیفی آفتابه دونی   کیم ایتسه مرحمت رأی منیرنی ترقیم

شرف اوم مرتبه ذاتنده کیم نکا درسک   نشان نعلی ایلرده جبینه حاکی رسیم

کر اولسه مظهر فیض هوای مکرمتی   اولوردی ابر بهار جنان رضای جحیم

دشیردی سایهٔ ابر عنایتی بحره   جهانه بودم ناز ایوردی در یتیم

صح الوجه نزاله لقا عالد فضیلیه انه نصب

یه فیض دستنی یاد ایتسه برتنا خواقی   اولور قیامته دك جیبی معدن زر و سیم

کورنسه لطف سواد قلمندی شبیهی   ایردی نیر اعظم بجوهر رتبك عظیم

کتاب جاهنه نسبت جریدهٔ افلاك   طغوز ورقلی بر نشان وهنه بر تقویم

طغونسه کوی تف قهریله روی بحر سموم   ابر شسه کردم لطفیله خوی خاکه نسیم

دونردی بو تیزهٔ بر تاب سرکونز خباب   اولوردی خضر مسیحا نفس عظام رمیم

کریم ابر کفا کامکار بحر دلا

ابا محیط جهان مکرم و تکریم

جناب درکه دانش بناهکه طبعم   عجبمی ایلسه دعوای انتساب قدیم

که بن عومره ایکی نکته سنج انن نشیم   ادای مدحکی ایلوردی جانالد تصمیم

یر شمری خوصت وصف جمیل ذاتکده   نه کوشش ایدر وکمی هب بیلور حی علیم

قوسیم اوضیعتی بردم حضور طبعم ایچره   اولور اودم دل و جانا اسیر رنج الیم

نه سوزکه اولمیه مضمونی مدحکی فشعی   اولور خیال اله ارتکاب شغل ذمیم

کمال نقص هنر دن اوکونه فکر انك   ایدر تخیل مضمونی سست و نظمی سقیم

یه فهم و نقص هنر اینمك فنا بجمی   بنم کبی بر خیالی سخنی راز فهیم

بنم که نسخه فشا اولسه کلك سحر سازم   ویرردی خاصیت آب حضر مائی جحیم

سوزم خلاصهٔ مضمون معجز عیسی   دلم مکاشف سر کلام وحی کلیم

نهال خامه دلبسه سدره و طوبا   زلال نظمه لب تشنه کوثر و تسنیم

کوردی

کوردی شیوهٔ رفتار خوش طبعم اکی   ایردی آکه هلالی فلك قلادهٔ سیم

اشتمه نکتهٔ بو معنی کلامم اکسی   کلوراولوردی ملك مجلسمده یار و ندیم

او بحر موج زنه و بو کهر درانه نشیم   که ساحلنده بیتور دستهٔ کهر دن نظیم

قوبوب ممالك غیری متاع نظم ایچره   دیار رومه کلور کاروان هفت اقلیم

کوریجه موری سکافی فلکی باری کم   عجبمی محکم اولورسه کی اعتقاد حکیم

که جزء لایتجزایی بو تصرف اله   ایرده و نیمه و هر نیمه سنی نیه تقسیم

قوسك بولانفی روادن کراتیمك ای نفعی

سوز آخرنده دعایی تمرجه تقدیم

نته که مظهر الطاف ایدوب جهان خدا   ویره هر ایتدوکی لطفه کفایت تعمیم

ویره ممالك دوی زمینه عدل و شرف   برابر دهری زماننده انبساط عمیم

جهانی عدل الله انصافی کشت ایدوب کنزی

اوله مقام وزارتده دولتیله مقیم

در وصف محمد پاشا

اول نکته که انین شه سی تحقیق نمادن   مضمون خط دلبر فرخنده لقادن

یعنی که حقیقتده رخ پاك آودن   اهل نظره نسخهٔ اسرار خدادن

بر نکته بو مضمون خفی دن اوله غافل   دلمیدن او مجموعهٔ تصویر هوادن

هر عاشق اولان عشقی بو وادیده دوشورمز   بو مسلك عشق دل ارباب هدادن

الامر سهل و فیه خیر ان تصبر ولو تخف تلم

بو اهل حقیقت بولیور اهل مجازك — و ادیلری بو مرحله دن خیالجی اودن

محض سخن اهل حقیقت بودر اما — سلب ایلمزن بو سوزی بن حق ادادن

مقصود اکر جوهر عشق ایسه مجرد — یا فرق مجازی و حقیقی نه بلادن

زهاده وبال ایسه اکر عشق مجازی — رندانه نه مولا سبب نقص ریادن

تمیزی بو کیفیتک مخصوص اکابرکیم — ذوق غمی ارباب وله روح فزادن

سوز بحث حقیقتده ایکن نوعی بهانه — تحقیق مجازاتیه کمن کوجر خطادن

بو مست سراسیمه جام می عشقك — مستك سوزی معذور کوریم عقلادر

المنده اولان عقلمی بو بت تورکش — کم عشقنی کهنه کبی هوشن ریادن

بو آفت بر شیوه که هر غمزه شوخی — سرمست ایکن آمیخته شرم و حیادن

دلبسته اسیران خم زلفنه کوجه — ابرولرینك چکی وکی شمشیر جفادن

فخر ایدی سروی بو چمن اماکه بولنده — عشاقی عجب طایفه بی سر و پادن

کوجه سر کوینده کی آشفته لر اکثر — دلبسته کیسوی کره کیر دوتادن

دل بغلمز ز بوکون زلفنه زیرا — آزاده لوه قید تعلق نه بلادن

اماکه خیالی خط کتم کوزلرده — کویاکه غبار در صدرالوزادن

اول سطر فلك پایه فرط عظمتده — دربان شاهان جهان ناصیه سادن

اول آصف ثانیکه سلیمان کبی حکمی — باشنده بشه دنیایه دولت اولسه دوادن

اول صف شکن شیر صلابتکه هجومی — دشت فلکی قلب دلیرانه وغادن

همام

همام شهنشاه رسل حضرت پاشا
کیم خاك دری معبر جاه فضلادن

دستور مکرم که کمال کرمندن — اندیشه سی تحقیق دعای فقرادن

سردار معظم که سواد حشمنده — میوه‌ی زمین رشك شبستان همادن

فرمانده عالم که زبان قلمندن — جاری اولان احکام همایونه قضادن

دیوان جلالنده قضا منشی احکام — ایوان شکوهنده فلك پرده سرادن

خاك درمی منشاء اقبال اکابر — جیب کرمی کیسه ارباب جلادن

ایتسه نوله اعلا یرو ادنایه تکرم — هم بحر کرمدر کفی هم ابر عطادن

احسانی او غایتده که دورنده کدالر — مستغنی عالم بولادی اهل غنادن

الطافی مهمان تلافی خسارت — عدلی روش آموز مکافات جزادن

دولتکه ظفر یاوری اقلیم ستاندن — همتکه جهان پرور کنجینه نشاندن

اول بیش رکابنده حیبت کشن اقبال — بودر که جوشنده بر افتاده کدادن

عهدی چمن مملکته موسم نوروزدن — رایی فلك سلطنته شمس ضحادن

بر دائره دولتکه کوکبی نقطه — بر آینه در عقل الکا ادراکی جلادن

باد چمن خلقکه بر شمه سی آنك — سرمایه بوی دم مشکین صبادن

بو ملککه کوز ارایسه صانور خلقی او ملکك
اولر قالوری بر مملکت چین و ختادن

او تغییر و لوزجی معانکی وانشه نجابه مه کلید عالی

ای صفدر جم کوکبه کیم جوهر مدحك	بیرایهٔ شمشیر زبان شعرادن
اول جوهر ایله دشنهٔ سر تیز زبانم	بر تیغ جلی بر توخورشید ضیادن
کم آینهٔ برکوز ماه سپهرم	هر لمعه سی بو مصقلهٔ زنك زدادر
تقلیق ایله اولمز بو قدر لذت کفتار	بو لهجهٔ پاکیزه نکاه دخی ادن
بر تازه روش در بو که تعبیر لطیفی	رونق شکن حسن بیان قدمادر
اول نادره سنجم که نکات کلماتم	حیرت ده اندیشهٔ عقل حکمادن
پاکیزه کلامم که در بحر خیالم	آویزهٔ کوش دل یاران صفادن
نقدینه بو ایمن مرقیمت عقد در نظمم	اندیشه که سمسان کلام فصحادن
مشاطهٔ طبعمدر ایدر کسب تزئین	معنی که عروس تتق آرای ادادن
تحقیق ایدر م نیروکی خامهٔ الحق	زیرا که او بر ساحر اعجاز نمادن
کیم قلب صفا مور که سحر علمیدر	کیم دست کلیم الله معنی به عصادن
یوق منکر اولور طبع ارباب سخنده	وار ایسه بو ایکی متشاعر سفهادن
انکار ه کیمك جراتی وار ایسه دیسون	یاران سخن فهم و سخن کوی بر صلادن

یا قلنوری سوز اتمامه قولاف ایتمکی نفعی

دعوایه زمان قالمدی هنکام دعادن

عشاق الله تا نسخهٔ خط رخ دلبر	مکتوب مجسته رقم مهر و وفادن
کوده باشنه بر فرقهٔ لطف ابر تحقیق	ذاتك او قدر دولته حقا که سزادر

در وصف محمد پاشا

منت الله که بی منت و بخت و اقبال	اولدم آثار سعادتله دینه فرخ فال
نه دیم مسه سوزوقی طوتدی بم هر خود رای	نه مرادا تیو مسه ویردی خدای متعال
دوشدی ابرو وی نیازه کوه استغنا	کردی دست هوسه کنج تمنای وصال
کوییا آه شررناك دل ناکامك	ایلدی تربیت حکمت حق جل جلال
دودینی ابر چمن آرای کلستان طرب	برقنی آتش فکن خرمن اندوه و ملال
اسدی بر لطف ایله باد دم صبح توفیق	که همان اولدی کل اما تنکی دمده فی الحال
چمن نخجمك ازهاری سراسر بیدار	طرهٔ طالعمك هر خمی بودن و لتنده دال
بولدی بو شوق ایله بر کوه نشاط انیس نشیم	که بو مقصود صفا و یرمك اوله محض خیال

جهرهٔ دلبر فیض نظر عاشق پاك

مشرب عاشقه کیفیت صهبای وصال

اولدی طبعم او قدر خرم و آشفته که شوق	فکری شعر ایتمکه بر لحظه قومز فارغ بال
فکر شعر اولسه ده یا الحی دکر تحریره	نقش و ایلمه اندیشه م اکر استعجال
بره دکمز ایاغم شوق ایله رقص ایلر دن	فلکی باری بو تقریب ایله ایتسم پامال
اختیار المز دکال اولسم اکر دست فشان	بو نشاط ایله سماع ایتمکده و ارمی مجال
صدر دیوانه شرف و یردی بنه دولتله	او جهانبان هما ظل هما بوده اقبال
او خدیو عظمت کستر و عالی همت	که خدا و یرمش اکا مرتبهٔ عال العال

لا يصدر فيما بين فانه فيه خير جزيل

اوزيوحضرتنوز رعايا پرور   كه عدالتدر كا غايت اهم اشغال

آسمان سايه جهاندار ولا مسند   پادشه كوكبه دستور پسنديده خصال

داور تيغ وقلم ناظم حال عالم   صاحب لطف وكرم صدر ستوده احوال

حارس سلطنت مملكت هفت اقليم   جمله الملك شهنشاه قدر استقلال

عرش تمكين وفلك پايه محمد پاشا

كه دردولتيدر قبله جاه واجلال

علم افرازنكهبانى عالم كه دوش   شقه رايتى سطح فلك فرش ظلال

آصف خسروذى شانكه روا دراولسه   ادهم شب كه شبرنكى مرصع دم وبال

زير عنقاى شكوهنده فلك بيضه   كف ميزان وقارنده زمينى بر مثقال

وقف انديشه مرجع دل ارباب سخن   وصف ماهيت ذاتى سخن اهل كمال

فتنه نهفته اولدجق يربولمز دوران   دامن طره دلبرده مكر كيم خط وخال

توده عنبر اولور كرده زمينده هوا   بوى خلقيله اكر عالمى ورايتسه شمال

كرده باد غضبى اوغرسه كوهساره   چكلوردروراينده رك جانب كوذدن جبال

دوشسه كرواديه معنايه فروغ ذاتى   كوردينور ذره كبى كوزده خيال خياله

ويرسه كرابر بحار كرمى فيض مدام   درياولور سبحه كبى رشته بار انده لال

ايرسه كرسايه جاهنده كمال خورشيد   چشمى رؤياده دخى كورمز ايدى روى زوال

قدرى اولمرتبه عاليكه اولورماه فلك   رخشنده نعل ركاب ولمحى بدر وهلال

جنا

حنذا رخش فلك سير وزمين سيماكم   اولسه سياره روادر اكا زرمينخ نعال

موى شبرنك دخى ليله قدر رمضان   نعل ذرين سمى يكشنبه ماه شوال

جست وچالاك اوقدر كيم كه اوصافنى ايتك   باشليه يازمغه برشاعر سنجيده مقال

ضبط اولنمزدى كميت قلمى دستنده   خط شعر نده كى اورهسه پاينه شكال

ايمدركرده سرعتده براق جنت   برق ها طفره ولده كه مكر كيم پروبال

ابر نيسوره مغربده اول سايه مشرقده ايكن   سهو ايله وكبى كورايلسه تحريك دوال

جلوه ايتد كجه دونر بر صنم رعنايه   كه خرامنده نمايان اولدجى غنج ودلال

صنعت شيوه رفتارنى كوركيم شمّاله   اولسه كرجلوه كهى تخته ريك ورمال

اولقدر چابك ونازك حركات ايلركيم   نه اولور ريك برنشان نه بوزيلور اشكال

آصف دادكرا مملكت اراصى دا

اى خداوند هما بوده كهر فرخ فال

سنسن اول داور صاحب دل ودين پروركم   ايرر انديشه اوصافكى وجهى استقبال

ذات زجودكى وصف ايتمزيز اهل طبعك   سوزنى كر سحر حلال ايسه اولور مرغ وبال

بويله مجموعه ملك سيرتك اوصافنده   كفر اولور مذهب انديشه ده ايتسم اهمال

بوخسته طبعيم اول مرتبه دن عاليدر   كه ايرم مال المحوده انديشه مرجع ازال

نيلين مال وفعالى كه بنم همتمه   جرخ يكوزنده اولور سه جهان مال مال

تيشه فكرله بركان كهر بولدم بن   كه دكوهر كهرى نتيجه جهان مال ومال

نه يمكدن ابلك حق اودرن كن لطف مولى

كه دشمن ابلك جهان ناه جهاندر يدر يا شاه

زبانه تا كه نعم صاحب قرانه عرض عالم

كه ضرب شك ايدر اعدايه بوسيله وبهادر

زبانه تا عالم آراى آفتاب مطلع نصرت

كه تنشنين اوله ذيع لشنه قبلان سكندر نام

جهان تا ساله رضك آورده جهان كلكى ظفر ياور

دينز ناموس شيخ نيشانان صف آرابى

نياه سلطنت اهل ولايت جهاندار حق وافر

مدار مملكت مسند فروز كار فرمايى

وزير اعظم واكرم مراد عالم وآدم

مشير بخش مروق فزاى صدر دانايى

اوچيد الطف كيبى عزوفرح ساكه لاونقند

اولور خمچه كاهنده فلك برجه فرسابى

اوصاحب صدر همت كيم كمال قهر ولطفنده

اولور شرمنده روح جبهه فنا وخاتم وطايى

بنم اول خواجهٔ بازار معانی که فلك ... کوردن زهره‌ی بحوبه بنده اولور عشق ازل
بنم اول شاعر مشکین دم و پاکیزه ادا ... که اولور رشك وحسدن ایلیمك قمر محال

بوی انفاس بنده انفاس ولاو بو نسیم
سطر اشعارمه امواج کوه‌کین زلال

طبعم اول بلبل شوخ چمن معنی‌دن ... که اسیر قفس دام ایکن اولمز بند لال
نسخهٔ عشق لسان شعرادر سخنم ... ایمه قربی سوزه کلوکجه بوری سقط مقال
طوتسه میدان دلیران سخن بینه بنم ... سپه آرای صف معرکهٔ جنك و جدال
خامم اول اژدر کنجینهٔ معنی‌در کیم ... نور معنی دهنندن کورینور شعله مثال
جوع شاهینی هما صیدی خیالم که بنم ... فیض توفیق الهی درکانشه پر و بال
خوف ایدر دایم انك نسر فلکده قوتی ... صورت کاسهٔ چینی کبی پرواز محال
بولدی بر کوهر دوام امتعهٔ که‌عادم ... که فلك ایلرکنی قرتی بست و پامال
صاکور کوردیکی خزینی دنیز یوق حروف حساب ... پاشالریکی کذی فرادر ایمکه اولوری دأول

شمه بو نصکوه دعایه الجوب ای تقعی
ویو مقصودنی هر نیسه خدای متعال

تاکه تصویر الهی کرمندن کاهی ... ایلیه عالمی بر لطف ایله مسرور الحال
دائما خرم و خوشحال اولدهم کتبی کبی ... مسند صدر وزارته بوله استقلال
یوز سوره درکه اقبالنه دنیا هر دون ... دولت و عزتی افزون ایده مولا هر سال

دروصف

در وصف خلیل پاشا

سفر مبارك اوله ای وزیر فرخ دم ... سکا لدر بیلدم حکمه اولیای امم
صونلری بختکه دست عنایت حقدن ... براتِ منصب صاحب قرانی عالم
جکلدی نامکه دیوان عرش اعلادن ... بلا مجادله طغرای فتح ملك عجم
عجم دکل عرب و هند و چین بلغاری ... سکا مسخر ایدر هب الکده کی خاتم
تمام کشور ایرانی بلکه تورانی ... الکده در کو ایدرسك ممالکی منضم
سکا بو قوت بختیله کیمه خصم اولمز ... اولور سنه عسکرینك هر بری بیچی بر رستم
بو فتح و نصرت ایچون فرده لی سکا بندن ... بو اولری طبعم ذکی او حوصله ملهم
کرسن مظفر اولورسن نه حال ایدیسه کورن ... رکاب همته پای توکلی محکم
کورنجه ذات شریفك بو دولته مظهر ... ادای موجبك اولدی دلده بو امر اهم
بو کوهر یازدی ثنا صفحهٔ سنه القابك ... الیجه کسته خامه دبیر انی نیشیم
تهمتن و زرا قهرمان جم کوکب ... شکوه تاب شکنج کلاه بهمن و جم
پناه اهل سخن داور خجسته نهاد ... مربی فضلا آصف ستوده شیم
سریر جاهه جهاننه اورن فلك درکاه ... جهان حشمه شاهنشه ستاره حشم

سپه شکاف یکانه خلیل پاشاکم
جهانه آتش اورور برق تیغی جکر وکیدم

یکانه شهسوار دلیر جابك کیم ... اولور شکاری عدو باصمی رکابه قدم

اوكيم رشاشه‌ٔ آب حيات مشربيدر | مدار زنده‌كیٔ جان ولطف جسم كرم
اوكيم اشعه‌ٔ پرتاب نورنكر كبيدر | فتيال شمع زرانندر نير اعظم
فلك ركاب سمند نده بيك بر ننده | ملك سراچه‌ٔ قورنده فرش روب حرم
كراى مفلس دركاه دولتى قارون | امين مخزن لطف وعروقتى خاتم
دلى جمال حقيقت نمايه آيينه | ضميرى پرده‌ٔ ستر حقيقته محرم
شميم خلقنى يادايتسه كاه هى بن شاعر | انكله باشلسه طبع سخنده اورمغه دم
دواتى غاليه دان وبخور اولور قلمى | بنفشه زار بهشته دونر سواد رقم
حريت تيغنى ذكر ايدن فرزبان رمح | يارنجه من حق اولور سر تسر بريده قلم
دونردى شعله‌ٔ كوهر لكه كف مهرى صدف | جكيوب چشمه‌ٔ داینوده ابر اكى بونم
نه يوكه عدلى وقتى اولدكشورنده | اولور غزاله هم آغوش نور شير اجم
كورنمز ايدى زماننده فتنه‌ٔ ايام | مكر كه چهره‌ٔ خوبانده زلف خم درخم

ظفرپناه وزير اعظما كشا صدرا
اياستوده جهانبان اعدل واكرم
اداى مدحكه طاقتمى وار زبانمده | عجيب در اولمدوغم قهر دهر ايله ابكم
فلك ديو كالدى اول نابكار كجروده | نه دن بو اهل دلك جكرو كه عذاب والم
برايكى ملتزمى ايلدى حواله بكا | كه اشتركاله اتمشلر التزام ستم
برى مدبر ملك وبرى محصل مال | برى بونيده اخس ومزور اظلم

بلا بودركه بود كالو فساد فاحش له | بنده وجود لرى دينى ودولته الزم
بو ينجى بن كتوردوب ايلدك ستنبولى شام | بر ننده حق كتوروب اين عالمى خرم
كوتورم ايسه ده بارى كتوره مه صبحده | كلور سنه حالى نولور بينه عالمك بلكم
اولوردى خلق بينه ايمكه محتاج | قالوردى بينه قهرى جيب كيسه‌ٔ عالم
همان ملاحظه‌ٔ بى مثال اولوردى بينه | خيال عاشق ومفلس كبى جهانده درم
تمام وقتى مراداوزره خلقه لطف ايتسك | كرامت اولور وغنه سنده قالمز بى شبهم

بودرد عاسى سكانفعى شكسته دلك
كردائما اولدسن شاد وخرم وبى غم
نه‌تكه خسروزرين لواى سياره | جكر ممالك مغرب زمينى فتحه علم
اوله سعادتله هرنه ياكه عزم ايتسك
سپاه فتح وظفر موكبكى خيال وحشم

درمدح وزير على پاشا

بارك الله زهى آصف صاحب فرهنك | كيم اولور كوكبه شوكته عالم تنك
نجه آصف سلفيين كورمش ابناى زمان | كرد قطب فلكى دور ايده بى هفتورنك
نجه آصف اوجهانداورن دينى بو دوركيم | اين فرقته زمانده فساده آهنك
راست كوداور قدر كوكبه كيم خوفندن | باشنى حرقه جكوبى فلك بورنك
هم يكانه خلف دوده‌ٔ عقل اول | هم كوايى كهس بينه صوف آينه رنك

انه صبر ثم فهو خير للصابرين

عالم وجوده جهانا عظمت کیم اولمش ... دلی دریای کرم تیغی میاننده نهنك

صف شکاه سپه اعدانکیم اولسه نوبه شود ... کهکشانده ادهم چابکری نیزه سیمینی تنك

سپه اعداده صف آرا که دوره دوا اولسه ... آفتاب اشهب چالاکنه زر یالاهنك

صفوه صدور نشین آصف عالی مشرب ... مجلس افروز جم ومعرکه پرور پشنك

مردمیلرده هنر وردم پاکیزه کرهن ... مه عطابخش ظفر صف شکنی عرصه جنك

کشور آرای کرم بیشه علی پاشا کیم

رشك ایدر خامه وشمشیرنه تاج واورنك

صدر اعظم او جهانبان عظیم الشانکم ... دیوه سنك دربوب کوهر تاج هوشنك

کارفرمای عدالت کیم اولور سنه لایق ... قهرمان آکه سلحشور ونوطهافه سرهنك

مهر صاملك کورینی کسب علو ایتمکده عروج ... اوردی داماد سرابرده اجلالنه چنك

کلك مصری قصبی ماشطه کشور روم ... تیغ هندی نسبی مملکت آشوب فرنك

ویرسه کوماشطه عدلی جهانه رونق ... سر بالینی منقش اولور آهوبر یلنك

بولسه کوتربیت معدلتی آتش وآب ... بر اولور طبع سمندرله مزاج حرچنك

فیض بخش اولسه جمادانه کوشتعی دی ... طارتیلور جوهر ماهیت انسانله سنك

فیض احسانی یاد ایلسه بر شاعر اولور ... خامه سی قفال دره کنج معانی بر منك

یوسف خالقیده اولی شاهد معنی کیم اولور ... دل عقل آفت عشقیله سراسیمه ودنك

خسرو رایی دره اولصفوه یکتا کم وره ... هفت سیاره بیك کبی رکابنده شلنك

لحن

شکسته اتمدم کلکمله بن ضربنت دست فکر ماله
بولوب دره بسته بنجی کوهر مضمون ومعانی
اکا دلیل سیر ایتدیلر سحر کلام ومعجز نظمم
عصای دست موسای دم نطق مسیحانی
نه قندن نظم شیرینم نه کیی سکر اولور حاصل
نه خامم کیبی کوردی کیمسه طوطی شکرخایی
وبرر طبع صفا بخشم کدورت آینه آبه
ایدر کلك دل افشانم جلا اوکرمه زنانی
فلك طبعم کبی کوهر کیوزم مهر زمان دهر
نیجه بیلیر نه حاصل صدف بودر یکتایی
کورنوب بوسلك مرواریدنوتاجی جانبندن
عجبدر خاکه صالمزسه فلك عقدی ثریایی
بحمد الله هنرورلری بیلوربوزدانکامل بن
نه لازم بن او کوب مدح ایلمك نظم غرانی
دعایه شیله ختم ایتسکی قودعوایی ای تمعی
جناب حضرت حقدن رجا ایت بو تمنایی
اوله ذات شریفی حق تعالینك امانند
مسخر ایلیه هم اکه هر پنهان ومیدانی
نه ماکه عمر ایدرسه هفت مردان اوله همدم
اوکنجه کنج واقبال وظفر بیك وسلیمانی
مراد بادشاهی وزره اعدادن الوب کبنی
بنه دولتله تشریف ایلیه صدر معلایی

کونی خورشید جهانتاب فلکده کویا ... زیر رانده اوره هوالی سك یو یه کورنك

اوجهانکرد وسبکپای کیم ایتدکجه شتاب ... بوداغور سایه سنی یولده هوادن فرسنك

کوه سرمنزله اول ایرشور صرصر دن ... اولسه کوسرعت سیرنی سبق آموز درنك

نه آنکاله بوابواولیمز سرعتده ... اولسه شهبال ملائکلره کی تیز جنك

حرکاتی اوقدر معتدل ونازك کیم ... ابلق چرخه اکر نسبت کوردنیوه لکلرنك

ایتسه اول بیکر موزونله آهسته خرام ... صانکه رفتاره کلور نازله بر دلکش شنك

داور داد پناه آصف عالی کوهر

ای جهانداور جم جاه وفلاطون فرهنك

بنده اقوال ایدن عجز ایله اوصافکده ... سویلیوبنیلیه بیلام معه عیوب فونك

کوشنی طوتسه فلك بنسه خورشید لرنی ... اولورینی حقی دادینه نبی تاب وتونك

حق بوده لازم ایدی دولتله بجالانی ... داور عادل دستور عدالت اورنك

ایدنی اولدی نسیم سلك لال مرجك ... عقده لولوی ثریا کبی عرشه آونك

کوسترو بو قلمون شعله فکرم کوحبه ... بوستان کبی شبستانه دلی رنکارنك

نه جواهر ویرینی سلك نماکه کوره سن ... که ایده شعشعه سی چرخی دره یکرنك

شو یله مست ایتدی بنی کیف شراب سخنك ... که نفرق دله یکسان کورینور شهد وشرنك

نه جواهر که بوینی ویرسیم اولوردی زهره ... حسن درك نوم خیالنده نوازنده چنك

خوابده واره دل شوریده نهاده طبعم ... جلسه سکنه شاهی اید نیزه فی تنك

ادعیه الی ماتزین نونا

دوشنوب فکر ایلی ایکی وصفکی بیر رونجی   بولور بینی لوح ضیالدن سراسر هر رنك

صکوب تصویر ایوب آیینه‌انی نیتیمی   هم یازرهم طوتربی نغمه کلکه آهنك

خامم اول مانی اعجاز نمادرکیم ایدر   نقطه‌ٔ نوندن سخنی اوستنه طرح ارژنك

طبعم اول غنچه‌ٔ شوخ بت معنی درکیم   خوندن تمثیل زبانیله ویرر فتنه‌ٔ رنك

دوشنسه کوه عکس رخ بکر ضیالم ایلر   آفتاب فلکی جام شراب کلرنك

شمدی بن صکره دعا ایله همان ای نفحی

هوس لاف کزاف ایلمه کیم قافیه تنك

تاکه آیینه‌ٔ خورشید جهانتاب فلك   لوح پاك دل انورتسه کبی کورمیه رنك

زنك غمدن دل آیینه کبی پاك اولسون

تمت القصیدة   کورمسون صفحهٔ پیشانی بختی ازرنك   المرغوب

زهی اقبال بخت کامران وطالع خرم   کم اولدی مغتنم اسباب ذوق شوقله عالم

براتیدی عالمی کلبانك کوس فرخنده دولت   کورنمز اولدی عنقا کبی عالمده وجود غم

در وصف حضرت شیخ الاسلام

مشرب اهل محبتدن الان لذت کام   خون دل نوش ایدر اولمسه شراب کلفام

کل کبی الدن خصوصا اولدر جام پری   عقلی باشنده اولان عارف ایدر ایدی آرام

باشقه بر عالمی وار بزم مبیك کیم انده   کوردینور رند جهاندیده‌ٔ هشیاره مدام

مایه‌ٔ فیض حیات ابدی نشوه‌ٔ می   منشاء حکمت دور ازلی کردش جام

باده

باده در ذوقنی ادراك ایدنه آب حیات   معتبردر بوکه خضر ایله سکندرده تمام

اولدی استردکم باده‌ٔ پرفیض اما   کرنشاطی کتوررجانه جبابندن پیغام

نجه‌ٔ تاب فروغ رخ ماه نخشب   نجه‌ٔ پرتو انوار دل عارف جام

نجه‌ٔ دست مسیحاده جکر ساغر می   قالم السه الده صوریکوردیو افهام

نجه‌ٔ رایحهٔ دوح فزا سندن ایدر   قی سیان فلك عالم جان عطرمشام

اوقی اعجمی افروزجلی شعشعه کیم   ویرسه خورشید جهانتابه اکرتابنی دام

حوقت بارقه‌ٔ پرتو پرنور دنوز   دوشسه تاجاه عمیق عدمه ظلمت شام

چنبر دایره‌ٔ مجلسی چرخ عشرت   دور بزم طرب آغاز ومسرت انجام

کیفی برمرتبه جنبشده استغنا کیم   مثلا ایتمکیجون دفع غموم وآلام

ایجسه بر قطره سنی بر همن صد ساله   براولور سنك مزار ایلدیانده اصنام

جکسه بر مست سرانداز نی ناکافی   جرعه‌ٔ جامنی ویرمز جم دوره اسلام

کتورای ساقی فرصتده لقا بومیدر   جانی وارایسه دلسوز صوفی دلمرده‌ٔ عوام

مست اولوبدر رازمی کشف ایلیدیو کورسونلر   نزالمنش بکته‌ٔ سربسته‌ٔ سر الهام

درج دلدن جوقدن نیجه کونمایه کهر   ویره‌ن سلك دررنجر نظامی برنظام

ایدن من صنه آغاز او کیم النشانك   کر نزکوردی نرکوردن مثلنی چشم ایام

اوکه نیو خلف دوده‌ٔ آدم که ایدر   جوهر پاکینه اجرام عناصر اکرام

اوفلك مسند مه طلعت قریسی فطرت   اوجهانتن اوردریا کرم وابر انعام

القناعة كنز لا يفنا الصبر مفتاح الدنيا

بخشش آموز همم حوصله سوز خست ... كيسه بر ازكرم قافله سالار كرام
مشترى رأى وعطارد قلم ومهر آثار ... عرش تمكين وقضا مشيت وچرخ احكام

ملتجاى وزرا صدر كبار علما
كامكار فضلا فخر موالى عظام

هادئ وادئ دين بو رقه راه يقين ... پير وجمهدينى حضرت شيخ الاسلام
صدر جم پايه كه جمازه كشان افلاك ... ايلمش قابر اقبالنه تسليم زمام
آستينى كرمى كيسهٔ ارزاق جهان ... آستان حرمى قبلهٔ حاجات انام
لطف طبعى ترف عقل مجرد كبى خاص ... فيض دستى كرم ابر بهارى كبى عام
دوشنسه كرخاكه نم ابر بهار لطفى ... كسب روحيله ايدى زير زمينده اجسام
كوطو قنسه فلكه صرصهٔ دست قهرى ... دوكلور ديده هب جوهر تيغ بهرام
نكهت نافه كشاى چمن خلقنى كس ... ايتسه لر غاليه سايان بهار استشمام
عطر سوز اولمجق بوم كالدانى نسيم ... هاون لاله ده سحق ايتمز ايدى عنبر خام
مرتبس سايهٔ عولنده اويوردى عالم ... صيت اجلالى قوسه چشم كواكبده منام
رأيى بو مرتبه روشن كه يازركن وصفن ... شمعهٔ غالب كوريتور مشعلهٔ نوك اقلام
حق ايمكانى نوله ايتسه تجاوز حكمى ... شو يله قلمش فلكى حكمت حق امرنه رام
فرق اولنمز ذى طلوعى وغروبى مهرك ... شامى صبح ايت دلسه بر دمده صباحى اخشام
اى ضيا اوندن فلك صدر وملائك خدام ... سرور دادكر داور والا كهر

بجلى

كلمه عالمه بو سنجلين ذات شريف ... اولسه كوچا مالى دواچ مجرد احجام
دور جودكده كوردى حالنى بحر وكانك ... اغلوب اكده صاجر اشك قوا اولى غمام
بولسه كوباهيه فيض كف احسانك اولور ... درم رايج بى سكه مهاد بادام
ويرد ى معمار قضا هنس سه تو بيرك ... طاق بوزنزلهٔ دولته بو استحكام
كه فلكك بقالو ب اولسه جهان ديرو زبر ... اولور اركان تملقنه انك بتر دوام
طوتسه دنياى نوله شهرت لطف وكرمك ... ايتمه مكومتك عالمه ابناى مرام
وصف ذاتكده خصوصا ايدبو نزل مقبول ... بو بنم كبى سنجى سنج ونسنديده كلام
ناملى نظم بلند ماله جقر دم فلكه ... ايدم تا خارده سوار قورد نقش خيام
كيدرك عرشه جقر مقدى وكل عرشه وكل ... ايده نى غايت امكانه واونجه اقدام
منت اللهه كه ويرمش اوقور استعداد ... نظم ايجون ايلمز طبعمه زور وابرام
ايلسم هر نه زمان فكرى عزيمت اونيتور ... كوشه زمزمهٔ زنك بوبنى الهام
ناوك فكرم ايدر تير قضا كبى كوزن ... اولسه بولادده مشبقون اكوهدف احرام
زور اينر نيشه وآثار خيالمدر ايرد ... نيروكبى مكرمه شناساى زمانده اعلام
قوة قاهرهٔ فكرى كمال وخسرو ... صنعت نادرهٔ نظم نظامى ونظام

نفعئ تيغ زبانم كه زبان عمر بنم
صف شكاف شعراى سخن آراى نبام

تيغ سرتيز زبانم اوقدر كسكندر ... كه دونيم اولور انى السنه الدرسيم وسام

اذا عزمت لا تخف مكروه

شعلهٔ شمع خیالم اوقدر روشندر … که کورینور دل معنیده کی واکنام

جلوهٔ شاهد نظمم اوقدر نازکدر … که قومز خاطر اندیشه‌ده صبحی و آرام

صانکه گنجینهٔ طبعمده نهان ایدی ازل … گنج اسرار رضا اوندن علیم و علام

کاوش تیشهٔ اندیشه ایدوب شمعی عیان … اولدی هر کوهر آرایش سلك ایام

سامعه کوهر مضمونمله نازنده … ناطقه لذت کفتارمله شیرین کام

صافدر آب روانه کبی اوذکللو نظمم … که یازرکن قلمم چابك و زینی خرام

اولمسه سیر و نبات اثری تمییزه سبب
عکس خامیله سطوری ایده مز فرق اوهام

بیتمك هر بری بو تبکده که ایلر تشوید … اولمسنك دل خوبانده اکا فوقنی رخام

یا سرای نسه معنیده اولور سرادیق … مردم چشم ملائکده انکا هندی بام

شمسی سجادهٔ معناده بنم مرشد دل … خرقه پوشان بیان بندن اولور فیض کلام

ایدنی قوه قریحهٔ افکارمله … جنس ارواح رجال سخنی استخدام

حافظ و ابن یمین غزل و قطعه‌ده کی … سوملیسم ملکه رباعیده اولوردم خیام

عرفیٔ رومم ایدرو کیم جمالدر تسلیم … کورسالر کر بو قصیده‌م بلغای اعجام

شاعر نادره کویم ندیسم حصه حقیر … دشمن و دوسته بی توریه و بی ابهام

ویرورینی دوسته بو حرف الله توقیع قبول … ایدرینی دشمنی بو نقطه ایله شهرهٔ عام

اولطافتمی و او اشعار روان اعجمده … که کرکرونه کا دخل حسود خودکام

دخل

دخل ایدنلر سوزمه بارد بو اوستاده اولمسه … سویلمز که بنی معقول ایله قلسه الزام

نو هوس بر شاعر که دخی بیلك ایکچی … فکر شعر ایتسه کورینور بنده اندیشهٔ خام

نه بیلور ذوق سخن نیروکی اولمدیه مسیحی … طفل نورستهٔ ناشسته لب شیر آشام

کوه و قاف اولسه کالور نقطهٔ فادکللو خفیف … مرد رو بیننده طفل تحرك اندام

ایردی سوز غایتنه شمدی نکرولا فی فوید لم … ایله‌لم صرف قلم آغاز دعای انجام

تا که ساقیٔ فلك ساغر سیمین مهی … کرکه ایکاه بر ایدوب قلده دوری تمام

دو شمیه جام می دولت الده بردم
بزم اقبالی مرتب طوره تا روز قیام

در وصف حضرت شیخ الاسلام

جشن عید فرح بخش همایون مقدم … که دل عالمی بو جام ایله قیلدی خرم

بجه عید اول جمعیت شادی و سرور … بجه عید آخر هنکامهٔ اندوه و الم

بجه عید آینهٔ روی جهاناب نشاط … بجه عید آفت جانکاه دل تیرهٔ غم

فرحه‌لمی قرو میله فلك پی درپی … فیض تشریف و صالیله فرح دم بردم

او فیضی طراوتده کالور جهان … بو تو لطفی بساط اوکمز بزم عالم

صانکه بودر لب فرخ رخ و مه طلعت در … کیجه‌سی آکر سیه کاکل و مشکین بو خم

پاشه زر عالم ملك طربه بر کیم انك … چتر اطلس چکیلوب تینده سپهر اعظم

ای خوش اول شهر مکرم که اوله همواره … نوبتیله بو عید همایونله فیروزی اکرم

کل امر خیر لا یشاء الله فاجتنبه

یعنی شوال صفابخش جهانکیم بو شهر   اکر تعظیم ایچون ایلوسه فلك قدنی خم

اوده معتبر ایام مبارك دم کیم   رشك ایدر بردمنده دوی مسیح مریم

غرهسی فاتحهٔ کردش جام جمشید   سلخی تاریخ شکست خم میخانهٔ جم

مثل ومانندی بولنمزدی او ماهك اوله   اولمسه بوغلابنی شهر لطیفه توأم

شهر خوش آب وهوا یعنی استنبول کیم   طرحنی کورسه بهشتی اونودردی آدم

معدن حسن وبها مسکن ارباب دول   کانه بکوهر کنجینهٔ دینار ودرم

بولمش انکله زمان فیض شرف دهر بهم   ایلمش روی زمینی بو کلستان ارم

حاصلی ایکیسینك قدر وشرفله عنوان   فرق ایکروار ایسه الله تعالی اعلم

سبب قدری انك عید مبارك فطرت   شرف بختی بونك داور فرخنده شیم

شمع مه بردی بو بزم حرم دین ودول   ماه خورشید فروغ فلك جود وهمم

کشور جاهه جهانداور کردون مسند   فلك لطف شه چاکر وسیاره حشم

حامی شرع نبی حجت اهل سنت   قبلهٔ ملك وملل کعبهٔ ارکان امم

مفتیٔ دور زمان ما حصل کون مکان

صورت جوهر جان معنیٔ لفظ عالم

اوشه تختکه مملکت دانشده   ملك معناده سلیمانلغی ایدر بی خاتم

وادیٔ فکری فتوحات کماله مسلك   درکه فضلی فیوضات علومه مقسم

کرد خاکدرنی روشنیٔ چشم امل   فیض احسانکی زنده کی جان کرم

آصف

آصف معدلتی حارس ملك الطاف   قهرمان غضبی صف شکن خیل ستم

خطهٔ فضلنه اقلیم عدالت ملحق   کشور همتنه ملك مروت منظم

عقل اول کبی افعالی متانتده مثال   صبح ثانی کبی اقوالی صداقتده علم

عدلی کو استسه اصلاح مضرات جهانی   نوش داروی شفاساز اوله نیش ارقم

لطفی کوسترسه کر امواجه رسوم نیلی   کثرت در وکهردن کیم اوله ساحل یم

داورا ناموراً داد بناها صدرا

ای ستون خلف صدق امام اعظم

سنسن اول کیم دل داناکه اولور بود معمه   نتیجه بیك مشکل بو نکتهٔ معانی ملهم

اولسه افلاکه ضمیرك کوزاوجیله ناظر   کورینوردی دل عیساده کی راز مبهم

شمعه فانوسی حباب ایلسه لطفك شرری   باد صرصردن کوران ایتمه لکا ویرمز الم

اولسه کو طبع نباتاته مرتب غضبك   کوزه بیل اوله بارق کبی شنی اجم

درد حرمانه طبیب اولسه روادر قلمك   حقهٔ حبنیٔ دوات آکه مرکب مرهم

شاهد مملکته چشم سپهر اوله دوات   ناوك غمزهٔ دلدوز بیوز آنك قلم

نه قلم بو بت رعنا که حرامان اولسه   زیر پاینده قیلور زلف سیاهی درهم

اوسهی قامت بو نیوه که رفتار ایتمز   ایتمیجه درکهاری نثار مقدم

ای عمر عدل وعلی علم وارسطو حکمت   وی خضر دانش واحمی روش وعیسی دم

نجم بخت فلك آراکه یمین وسوکند   قوت وطالع واقبالکه سوکند وقسم

فرض اور دی الیکده نعا واد ذهب الی حاجتک فانها مقضیة

کە بو معنی ایری خاطره مدار فکرم … ایلمشوری بو معنا اوزره قرار ایو تنیم

یاوریم من حکاله ملك وجوده رونق

یاطوتم غیبته ره بیابان عدم

دمیدر یالوسیم دعوی اثبات هنر … صدق دعوامه ایدر شمدی شهادت عالم

زر نو سکه قودر رغبتی وار سوزلرك … نام پاکك ایلی ناصیهٔ نظمه رقم

قابلوری من حکاله روحی سواد نظم … هنده عزم ایتسه نوله شوقله یاران عجم

رتبهٔ نظمی انکار ایدر کیمسه میکی … کندی مقداری بلمز بو ایکی لا یفهم

قودرم ماکه بیالوب فنکر اوله اهل حسد … هر نه دیرسه قوده لیسوع حکمی بن اصلا اکه غم

طبع کج فکر حسود سخنی نازك وشوخ … دیدهٔ یوجوله ونغمهٔ بوناز وستم

طوتم اولمش انك داغی داسی رنکین … رنك یاقوته بابی اولدی رنك بقم

قوت طبعیمه کوواریسه تسلیم ایدرم … اولمحی حیدر کراره مقابل رستم

بنم اول شاعر خوش نکته که هر لفظمده … نفی وغم مضمر واثبات مسرت مدغم

نفحات سخنم کلشن افکار نسیم … رشحات قلمم باغ خیاله شبنم

ایدر ابکار معانی ایدی وش دعوت … باصر وغنچه قلمم دائرهٔ نظمه قدم

ابدی سوزه غایة نفعی نجه برلاف وکزاف

لانی قوطورمه دعا قیل که اودر شیء اهم

نته کیم عیبی ایدر تشوب ایدم جهانی تزنف … نته کیم اوله جهان عیبی شاد وخرم

بولدی ذاتیله شرف مسند صدر دولت … نشوهٔ دولتله کوکلی فرحناك اوله هم

شاه هو بخشنده اقبال وسعادت مفتوح

حرم دولتنه لطف وفتوت محرم

در وصف حضرت شیخ الاسلام

بارك الله ای بهشت آباد وای رشك جنان … صانك الله ای سرای دلکشای دلستان

بنیهٔ پایله باینه اساس کائنات … طرح مطبوع عالیه نازنده زمین وآسمان

کور دخشنده جرخ جارمله بهشتی سیر ایدن … بولیه بر خوش مقام وبولیه بر خرم مکان

درکه دولت پناهی ملتجای خاص وعام … خاك پاك آستانی بوسه جای انس وجان

طرهٔ طاق رواقی همسر ذات البروج … سایهٔ سقف بلندی خوابکاه اختران

بنش درکاهنده بر پاصف نشینان فلك … زیر ایوانده بر وار ایتمده کروبیان

رسم کلمیدر دری کلبانك مرغ باغیده … کلشن دهره ویرور بولك نوای جاودان

کنج خلوتخانهسنده علم وعرفان مندرج … کوشهٔ بامنده اقبال وسعادت پاسبان

راست قلسه قوتنی ایو غرفیه قصر بنه چرخ … ایوان ترتیب عناصرده ملکوکیم نردبان

مسك اذفر برینه قودرلرسه آنی نافه بی … کرد صبا خاك درینی ایلتیدی جنبره امتحان

ارتفاعن المغه اولمش مهندس کی جرخ … مهری اسطرلاب ایدوب جکمش شعاعی ریسمان

جوب زرینی ایله ایلر همسر اظهار تفوق … اولمغه دربان درکاهی نشه خاورستان

منتظر هر کیجه جرخ بر کواکیله قمر … یاقمغه صحننده بر شمع مرصع شمعدان

زیر طاقنده فروزان شمع کافوری دکل | اولدی زرپیکانله سهم سعادتدن نشان

قبه سنده لوحهٔ سیمین ایله کلمیخ زر | مشتری بدرکم فلکده ماهله ایتمش قران

هر رخام فرشی بر آیینهٔ عالم نما | هر کرهٔ قاشی بر اسکندر کیتی ستان

ذره نوری شمسه سی پیرایهٔ حقهٔ ماه | رنگ سنگ مرمری سرمایهٔ دریا و کان

قطرهٔ آب حوضی رشک جویبار سلسبیل | مست خاک رهکذاری سرمهٔ حور جنان

مولوی رقصان اوشادروان سرکردانکم | همدم هم آشکنی ایلر صفالندن روان

زر کلاهیله باغچه بو دلبر قاصدن | بر ایاغ اوزره سماع ایتمکده دامن درمیان

خستهٔ دردو غم آب و هوایی کامسان | مبتلای قهر دهر دردکیمی کیمی الامان

چلکه میل شهابیله فلکده چشمه | دودی کحل دیده دن دودکاهی سرمدان

برق اودر دودن یوبر آیکینه جامالی | کوسترر دنیاده جنت اولدوغی کونندن عیان

بو صفا اوجام بللور بوکیم ایندر روشن | کیم جم سر کوهرینوه کوکلنده کی رازنهان

بو ملوکی کلستانده نسخهٔ کلزاری کیم | جا بجا مهر سلیمان رسمی و آکه نشان

کعبهٔ اسلام و دیر رسم عجمی صاحبی | شیخ الاسلام ایلمش لطف خدای مستعان

اول خدا وند خداوند فضایل و حکم | عالم و عرفانیله اولمش عزو دولت توامان

عودت ملت فخر امت منشار سلطنت | عالم همت جهان مکرمت جانجهان

مرکز پرکار دانش قطب کردون هنر

مالک ملک فضایل مفتی دور زمان

فتنه بنی دهر دون مشکل کشای روزکار | جان سازدین و دولت فیلسوف کاردان

آسمان ملکدرلی آفتاب بی زوال | کلستان دهرلطفی نوبهار بی خزان

بانوی خلوتسرای فکرینه شب پرده دار | نوعروس حجلهٔ رایینه صبح آیینه دان

مه سطبل رایض بختنه سطل نعره کوب | چرخ بزم ساقی جودینه جام زرنشان

جامه اقبالنه دولت طراز آستین | خانهٔ اجلالنه همت رواق آستان

نقطهٔ کلکی عذار شاهد معنایه خال | جوهر روح کلامی قالب عرفانه جان

هر نوکی بر داغ آتشناک اولور ماهیلک | کر سموم قهری اولسه دودردیانه وزان

هر شراری قطرهٔ نیسان اولور بحر ایلو دل | کر نسیم لطفی کلخنده بکا اولسه روان

داورا دانشورا صدرا افاضل پرورا

ای جهانسالار اقلیم معانی و بیان

سنسن اول دارندهٔ بر لیغ احکام قدر | خامك اولمش در مهور آسمانه ترجمان

شویله بر عدل اولدی دورانکده دنیاده کم | جای فتنه کوشهٔ ابروی دلبردر همان

غنچه وش آچلمرق دورکده بوده دل قالمدی | نوبهار دولتك دنیایی ایتدی کلستان

تاب خورشید ستم سوزان ایدردی عالمی | کر سحاب عدل و داودك اولمیایدی سایبان

خلق عالم سر بسر بیمار درد احتیاج | دهر بیدار الشفا لطفك طبیب قهرمان

چشمهٔ آب حیات فیض طبعك نوله | کلك حکاری اولورسه آکه زرین ناودان

شاکر نعمت افاضل مستحقان زکوه | دولتك فضلیله سن صاحب نصاب کامران

ارجع الی الله تعالی وتب عن الامر الذی قصدت

خاطره اثنای اوصافکده فیض شوقیله

لایح اولدی عاشقانه بو غزلده ناکهان

اولمسه مجنون عشقی اول مهک کوی آشیان … نسرطایر ایلمزدی بابی اوزره آشیان

دیده لولو ظاهر و باطن جمالك سبقیله … دلده زخم نوك تیرن تنده داغ غم نشان

دکوی نعل سینه یه چشمك سنا غمزه ستن … نیزه سینی خلقه ده کویا کیجوردی قهرمان

خانهٔ عشاق و اغیاره تنزل ایلمش … بر همادر اول بری اما همای لامکان

طبع نغمی بلبل کویادر اول کلشنده کیم

غنچه وش دمبسته در انده دهان شاعران

تاب غمده شعلهٔ سوزان اولور اغزمده دل … اولمسم من حکاله کو سوزش کبی رطب اللسان

باشلدی فجر و صفکه باشلر هجوم واردات … شو یله کیم طاقت کتوردی آنی تقریره زبان

بو نیمرکاه اولور مرتمها سرای سینه ده … اولقدر او غورده معنا کشورینه کاروان

ایرشوردی کوشه آوازه تحسین فلك … من حکایه کرآشنا ایکن وارد چشم دهان

عرصهٔ پنهای معنایی قیلور یوز یله … شهسوار طبعم ایتسه رخش فکری زیرران

وادیٔ من حکمه جولان ایتر کیجوب … اطلس چرخ اولسه رخش طبعه کرکستوان

عرصهٔ مرجح و تناکلك حسی و یایانی توق … بیك انونیشه عجبی اولسه نی تاب و توان

ایو لم صدق و نیاز ایله دعا سمی کرو … ماکه مقبول اولور وغنده قالمیه دیب کمان

نیته کیم واله اساس قصر کردون پایدار … زیور اولوب اوله آکه نجم و کهکشان

اولسون

اولسون ارکانی مرتب اول سعادتخانه‌نك … قو یلسون بو طاقشی کوقو بسه یر نوبه فرقدان

دولت و عمر ایله بو خورد اولیوب حق صاحبی

هشرمدك معمور و آبادان اوله اول خانه‌دن

در مدح شیخ الاسلام

کوه غنچهٔ مقصودی چرخ ایتمزدی حل … بنجهٔ مهر جهانتابی مکر اولمزدی اشل

اسمی یاد همم طوغری خوشتابی کیم … قالدی بو تورده واقسردم کلستان امل

دورنکار ایستدی هبا بولدی هوا و هوس … کلبن و کلشن و اقبالده وضعی ایرمدی ال

عالمه جام صفا صونرو یغی دم یاکه فلك … بر قدح صونمدی کیم ویره بیك دردله کل

ایلی صفا جامنی الر قدح الرسکالیب … خون دل نوشی ایدی رنجی یا او کلکون بل

دلده بنیاد سرای غم و غصه محکم … قالمدی کاخ صفاده مکر آثار طلل

بنم اول زار و بو کنده دل و طبع و دماغ … که فلك ایلدی احوالمی بو بر مختل

خاطرم شاهسوار ان غمه جولانکه … مشربم طرفه غزالان بلا یه منهل

قطرهٔ اشکمله دوری زمینی تازه وقتی … دودهٔ آهمله چشم کواکب الحل

کورمسون دیو کوزم روی عروسی بختی … حاکر آهم فلکه بردهٔ مشکین مخمل

ایرمسون منزل مقصوده دیو بیك هوس … سر تر اشکم ایدر عرصهٔ دنیایی وحل

کوکب طالعمك یوق یکه حسن نظری … خشمله شویله نظر کیم ایدر اظهار حول

قعرتاریك جه غمده بنی یا کورمش … دیدهٔ بخت سیه کارمه یا اینری سبل

بیلدیم بنی ستارهٔ نور بو کوکب   رشك ایدرلر اکا تا اینجه مریخ و زحل

نیجه بیل عکسنده نسه نیجه چرخ کردان   اولمیه رشتهٔ دلدن کره غم منحل

بو بلا بیله که طاقت قومیشدر دلده   بو قولا کاکه عالمده بنم ضرب مثل

بنده خاطرده تسلی بولنور بیتی فجه   کورینور دلده بو معنای لطیف و مجمل

نیجه بر کوکب بختیله بو بخت و غنا   نیجه بر طالع بد عهد ایله بیهوده جدل

داغ حرمانله سینم بر اولور سینه پر درد   تیغ بیداد چکوب غم بنی اولدرسه محل

بیچوده اول فاضل دورانه وارد و ب عرض اتیم   کرا ایدر بو لطفیله مشکلی اولورمیدی حل

او یکه احکام قدردن نه اولورسه ظاهر   نقشی مرآت ضمیرنده کورینور اول

او یکه اطوار فلکدن نه کورورسه منکس   دونرور عکسنه اول آن قومزانی مهمل

مفتی مشرق و مغرب که قوی اولمه ده دن

اجتهاد یله انك شرع نبی مرسل

مقتدای علما سرور رجال فضلا   ملتجای وزرا داور دینی فخر ملل

حاکم محکمهٔ بیوای شریعت که بولور   هردم اوریله میان حق و باطل فیصل

نو بهار چمن باغ عدالت که اولور   دور عدلنده کشاده کل بستان جمل

اعتدال استه کر عدلی امور دهری   ویمز باد خزان رونق کلزاره خلل

حکمی بو مرتبه جاری که اکو امر ایتسه   شویله رام ایتمش اکا عالمی خلاق ازل

جقه دریا سر کهساره خلاف معتاد   سر فرو ایلیه غواص کبی بحره جبل

سرور انام ورا فاضل فرخنده دله

ای حضراوین فحول علمای کمال

سنسن اول فاضل بیمثال معادل که فلك   کورمشی دخی دوداینه سنن افضل

منطقك بیلهٔ همان ایتمکه قادر دورانی   کنسه محو اولسه اکی قاعدهٔ نحو علل

قدرك اولمرتبه که مقصد اعلای ملك   طایردو کده هبطدون و اسفل

لطفك اولمرتبه که کارکده عالمده   قومدی علت و اسبابه بو بیله من حل

تنوردی بو بیتی صبح حقیقتده خورشیدی   یا قمسه بورقهٔ رأی منیرك مشعل

دود آه ایله بو ایدی آینهٔ چرخی سیاه   بو تو معدلتك اورمسه آکه صیقل

حشره دك خامهٔ وصفکده اجر ایدرم (حاری)   ستر اولمسه کرنکتهٔ ماقل و دل

بنم اول نغمهٔ افکنده که شمدی ایتدیم   خاك درکاهکه یوز سوره مکی اقصای امل

نیجه تصویر ایده یم حالمی سلطانمه کیم   غم ماضی بنی قومز دلده غم مستقبل

جلمزین ساغر بزم کرمکدن املی   بر ایتی صونمکی ساقی صهبای اجل

قوللرکاه اونوردوق حرمتك ایتسك دیرلر   جلسوا حیث جلیس عملوا حیث عمل

یازیلی سینده اخلاص عبودیتیده   داغلر نقطهٔ لری شرحه لوبیرجدول

یازه شرح شیم شریفکده درکفتارم   نته کیم کوشهٔ کوشکاله دروانه طل

لفظ رنکین وصفا و ادای بزمم   کیر ور شاهد معنایه لباس مجمل

هر نه کوهر که جیقر سیم صفی دلده ایدر   بکر فکر شعرا کوی کوبیان حلال

اذا توجهت الى الله بالصدق فالله خیر حافظا

لیك خرم من قرن قیمتنی بالمرلس / بر بولك بخردن ماصدق بلهم افضل

دمیدر صدق و صفا ایله دعا ایلیلم / تا قبول ایده انی حضرت حق عز و جل

نته کیم هر سال ایدیشه دوز نوروز / جلوه کاهی ایده خورشید فلك برج حمل

کیجه کوندز نته کیم اولدیی احوالی مدام / اشهب روز ایده ادهم شبانی اجل

رایض بخت اولوب رخش مرادی اوزره / اشهب و ادهم روز شب اوله آکه کتل

خیمهٔ قدری کی کردون کبی حق ایده بلند

اوله ضمننده هب انجم کبی ارباب دول

در وصف حضرت شیخ الاسلام

حمد لله بنه انصافه کلوب چرخ عنید / ایلدی نعمت ایله عهد وفاقی تجدید

نه عجب دونسه مراد اوزره بنه اولمشیکن / بو یله بر دوری موافق فلکه امر بعید

اولقدر دوندی مراد مجه که هر بر دمده / ایتدی صد ساله تلافی غم عهد مدید

باشلادی هم بنه بر دور که ایتدکجه ابد / اتدی قاعدهٔ عهد وفاقی تمهید

حبذا دور دلارای جهان بیرا که هم / ویردی ایامه بس اسلوبی رونق عید

بولدی زینت رخ دلبر کبی روی ایام / اولدی روشن دل خوش کبی چشم امید

لوحش الله زهی جلوهٔ حسن طالع / بارك الله زهی کوکبهٔ بخت سعید

بویله بر موسم فرخنده ده کیم عالم / بولور انشهٔ فیضیله نشاط جاوید

نیجه اول فیض صفا کسب ایده اهل دانش / ایلمز طبعنه سرمایهٔ مضمون مفید

بو صفا بولدی بو تقریب ایله طبعم کویا / اولدی بزم طرب معنیده جام جمشید

ینه دوشدی سر اندیشه سودای سخن / ینه قوپدی دل و جانده نه شورش جدید

بی توجه طلب فیض ایچون اولدم فی الحال / اولیای سخنه صدق و ارادتله مرید

قوهٔ جاذبهٔ صدقمی کوردی بر بوف / اولدی آثار توجهلری طبعمده پدید

هر بر مشکل ایشی دشت ایسه دم معاده / قیلدی انوشه‌سی توفیق الهی تائید

ایلدی صنعی مرهکاری فیاض ازل / خامه‌می قفل در کنج معانیده کلید

حاصلی تربیت فیضله اولدی نظم / مستعد شرفهٔ مدح حسن و نیکو فرید

بو حنیفه شیم اول شیخ افاضل که اولور / بو علی مرشد حکمت فضلنده معید

مرشد صومعهٔ خلوتیان معنی / دانش آموز دل عقل کل استاد رشید

حاکم محکمهٔ شرع شریف نبوی / مظهر سر کمال کرم رب مجید

کشور معدلته داور مهدی سیرت / عالم جاه جهانبان مسیحا تجرید

مفتیٔ دور زمان اسعد افندی که فلك

ایدر امضاسنی پیشانیٔ مهره تسوید

مسند آرای فضیلت که صونلمش الینه / کلك فتوای شریعت بطریق التأبید

نافذ الحکم شریعت که اوردست قضا / صورت حجت احکامنه مهر تأکید

نکته بردار معانی که بیان قلمی / حل ایدر مشکل و اثر فلکی بی تعقید

دلی کنج کهر معرفت ربانی / سوزی مفتاح در مخزن سر توحید

نامه‌سی نسخهٔ مجموعهٔ اسرار ازل — خامه‌سی لولهٔ سرچشمهٔ فیض جاویدی

کوزینی رخسال سیه‌کبی رخ دلبرده — دو شنسه کی آیینهٔ واینه عکس خورشیدی

اتسه اندیشه‌سی کوچرض کمنی وقاینی — کوزینی زاولور کیجه‌ده کاهکشان کبی بیدی

حکمی کر استسه تبدیل نهاد اضداد — عکس اولور رنك دخانسیه نور سفیدی

عولی کوزهی فساد ایتسه عموم اولوره — کردن فتنه‌ده زنجیر جبال ووردی

ایتسه خاصیت تمکینی سرایت آبه — موج اوروره کی رصرصه برستی بیدی

بولسه کوجه غرمنده اثر طبع هوا — بادی بوملکی ستاین فر کوه حدیدی

السه کو سایهٔ دست کرمنه دهره — پنجهٔ مهر زرافشانه دونردست امیدی

اولسه کرناهیده قوه قهر وغضبی — خاك ایدردی دل پولادی سر خنجر بیدی

دانشی افزون خردی‌ها سخن ارا صدرا

ای هنرمندی یکانه هنر افزون وحیدی

بنم اوشال عرق کوی وجرئی کیم ایرمز — طبعمه نادره سنجان مزور تقلید

بنم اول صفدر اندیشه که ابنای زمانی — فتنه‌لی تیغ زبانمله ایدرلر تهدید

ناولك انداز خیالم که بنم خوف وفنی — ایکی ترکش کوتورورن غمزهٔ چشم ناهید

حرو کشور نظمم که دبیران خیاله — ایدرالقابمی هردلده بو کونه تسوید

عالم افروز بیان انوریٔ دور زمان — سخن آرای جهان مخترع طرز جدید

خامم اول ابر کهربار سخندر کیم ایدر — صرف ساحهٔ عالمی بر مروارید

نظمم

نظمم اول سلك کهردر کیم اولدقجه ادا — خلعهٔ تحسین بهاسی سبب کشف غنیی

عقدهٔ رشك حسد یوق دل بی باکمده — اولسه نظم سلیمده عجبی تعقید

سوز تمام اولدی قوادف سخنی ای نفعی

غم رشکیله هلاك ایتدی خصم عنید

ال اچوب صدق ونیاز ایله دعا ایده دیمیز — ایله دربوزهٔ باب کرم رب مجید

تاکه انصافه کلوب کاهی سهو غنی ای — این اهل دل وطبعاله وفاقی تجرید

صدر فتواده موئد اولدهم کتی کجه

دولت ورفعت واجلال ایله حق ایمه مزید

در مدح شیخ الاسلام اسعد افندی رحمه الله

شکرکم بوبارگاه لطفه قلدم انتساب — کیم اولور خاك درنده بخت دولت (مهرتاب)

شکرکم بوده‌رکه اقبال ایتدم استناد — کیم اولور همت نصیب فیض جود (نضاد)

بختمی بر آستانه پاسبان ایتدی فلك — کم صدای کوس دولتله کوزین اچدی (خواب)

اول جناب آسمان رفعتکه ولسیاره شون — خار وخاشاکه دری مرکان چشم افتاب

اول درجاکه نوازش بنده پرور کیم ایدر — خلعه تشریف اختیار ازاده طوق رقاب

آسمان دینی ودولتی دراوجنا آستان — مطلع مهر جهانتاب سعادتدر قباب

راست کوردش آسمان سفلهٔ خصم اهل دل — عالم آرا آفتاب جهل سوز وعلم وتاب

اول سپهر علم وفضل آفتاب اولنجه کا — بو تورای منیر داور دولت مآب

يا هذا اسعاد نكر في اهالك اد احوالك

مهدي عيسى نفس نعمان خاتم مكرمت … حضرتي سنه طالعت افلاطون اسكندر حساب

پير واصحاب پيغمبر امام اهل دين … حيدر وعثمان شيم صديق وفاروق احتساب

مظهر شرع محمدي مظهر سر خفي … ظاهر وباطنده ذات احمدي نايب مناب

نجم بخت كائنات اسعد افندي كيم ايدر

سعد اكبر خاكپاينده سعادت اكتساب

اولكه شمع رتبتي پرتاب نور رأييدر … خامهسي سوز خطا ومجالس افروز صواب

اولكه آب پاك يرا مولج بحر لطفيدر … جوهر شوري شفقت وكشتي نكونسار عتاب

دور لطفي كلستان عالمه فصل بهار … عهد عدلي زوزكار بيره ايام شتاب

عون انصافيله ملك معدلت بي اختلال … صرصر قهريله اقليم ستم پر انقلاب

ادهم اجلالنه بر رخت سيمين كهكشان … اشهب اقبالنه بر نعل زرين آفتاب

رائي پيرو فتوده بختي جوان ير شكوه … اولسه اطواري نوله مقبول طبع شيخ وشاب

ويرسه طبع آتشين كرتاب قهري تقويت … قعر دريادن دل خارا دن ايلر التهاب

كورمزايجه آب حفظ وعني قبلسه تربيت … كوزده آتش فروزان اولوردي بيك سال بي حجاب

شويله در تأثير زهر وطاعتي عالمده كيم … ابتسم بر نوم اهالنه قيمت اولور بي ارتياب

ساقيا پاچه امانت جام غم فرساي مي … مطربا توصيف يارى نغمه چنك ورباب

كامكار اسرور اصحاب مكارم پرور … اي جهاندن فلك ياور خديو كامياب

سنسن اول درياي بي پاياي دانش كيم اولور … در لطفك زيب كوش وكردن ام الكتاب

هم

هر خيالك صيقل آيينه حسن ادا … هر كلامك كوهر كنجينه فصل الخطاب

فتنه بر كشور ده دوركونه اوزر نظمه ال … ملك حسن ايجره ملوكيم طرزه بر پيچ وتاب

كر ايوشسه نكهت باد بهار عصمتك … دوزخ عصيان اولوردي رشك فردوس ثواب

خاكسار دركه قدر بلندك آسمان … شرمسار دست درياي فيض احسانك سحاب

ديو بخالي خط جودكي اولمش ريم ايچره … كف دستك آسمان وكلك زرينك شهاب

بر شب تار نكيردر كويا سواد كائنات … تاب نور كوكب اقبال ونجمك ماهتاب

كشور جاه وجلالتكيدر وملك سكوانه … كيم اني طي ايمكه بيك قرن ايدور شتاب

ايرمز يوم پايانه يا ازل في الوجب رقبا رده

ايشته قصة آبه ديبي اكلري نه قباب

من حكه معنانه ايتم كفايت اولسه كي … نظمك هر ساده بيتي بر كتاب مستطاب

فيض مهر التفاتكدر بو ايتدي طبعمي … صاف ورنكين نكته لولوه معنى لعل مذاب

استدم اول شوقله غواص بحر فكرم اوزوب … زيور سمع قبول اولماغه لايق در ناب

سلك نظمه اولقدر جكدم دريني ايلكيم … تاب انر تشبيله ايتدم بحر معاني سراب

لفظ روشن ايچره معاني لطيفي كويي شرقي … جام بللور صفا بخشه قودم صاف شراب

رنك لفظ ونكهت معاني نظم باكه … نوله ايلرسه حسد روي كل وبوي كلاب

بو كلستانه قصيدم كيم صفا بخشدر كا

بو نشاط انكيز وجانبرور غزل مانند آب

لاتعجل فاصبر فان عاقبته خیر و سلامه

کوزاو حیله عاشقه کر لطف ایدر کاهی عتاب ... بر سؤاله بر قوغه اول غمزهٔ حاضر جواب

چشمی بزم فتنه قورمش عشوه جام النده الله ... بادهٔ نازیله ایتمش غمزه‌سن مست خراب

لبلری اوزره غبار خط نوخیزی دکل ... نافهٔ آهوی چشمندن دوکلمش مشک ناب

چشم مستی تیغ چکمش غمزه‌دن بر قاچ نهان ... ابروی مشکینی بر شمشیردن حائل حجاب

ینجه طوتسون تیر بارانه سینه‌سین نفعی نشان

آنی قورمی بوقدار اوزره دل پر اضطراب

بن او میر مجلس نظمم که بزم معرفت ... سوز و شعر و نسخهٔ خامه‌لہ بولدی آب و تاب

بو سرای دلکشادن هر بری ابیاتمک ... جلوه‌کر صحنده ابکار معانی بی حجاب

باره شوردیسه سواد خطمه بکرو کوهر ... پاک دامن شاهد مه طلعت مشکین نقاب

طبعم اول بحر کهرپاش سخندر کیم انک ... ریزه سنك ساحلنده تر دوشر در خوشاب

باخصوص ایتدم عروس مدحکی تزیین احجاردن ... بر برانده کوهر مضمون خاصی انتخاب

بن او کم رخش طبعی هر که جالاکی اسه ... اینسه میدان هنر اولسون بیله همرکاب

وقتی دست دعا یله با غیاصدق پاک ... اولسه کلچین گلستان دعای مستجاب

تا اوله بو خیمهٔ پیروزه رنك زرنکار ... عرصهٔ عالمده بر پا بستونه و بی طناب

چتر اقبالك اوله کون و مکانه سایبان

سایه‌سنده کائنات آسوده تا روز حساب

در مدح محمد پاشا وزیر اعظم

فرده خلق عالمه کیم لطف رب العالمین ... کائناتی دولتی سر مهرایله اتری کاملین

فرده خیال مستعد ابن پریشان حاله کیم ... اولدی نادم عکسنه دورانیدی چرخ برین

فرده ارباب کمال و اهل ملك و ماله کیم ... بیله معمور اولمغه مسال ایلدی دنیا و دین

یعنی صدر اعظمین سرداری ایرو شاه جهان ... ایلدی اکا نظام الملک عهدی جانشین

نوله بو تابت اوستبار اولسه چرخ دولتك ... قطب ده بو مهر اید اول صف نصرت قرین

حقیری تسخیر ایتمکده کوزه کبی ملك ترقی اولی ... بکلری بو منزلی ماننی صبح راستین

صبح اما صبح دون دولت فرخنده فال ... کیم چاکوه شبی خصم دولته تمشی کین

حتی دیوان عالی کیم انی ترتیب ایده ... بویله دستور الهی پرور دانش کزین

حتی ارکان دولت کیم انکا رونق ویره ... بویله صدر مملکت آرا مشیر خرده بین

زیب ارکان زیور دیوان وزیر نیك نام ... صاحب لطف فراوان مالك رای زرین

زیب ارکان زیور دیوان وزیر نیك نام ... صاحب لطف فراوان مالك رای زرین

کامکار ملك و ملت افتخار سلطنت ... حارس قانون دولت ناصر احکام دین

حضرت پاشای دین پرور که ذات کاملی

اولمش استغنا دله همنام فخر المرسلین

ماه ملك آرای کردون وزارتکم اولدور ... نور رأیندن نهان شمع رو افتاب یقین

بر تو خورشید رأیی شمع ایوان فلك ... سایهٔ چتر جلالی خال رخسار زمین

رایت اجلالنه مهر طرف ماه علم ... خاتم اقبالنه رسم کرم نقش نگین

احذر عن الجهل واهله ففيه عدم الفلاح

مشربندن بر روایت چشمهٔ آب حیات — مجلسندن بر حکایت روضهٔ خلد برینی

مطلع الانوار مهری سینهٔ ارباب دل — مخزن الاسرار اخلاصی قلوب عارفینی

لطفی اعلا ادنی کوردیکی الطاف ابدر — آسمانی نقش انجم خاکی کنج دفینی

نوله هم زورهم کرمی بذل ایتسه دستی عالمه — کیسهٔ دریا و کاندن ساعدندن آستینی

اقسه آب چشمهٔ لطفی ایدر صحرالرك — خار خشکی غنچه خاشاك در تنی یاسمینی

دشته تاب شعلهٔ قهری ایدر دریالرك — در تنی اخکر پاره کرداب تنور آتشینی

یازنسه وصف نکهت خلقینی بر صاحب سخن — بوم نظم خامه‌سی اولور بخور عنبرینی

حکمی کر تبدیل ضرب ایتسه اولدم ایدر — شهد شیرینی شرنك و زهر تلخی انکبینی

آصفا دریا کفا دینی پرورا دانشورا

ای وزیر آسمان قدر شه روی زمین

سن اولکیم ایلدی صیت وصیتی اعجمك — عالمی پر ولوله طاس سپهر پر طنین

کر سلیمانك سعادتلرمی اولسیك آصفی — بر دم آرام ایلمزدی دیوده انکشترینی

کو مزاج باده ویرسه عدل و دادوك تربیت — طرهٔ سنبل پریشانلقده اولوردی امینی

کوشهٔ ابروده انجق غمزهٔ دلبر دکل — قنده فتنه وارسه دورکده اولوردی درکمین

طاق ایوان جلالکدر او عالی بارگاه — کیم ایرشمز آکه سهم فکر ارباب یقین

ایتمسه کر آرزوی سجدهٔ خاك درك — مهرك اولمزدی وجودی جاله زوی جبینی

هر کسك حدی دکل حقا اوزون مدحك ایلمك — مختصر تعریف اولنسه بو بیله محرو جهی کزینی

بیك

٦٢

بیك جهان معنی کورك حاضر باخود نفعی کبی

بر سوا من شاعر پرزور معنی آفرین

تا اوپوم حکمی ثنای ذات عالیشانکك — رتبه‌سن نظمك قاله ما و فوق چرخ هفتمینی

حق بودر بنی اول سخن سنج معانی بوم — کیم اولمز رشك و حسددن دیده‌سی انده وکمین

لفظ و معنی آدمه شراب پر نشاط — معنی رنکینه لعل بتان نازنین

کوهر مضمون خلاص اولمز المومه کر بری — جوهر خنجر اولسه حصار آهنین

عالم معانی ایلمی پر تزلزل جنبشی — رایض طبعم ایلر بخه رخش فکرمی زینی

بو قصیده‌م روضهٔ خلد معانیدر بنم — نظم پاکی آب کوثر بکر فکری حور عینی

یا سواد تختگاه کشور انز بشده دن — بو سرای دلکشادن انده هر بیت متینی

یا جهان عالمکیردن اولمش اکا — وصف بوی خلقکی یا دایتدوکم بو غزالی چینی

رشتهٔ باریك فکر ایتمز تحمل قوتی — من حشوکی اولقدن دیدم کا دوتمینی

وقتدر شمدی کو ایتسم دعالر شوقله — اول دعالر کم آمین دیده روح الامینی

تا اوله عالمده جاری حکم قانون منیف — تا اوله دنیاده ظاهر رونق شرع مبینی

شرع و قانونی ایدوب احیا کمالك علی لله — حشره دك اولمسنی صدر وزارت مکینی

ایلیه هر مشکلك آسان خدای مستعان — اولمیه اکسك ضیایکده کروه مستعینی

هر نه امر اشتغال ایتسك سعادتله الی — عون ربانی ظهیری و لطف یزدانی معینی

امر که عالم مسخر لطفکه دنیا اسیری — ذاتکه صحت ملازم بختکه دولت قرینی

لا تغیرو لا تزح مکانک وانت بحر من الله نعم

در وصف وزیر فخری پاشا

بنم اول نادره کو شاعر معنی پرداز   رشک ایدر مرتبهٔ شعرمه سحر و اعجاز

فیض بخش اولسه اکر طبع سخن کوهرم اولدر   قصه پرداز معانی صوری پردهٔ راز

شوق تقریرم ایله خاطر مضمونه خرم   حسن تعبیرم ایله شاهد معنی طناز

شیوهٔ نظمم ارباب فصاحت مفتوح   نغمهٔ کلکمه قانونده بلاغت دمساز

طبع روشن کهرم آینهٔ صورت چین   بکر فکر سخنم رشک عروسان طراز

بولری شهرتنا وقوت حسناله بکر فکرم   که اکا طالب اولان استمز اسباب جهاز

اولری نازک سخنم محتشم و عرفی   نوله رشک ایلیه لر دوره عراق و شیراز

عار ایدر اولمغه جنکال الله نسر فلکی   صید ایچون ایلسه شهباز خیالم پرواز

بنجهٔ صیاد سخن وارنسه دوره نوله   بوسیده هیچ شکار ایلمده بازو شهباز

رخش اندیشم اکر بشلسه جولانه چپق   اوج افلاک معانیه غبار تک وتاز

بیت نظمم الله شرف بولری زمین اشعار   نه کیم کعبه ایله خطهٔ اقلیم حجاز

ایدرینی دعوی تزویر خصمک ابطال   ایلسم حجت مضمونه کلامم ابراز

کلمری دلخی بنم کبی جهان نظمه   دوره آغاز ایدرلی نه فلک دانوسان

نکته سنج و سخن آرا و معانی پرور

قطعه پیرای غزل کوی و قصیده پرداز

یانیجه وصف ایدرم اولمایه زبانم هردم   او شهنشاه دیار کرمه وصف طراز

اوهنرمند هما سایه که استغنا ایله   ایلمش دانش و اذعان و کمالی احراز

ماه مهر افسر و انجم حشم و چرخ سریر   صدر دینی پرور خصم افکن و احباب نواز

معدلت کیش و کرم پیشه فخری پاشا

دونق افزون و شرف بخش سریر اعزاز

آسمان پایه خداوند جهانکیم پاره شوند   ایلسه آکره فلک اطلسی پای انداز

سیرتی صورت الطاف خدایه معنی   خاطری حارث اسرار قضایه همراز

اول دولتی ایام زواله انجام   غایت همتی دوران کماله آغاز

زینت جین نعمی سفرهٔ کشای همت   امتلای کرمی دیو شکم بردراز

نکهت کلشن اقبالی نسیم کلبینی   برق ابر غضبی صاعقهٔ کوه و کداز

خطهٔ جاهیو اوله کشوریی پایانکم   ایتسه لر اندن اکی ملک جهانی افراز

بوم هنرمن بینه فرق ایلمز نقصانی   نه قدر رفعی مساحتده اوله سه ممتاز

حکمی بر مرتبه کیم ایتسه دورنده اولدر   آشیان طوتمه شاهین و کبوتر انباز

ایدسه فرهنکده اکر عالم بالایه خبر   زهره به رشتهٔ تسبیح اولور ابریشم ساز

عدلی کو محتسب کشور حسن اولسه دخی   چشم مخمور بتان جکمز ایدی ساغر ناز

صانمکز شعشعه سیدر کوزینی خورشیدک   کم اولور آنکاله هر طرفه تاب انداز

هر سحر دهر طلوع ایتمکه آب زر ایله   دستنه رأی منیرندن آلور خط جواز

آصفا بحر کفا کوهر کردون صفا   ای نکوکار ملک خوی و مکارم پرداز

لا سرور لعمل لیس فیه رضاء الله غنیمة لا تعجل

سرحکمی بو یلدر ایلدم اکر خاطرده … اولمسه آتش سوزان غم اندیشه کمان

آه الندن فلك سست قرار و عهدك … ایتمدی نجه که ایتدوکی وعدی انجاز

بنی بر یرده اسیر ایتدی که فریاد ایتسم … کیمسه دن حالمه شفقتله ایشتمز آواز

بو ولایتده که بو یلده بلنه قدر سخن … اننده اشراف و اهالی یه جوغی اولمش جود

اعتبار ایلمسه نظم اهالنه اشراقی ایسه … اعتبار متشابه نه حقیقت نه مجاز

کامیاب اولمیه بر شاعر عالی مشرب … کامبخش اولمیه بر سفله فرهاد و کج باز

شمع نظمه آفاق قریب اطرافنده … جرخ اوروب ایتمیه پروانه همت پرواز

دیکلمز کمسه بیان ایلمینجه طوتیسه لم … ایلمز نغمه لرینی مطرب خامش شهناز

لطفك اولماسه تحمل ایدمز قدم بو کی بر تنی … اختیار ایلمیدم بو سفر دور دراز

حال معلوم شریفك اولیجق سلطانم

ایتسه نفعی نوله عرضیله کلامی ایجاز

ایردی سوز غایته شمدی بکر و دعوای قوی … ایده لم صدق و نیاز ایله دعایه آغاز

تا که در سخنی نادره سنجان جهان … ایده بیرایه محمود ثناکوی نیاز

صدر دولتده مرتب اولوب اهل نظم … ایتمیه مکرمتك ایلری محتاج نیاز

کوهر ذاتك اوله افسر چرخ زیور

مسند عزك اوله دامن ایامه طراز

در وصف قصر عزیز افندی

نزهی

زهی سرای فلك آستان و سدره ستون … که طرحی وصفی کوروب بهشت اولور مفتون

نوراو قصر معلا کناره دریاده … که عکس قبه سی اولمش نظیره کردون

اولوردی نه طبق آسمانه بر سر پوش … دوشنجه اولمسه کر آب ایچنده عکس نکون

درون قبه سی اوج فلك کبی روشن … ستون صفه سی قوس بتان کبی موزون

فروغ شمسه سی طاق سپهره نور بخش … غبار درکهی خورشید و ماهه کحل عیون

بلند و مرتبه کم سقف آسمانك اولوب … اساس طاقنه نسبت تفاوتی نادون

ایردی چرخ اساسینه صرف ایتی معمار … کفایت ایلسه نقدی خزائن قارون

عجیبی اولمسه عالمده مثال و مانندی … قصیده ده بر اولور بیت نادر المضمون

او طرح وضع و غریب و اول نقش رنکارنك … او حوض پاك لطیف و اول رخام آینه کون

حریم کلشنی دل القوانه ایکن جانه … تومز هوای تماشاسی دلده صبر و سکون

اوده کلو عزم مهجت فزاکه بردم اکی … آچلسه فیض نسیمیله بر دل محزون

اولوردی غنچه کل کبی تا قیامته دك … کشاده چهره و خندان لب شکفته درون

هواسی نکهت جان کبی روح ایله ممزوج … فضا نسیمی خلوت دل کبی فیضله مشحون

تفرج ایتمکه صحن ریاض رضوان … کلنجه اولمسه حسن رضا ایله ماذون

بهای رخصت ایچون قوردی باغبانه

هزار غوزیله مفتاح جنتی مرهون

انکله رخصت سیر اولمسه قالور نومید … مکر که صاحبك لطفنه اوله مقرون

السلامة في الاقامة غنيمة لو تجعل

اوکامکار فلك مسند فرشته شیم　　که لطف طبعنه کروبیان اولور مفتون

اوکیم کتابهٔ جلی کتاب دانشیدر　　خلاصهٔ سخن بوعلی و افلاطون

اوکیم مقومهٔ اجر و زهد و طاعتیدر　　نتیجهٔ ورع ابن ادهم و ذوالنون

پناه شرع بیمبر مرتجی امت　　محل عاطفت و لطف خالق بیچون

کره کشای امور مصالح جمهور　　قلادہ بند رقاب شریعت و قانون

عزیز افندی او صدر یگانهٔ عالم

که وزن ختی آکر ضا علم و فضل دور افزون

خدیو صدر سعادتکه فوط رفعتدن　　علو قدرینی فرق ایلمز فلك کبی دون

ستوده راست رو راه دین که خوف قضدن　　اکا مخالفت ایتمز زمانهٔ وارون

فلك ره قدمندن بساط پای اتزان　　زمینی بیم کرمندن جریرهٔ مسکون

صفای صحبت خاصینه قدسیان مشتاق　　جمال شاهد رأیینه عقل کل مجنون

سوزنده نکتهٔ لفظی نوادر معنی　　دلنده گنج معانی جواهر مخزون

زمان لطیفهٔ خلقیله دمبدم خرم　　جهان وظیفهٔ جودیله سر بسر ممنون

نسیم خلقی کیم ایلسه جهانه اولور　　کساد قیمت مشکیله خلق چینی مغبون

اولوردی بلکه ضیای شك الذهب　　شمیم جانب اقلیم روم مدهون

سرایت ایلسه لطفی طبیعت ناره　　ویرردی خاصیت سبز کاشنه کانون

کر اولسه قوت بازوی قهرینه ضرر　　ایردی قالهٔ کهساری مشتاله هامون

کلبز

کر ابتسه همتی امداد عاجزان جهان　　حریف دیو سلیمان اولوردی مور زبون

حروف جاهنی مشق ایتسه کلك قدرت اولور　　کسسه دایرهٔ آسمان نمونهٔ نون

سنجی بناه خدیوا هنروراصد

ایام هنس مشکل کشای کل فنون

غرض خلوص عرض ایتمه دربروزه قولم　　اجازتکله اولمه سم تمن صرمه ماذون

بنم اوردنم جهانکم باغنی یکسانی　　نمو کلاه کرابیله تاج افریدون

نتزل ایلم ادنایه جاه و دولت ایچون　　ایدوسه تیغ قضا بیله جبر اکر کردون

بولطف و طبعله سالطانه قول اولسم اکی　　خوا ایلورکه اولوردم وجوهاله ممنون

قول ایلمز فی ولطفك یا اهل دانش کیم　　دو شوردی سوق آلهی محاتنه مقرون

ادابه جان فی وار شکرنی اولی احسانك　　اولورسه طبعم اکی بیك قصیده به مرهون

نجه قصیده کیم هر بیتی بر کتاب متین　　نجه کتاب که هر فصل و بابی شرح و متون

محصلی در نظمیله دامن مرحمت　　بو ایلسم بیر حماکن دکال ادای دیون

بنم بودمده خصوصا او جوهری سخن　　که سلك نظمه دلبستهٔ در مکنون

بنم و مانی ازنشه کلك چابك دست　　که ایلی نجه خیال بدیع کوناکون

اودکالو طرح عزیب ایلدیکی که بزدن　　دو بر صنمکدهٔ چینه کارکاه درون

زمان دونشر کیم اولور لوح ساده طبعم　　نقوش سحر لهٔ رشك جهان بوقلمون

مداد سرخ و سیهله یازوب خط نجوم　　این نجه خامه فی که شعله باش وکبه شبکون

الغرض تربیکو سراد شاء کدی نغ

کورن صافون بو ایکی حالتیله نقطه لرینی   شرار شمع سخن شبنم کل مضمون

نعوذ بالله اکر انتقام ایچون ایتسم   عرو بیه تیغ زبانی نیامدن بیرون

نیه تحمل ایدوب درمیان ایدنجه اولور   فضای معرکه جای خیال غرقه خون

سوز آخر قولاقی بیلورسن ای نفعی

تمام اولمجه قصیده دعادر قانون

نته کم اولدی بو قصر بلندی حلکاری   کزند زلزله فتنه دن امین و مصون

اوله سعادتله اول مقام زیباده

دل کشاده صفاء زیاده عمری فزون

در وصف سلطان عثمان خان

صفدر معنی دل صاحب قرانمدر بنم   تیغ شمشیر جهانگیر زبانمدر بنم

سینه‌سی چاك ایلدم چرخك دکالودن کهکشان   زخم شمشیر زبان کینی نشانمدر بنم

قهرمانم نیزه و شمشیره حکمم احتیاج   خامهٔ جادو زبان تیغ و سنانمدر بنم

ساحر و معجز آزمایم معجز دست کلیم   استسم موقوف تحریك بنانمدر بنم

خسرو گنجینه پردازم توکنمز کوهرم   واردات کنج غیب شایگانمدر بنم

تا ازلدن فیض حق موقوفدر ابنای نسه   ملك معنی وقف طبع کامرانمدر بنم

ملك دوقی اولقدر طوتدی سوادی شعرك   فیض یم کویا بنی اول هندوستانمدر بنم

شمری سن فیض خلاق معانی ندر   سر تسر عالم سواد اصفهانمدر بنم

انوری

انوری سحر سازم نقطهٔ پرکار غیب   کوی خورشید ضمیر غیب دانمدر بنم

لامکان سیر آفتابم خاکدر دوشمز توم   عرش استغنای همت آسمانمدر بنم

بنی و خورشیدم که پنهانم در ذره‌ده   هم جهان‌بین نعالیه کوکب فشانمدر بنم

بی وجودم اولقدر آیینهٔ ادراکده   کم غبار دل جهان لامکانمدر بنم

جوهر فردم هیولای تصوردن بری   شش جهات معرفت کوی و مکانمدر بنم

کهنه استاد معلم خانهٔ انشاسیم   ناطقه شاکرد درس امتحانمدر بنم

اول نییم بنلر کویم بزم شاه عشقده   کفت و کوی جاودل سهولسانمدر بنم

آفتاب صبح معنی بزم انس شمع جام   باده فیض لدنیل جاودانمدر بنم

نازپرور عاشقم سرمست اولمیدیم غنچه کل سیر بهارك   غنچهٔ خونین ساقی پاسبانمدر بنم

محرم اسرار عشقم پاکدر دوشمز سوزلرك   خنجر مژکان جانان ترجمانمدر بنم

سویلسم اولانکه پرداز معانی پروردم   عقل کل دیوانه حسن و بیانمدر بنم

مست جام عشقم الهام اولمینجه سویلمم   کوچه کم قوارهٔ معنی دهانمدر بنم

شمری اقتاب یلدر یالکز کیمی پیچ و شنیده   التفات پادشاه نکته دانمدر بنم

اول شهنشاه جهانبر و کیه لا یعد دسه   قبلهٔ شاهان عالم آستانمدر بنم

داد کر خاقان عالی رتبه عثمان خانکه چرخ

یوز سوروب پایینه دیر شاه جهانمدر بنم

دور عدلنده مباهات ایلیوب دیر روزکار   کیم بو کوندر عید نوروز زمانمدر بنم

بو یله شاهنشاه عادل کلمه مشهور عالمه | جمله تاریخ سلف خاطر نشانیدر بنم
بندهٔ اعلاسی بیلورن قوریجه فلك یاروکار | کیم خیال مرحج هردم یار جانیدر بنم
فخر ایله سر کوزمینی بوس خاك پایله فلك | خاکپای دورکاره ارمغانیدر بنم
کیمیا بولدم سوزی حجه خاك پاینه بوزم | کنج ذوق نقد وقت رایگانیدر بنم
اولدی اوصاف دستی زرفشان آفتاب | جلوهٔ دیوان تخیل داستانیدر بنم
فیض اوصافیله بنی کوباطرهها مغنیم | کنج طبع وچشمهٔ دل بحر وکانیدر بنم
مشرب پاکیزه اول سرچشمهٔ آب حیات | کیم خیالی رشحه‌سی روح روانیدر بنم
مجلس اقبالنه کلدم کهر یا نشر اولمغه | جوهری نم بو غزل زیب دکانیدر بنم

عاشقم شور بوله لك آرام جانیدر بنم
غمزهٔ دلبر بلای ناکهانیدر بنم

غمزه‌دن کیم خوف ایدر زلفی هوادار اولمسه | غمزه زیرا همدم راز نهانیدر بنم
بن کریبان چاك مست جام استغنای عشق | فتنهٔ چشم ستمکار دامن درمیانیدر بنم
بلبل کلزار عشقم سینه پر داغله | نو شکفته غنچهٔ دل آشیانیدر بنم
خانمان سوز دلم کوردا بر دوشمش آتشم | خلعهٔ خالقه طرهٔ دلبر وخانیدر بنم
آتش عشقم که دریالر سوین بوزمزی | نقطهٔ داغم سویدا دودمانیدر بنم

نطقه کلسم نفخهٔ معجز دمم عیسی کبی
بیت معمور معانی خانمانیدر بنم

هم قصیده هم غزل برتانه ودیر بوکیم | اختر اوج خامهٔ معجز بیانیدر بنم
سوز تمام اولدی دعا ایتسم نوله تشنیه کروی | قرنیهٔ اشتیاق نظم دلستانیدر بنم
خسروا نجه تا که شوق انکیز بزم اهل دل | کیف صهبای خیال شادمانیدر بنم

شادکام اولسون سریر سلطنتده دائما
بو دعا شام وسحر ورد زبانیدر بنم

در مدح آغای دار السعاده

المنة لله که زمان عهد کرمدر | ابنای زمان مغتنم ناز ونعمدر
دفع غم دوران مساعی بو زمانده | آزاده‌لره موسم فرخندهٔ بودمدر
آغاز دم صبح جهانتاب صفادن | انجام شب تیره وتاریك المدر
اسباب صفا وعدهٔ دلبر کبی وافی | غم صبر دل عاشق شبی کبی کمدر
عالم اوقدر فیض نشاطیله لبالب | کویا کر فلك جام طربخانهٔ جمدر
یادور فلك ساقی صهبای طربدر | عالم اکا بر مجلس صحی کوینده نغمدر
یا صحن جهان بر چمنستان ولادر | طبعم اکا بر بلبل شوریده نغمدر
اول بلبل خوشنی زمزمهٔ کلشن رومم | کیم نغمه‌لرم شعبهٔ نو دوز وعجمدر
دستان زن قرن حق نغماتم که ترانم | آوازهٔ کوشن کل بستان ارمدر
نظم آور معجز کلماتم که فسانم | آرایش دیباچهٔ دیوان حکمدر
انوشیم ادیب حکم اندوزارلودر | نظمم سبق آموز دلستان قلمدر

حالا ونحن سنجی خوش آینی کلامم   کیم وار بسه متالم دخی کمام عرمدن

جوقجی بو قدر حسن ادا طبعمه زیبا   وصاف خداوندی بسنو بی شیمدن

اول قبلهٔ اقبال اکابر که جنابی   محراب نیازن دل اشراف امیدن

اول بارکه آرای سرای عظمت کیم   جاروب دری بر کاله کوشهٔ جیدن

اول ماصدق عفت اصحاب نبی کیم   شاهنشه دورانه نکهبان حرمدن

آغای مکرم که کف دست کرمجی

ابر چمن افروز کلستان کرمدن

والا کهر مکرمت اندیشه که رایی   ماه عالم افروز شبستان همدن

صاحب کرم مملکت آرا که دعاسی   اصحاب دله جمله‌دن اعلی و اهمدن

اول قافله سالار کرام هنر اندوز   ارباب دل و دانش اکا خیل و حشمدن

عالم حشم دولتنه تنك فضادن   کردون سپه شوکتنه کرد قدمدن

لطف ایلدن قطرهٔ باران بهاری   قهر ایلدن نم آب حضر و شحنهٔ سمدن

مقبول دل و دانش ارباب معارف   مردود کفی همت دینار و درمدن

حکم قلمی حجت احسان معجالی   شرع کرمی ناسخ قانون ستمدن

دوربنی کوم عالم شامل اوقدر کیم   آوازه درکوش جهاصوت نغمدن

فهم دل بو فیضی که قوتوده منالدر   فیض کف بو جودی که همتده علمدن

تحصیلی انك ماحصل دانش عرفان   املانی بونك مامالك معنی و حکمدن

اولدر

اولسه نوله تربیونده وابسته ممالك   اندیشهسی مستغنی شمشیر و قلمدن

بو زسو ومی در دامن اجلالنه دائم   همواره انکجون فلکك قامتی خمدن

وصف کهر ذات فرشته صفتی کیم   هر شاعر عیسی نفسه معجز دمدن

تقریری کمال هنر نطق زباندن   تحریری مدار شرف کلك ورقمدن

ای مسند اهل دل و ارباب دول کیم   ذاتك شرف مملکت روم و عجمدن

معذور اولهم حالکه اولدن بحر و قصوره   طبعم بجز دم رکه لکن خوشهٔ غمدن

تعبیر ایدهمم جالکی بکم آلامی فلکدن   زیرا که انك ذکری بیر بر کونه المدن

شاکوم بوکه شمی بکوو اندیشهٔ مدحك   جان و دله صی ساله بالاقی ستمدن

بر شوق الهدوشم ره وادی ثناکه   کیم بو سوزی لاف اکلمه والله‌ی قسمدن

اولورم اوقی تشنه او وادیده که شمدی   دریای معانی بکا بر قطرهٔ نمدن

هب فیض الهی مدد ایلر بکا یوخسه   اول اولمسه سرمایهٔ فکرم قتی کمدن

نفعی قوبو تحقیقی تمام اولدی قصیده

شمدی بکوو آغاز دعا ایتمك اهمدن

تاکردش کردونله احوال زمانه   کاه منتظم وکاه پریشان و درهمدن

حق منتظم الحال ایده دولتله وجودینی

اول پایه‌ده کیم مرجع اشراف امحمدن

در وصف حضرت شیخ الاسلام

جرد رضابك واحبرتنا افضلی

نفعی ساحرم كه اوستادم   صنع اندیشهٔ آگهی در

فیض طبعم جهان معنایه   تاب خورشید صبحگاهی در

چشم اندیشم اولقدر روشن   صانكه ضوء شیوانك سیاهیدر

قلمم اولقدر شناور در   طونكه بحر سخنده ماهی در

نقطهٔ كلك عنبر افشانم   عالمك داغ مهر و ماهی در

ملك معنی قلمرو و مذهب   طبعم اندیشه پادشاهی در

گوهر نظم عالم افروزم   شهلرك زیور كلاهی در

یوسف طبعمك سپهر بلند   سرنگونه تنك و تیره چاهی در

نازنین بكر فكرمك زهره   شوخ گیسو بریده داهی در

زهره و برجیس یا انده یكساندر   بو خصوصك خدا گواهی در

هر هوادن فراغت ایتدی گوكل   شوق معنی ینه گناهی در

اهل دللر همیشه یارانم   نه موالی نه خود سپاهی در

لعنت اول خر ظریف خودرایه   كه شرف آكه مال و جاهی در

فكر مضمونه خاص ایچونه حاله   دل بوتون بیرله مباهی در

كه نیجه بو كهنه میكدهنك   برایكی رند باده خواهی در

باخصوص اول كروه طائفهنك   هم ایشتی بیری هم سپاهی در

دلی صافی اگرچه تركیبی   عالمك نسخهٔ گناهی در

هموم استر گوكل نه چاره دلك   كمسه نه حالكی نه شاهی در

بو صفایه ولی اولان منكر   بر ایكی ملحد تباهی در

بر ایكی صورتا و غربیی خركم   نه قلندر و نه خانقاهی در

كیمنك باشی بنید دكانی   دلی ابلیس تكیهگاهی در

كیمنك صورتی ولی خدا   معنیده دشمن آلهی در

كیمی هرزه نفاق و هرجایی   صنعتی غیبت و ملاهی در

كیم چكوب نقلینی بو اشخاصك   بیالورینی بو كیمك كناهی در

نامی افسانه جهان یوق اما   هردم اندیشه عذر خواهی در

گرچه ارباب طبعه بویله ستم   فلكك كهنه رسم و راهی در

هاله شكرم بودر كه مه و جم   عالمك صدر دین پناهی در

مفتی كامران كه دركاهی

فلكك صدر بارگاهی در

اولكه اندیشه سنج عالم یقین   خرد صاحب انتباهی در

اولكه امضا نویس حجت دین   قلم معجز اشتباهی در

اولكه اندیشهٔ ثنا سیله   عقل پرحكمت آگهی در

آسمان جهان و شوكت و شان   دامن سایبان جاهی در

دور كار احتساب عدلیله   اول قدر دافع مناهی در

کدیك سرخچه وال ایکن رنکی
بیم وقهرینله زرد وکاهی در

تاکه روشن چراغ بزم جهات   فلکك شمع مهر وماهی در

بابی ارا اوله دولتی زیبا
خورشید دلی انورینه قبالهکاهی در **آینه‌است**

ای پادشه سریر دانش   وی خسرو بارکاه معنی

جم رتبه شه سخن قلمرو   مه کوکبه پادشاه معنی

در یوزه کر جناب طبعك   شاهان جهان پناه معنی

تعیین بلنی شاه بیتك   عنوان برات جاه معنی

صف چکسه نر دم سطور خطك   ای صفدر رزمکاه معنی

کویاکه اولور دوات وخامه‌ك   طبال وعلم سپاه معنی

کلمینج در حریم فضلك   خورشید بیان وماه معنی

مضمر دم نطق دلکشکده   فیض دم صبحکاه معنی

ظاهر خط نظم روشنکده   مهتاب شب سیاه معنی

پرورده ابر فیض فکرك   بستان سخن کناه معنی

هر در ستاره تاب نظمك   پیرایه شبکلاه معنی

هر شاهد نازنین لطفك   دونق ده عیدکاه معنی

ادراك تخیل دقیقك   فهم خرد انتباه معنی

انوندیشه انتهای مرحلك   وهم غلط اشتباه معنی

تاکیم اوله کشور سخنده   آمرشی شاه راه معنی

اول مسند مکرمتده دایم
ممدوح سخن پناه معنی

ترجیع نفعی

بنم اول نفعی روشن دل وصافی کوهر   فیض الوهجام صفا مشرب بی باکمدر

آسمان همت الور کوکبه طبعمدن   عقل کامل درسن اوقودی اندیشه ادراکمدن

همتم هیچ صایو کنجی تمنایی ولی   غنی دنیا یه دکشم بنده امساکمدن

فیض حق برق اوردی آیینه انفسمده   چشم جان روشن اولوبه شرق ادراکمدر

دور ایدر شش جهتی هم بنده مرکز مقیم   جوق دکلدر بو تجسس دل چالاکمدر

کعبه معنی یه بو یولده ایلتدی بنی کیم   فن سیاسر مرحکی کوردم پاکمدر

عالم معنی یم آزاده قضا حکمندن   تحسه رنجیده دکل کردش افلاکمدر

قالوم معرفتم جیب وکنارم بوردر   سا حالم پاکدر آلاینش خاشاکمدر

بن بو حالتله دیتری ایردم نظمه   نیلیم قورتلمم طبع هوسناکمدر

بو هوس بو بله قالور دل وطبعمده اکی   اینشو الهر سپه سوزدم سینه صد چاکمدر

بنی اولمه سیم بنده آشفته اولمه خلوق جهانا   حسن تعبیر زبان چمن خاکمدر

اجراکی ولی ثانی قدلکی حق ککه
بو اشعه اعتقادی باشکه ال کل اجلادی قودوقه داول اشعه نخقه تعالادی قودقووارد د

فی حرف الالف

بن مست خرابم دل مستانه دکلمی یا — کوردون ینداول بزمه بیمانه دکلمی یا
چون عاشقه رسوالق البته مقرردر — مستانه نکم بویله رندانه دکلمی یا
کیفیت نظمله مست اولسه نوله عالم — سرمست صفابخش میخانه دکلمی یا
بیک کنج کهر اولسه پنهان نوله سینه مده — غمزنکو طبعم ویرانه دکلمی یا
عشاقی بنجوده قیومز غمزك نظور نکیم — کسکنمی دکال تیغی مستانه دکلمی یا
نفعی دل شیدا بر بر باره تسلی ویر — لایقمی دکال عشقه دیوانه دکلمی یا

قوردم نوله بالجرسه یاران سخن بوره
اهال دله طبع اهالی بیکانه دکلمی یا

شاه عشقم عالم معنی مسلمدر بکا — رنکوده بیمانه جم تاج ادهمدر بکا
عشقله کاهی خرابانه دوشرسم کوکلمی — بازکونه تاج ادهم ساغر جمدر بکا
هر نفسی خنجر برابر کبی بر زخم اصی — هم زبان دلنوازن آه دمادمدر بکا
اوده ساکن بیک عالمی سیر ایلمك لازم دکل — هر نفسده فیض حق بر اوزکه عالمدر بکا
خلق عالم بر نفس شاد اولمغه جانلر ویرر — جانك جانانی کویا دلیمکی غمدر بکا
عاشقم آماینه دوشنیمکان فاکمه — جبرئیلم مریم انوشیه محرمدر بکا

باکه صور نفعی همان قوردر کفتارکی
نکته سنجان آلهی حالدهمدر بکا

کوزا اوجیله عاشقه کر لطف ایدر کاهی عتاب — بر شوالده بر قیعز اول غمزه حاضر جواب
چشم بزم فتنه قهوه منش عشوه جام الحمی الله — باده نابیله ایتمش غمزه سن مست وخراب
لبلوی اوزده غبار خط نوخیزی دکل — نافه آهوی چشمنی دوکلمش مشکناب
چشم مستی تیغ چکمنی غمزه دن بر قهرمان — ابروی مشکینی بر شمشیر دوده خالی قراب

بنجه طوتسوده تیر یاره سینه سن نفعی نشان
آنی قوده بر قرار اوزده دل بی اضطراب

کوکلمی هردم بر آتشده قالنی بی اضطراب — کیم اول آتشده بر اخکی دور فلکده آفتاب
نار آهم طوتیری دهری بینه محو اولمزه افلاك — بر قرار اولمق عجبده آتش واتشده حباب
کلسه پیکان خوننك یار قالمز سوز دل — کورنجه تسکین ایده بر کلخنی بر قطره آب
آبدر پیکان یار اما کلنجه سینه یه — اولور آتش پاره اولماغی ویره بر کونه تاب

آب وتاب ایکسك دکال سنکی ای نفعی سنك
یار کاهی لطف ایدر کیبی بکا کاهی عتاب

اویلدمی نازك کجر اول غمزه جادو فریب — عاشقه زحم اوردوغی ادراك ایدر آنك رقیب
اول علاج ایتمکده عاجزدر عجب مقصود نی — ایکیمزده قوردیلور درق کیجسه درمانده طبیب
باکونه اولمش یا ایدر جکمز دنیا غمی — یار در دی نکم بن دنیا وعقباده نصیب
جوز بر جسمه نیجه طاقت کتوره سن اهل عشق — بر نکاه کوره دوعمز بیك جها صبر وشکیب
یاروبیکانه سلام طوتسه ای نفعی نوله — شوره یله هب آشنادر لفظی معناغریب

لور

بلی دردم دردی بر اهل دل جانانه ذهب … قورقرم سوزندرونمدن فلکلر یانه ذهب
کوره کبی بلمم کیمك غمخانه‌سنی بو شوق ایدر … خلق عالم مبتلا بر آفت جانانه ذهب
جنك ایدرلر دیده‌ده هر شب خیال یار ایله … کوسلرم کانالرم تولی بو ینجه قانه ذهب
دانه ویرمز خرمن وردم دانه‌یه چرخ … نزله ایورو اوزینی اما بولنسه بر دانه‌نه ذهب
اولمز ای نفعی بو وادیده بنم اله عنان … کلشنی اسب طبعنه مغرور اولانه میدانه ذهب

فی حرف الجیم

اولمك آسان عاشقه بردم فراق یار کوچ … بو بلای مشکل درد اسیری خسته‌یه تیمار کوچ
عشق مهلك یار غافل مبتلالر بیلسون … بو بونیه دردنی انکار کوچ اقرار کوچ
کوچه عشق اظهاری بی تاب و اولور مجرم … دلبر اتمامت عاقبت فهم ایلیجك انکار کوچ
یار کر عاشق نیاز ایلرسه محبت اقتضا … اتمامك اولور مخلص انی اظهار کوچ

اولسه نفعی تولیه کوانیشیسیله همزبان
نبلسون باصحبت یاران ناهموار کوچ

فی حرف الراء

یارنلر یاکوم دستمی بو پیمانه یار مثالی … کوز بو مست می عشق اولدی غم مستانه یار مثالی
بکا تکلیف زهد ایتمز ادراك اولسه زاهده … یاز قالرکم انی عاقل بنی دیوانه یار مثالی
دکلر کونلر نه سایه مژکانی عشاقك … خطك رحمن بیاض دیده‌ه کویا یار مثالی
بنم عاشق کم رسوالقعه طوتدی شهرم شهری … یاز بو قصه مجنونی هب یا یاز یار مثالی
بحر ظاهر دلی نفعی سوزکه دلن سوزنك … یاز کی نسخه شوك قلملو یابه یار مثالی

اول ابرو که لوح جبهه جانانه یار مثالی … جمالی مطلعیدرکم سر دیوانه یار مثالی
دکال کود لبنده خطی اول عیسی دمك کویا … دعای خضری بر جابنده فنجانه یار مثالی
مصورلر یازدی فرهادی کوه بیستونه اوزره … ویرقب دسنبه تیشه خیالی استادانه یار مثالی
صانورلر حلقه خالقه دود آهم اوج علاده … بر زردرکه سقف کنبدی کردانه یار مثالی

بو طرز خاصه ای نفعی نه صوق ویر که نفس
نظیر سویلنیالی اکثری افسانه یار مثالی

فلکی مثالی یوق بر ماه مهر افروز عرفاندر … کوزل سوملکه ای دل طالع فیروزه مندر
طاقتسوزدر دلبر یالو غزلردن تیغ عاشق کش … بو صوی آهمزدنه ناوك دلدوز غمزه‌ندر
نوله سیلی سرشك چشمم کریا طوفان صوق اقسه … سو نیمز سینه‌ده بر آتش جانسوز غمزه‌ندر
کونی کوندنه ییك اولنی روز دار غم عشقك … دیمزکه بزمده عید نوروز غمزه‌ندر

عجمی بو ریابافان نظمه قیلمسق رغبت
بزم نفعی کبی بر شاعر زر دوز غمزه‌ندر

بحوره شاخ تهالك کلی بلبل آشیان ایلی … بو کوندن ضو محبت اهلی ترك خانمان ایلی
نوله بو دمی عاشق دلبری بر ست اولسه … بو بو دمی کم هم شاه و کدایی کامران ایلی
خوش فیض فرج بخشی نسیم صبح جان بردن … که هم غم وردسن احیا قیالو هم شادمان ایلی
بنفشه قامت خم کشته عرض اتمك تماشادر … بو فصلك حکمی ضو بیر وقت وبای نوجوان ایلی
سرا پای کسی انجم کال مه تابانه دوشنددر … بهارك صنعتی کورکم زمینی آسمان ایلی

قزتدی رنك وبو بیله دل نفعی کبی کلشن
مکر اول جا عالم کاهی کشت کلستان ایلر

نه تنی جان ایله سنسز امینی صحبت اولور   نه جان بن بنده غم فرقتکله راحت اولور
نه جاده وار که فراقکله اکلدیم بوردم   نه طالعم مدد ایلر وصالکه فرصت اولور
نه شب که کویکده بوزسورمیم اوده اولمودم   نه کوبکده قامتکی کورمیم قیامت اولور
دل ایسه کتدی کسلمز هوای عشقکدن   نصیحت ایلدوکجه بتر ملامت اولور

نور بو طالعده وردی نفعیٔ زارك
نه شوخی سوسه ملایم دیر کجه آفت اولور

وصلت هوسی فوغم هجران نه بلادر   وار طالب دردا اولی یوری درمانه بلادر
دایم طولنسون کو مه سرکوینی یارك   بلمم بیمی اولمه آفت دوران نه بلادر
آه ایتمکه جاره می وار عاشق بی تاب   حبس نفس وچاك کریبان نه بلادر
جمعیت خاطرمی قالور عاشق اولنجه   الا غم کیسوی پریشان نه بلادر
دنیانی کوز شیمه اسیر ایلدی بیلمم   جادو میدر اول غمزهٔ فتان نه بلادر
کوز جشمه صالدی دل امتحانی نکهاله   بر کوشه ده میخانه وزندانه نه بلادر
بو دیر بیکو وچح جهانه بن همدم   رندی ولیمیجی نقلت یاران نه بلادر
نفعی سوزکی ورد زبان ایلدی عالم   شمس بکوی یا دفتر ودیوان نه بلادر
وار خاك ره اهل دل اول قجه مستی دن   ارباب دله عیش اقران نه بلادر

حکیم مه دردن دوافکن مدد ای ماه مدد
کوردمدیم بو عجلینی بن جم عطایکاه مدد
غرضلنجان ایله کرغی کرم ازمان ایله
ایلسون نادان بن شیوۀ دلخواه مدد
ضمیر او ایلدر عاشقه اول کادی
نه ایده ندر ادیم ابدیم مه آه مدد
داغ انه اکبی باده لنور سدی کی
آتش سینه مزاه ایتمه جرکاه مدد
حتی ز لفکده کوزیباز وقالوردی دل زار
آتش سوب باد صبا ایتمه باکاه مدد
داد ایلدی نعشک ایلدی اتیمه ای نفعی
عجز ضعف صاحب دل اکاه مدد

نازایسه غمزه سی عشاق زاره نازایدر   زلفنی بو آشفته درکم دور نکاره نازایدر
بو یله شوخه مبتلا اولمق نه کوجمش عاشقه دکل   بولسه جماله دلبرانی شیوه کاره نازایدر
چشمی کاهی مست اولوب رخصت ویره نظاره یه   طور غمز لعا غمزه اول عهد و قراره نازایدر
دهر مغرور اولدی ای عاقل که بونده آدمه   طالعی بوز دوندرر کاهی ستاره نازایدر

کورمدم نفعی کبی بر رند عالی مشربی
هم کدایه هم پادشاه کامکاره نازایدر

مخزن اولمشی صحنی کاعذ خانه دنیا بوندهدر   جنتده دولمشی کوز اکلله تماشا بوندهدر
بوده بو کوبنور قیامتدن نشان آشکار   اشنه کوراول آفتاب عالم آرا بوندهدر
دلبرك بالا بلندی عاشقك افتاده سی   بریوم کلمشی بکون اعلا وادنی بوندهدر
الکسوه صوفی دخی کثرتده وحدت عالمنی   یاری تنها اولانی عشاق شیدا بوندهدر

جمله دن اولکونه سرمستان صاحب حالدر
نفعیٔ شوریده وجی باك ورسوا بوندهدر

سویلتلمز جهانه کرشویله کاهی بویله در   منقلب در بو جهانك رسم وراهی بویله در
غرق ایدر بو نقطه ده نور سیاهه عالمی   عارفك سرمایهٔ کلك سیاهی بویله در
زاهد اولورند اولور هم صوفی قلندر عاشق اول   عالم معنانه حکم پادشاهی بویله در
صبح وشامی فرق اولنمز آسمان طبعمك   مشرق انوار همتك خورشید وماهی بویله در
بالکز نفعی کمال کتانده بزم معرفت   بو قلملك جمله بزنهان آکهی بویله در

یاره عمر دیدیدن بزعاشق دوقی ایدر
کم بنی بو دیدن بن جام غم عشق ساز ایدر
جکمزدی عهد عاذری غمزه ملکه کوهر
عمر دکل محمود اولمدی ساقی بیچاره بر
عاشق بکینك ورنده کنان ایدر
ندم خاصی وصنه هم باده هم بیمایه
هم کلزهم بلبلی رکیب عشقله در
داغ دردن نعله وقیع عجر وادیدر
رند غیف وصلی نفعی دی بر ود کبی
آشنا آشنا بیکانه بیکانه در

افضل الامور الذی فعلت احتمال هم فانه خیر

جکدیکم دردی نه محنتدر نه هوا بیلور | عاشقم حال دل زارمی الله بیلور
داد او ظالمدنکه بویله قالوب ناز ای | نه فغان شب ونه آه سحرکاه بیلور
سو یلتملز یکه چشمی عجب مستغنی | نه زبان دل ونه شیوهٔ دلخواه بیلور
غمزه سی آتش سوزانه کیرر برجادو | نه دل شعله نشان نه علو آه بیلور

فرد

بو یله دلبر نه بلادر باشکدهای نفعی
هرنکاهنی قضا آفت جانکاه بیلور

احبا ایدر انفاسنی فیض نفسمدر | انفاسنه نیم طفل دل نو هوسمدر
بن مست می میکدهٔ عشق خدایم | تقوی برکانه سبوکش عسسمدر
اول قافله سالار ره کعبهٔ عشقم | کیم نالهٔ عشاق صدای جرسمدر
اولدم کهر فیضله دریای معانی | اعراب وحروف سخنم خار و خسمدر
اولسم نوله نفعی کبی خلاق معانی

فی حرف الزاء — احبا ایدر انفاسنی فیض نفسمدر

بخت اویانسه خوابه وارسه دیده بیدارمز | دوشسه یاری غیره تنها دوشوندکی یارمز
کوکده هر بر اختره یوز بیك شرار اولدی قرین | کوکبه باصوری جرخی آه آتشبارمز
شاه عشقز هرنه ام ایتسك مسخردر فلك | اولدی ماه نو له ضرب سکهٔ ضخیمدارمز
نغمه خوان وجان فیشقیره بوی بلبللرز | سینه پر داغز دروباغز کلزارمز
برده عشق ایچره تورك سرقلدی عاشقلرز | چقمسه فرهاد دوشن باشنه عجمی کارمز

بادهٔ

باده عشقله خم اولمش بر طبیعتدر جیغیم
عالمی مست ایتسه ای نفعی نوله اشعارمز

فرد

اشك لاسینه ده کی شرحه لی نمناك ایدرز | عاشقز مهر و محبت یولینی پاك ایدرز
کیمیز نرده نه قیدر بحر ایتسه نزی عشق | اول قدر ذوق غم فرقتی ادراك ایدرز
جلمسنی دیو تعب کورمه یبکانی دله | تیغ یکیزه قرشو طوروب سینه فری چاك ایدرز
بیدرسن استر بکلك یرده کورکسن کوکده یم | جسمیز یوقدر بو یکره همان خاك ایدرز
نظمیله نوله قیلسق غمی شوقده تبدیل | زهری ای نفعی نوفسو له تریاك ایدرز

ولـه ایضا

کوزی میخانهٔ نازوقاشی محراب نیاز | باده نرهرنه قدر ایتسه نیاز اهل نیاز
صبحی قاقمیجی قو رآه ایتمکه دلکیرده | اوکوشمه او خرام اول روشن صبح کنان
کورمدم غمزهٔ فتانی کبی شوخ جهان | صورت فتنه ده بولبر عشاق نوازن
بو یله بیبرسته وبو قلمی حسن والمجی | کنزی کوبا که ملك غمزهلری شعبده باز
کهف وکوری ولجی بنم جنوغزلری | شیوه ده هرنکهی ساحر معنی پرداز
دلصبوری سکار ایلمك استر زلفی | نوله ایلرسه هماکبی یوقاردن پرواز

فرد

سنی نفعی دکی قورتارکی قادر سیك
سوزی یاسلهٔ زلفی کبی ایتمه درازن

رستم اهالدلم عشق کمانم جکه من | بادشاه سخنم فتنه نشانم جکه من

آفتاب اولسه اگر کوکب جاهیله حسود
کیمی تمشیت جهانگیر زبانم چکرمن

مست میخانهٔ فیضم بنه رندان جهان
اتفاق ایتسه بری رطل کرانم چکرمن

بکا بر دلبر شوخ اولسه همان حاضر وقت
انتظاری دل فتان جهانم چکرمن

بلی دلبردن ایکیسه صاقنور ایمن نیتم
غم عشقی بیلورم اول آفت جانم چکرمن

بیلمی کیمسه بنی کوکلمه عاشق نولدوم
بار غیری تن بی تاب و توانم چکرمن

وله

نفعی یم کیمسه بنم کبی شطارت ایدمز
هیچ بر کیمسه دخی درد نهانم چکمز

اسرار لعلک سویلمز کوجه جمع خوش
اما که خم می کبی پر جوش و خروش

جورک چکوب ذوق غم دردک اولنوردی
مشکل بوکه بر عشقله بی طاقت و هوش

تا که کتوردی صبا نفحهٔ وصلک
باشون ایکه شاخ کلی تر کبی کوش

ناهو نزی قور غنچه صاتار نمبری ربابی
بلمش نزی کم معتقی باده فروش

نفعی کبی تائب دکلی دلبر و می

فی حرف الشین

بر لذتی ایلدی لب و دوش بیهوش

صوفی بو صوردی کل معنی تقوایه دکش
قلبی پاک ایت نه اطلس و دیبایه دکش

دم بو دم بو دمی ادراکی اندیشهٔ نقد
کوثر حوضی پیاله ساغر صهبایه دکش

فیض بو دم بو دمی ایدر آدمی زنهار وبی
بول نه بو عالمه نه عالم فردایه دکش

بو قلمک نقطه ده موجود در اسرار حروف
رند ایسک غفلتی قو کثرت تنهایه دکش

اولسه

اولسه بر کوهر اسرار معانی عالم
سن آنی بیلدل نفعی شنی ایدر دکش

فی حرف القاف

خط ایرر دل غم جانانله بی تاب اولیجق
اول صفایی بوله مم مست می ناب اولیجق

غم عشقک دل کیلدکجه قومز جانه الم
بر قالورمی کریده خانه ده اصحاب اولیجق

دله دکل کون و مکان اولسه بر نوده قوبارر
خلقه طرهٔ زلفک کبی قلاب اولیجق

کوتررتن دن او وقت باده لرین اشک روان
خس و خاشاکی قومز خاک ده سیلاب اولیجق

وله

نوله غرق اولسه فلک آب حیات سخنه
لوله خامهٔ نفعی کبی میزاب اولیجق

یاره دردم دیرمم بزم شراب اولیجق
جرمم اقرار ایدرم مست خراب اولیجق

آفتاب اول رخ پر تابه نظیر اولسو نمی
بو بیو عالمی بر لحظه نقاب اولیجق

حسن خطک کوکل خطاکه تعلیق ایالی
نه حال ایتمک اولور آنی کتاب اولیجق

طوتدم دور شمار اولسه کیم ایلرو دعوی
ایده کلک ظلمه سنک حسن و صواب اولیجق

سن بو رسوالغی ای نفعی قومزسن الدن
یاره دن بینه سکا خشم و عتاب اولیجق

فی حرف الکاف

سینه می دلدی فراقک او قالوری تا جانه دک
سویلدایوک کمانبر که طوتسون چکدرک

تیر آهم بینه بر دم ایو شرحی فلککه
شهپر بال ملکوی کا صاغه یلک

عاشق اولدیکه رقیبی اوله اعلا ادنی
سو دیکی یعنی سوم بوده بشر کوکرده ملک

بر عجب اهل دل و طبع دن کوریجه نشئه | بو قدر عکس دوز ایلمسه چرخ فلك

قدردن کالوقتی آزاولسه قولداری نفعی

چوق هنردن غزلی بویله بیاکیوبد مك

دون بزمگاهی عرفاك اولسه لفظ نجم نازك | رخی رنکینی اماکال کبی هم باده هم نازك

هر بو نعمی باینده اولور انجو دن اول غنچه | اتی نظم یه کره اولسه قرشی قدم نازك

نرکاله طوقونر زلفینه ای باد صبا یارك | صقینی دلرنه اولور زیب اولدریاب عجم

حبابی ساغر ایردك فی باب اولسه ای ساقی | شرابی جامله چکمزدی اولسه طبع جم نازك

نه فیض آلوردل و دنکرده ای نفعی کا اولوردائم

قلم جادوی عیسی دم سخن هم شوخ و هم نازك

اونسه جان و قتی رحم ایلیوب داد ایتروکی کورسك | بر ایکی زار زمانه داد فلك شاد ایتروکی کورسك

کوکال معمورکن جوبیله ویرانه ایتی اول ظالم | کلوب انصافه بر کوره ینیه آباد ایتروکی کورسك

قول ایتمیه عالمی رفتارینه اول سرو آزادم | نه قوا ریب نرسن لطفنده آزاد ایتروکی کورسك

بیچه بیك خانمانی باده ویردلفش بر فلکده یوق | انی آهیاله بر عاشقده برباد ایتروکی کورسك

نه مضمون نادره و دیالو بولوب سیر ایلمك نفعی

ینه بر طرز خاص و تازه ایجاد ایتروکی کورسك

بزم باغ ابچره دونوب بر شمع جمع افروزه کال | ویردی رونق مجلس شاهنشه نوروزه کال

بلبلی نالان ایدوب اوردی آتش جاننه | اولسه مایل کی عالمه سازوسوزه کال

ماه اوزن چوخ طاسم صفای جکمزدن دل
هرنیسه جکمز بو دلبلای جکمزدن دل

نه وصف بتان انجمن و مانعم
بیجاره لیغی وفا ای جکمزدن دل

خون دلی بزرو فلکدن غمی انجمزدن غم
اول نازلم زهر جفای جکمزدن دل

غنی افق غفل اولدی عجب طرفه بلادر
هر سلسله زلف دنایی جکمزدن دل

دونسدی نظری آتشه غنچه مقابل
اصلا کوردی جوش و هوا ای جکمزدن دل

نفعی کبی بر زند سکر و صحیح ایله همدم
هم نعلت باده صفای جکمزدن دل

بیچ نیرا

غنچه میدر سبز کوبده بزم ابچره با اتش اله | باده سرخیله بوساغر پیروزه کال

دهر مغرور اولمه کیم تاجند و تر فیروزی نو | اولمسه مست غرور دولت دو روزه کال

طبع نفعی دنکه باغ نوبهار فیضیدر

رنك و بو استرسه کالسون ایلسون دریوزه کال

طوطی معجز کوییم بند تبسم لافه کال | جرخله سویلشمم آیینه سی صاف دکال

اهال دلردیرم سینه سی صاف اولمایان | اهال دل بو بر نیمی بلمهك انصافه دکال

ینه اونیسه بیلور قدرده رکفتارم | دوزکارایسه دنی دهر ایسه صرافه دکال

کیردی مفتاح دری کنج معانی الیمه | عالمه بزل کهر ایلسم اتلاف دکال

لوح محفوظ سخندر دل پاك نفعی

طبع یاران کبی دکان غنچه صحافه دکال

هم قدح هم باده هم بر شوخ ساقیدر کوکال | اهال عشقك حاصلی صاحب صفا نقیدر کوکال

بو نفسدر بیوراحتی بیك جفا انتسم نوله | نیجه دملر دو راسین اشتیاقیدر کوکال

دلمی در دم بیك قوحالك واشتی نوکون جز نوی | بنی او لعدرسیم عالم معنیه باقیدر کوکال

ذن دن دم اکه تاب آفتاب عشقله | دوزکارك شمسه طاق وروقیدر کوکال

ابتسه نفعی نوله کیم کوکیله هر دم بزم خاص

المیم — فی حرف

هم قدح هم باده هم بر شوخ ساقیدر کوکال

بهار ایرسه سیر کلستان اولسه ونغی کوردسیم | کوزل سیر ایلمك عشاقه آسان اولوغی کورهسیم

عارف اول اهال دل اول زیرقلندر مشرب اول
نه مسلمان قوی نه محرم نه مذهب اول

عقاله مغرور اولمه افلاطون وقت اولسلرده
بر ادیب کامل کوردکده طفل مکتب اول

آفتاب عالم آرا کبی سوزن خاکده نوراك
کوکبه نصبده جهانی همه نیدن کوکب اول

لا مکان اولسه هم مغلنده نوراك کالنیه
کاه مهر عالم آرا کاه ماه نخشب اول

عاشق اول اما علاقیدن وریکیسی کوکالی
نه هم کیسه منعوع نه ایسی عقب اول

حضرت شکرده و اراصکده دل النفعی کبی
لوله آب حیات بفضاله لب بر لب اول

تم

لطافتده کورنمه آسمانك عکسی هر برده
چمنده بنفشه بر عالم نمایان اولروغن

قورسه کل کل اولسه تاب ملرده روی خوبانك
رخ جانانه هم کل هم کلستان اولروغن

محصل بویله بر کونده کورمدیم اولدم سیمای نفعی
فلك بنی اولمزینی خاکیله یکسان اولروغن کوردم سیم

کل کبی جام میی اغمنی افزون ایدرلم
اتفاقیله کلك بو دیده نور روزن ایدرلم

مطرب السنی النده عودی یا نیجه بزده
یانلم یاقالم بو دم ولسون ایدرلم

کیجه لی کونزده قاتمق وکالد همت اینك
بو صفا ایلیلم کم شیخ روزن ایدرلم

قلبمز نادر ایله مطالع انوار اولسون
نجه بو مجمره اسرار غم افزون ایدرلم

بلبل اولسق ده اوقوسن تازه غزللر نفعی
کل کبی جام میی اغمنی افزون ایدرلم

لذت وصلی ایچون فرقت یاری چکرم
صحبت یار ایچون رنج خماری چکرم

آشنا چقدم ایسه چشمنه کافر کالدم
ستم غمزه نظان شماری چکرم

منت ایلرسه فلك بو ایکی کونلك عمره
اولورینی درد محبتله او باری چکرم

عاشقم عاشقه شور ینده لك اعلاینده
بك زمانت کورینور تقلت عادی چکرم

سینمی داغلار دل تازه کلستان اسمتی
بلبلم لیك غم کهنه بهاری چکرم

جانه منت نه چکرسم چکرینی ای نفعی
لذت وصلی ایچون فرقت یاری چکرم

بیلك

بیك وار اوله هجر ایکیله سینه ده داغم
جوقور کورنلم دولت عشقکه جراغم

شوق میء لعلکله قوجه دوشمز الیمدن
میخانه ورنجه بن دکمز ایا غم

بای سك کوبیك بر بیور ضمه بو ارزده
قالدری خس وصلك ایچون برده قواغم

واعظ نصیحت کوتو وجهن اکثر اوذات
بو قورمی و محبوبده القصه فراغم

نفعی کبی بن یاد جکوب یاری کورنجم
بیك وار اوله هجر ایکیله سینه ده داغم

دردور دلده غم عالمه تعیین ایدرم
فیض معنی وقدر کیم اخچو بر ایدرم

وزریش ٢ ایدوك آه مجسم الیوم
جرضه تأثیر بورینی کرزمه تأثیر ایدرم

منتظر طبعمه ابکار معانی اوقدر
کثرتینه بورینك شکلنی تصویر ایدرم

باخصوص استیکم شکل قورینی مضمونی
کرچه ماهیت اثر ینی تعبیر ایدرم

ساحر معجز بودر انضبا لم اماً
کوردیکم بو العجب معنی تقریر ایدرم

مست جام می عشقم دل نفعی کبی بن
عقل مقبولی بیلدرمی تقصیر ایدرم

فی حرف النون

غم عشقك که هب کوی بو رعشاق وزدرینه
اولدیده خط ایدرهم دل نجه تحصیل ایزنه

تن زارم قوخاك اولسون بو کر جانه منت
همان تیك قو عشق اولدمی باکه غبار ایزنه

کلنجه فکر لعلك عارفانه صحبت ایلر دل
کباب برینك بوینده شراب بر خمار ایزنه

اولورسیم ایتنکینه خاك تنی دوری
بو که اولسون هیچ اعدل ماساعدو نکاد

نصفی بشیء فیها عرفت واذهبت فی اماه کله مانی

وله ایضا

بخوداول کورنجه یارنه جان ویرمش نفعی
بوکونه بو یله هیچ مقبول اولورمی عشق آنده

کوسترکن لبلری لطف و تبسم نیوکیم ... چشمی قصد جفا ایدر بلمزم ترحم نیوکیم
هم عتاب زهرناك ایلر هم بها غمزه سی ... کوسترر هم لعلنه ذوق تکلم نیوکیم
چشم مردم ملك ایورکیم ولدر عاشقلری ... غمزه سی بلمزکناه قتال مردم نیوکیم
عاشق کریانه سرکردانه صوربلمز حکیم ... حکمت دور اجرخ و سیر انجم نیوکیم

وله ایضا

دیکلسونکم کلسونده صریر خامه نی نفعی بنم
اکلبن بنده فرابای ترنم نیوکیم

عاشقه طعن ایتمك اولمز مبتلادر نیلسون ... آدمه مهر و محبت بربلادر نیلسون •
کوکلی دلبرده کسلمز نه عجب عاشقك ... غمزه سی یارانده آشنادر نیلسون
نوله تعیین ایتسه ضبط ملك حسنی غمزه یه ... زلفی بر آشفته کرده هوادر نیلسون
زلفنه قالسه پریشان ایمزدی دللری ... آنی تحریك ایدن بادصبادر نیلسون

اولمسه نفعی نوله دلبسته زلف دلبره
طبع شوخی دامه دوشمز بر هوادر نیلسون

فی حرف الهاء

نکه مخمور و غمزه مست نازو ناز مستانه ... نوله ایتسه دل شوریده کشف راز مستانه
دکل پروانه بر مشرب بلبل در کره مجلسده ... ایدر کالظنا ایوب شمع و سنده پروانه
بنم اول عاشق شوریده کیم جیب الرقص ایلر ... نوای ناله مه نی اولسه کردمساز مستانه

کوزلر

یا وظلملیله ... خوف مرو ولار اقعلور
صرصر فند ... ملکت ودار اقعلور
وواو انقراون ... مکان وفرده منبا نقعلور
صرصلو ... کون مکان ...
بی ووه قلبنی ... اثر ... معلا نقعلور
... اشکله ... عنز ... انب
... کوبی ... اوشه ... وزبا نقعلور
بی ... بالاده ... ققعلور ... ایجون
وسب ... وان ... خاطروانا نقعلور

موتوزدر محبت اول قدرکیم رشك ایدر باده ... لبن اوپرسه کوبردلی مهمان مستانه

وله ایضا

سر تیغ زبانندن صاقنسون غمزه شاقی
سوزه کلدیکجه نفعیء سخن پرداز مستانه

فکر زلفك دلی تاب سوز عشقك سینه ده ... نار درکلخنده کویا ماردر کنجینه ده
عاشقك کوکلینه بق مرآته با قمقسه مراد ... بوقدر آیینه ده اول صفا معنی و طوطی آیینه ده
اطلس چرخه دکشمزدك انی ای خوجه سن ... کوربلیرك بولرو غم بنی خرقه پشمینه ده
غم فرح کبی دکل هردم کلور بوقلبمه ... اولور البته حقیقت همدم دیرینه ده

وله ایضا

قورقم اولوربوکوده ای نفعی یا قودنیایی هب
بویله قالورسه اکر سوز محبت سینه ده

درد فرجوق عاشقم اما که کوفتار زهاله ... نوله تیمار ایتمسك درد کاله بیمارن هاله
شوقمز یوق دلی کوصه مبتلای فرقتز ... ذوق فرقوارلرزت غمزه خبردار زهاله
نوله کسر تیسه قرار عقل و صبری فکرمز ... غم دکل ناچار ایسك عشقکاله ناچارز
قیسه باشنده سربراو لمشی وه غمزه آشنا ... ترك سرقلورق اویولده بی سبکبارن هاله

وله ایضا

بزده ای نفعی نوله ترتیب دیوان ایلسك
آرایسه اشعاریمز پاکیزه کفتارن هاله

بوم بهارك دورکی کالی آیینی وارکاننه ... نرکس اولور جانی اله سومکده دورانینه
دوردم و بزجام طرب دوزفی عهدین عجب ... زاهد طوترقی الده هب تسبیح مرجاننه

دتغلجی مرظلم واعلی فی اعدائی

نه جامه وار نه بیرهن سروه صارلمشن یاسمن — کل طره دوشمش یرده ره اچمش کریبانی نه
حسنی کمالنی کلك وردی زبان بلبلك — انجمار نسن اما سنبلك حجابی نیساننور رنیه

هر شوری کوجه تا ازل دشوکجه سویلری بیل
نفعی نك اما بو غزل زینی ایتدی دیوانی نیه

جانان اودرکه سرکشی اولا مبتلا سنه — عاشق اودرکه نازینی چکه دلربا سنه
برکفت وکوده بوزبکه جشم یار ایله — عشق اولسه اول معاملەنك آشنا سنه
نه انك دیمی لازم اولوردلبره نه آه — عاشق تحمل ایلمیجه جفا سنه
نه ترجمان غمزه کرك عاشقه نه زبان — دلبر مقبی اولمایجق مدعا سنه

نفعی نه غمزه کرك نه نکاه دوست
برمایلوز کوزلرك اکنی وفا سنه

شوخ اولسه کوزل غایت ایله بزمك اولسه — سوم نمکینی اولمینی کرملك اولسه
خوبانه عجب لازمه درجاذبه دل — آنسزنه قیمم حسن ایله مه وفلك اولسه
عشاقی قوسه هرنکهی خوف ورجاده — هر غمزه ده لطف وغضبی مشترك اولسه
عاشقلرینك بلسه عیار زر رونی — خارای دل سخت زهادی محك اولسه

دلبر کبی عمان مسلم کرك اما
نفعی هله شوخ اولسه کوزل بزمك اولسه

طولسه دستمه نوله اشکمله بیمانه — کرسه کلاکوزه سرشکم یربیوه میخانه

ناوك

ناوك غمزه لرك شویله کجرتنده کیم — نوك بیکان جکرده ونی بولامشم قانه
اکلنو وکومیا نکاله دل آشفت — بنی اولور بر قیل ایله بو نجلین دیوانه
ظاهر اولمزسه نوله آهم اوحضرته شعله — غم خس نکره اومحتاج دکل بیکانه

بوبله رنبانه غزل آزدنیا اوزای نفعی
قانلو نشیوه رنبانی بیانی یارانه

کرم اولماسونه فلکه ایکن آفتاب ایله — غالبدر اکرمهر رخك آب وتاب ایله
صال مهر وماهه حسن لطافت کمزنی — کوستربوزکده کاکلی بیچ وتاب ایله
رفتار کرمی خنقی نومیاله قیالەکرتا — عمرم کیجه فرح الجیجوبه شتاب ایله
دوز شمار ودفتر اعماله قایلونه — کوردرده غم بیلنسه حساب وکتاب ایله

نفعی جکردی یار بلا کی نه حال ایسه
اولوردك اول فقیره ناز وعتاب ایله

دو شمدی کومك اوجی مهر وفالی بوکیجه — نه کوررودل بینه کوردوشنه بلالی بوکیجه
زاهد اکونزی یاربی کیم ابرمش کوره لم — هاله بز نوشش ایده لم جام صفالی بوکیجه
زهدی قوکل برو یکزنك اولالم رنده نه — بوطرف ایلیه لم خوف ورجالی بوکیجه
بربولوك باده کشوتی باده فروشنك قولیوز — نه آلورنه صاترز زهد وریالی بوکیجه

باده بوکونه صفا ویرعجلسه کیم
بولمشق نفعی پاکیزه ادالی بوکیجه

دوز برده نیه بیان دلجی برده نان
استمینه نوع اولطرنجه بز جمنسانه

کمسه آزاکل اصلاحی ایتدی مایشکل اوب
سر زلفندن اکر اولورد بیسه کیم نشانه

دوز زلری جاه زنقنه طوتر ایسه
دامن زلف بلا وینی محکم نشانه

بولطافته وارا اولطرح خم درخمن
نوله اولسه بر صحبتی تحسیم نشانه

تیغ غمزه قول صافی قوصی حال ایتمو
جونکه اول خوضه هم آینه کرده هم نشانه

دشنه غمزه یی تیرنوکه بودمن اودن
دل مجروحه بیلك ضجرا ستم نشانه

سن زلفنه کرفتار اولدی اول زخمك
اولدی نفعی کبی سرداله مجرم نشانه

م

نعت الدم وضده تغير وتغيرهم لقناعة الاخشاء كندنها

قالمديه كواول كوشه داماني اليمزده — الوده نه كالور جاك كريباني اليمزده

زاهد بوز بيجانه يتورصانمه ترهى دست — لازمى همان سبحه ومرجاني اليمزده

دل تشنه بوده عشقاله يومرتبه بوتاب — يخباره اولور آتش سوزاني اليمزده

بو نيجه طوبنجه قانه لم جام مراده — بو لحظه قومز ساقى دوراني اليمزده

رخساره قونوزي يتي باقمغه يارك — نيلور نيجا نياله كلستاني اليمزده

خط كلسه رخ يارده يتوركا كال وزلفي — كال كتسه نوله سنبل وريحاني اليمزده

بو سنبله بكوزكه اولا شبنمي وافى

نفعي نيه بو كلك درافشاني اليمزده

بو طوليى نوشايت شراب ناب كلسوند چشمكه — مست اولورسك نازه بانله خواب كلسوند چشمكه

نغمه كه بوتاب ايكى طاقت كتوررمز آفتاب — باده عقلي واريسه بي تاب كلسوند چشمكه

حسنكى بيلمك دلرسك بونظره آيه تق — آفتابك پرتوى مهتاب كالسوند چشمكه

عاشق ايسك اغلمقاله تبحرانيش بوجاره كور — سن كورك ياشتى دوك كورك خوناب كلسوند

دنو ايسك نفعي جهان باره دن اچمه كوزك

عالمك لحجاخيالى خواب كلسوند چشمكه

زلف سيهكمي خط عنبر شكي اوزده — باسايه سنبلي دو شمش چمن اوزده

و بوغرنيه اول بيرهن وسينه صفاني — بولك سمني دوكسه صبا ياسمن اوزده

بكوزردي نهال قوي كه زلف ورخكاله — آجلسه اكى سنبل وكال نار ودن اوزده

انتهاله

اشكماله دمادم ايوردم كوزيكى نمناك — نور قو غنچه يه تاسى كال نازك بدن اوزده

المتون صاره سن نيوه سنى دكونه ستم — مزكان وكال اول غنچه نازك وكن اوزده

توره قرمزك اوستنه يابيك سيمك كوبك — اولماسه كال آرزوده دو غنچه دكن اوزده

نفعي بو نوز اكماله بنم نسبوه نظم — راجح كوربنوب سه نوله طوري حسن اوزده

سيرابت بو بيرى بتمي بوتازه زمينده

فى حرف — قوسبغه ستاره يى جرخ كهن اوزده — الباء

باقدي بنجه كال ايتري وماهك كنش كوزي — اولدي دل ضعيف وكنكه كوله وكوزي

بر كيجه بو فكره حقيقه تاماه انجمه — آهماله آسمانك التري نوزي كوزي

عاشق اودركه شعاله داغاله جوش كجه — غم عالمي براوله كيجياله كونبوزي

رزدختونيه صبحصبى دانه ني صاتوب — صوفيده بودسوز اولدي كوز نجه اوغوري سوزي

نفعي اسير باده كوفتار عشقيده

سوز وصفاده اولماسه نجانوله سوزي

خاطك سينه ده تنك اولسه نوله حايكهى — صالنور تنك قبالو كيبوب اولمه ده ركهى

دوركار آكي سالور سيكى كوزنوده هردم — توتيا دنيه غونيا وليسه كو خاك رهى

دل اربابه محبت هبا كادو تمشيه — زنكو بنور ديوجاه دو قنق صانمه تهى

جان ويره عاشق دلخسته لره كرصه نبي — نه كو كالو الو دافغا كوزا و حاليه نكهى

ايتمه اول شو خاله وصلت هوسني اي نفعي — امر بنه رام اين بيلسو نمي كن اباد شهي

تنکدر غایتله اولمز بت شوخك دهنی | خنده ده لیك اچلسه اینجه جقه مردی سخنی

هیئت نافه ده کلدی کوزیمه بولوی روایح | نقش تمغای بر قرن الله سیم تنی

جسم پاکینه لطافتله او قدر کم صافتن | سینه سی آیینه در آیینه داده بیرهنی

بولمز اولدی بیرهن سینه صفاسی بینه | دوکسه کر صنعه آب اوزره صبا یاسمنی

ویردی نفعی نیه بو نظمله دنیایه نشاط

صانکه بر جام ایله کوردم ایلدی بیك انجمنی

دوبرو در طبعمك خورشید ایله آیینه سی | رشك ایدر چرخ که دائم پاکه اولور کینه سی

کم باقر مرآته خورشید طورر کوردی یار | دوی دل کوستر مه صافیدر اندرونه سینه سی

اولدی عشق یکوکلیله بو ابوال آفتاب | زلف زهریاره ویردی خرقه پشمینه سی

عاشقه برتانه دلبرده کوکرده ماحصل | کهنه در عشق آلهی همدم دیرینه سی

کامران ملك نظم اولسم نوله نفعی کبی

بر دوکیم کانه نکوز طبعمك کنجینه سی

کیبر کیف شرابك ذوقی بویله یاده کلمزدی | مکر هیچ موسم کل دور جام باده کلمزدی

نوله رباعی نوروز اولسه بیله عالمك بحجی | بو کونلر جامی غم دفعنه امداده کلمزدی

خراب اولدی یقالری قلب عاشق کبی میخانه | خراباتی اهالی بیلم نولدی کیمسه داده کلمزدی

کورونچ چرخك بو ظلمن دردلندن فتنه دوکرمی | قدح قانه غلتدی جنك ونی فریاده

نیجه الفت طوتیشن زهدله بیلم سن ای نفعی | ایجوب مست اولدوغك هیچ خاطر ساده …

بهار ایردی ینه کوردی فیض مهر عالم افروزی | نیجه کورم اینمی بر جام ایله بزم شاه نوروزی

عجبمی دوشسه آتش آشیان بلبله بوبو | او یاردی ینه هر کل بر چراغ خانمانسوزی

اچلدی جابجا نرکس میان سبزه ده کویا | دوشنمدی بزمکاه عالمه بر قطعه فیروزی

کلستان شاهانه عشرت ایرجاك دمی درکه اولسون | زمینی اوزنك بیرونده زمانی ایام بیروزی

زمین رشك وابنای زمانه خوشحال اوله دل خرم | زهی تاثیر نوروزی زهی اقبال بهروزی

اول شاهنشاه دانادکه اولمشدر عطیه الله | مهم سازی جهان عقل سلیم دانش اندوزی

شه جم رتبه سلطان احمد فرخنده طلعتکم

بهار باغ بهجتدر جمال عالم افروزی

وجود ایله شرف بولمشدر سریر سلطنت دائم | جهانه طوردقچه طورسون عمر و اقبال و بختی فیروزی

رباعیات نفعی

یارب دلمی سهو وخطادن صقله | اندیشه می تزویر وریادن صقله

باصدرم ره وادی ریاعی بر قدم

طبعی خرباداندو یادن صقله

زهی تخت معلا بارکاه عرش پیرایه | که صالمش آفتاب هفت کشور اوستنه سایه

شهنشاه همایون سایه عثمان خاقانیکم

دو ادر اولسه کرسی تختنه کر اولینی پایه

آب روی شعرا تر بغداد دیسکم | منحصر دراکا عرفی کبی ایجاد سخن

جوری معنی ایکی نتق اولمش اوقو صحنده
یواشور دیو سم اکو طبعنه بغلی دخی

بن عاشق هرجایی و دل و آشفته   اول شوخ ایسه هم فی کش و هم آلفته

بلمم نجه اولور مهر و محبت حالی
بو نکته سربسته قالور نا کفته

یارب کوم ایت بنی که احسان ایله   دشوار اولان احوالمی آسان ایله
دنیاده هوسنده قومه کوکلمی انس
استرسم اکو جنتی زندان ایله

درمدح عثمان غازی علیه الرحمة والغفران

آفرین ای دور کارك شهسوار صفدری   عرشه آص شمع نکوی تیغ ثریا جوهری
بارقه الماسی سنك فشانی بیلورای   چرخه چکمه بودنی شمشیر و الا کوهری
سرفراز ایتدك لواء الحمد دین احمدی   کافره کوستردك الحق دست برد حیدری
تیغکه نوله یمین ایلرسه روح مرتضی   برغزا ایتدك كه خوشنود ایلدك پیغمبری
ایلدك بر حمله ده برباد ملك دشمنی   کرد رخشك کرچه کم سنك اینری راه صرصری
ماه نو صانمه فلکده کورچك بیکار کبی   دوتردی بهرام الندن دوشدی زرین خنجری
اولقدر قان دوکدی شمشیر کجه عکسیله انك   کاسه باقوته دوندی کنبد نیلوفری
غنچه خوبان کبی جاری اوجندن نیزه خود   بو بیله قالورسه آکو نکرونك ایدر بحر و بری

بلکه غرق بحر خون اولوردی فلك دل کبی   ایتمز ایکن نجه تیغ خون افشان الده جولانکری
شقه رایات نحکله رکابك اولمسه   کشتی نه آسمانك بادبان لنکری
برق اوران دستکده تیغ بو کرهر میدد یا خود   ایلدی دریایه غوطه آفتاب خاوری
براوجچ کوهر صاجردی عالمه کویا فلك   صالدروغکجه دشمنه کاهی مرصع خنجری
بو عجب دریادر اوردوی همایونك سنك   کیم حباب بر قرار اولمش اکا هر چادری

موجچ بی دربیادر اول بحر بیشا صف بصف
بو نهنك اولمش یاتوپ هر طوب اژدر پیکری

هر لای بو موجچ طوفان ضربی زرآنك نوله   خار و خس کبی اوکنجه قاچسه کافر عسکری
کورنجه کبی تنهادن جقسك تیغ الهمین ایچنه آتش   کار کرده و شمن سپاه دشمنك شور و شری
شجر اغ دینی ودولتده وجود حفظنك ایچون   قرقت اولمش اژدهادن هفت چرخك خنجری

قرشو طورمز ساکه شمع نصاکوبو اقبال اله
دشمنك کو قهرنشا اولسه سراسر لشکری

بویله آغاز ایلیوب شمع بکرو القابنه   جامع ندقبه کونك خطیب منبری
آفتاب بحر و بو صاحب قران شرق و غرب   شهسوار ناموس رایت کشای صفدری
آسمان دولتك خورشید قدسی پرتوی   بو مکاه شوکتك جمشید خورشید انوری
نقد وقت سلطنت سرمایه امن و امان   دستگیر و دین دولتك کامبخش سروری
شاه والا رتبه عثمان خان غازی که فلك   کورمشمور بو بیله برشاهنشه جنك آوری

شهسوار عالم آرا کم روادر اولسه کی … نعل ومیخ رخشی چرخك آفتاب اختری

صفدر کشورکشا کم جنکده حق قهرداولور … جبرئیل انا فتحنا خوان وتیغ حیدری

بادشاه عادل وعالی نسب کم یارنون … ایتسه کوس هنك ودربانی کیقباد وقیصری

شهریار آسمان مسندکه اولمشدر تا ازل

سجده کاه تاجداران جهان خاك دری

تخت نشینی نه رواق آسمانده مسندی … عیدکاه هفت اقلیم جهانده کشوری

مسند اجلالنك رفعت براوزنی پایه سی … درکه اقبالنك دولت قدیمی چاکری

هر نه ایش اولورسه زمانه تابع اندیشه سی … هر نه امر ایلرسه دوران بنده فرمانبری

ویرسه طبع آتشینه کر برق تیغی تربیت

معدن الماس ایدردی بوته خاکستری

عودلی کی آرایش بزم جهان ایتسه اولور … شمعه شهپر وکاله پروانه نك بال وپری

اولمقده آسوده عالم سایه عدلنده کم … خوابکاه ایلر غزاله پهلوی شیر نری

ایتسه کر خاصیت حفظی سرایت عالمه … طرح اولوردی صفحه آب اوزره نقش آذری (زری)

عکسیدر آنك فلکده خرمن انجم دکل … صاچی دست لطفی خاکه اولمقده نسیم

یاد ایتسه وصف نکهت خلقنی ویردی عالمه … کرد خاکپای خامه بوی مشك اذفری

قدر خاکی کوی اخلاقی بیلوردی روزکار … بربونیه ایلیه آغشته مشك وعنبری

کامکار اصفون صاحب قران شاهنشها … ای سریر عدل وداد دین پروری

سحر ایدردم من حکایت حکمتکده اما نیلیف … ایلمش حق وصفکی قید تصوردن بری

عجزمه بو عجبا آلوده دم اکر اهل اولسه کیم … دور کارك باده سنجان فضیلت کستری

عاجزم حق اوزره اوصافکده حالا کیم بنیم

عالم ابن تیمیه نك علامه دانشوری

بلکه قانون سخنده حل عقد ونکته ده … حکمت فکر وخیالك فیلسوف اکبری

حسب حالمدر خصوصا لاف دعوی بو طرف … کرچه صاحب لاف اولور ارباب طبعك اکثری

بن او کنجم قیردم ارباب دل ودانش بیلور

عارفم دو تیغ ایکا لاف وکزاف سرسری

خامم اول معجز طرازدر صوهر ارلی بنیه در … کیم نظیر اولمز آنکا الا کلیمك اژدری

حرفیدر مجموعه اسرار دیوان کمال … نقطه سیدر مهر داغ درون انوری

طبعم اول بتخانه در کم صورت ودیوانینك … طاشنه کادر ایلو حضرتك نغمه نازك تری

نجه صورت فیض انفاس مسیحا جان اولسه اولور … هر بری شهر دلك بو عالم آرا دلبری

هر خیالم بر عروس نازپرورده بنیم

کیم بو عالمده دکل اسباب وزیب وزیوری

موی کیسوی فلکدن تار وپود جامه سی … بار ثابت پیراهن حور جنانك مغفری

باده در اطمك توحید سرخوش خمی … ساقی اندیشه مك تحقیق دور ساغری

خامه مك راه سلوك فتنه خط سایه سی … شوقمك حبل المتین فیض تا مسطری

قننی بن قننی ینه تعریف شاه نکته دان | بنلیم ضبط ایده مم اندیشه ذور آوری
فکر اوصافنك غمای ر وجودن اندیشه مه | دل هلاك اولور کر اولمزسم و سوداکری

جوهر اکسیر مدحك طرح ایدنجه نکره
ایلریی هر لحظه انی جمله ضبك زرکوری

نور قوم چم آفتاب کیمیاکر طو پسوت | بو ضمیمه بیك نسوقیله اولور ولر جی بن مشتری

ذره سنی مهر غبارك دوزکاره کیم ویره
جوهریم بی جهتا و برم اوله جوهری

بو یله جوهر وار الیمده بنلر بنی دنیایی بنی | باشنده چالسون فلك آیینه اسکندری
عالمی تسخیر ایچون خاتم نه لازم طبعمه | بن سلیمانم خیالم بنلیم انکشتری
هر نه دیو سیم اسم اعظم کیبی اولور کارکر | اولمقدر تعظیمله دیکالوم سوزلرم انس و پری

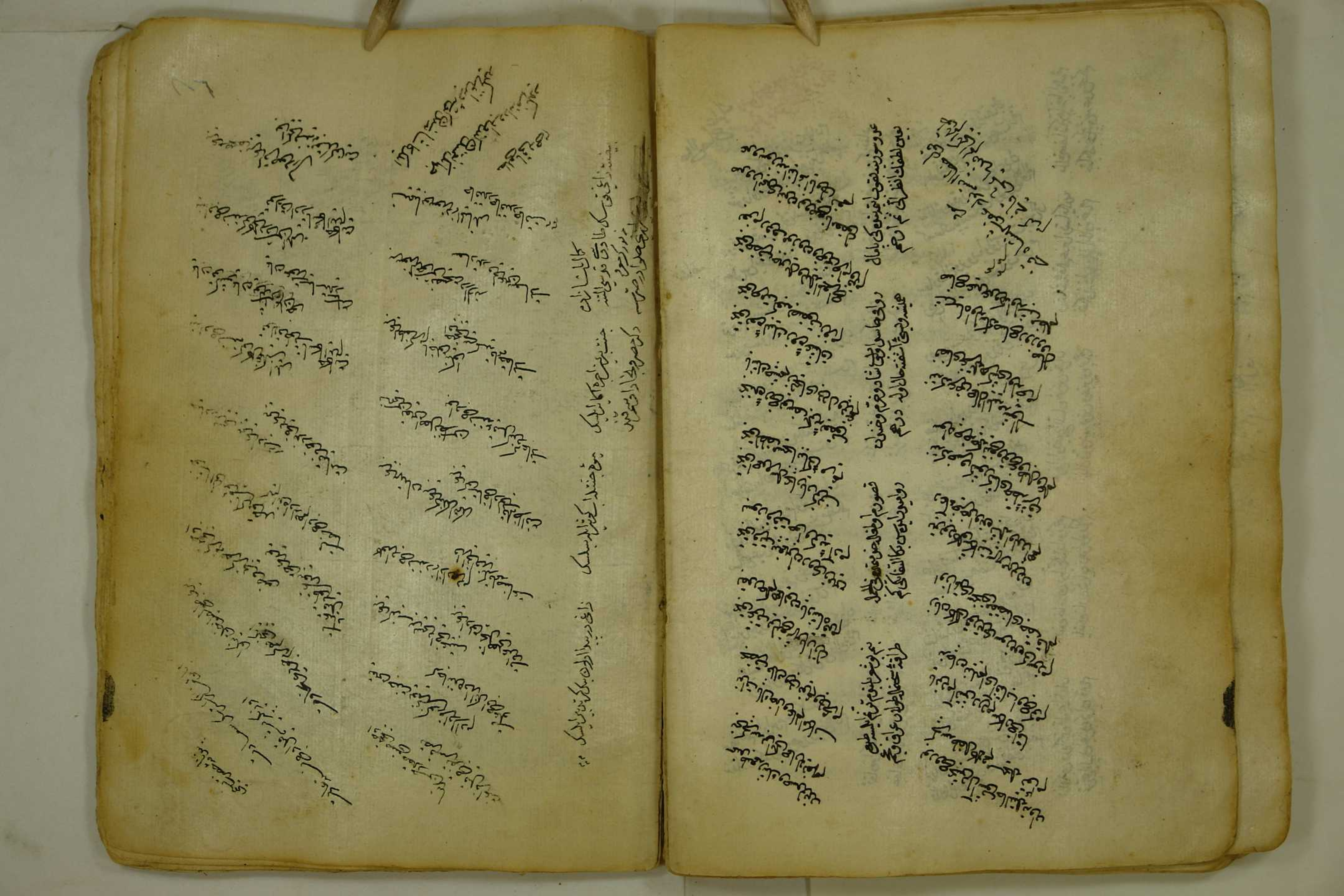
باشاله شمن نکو وای نغمه دعای دولته
برد عا ایتکم اوله حسن قبولك مظهری

ایلیه تا خسرو صاحب قوانه شرق و غرب | اشهب زرباهنك و صبحاله جولانکری
سر فراز ایتسون حق رایاه دینی ودولتی | قننی عزم ایلرسه اولسون فتح و نصرت رهبری

ایتد و کجه عزم میدان غزا اول قدم
یا یمال اولسون یولنده دشمن دینك سری

نفان واه که نخل امیدم ایتدی بنم | جفای یار ایله پیچ و خم و درهم
خلاصه هنوزم باعث فلاکت و درد | نتیجه املم موجب ملالت و غم
شکسته بسته بود بیچ و تاب اولوب کوزیمی | تراب عشقله هیچ قنی بصی بغم بالم
بنای خانه شادی ضعیف وکم بنیاد | اساس قلعه محنت متین و مستحکم

انك کبی دریاکین قلمی اظهار | تموج ایلیدی بحر بی کران قدم
الفی خامه سی بو یار نکته دان زکم | یا شوق نادره کویان دهر اوله ایکم
بلیغ ادا و فصیح اللسان خوش زبان | نهال قدوسیه پوش و عنبرین پرچم
رشاشه قلم عنبرا رتسامکد | شکوفه زار معانی ایلدی خرم
ملك صفات کرم بار خان الدلم | جنابکه بنی کجیش نه عدو محکم

کمتر فضولی

ای خوش شول کیم بنده کیم عباد اوله
شاه غازی عشا معول
شیوه‌ن فغانه ناز کیم معاصی
غیری خلقلردی فیضی اوله

فضولی

ای خوش سعادت کیم دللره اولاغیا اولمیه
باراول اخلق بنده اطاعت دنیا اولمیه
ای حالی یا اظهار التماس ضرور اولمیه
همچنان آگاه یا خرم دار اولمیه

کربلا تشنه لبی یاد قیلوب اشک دوکن
عطش دوزخ ز الم غم حکمی یاقلی
شهید احوالی اکوب شعله یانوب
الی شعله یزدان جهنم حکمی

ان دوران ایدر
هر زمان عاشقی هر دم دیله دوران ایدر
هر زمان هر لحظه بر محبت کلی اظهار ایدر
بود هر حین

انی کوردکم فلکه بر نجه دم کیمه فرحی هم دم ایدرکیم غم
انی کوردکم حقیقی عالمنه کیم فرحدن غم

کربلا دشتنده شاه کربلانک حالنه
اتفاقی عالم اولوب مجموعی عالم اغلدی
باید عرشی معلاوده دوکوب چرخ شکل
روضهٔ رضوان روح آدم اغلدی

مر قضا بهر دریای اولوبدر کیم
غیره اشرف اکبر نسبه انکی بدر کیم
حضرت علی نور بحلنده اولر
در دوه نصیبم غم هجران اولدی
دائم احمد الحق بینه احمد مصدم

صنمکن کیم کلکونی شفق ده سپهری دوفا
دائمی دوران دوکی ال مصطفا
دیده یا دعالم دشت کربلا کوکلم
کلدکچه یا دمه لب خشک شه شهیدی اختیار چشم تر
نیم باطنی نیم ظاهر بر جوهر اوله
ظاهر باطننده نسبه ولوب بر اوله

سوز کیم عشق حمدی کعبه سی
کیم حقیقت کیم کرمستانه دولن
شاه بزم ای دی

ای ... دوران فضا
خیال اولدیه اکا کیم دوندن ... وجا
افغنده کیم دهان ... کانات وجا

نیه اولدی اکوکیم فرشته
نیه اولدی او اصاغه فرض
آه آه ... اطلاع

کاهم صمیم اتشنه
حقیقت کبد اسکل
غمزه فضولی

تجلی فرش مثال ... آه
ساقی عرشی ...
آه کیم ایکی جهانده ... دوف
ایکی عالمده ... ادمنده دو

جانی جانا ...
تمام درانی

آخر دم ... اهل حقوق
دنیده ... تحصیل ... اصفا
ایله کیم معشوق عاشق

داعی فضولی

هذا قصيدة البردة المبارك

أمن تذكر جيران بذي سلم ... مزجت دمعا جرى من مقلة بدم

أم هبت الريح من تلقاء كاظمة ... وأومض البرق في الظلماء من إضم

فما لعينيك إن قلت اكففا همتا ... وما لقلبك إن قلت استفق يهم

أيحسب الصب أن الحب منكتم ... ما بين منسجم منه ومضطرم

لولا الهوى لم ترق دمعا على طلل ... ولا أرقت لذكر البان والعلم

فكيف تنكر حبا بعد ما شهدت ... به عليك عدول الدمع والسقم

وأثبت الوجد خطي عبرة وضنى ... مثل البهار على خديك والعنم

نعم سرى طيف من أهوى فأرقني ... والحب يعترض اللذات بالألم

يا لائمي في الهوى العذري معذرة ... مني إليك ولو أنصفت لم تلم

عدتك حالي لا سري بمستتر ... عن الوشاة ولا دائي بمنحسم

محضتني النصح لكن لست أسمعه ... إن المحب عن العذال في صمم

إني اتهمت نصيح الشيب في عذل ... والشيب أبعد في نصح عن التهم

فإن أمارتي بالسوء ما اتعظت ... من جهلها بنذير الشيب والهرم

ولا أعدت من الفعل الجميل قرى ... ضيف ألم برأسي غير محتشم

لو كنت أعلم أني ما أوقره ... كتمت سرا بدا لي منه بالكتم

من لي برد جماح من غوايتها ... كما يرد جماح الخيل باللجم

فلا ترم بالمعاصي كسر شهوتها ... إن الطعام يقوي شهوة النهم

والنفس كالطفل إن تهمله شب على ... حب الرضاع وإن تفطمه ينفطم

فاصرف هواها وحاذر أن توليه ... إن الهوى ما تولى يصم أو يصم

وراعها وهي في الأعمال سائمة ... وإن هي استحلت المرعى فلا تسم

كم حسنت لذة للمرء قاتلة ... من حيث لم يدر أن السم في الدسم

واخش الدسائس من جوع ومن شبع ... فرب مخمصة شر من التخم

واستفرغ الدمع من عين قد امتلأت ... من المحارم والزم حمية الندم

وخالف النفس والشيطان واعصهما ... وإن هما محضاك النصح فاتهم

ولا تطع منهما خصما ولا حكما ... فأنت تعرف كيد الخصم والحكم

أستغفر الله من قول بلا عمل ... لقد نسبت به نسلا لذي عقم

أمرتك الخير لكن ما ائتمرت به ... وما استقمت فما قولي لك استقم

ولا تزودت قبل الموت نافلة ... ولم أصل سوى فرض ولم أصم

ظلمت سنة من احيا الظلام الى   ان اشتكت قدماه الضر من ورم
وشد من سغب احشاءه وطوى   تحت الحجارة كشحا مترف الادم
وراودته الجبال الشم من ذهب   عن نفسه فاراها ايما شمم
واكدت زهده فيها ضرورته   ان الضرورة لا تعدو على العصم
فكيف تدعو الى الدنيا ضرورة من   لولاه لم تخرج الدنيا من العدم
محمد سيد الكونين والثقلين   والفريقين من عرب ومن عجم
نبينا الامر الناهي فلا احد   ابر في قول لا منه ولا نعم
هو الحبيب الذي ترجى شفاعته   لكل هول من الاهوال مقتحم
دعا الى الله فالمستمسكون به   مستمسكون بحبل غير منفصم
فاق النبيين في خلق وفي خلق   ولم يدانوه في علم ولا كرم
وكلهم من رسول الله ملتمس   غرفا من البحر او رشفا من الديم
وواقفون لديه عند حدهم   من نقطة العلم او من شكلة الحكم
فهو الذي تم معناه وصورته   ثم اصطفاه حبيبا بارئ النسم
منزه عن شريك في محاسنه   فجوهر الحسن فيه غير منقسم
دع ما ادعته النصارى في نبيهم   واحكم بما شئت مدحا فيه واحتكم

فانسب الى ذاته ما شئت من شرف   وانسب الى قدره ما شئت من عظم
فان فضل رسول الله ليس له   حد فيعرب عنه ناطق بفم
لو ناسبت قدره اياته عظما   احيى اسمه حين يدعى دارس الرمم
لم يمتحنا بما تعيا العقول به   حرصا علينا فلم نرتب ولم نهم
اعيى الورى فهم معناه فليس يرى   للقرب والبعد فيه غير منفحم
كالشمس تظهر للعينين من بعد   صغيرة وتكل الطرف من امم
وكيف يدرك في الدنيا حقيقته   قوم نيام تسلوا عنه بالحلم
فمبلغ العلم فيه انه بشر   وانه خير خلق الله كلهم
وكل آي اتى الرسل الكرام بها   فانما اتصلت من نوره بهم
فانه شمس فضل هم كواكبها   يظهرن انوارها للناس في الظلم
اكرم بخلق نبي زانه خلق   بالحسن مشتمل بالبشر متسم
كالزهر في ترف والبدر في شرف   والبحر في كرم والدهر في همم
كانه وهو فرد في جلالته   في عسكر حين تلقاه وفي حشم
كانما اللؤلؤ المكنون في صدف   من معدني منطق منه ومبتسم

لا طيب يعدل تربا ضم أعظمه ... طوبى لمنتشق منه وملتثم

أبان مولده عن طيب عنصره ... يا طيب مبتدأ منه ومختتم

يوم تفرس فيه الفرس أنهم ... قد أنذروا بحلول البؤس والنقم

وبات إيوان كسرى وهو منصدع ... كشمل أصحاب كسرى غير ملتئم

والنار خامدة الأنفاس من أسف ... عليه والنهر ساهي العين من سدم

وساء ساوة أن غاضت بحيرتها ... ورد واردها بالغيظ حين ظمي

كأن بالنار ما بالماء من بلل ... حزنا وبالماء ما بالنار من ضرم

والجن تهتف والأنوار ساطعة ... والحق يظهر من معنى ومن كلم

عموا وصموا فإعلان البشائر لم ... تسمع وبارقة الإنذار لم تشم

من بعد ما أخبر الأقوام كاهنهم ... بأن دينهم المعوج لم يقم

وبعد ما عاينوا في الأفق من شهب ... منقضة وفق ما في الأرض من صنم

حتى غدا عن طريق الوحي منهزم ... من الشياطين يقفو إثر منهزم

كأنهم هربا أبطال أبرهة ... أو عسكر بالحصى من راحتيه رمي

نبذا به بعد تسبيح ببطنهما ... نبذ المسبح من أحشاء ملتقم

لا تنكر الوحي من رؤياه إن له ... قلبا إذا نامت العينان لم ينم

وذاك حين بلوغ من نبوته ... فليس ينكر فيه حال محتلم

تبارك الله ما وحي بمكتسب ... ولا نبي على غيب بمتهم

كم أبرأت وصبا باللمس راحته ... وأطلقت أربا من ربقة اللمم

وأحيت السنة الشهباء دعوته ... حتى حكت غرة في الأعصر الدهم

بعارض جاد أو خلت البطاح بها ... سيب من اليم أو سيل من العرم

جاءت لدعوته الأشجار ساجدة ... تمشي إليه على ساق بلا قدم

كأنما سطرت سطرا لما كتبت ... فروعها من بديع الخط باللقم

مثل الغمامة أنى سار سائرة ... تقيه حر وطيس للهجير حمي

أقسمت بالقمر المنشق إن له ... من قلبه نسبة مبرورة القسم

وما حوى الغار من خير ومن كرم ... وكل طرف من الكفار عنه عمي

فالصدق في الغار والصديق لم يرما ... وهم يقولون ما بالغار من أرم

ظنوا الحمام وظنوا العنكبوت على ... خير البرية لم تنسج ولم تحم

وقاية الله أغنت عن مضاعفة   من الدروع وعن عال بالأطم
ما سامني الدهر يوما واستجرت به   إلا ونلت جوارا منه لم يضم
ولا التمست غنى الدارين من يده   إلا استلمت الندى من خير مستلم
دعني ووصفي آيات له ظهرت   ظهور نار القرى ليلا على علم
فالدر يزداد حسنا وهو منتظم   وليس ينقص قدرا غير منتظم
فما تطاول آمال المديح إلى   ما فيه من كرم الأخلاق والشيم
آيات حق من الرحمن محدثة   قديمة صفة الموصوف بالقدم
لم تقترن بزمان وهي تخبرنا   عن المعاد وعن عاد وعن إرم
دامت لدينا ففاقت كل معجزة   من النبيين إذ جاءت ولم تدم
محكمات فما يبقين من شبه   لذي شقاق ولا يبغين من حكم
ما حوربت قط إلا عاد من حرب   أعدى الأعادي إليها ملقي السلم
ردت بلاغتها دعوى معارضها   رد الغيور يد الجاني عن الحرم
لها معان كموج البحر في مدد   وفوق جوهره في الحسن والقيم

فلا تعد ولا تحصى عجائبها   ولا تسام على الإكثار بالسأم
قرت بها عين قاريها فقلت له   لقد ظفرت بحبل الله فاعتصم
إن تتلها خيفة من حر نار لظى   أطفأت حر لظى من وردها الشبم
كأنها الحوض تبيض الوجوه به   من العصاة وقد جاؤوه كالحمم
وكالصراط وكالميزان معدلة   فالقسط من غيرها في الناس لم يقم
لا تعجبن لحسود راح ينكرها   تجاهلا وهو عين الحاذق الفهم
وقد تنكر العين ضوء الشمس من رمد   وينكر الفم طعم الماء من سقم
يا خير من يمم العافون ساحته   سعيا وفوق متون الأينق الرسم
ومن هو الآية الكبرى لمعتبر   وهو النعمة العظمى لمغتنم
سريت من حرم ليلا إلى حرم   كما سرى البدر في داج من الظلم
وبت ترقى إلى أن نلت منزلة   من قاب قوسين لم تدرك ولم ترم
وقدمتك جميع الأنبياء بها   والرسل تقديم مخدوم على خدم
وأنت تخترق السبع الطباق بهم   في موكب كنت فيه صاحب العلم
حتى إذا لم تدع شيئا لمستبق   من الدنو ولا مرقى لمستنم
خفضت كل مقام بالإضافة إذ   نوديت بالرفع مثل المفرد العلم

كيما تفوز بوصل أي مستتر — عن العيون وسر أي مكتتم

فحزت كل فخار غير مشترك — وجزت كل مقام غير مزدحم

وعز إدراك ما وليت من رتب — وجل مقدار ما أوليت من نعم

بشرى لنا معشر الإسلام إن لنا — من العناية ركنا غير منهدم

لما دعا الله داعينا لطاعته — بأكرم الرسل كنا أكرم الأمم

راعت قلوب العدى أنباء بعثته — كنبأة أجفلت غفلا من الغنم

ما زال يلقاهم في كل معترك — حتى حكوا بالقنا لحما على وضم

ودوا الفرار فكادوا يغبطون به — أشلاء شالت مع العقبان والرخم

تمضي الليالي فلا يدرون عدتها — ما لم تكن من ليالي الأشهر الحرم

كأنما الدين ضيف حل ساحتهم — بكل قرم إلى لحم العدى قرم

يجر بحر خميس فوق سابحة — ترمي بموج من الأبطال ملتطم

من كل منتدب لله محتسب — يسطو بمستأصل للكفر مصطلم

حتى غدت ملة الإسلام وهي بهم — من بعد غربتها موصولة الرحم

مكفولة أبدا منهم بخير أب — وخير بعل فلم تيتم ولم تئم

هم الجبال فسل عنهم مصادمهم — ماذا رأى منهم في كل مصطدم

سل حنينا وسل بدرا وسل أحدا — فصول حتف لهم أدهى من الوخم

المصدري البيض حمرا بعد ما وردت — من العدى كل مسود من اللمم

والكاتبين بسمر الخط ما تركت — أقلامهم حرف جسم غير منعجم

شاكي السلاح لهم سيما تميزهم — فالورد يمتاز بالسيما من السلم

تهدي إليك رياح النصر نشرهم — فتحسب الزهر في الأكمام كل كمي

كأنهم في ظهور الخيل نبت ربا — من شدة الحزم لا من شدة الحزم

طارت قلوب العدى من بأسهم فرقا — فما تفرق بين البهم والبهم

ومن تكن برسول الله نصرته — إن تلقه الأسد في آجامها تجم

ولن ترى من ولي غير منتصر — به ولا من عدو غير منقصم

أحل أمته في حرز ملته — كالليث حل مع الأشبال في أجم

كم جدلت كلمات الله من جدل — فيه وكم خصم البرهان من خصم

كفاك بالعلم في الأمي معجزة — في الجاهلية والتأديب في اليتم

خدمته بمديح أستقيل به — ذنوب عمر مضى في الشعر والخدم

إذ قلداني ما تخشى عواقبه — كأنني بهما هدي من النعم

أطعت غي الصبا في الحالتين وما — حصلت إلا على الآثام والندم

فيا خسارة نفس في تجارتها ... لم تشتر الدين بالدنيا ولم تسم
ومن يبع آجلا منه بعاجله ... يبن له الغبن في بيع وفي سلم
إن آت ذنبا فما عهدي بمنتقض ... من النبي ولا حبلي بمنصرم
فإن لي ذمة منه بتسميتي ... محمدا وهو أوفى الخلق بالذمم
إن لم يكن في معادي آخذا بيدي ... فضلا وإلا فقل يا زلة القدم
حاشاه أن يحرم الراجي شفاعته ... أو يرجع الجار منه غير محترم
ومنذ ألزمت أفكاري مديحه ... وجدته لخلاصي خير ملتزم
ولن يفوت الغنى منه يدا تربت ... إن الحيا ينبت الأزهار في الأكم
ولم أرد زهرة الدنيا التي اقتطفت ... يدا زهير بما أثنى على هرم
يا أكرم الخلق ما لي من ألوذ به ... سواك عند حلول الحادث العمم
ولن يضيق رسول الله جاهك بي ... إذا الكريم تجلى باسم منتقم
فإن من جودك الدنيا وضرتها ... ومن علومك علم اللوح والقلم
يا نفس لا تقنطي من زلة عظمت ... إن الكبائر في الغفران كاللمم
لعل رحمة ربي حين يقسمها ... تأتي على حسب العصيان في القسم
يا رب واجعل رجائي غير منعكس ... لديك واجعل حسابي غير منخرم

والطف بعبدك في الدارين إن له ... صبرا متى تدعه الأهوال ينهزم
وائذن لسحب صلاة منك دائمة ... على النبي بمنهل ومنسجم
ما رنحت عذبات البان ريح صبا ... وأطرب العيس حادي العيس بالنغم
والآل والصحب ثم التابعين لهم ... ثم الرضى عن أبي بكر وعن عمر
مقدم مؤخر
وعن علي عن عثمان ذي الكرم [الحلم] ... أهل التقى والنقى والحلم والكرم

الهی شمسی

٩٤

واصل اولمز یارکمه غیردن دور اولمدن
کنج اجلمز شول کوکلده تا که پر نور اولمدن

سوز جقار غیری کوکلدن تا تجلی ایده حق
پادشاه قونمز سرایه خانه معمور اولمدن

مست اولاده مستانه کلدیم تا ازلدن تا ابد
اجدی عشقک شرابی بنی ابن انکور اولمدن

مست اولانلرک کلامی غیریدن وکلی کلی
بانجه دیسون انا الحق کسی منصور اولمدن

بر محال دعوایه شمسی طوطنور شمسی دوام
حقه مقبول اولمامش حلقه منصور اولمدن

ایضا

هذا شفاء الفؤاد لحضرت السلطان مراد

بسم الله الرحمن الرحيم

حمد بيحد وثناى بى عد • اول حكيم حق وصمد حضرتنه اولسونكه
بو عالمى عدمدن وجوده كتوردوب جمله مخلوقاتدن تشريف نطق ايله
انسانى ممتاز ايلدوب وعلم آدم الاسماء كلها خطاب مستطاب ايله
علم وعقلى آدمه نصيب قيلدى بيت علم حقى هر كم دلده هر زمان
افزا ايلدى • آدم اولدركه رموز علم الاسما بيلدى نثر صد هزاران صلوات
منو اليات اول رسول اكرم صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك معجز نماى
وانشق القمر اولان روضهٔ مطهرسنه اولسونكه قلوب منكسرهٔ مرضى
اولان مرضى كفره دارو ى هدايت برله دوا قيلدى قطعه بنيان
اعجز مسيح اولدى چونكه روح الله • جناب احمد عربى وليوب جلب شفا
دلا كل ايكسنك رتبه سن قياس ايده گر • جيبدر عاشق اولدر ايلرى روحى فدا
وديخى آل واصحاب ووزيرينه اولسونكه انلرك هر برى هدايت نجمنك
شعله سى ايله مقصد اقصى يه يول بولدى اما بعد بو عبد ذليل
راجى لطف جليل • زين العابدين بن خليل لطف الله تعالى بهما فى التعجيل
والتأصيل • ايدركه بو صنعت طب اشرف صنايع واربح بضايع در

اولمغله علم ابدان قرين علم اديان اولدى قدماء حكما ديديلركه مطالب
عالم ايكى نوع اوزره در • بر نوعنه دنيوى وبر نوعنه اخروى ديرلر
دنيادن مستفاد اولان لذتلردر • آخرت ايچون رجا اولنان جزالردر
بونلرك ايكيسنى ديخى انسان تحصيل ايتمكه امكان اولمازالا قوت تن وصحت
بدن ايله حاصل قيلور • صحت وجود ديخى تمام اولمز الا علم طبك
احكامنه سلوك ايتمكله عمل قلمق ايله اولور وعلم طبى اول وضع ايدن
فيلسوف ايكى نسنه ايچون وضع ايلمشدر • بر تقسيمى اولدركه اكلدر بدن
انسانده موجود اولان صحت حفظ اولنور • بر تقسيمى ديخى اولدركه
خسته لك حالنده مفقود اولان صحت انكله بولنور • بو جهتدن بنم
اوزريمه واجب اولدى كم بو بابده حكمادن قدماء متحرين واطباء
متميزين اختيار ايلدكلرى اشيادن فى زماننا استعمالى كثير اولوب
وجود انسانه زمان صحتده نافع ومرضى حالنده علتى دافع اولمغله مشهور
عالم ومقبول بنى آدم اولنلردن مأكولات وملبوساته متعلق اولنلردن
زبده سنى معتبر اولان طب كتابلرندن اخراج ايدوب بر كتاب فايقده
وخطاب رايقده توركى دلنجه جمع ايدوب زينت سلاله السلاطين وعمده
نتايج الخواقين اولان پادشاه عظيم الشان وعميم الاحسان حضرت سلطان
مرادخان ابن سلطان احمدخان اعانه الله الملك المستعان حضرتلرينك سرير سعادت

في قلوبهم مرض فزادهم الله مرضا

ماء سلن بنجه قلم ناكه انلر دخی سفرده وحضرده بو كتاب مختصره ذكر
اولنان اشيانك احكامنی ضبط ايدوب حفظ صحت ايچون ماكولات
وملبوساته متعلق اولان امورده اطبايه مراجعتدن مستغنی اولهلر
بو كتاب مستطابك سطوری برظهور ندن منـدرج اولن فوايدی
اون يدی فصل اوزرينه ترتيب ايدوب شفاء القلوب والفواد
لحضرة السلطان مراد ديو آد ويردم اولكی فصل بيلك يمكه متعلق
اولان قواعدی بياننده در ايكنجی فصل صو اچمكه متعلق اولان
امورك بياننده در اوچنجی فصل اصناف حبوبك طبيعتلری
ودخی وجود انسانه متعلق اولان فائده لر بياننده در دردنجی فصل
خلق ايچنده مشهور اولان لحوملك طبيعتلری ووجود انسانه متعلق
اولان فائده لر بياننده در بشنجی فصل طاغلرده وصحرالرده صيد
اولنان وحشی حيوانات لحوملك طبيعتلری ووجود انسانه متعلق
اولان فائده لر بياننده در التنجی فصل دريادن اولان وكوللرده
صيد اولنان بالقلرك طبيعتلری ووجود انسانه متعلق اولان
فائده لر بياننده در يدنجی فصل سودن حاصل اولان اشيا
طبيعتلری ووجود انسانه متعلق اولان فائده لری بياننده در
طقوزنجی فصل تازه يمشلرك طبيعتی ووجود انسانه متعلق

اولان فائده لری بياننده در اوننجی فصل قوری يمشلرك طبيعتلری
ووجود انسانه متعلق اولان فائده لری بياننده در اون برنجی فصل
ماكولاته متعلق اولان تازه اوتلرك طبيعتلری ووجود انسانه متعلق
اولان فائده لری بياننده در اون ايكنجی فصل خوش قوقولی تازه
چچكلرك طبيعتلری ووجود انسانه متعلق اولان فائده لر بياننده در
اون اوچنجی فصل خوب قوقولی بخورلرك ودخی اسی اوتلرك
طبيعتلری ووجود انسانه متعلق اولان فائده لر بياننده در اون دردنجی
فصل جواهرك طبيعتلری ووجود انسانه متعلق اولان فائده لری
بياننده در اون بشنجی فصل مطلقا لباسه متعلق اولان اشيانك
طبيعتلری ووجود انسانه متعلق اولان فائده لری بياننده در اون التنجی
فصل صباغ وصقال قللرينی تيز بتوروب اوزون ايدن مركب
دوالرك بياننده در اون يدنجی فصل آدمی سمرتوب ودخی قوتی
زياده وجماعه قوت وير مركب دوالرك بياننده در اولكی فصل
يمك يمكه متعلق اولان قواعدك بياننده در معلوم اوله كه دركم
بدن انسانه بر ما يتحلل ولمق ايچون كركدر ماده سيله احسانه تأثر در
اكر تولنمه ايدی طبيعت مضطر اولوردی اما استعمال اولنان غدا وجع
حالنده نجه دكلدر يا لطيف اولور يا غليظ اولور ويا بو ايكيسنك اورته سی

متوسط اولور. بونلرك لطيف ويا خود غليظ اولنلرینی بلمك واجبدر
زيرا غذا استعمال اولنور وهیچ زمان اوسی وکلی معلوم والمنفعة
نافع اولنلری استعمال اولنور ضرر ویرنلری ترك اولنمالر بناء على
ذلك بو عبد ضعيف ولما کان فی زماننا مشهور اولور بنی الناس
استعمالی کثیر اولنلری على سبيل الاجمال بيان ايتدم اولا بلمك کرکدر
یمك یمکلك اوچ نرطلی واردر برنسی طعامی نزدن اول خروجیه
حرکت اولنمقدر تاکیم معده‌ده اول بنلن طعاملك تقیه‌سیـه قابل اولور
اکل غذا الجوف معده حکا و فتری اولنه ایکنجی شرطی ییجك طعامك مقدارینی
تعدیل اولنمقدر. اکر اعتدالدن خارج اولور زیاده اولورسه
معده‌ده ثقلت و بروت اندن کسل وضعف حرکت وبعضی مرض
حادث اولور. اما عکی آز یمك آدمی تندرست ایدر عرفنی اوزدرن
ایدر نته‌کیم افلاطون حکیم ایدرکیم اذا اقل طعام المرء عاش طویلاً
یعنی قچن آدمك طعامی مقدارده آز اولسه‌یدی عمری اوزون
اولور اما جالينوس حکیم ایدرکه لایق اولان اولدرکه طعام چوق
اولمروغی کبی آزده اولمیه زيرا خير الامور اوسطها مضمونیجه
مقصود اعتدالدر ودخی طعامه اشتها وار ایکن اچ طورمق کرکدر
زيرا اخلاط معده‌یی افساد ایدر ودخی معده‌ده قرا قوت بیلا اولور

طعام یمکلك اوچنجی شرطی طعامدن نصکره چوق چوق حرکت ایتمکی ترك
ایلمکدر لکن خروجیه حرکت ایلمك بعده ساکن اولمق کرکدر زيرا طعامدن نصکره
چوق حرکت ایلمکده سدد ماساریقا حاصل اولور قیش کونلرنده طعام
اولمیه یقین یمك کرکدر ودخی صوق طعاملر یمك کرکدر اما یاز کونلرنده
صباح یمکی ایکندن نصکره یمك کرکدر. ودخی ممکن اولدوغی مرتبه اسی
طعاملردن صقنمق کرکدر مطلقا طتلو یمکلر من اوقت ایتمك اشتهایی کسر
اکتیلر من اوقت ایتمك آدمی ارغلدر لایق اولان بودرکه هر نبوز سه
بیلادن طعام بری برینه تعدیل اولنور بیله هر زمان برجنس یمك دیمکه
من اوقت اولنمیه مثلا غایت یغلو یمکلر بعضی طوزلو واجی نسنه‌لر ایله
غایت طتلو نسنه نسنه اوکله بر اکشی نسنه ییه‌لر. ودخی بو نسنه نسنه‌لر اری
اوکله بر صوق نسنه ییه‌لر تاکیم برو کلی طعام تعدیل اولنه اصحاب
دیرلرکیم بعضی نسنه‌لر واردرکه معده‌ده بجنده اتلرك ایکیسی بر کوندن جمع
اولمق سود ایله اکشی جمع اولمق ودخی هریسه ایله انار جمع اولمق ودخی
سرکه ایله پرنج جمع اولمق ودخی خوشی اتلی ایله صرمصق جمع اولمق ودخی
صوغان ایله خردل جمع اولمق ودخی تازه بالق ایله انجیر جمع اولمق ودخی
تازه بینیر ایله طاوق مرتبه‌سی جمع اولمق ودخی طتلو قاوون ایله بال
جمع اولمق بونلری معده‌ده بجنده جمع ایتمکده ضرر اولور وغذیه تشهیر قردر.

اما تو دکی اولنان امور مزاجک اعتدالنه قیاس ایله دردر لکن عادت
قیاسک حکمنی ابطال ایدر زیرا اعتبار قیاسه مخالفده کشی هر نیه
معتاد اولور ایسه دفعه ترک ایلمکده عسرت چکوب متضرر اولور
هر آدمک عادت مألوفه سی کندو یه طبیعت اولمشدر اوکیجون نیچه کم
فحول حکما دیرلرکه اعتبار طبیعت ثانیه دردر اکر غلط غذالردنی
معتاد اولوب ترک ایده جک ایسه ایلمک کرکدر والله اعلم ایکنجی فصل صو ایچمکه
متعلق اولان امورک بیاننده در. انسانه عطش غلبه ایدوب صو
ایچمکه طالب اولمغه سبب اودرکه حرارت طبیعه غالب اولوب معده
ایچنده اولان غذایی تخفیف ایتمکه یقین اولنجه حرارتی تعدیل
ایدوب غذایی ترقیق ایتمک ایچون طبیعت مضطر اولوب صوسزلق
پیدا اولور. مزاجی حرارت اوزره اولان آدمه لایق اولان بودرکه
طعامدن صکره یارم ساعت مقداری توقف ایدوب صو ایچه بعده
اما مزاجی برودت اوزره اولنلر طعامدن صکره بر ایکی ساعت مقداری
تأخیر ایدوب صو ایچه بعده ایچمک کرکدر که معده غایت حرارت اوزره
اوله اول زمانه تأخیر ایتمیوب بر مقدار ایچمک ضرر ایتمز بلکه تأخیر
ایدر ایسه متضرر اولور. ودخی سحرلرده آج قرننه صو ایچمک ممنوعدر
ودخی اویقودن اویانوب صو ایچمکده ضرر واردر ودخی حمام

ایچنده و یا خود حمامدن صکره صو ایچمک ضرر ویرر ودخی جماعدن صکره
عسل شربتی ایچملو تفضیلدر دیمشلر که جماعدن صکره عسل شربتی ایچمک بدندن
خارج اولان جوهر منینک بدلی اولوب قوت جماعیه نقصان کتورمز
اما صولرک ایوسی اولدرکه کندو ذاتنده غایت صوق اوله و غایت
طتلو اولوب طعامی هاضم اوله. اما صوقلغی شول قدر اوله کیم آدمک
دیشنی اوشتوب اغریتمیه. بقراط ایدر که صولرک ایوسی اولدرکه
صافی طاشدن و صافی طپراقدن چیقوب طاشلی و طپراقلی یردن
چقوب یوکسک یرلردن شرقی یللره قرشو دوز یره آقه قار
و بوز ایله صوغلمش صولرک مزاجی بوزیلور مگرکه خارجدن تبرید
ایله صوغمش اوله. ودخی نجمد صولری غایت لطیفدر اوکسروکه
نافعدر لکن تیز فاسد اولور. اما قویو صولری مطلقا ایرمقدن
طتلو صولی بولنمز ویغی یرده اچی صولری قیندروب تقطیر اولنور وغنه
املک بخارندن حاصل اولان صولری استعمال اوله. ودخی ونه
ولرینه نقل اولنه صولری قیندروب اصلاح ایدرلر والله اعلم اوچنجی فصل
اصناف حبوبک طبیعتلری و وجود انسانه متعلق اولان فائده لرینک
بیاننده در. بغدای بونک طبیعتی معتدلدر تنمش بغدای اتمی غلیظ
نفاخدر کیج هضم اولور. کعب الاحبار رضی الله عنه حضرت آدم علیه السلام

خشته چقدوغی زمانکه بر مقدار بغدای دانه سی و برلری کوچوك
اولادکلن حصه سی و غداسیدر دیرلر اول زمان حضرت ادریس نبی ع م
زماننه کلنجه بغدایك هر بر دانه سی دوه قوشی یومورطه سی کبی ایدی
آدریس نبی ع م زماننده تاوق یمورطه سی کبی اولدی آندن صکره کوکرجین
یمورطه سی قدر اولدی حضرت یوسف نبی ع م زماننه کلنجه فندق قدر
اولدی حضرت یوسف ع م صکره نخود قدر اولدی بعده تدریجله
بو حاله کلمشدر اتمك بغدای اتمکیدر اما طوزی و خمیری برابر اولوب
تازه بشمش اوله آدمی سمردوب تندرست ایلر اما اسیجی اوله زیرا اسیجی
اتمك آدمی زیاده صوصادوب معده یی افساد ایدر اتمکی چوق چوق
یمك سده ایراث ایدر خاص اتمك طبیعته معتدلدر تیز هضم اولنور
سمیددن لطیفدر خری اتمك معده ده چوق دورمیوب تیز چقر
طبیعتی تلیین ایدر غداشی آزدر چوق یمك حکه و جرب کتورور حلفه
لطیفدر غداشی چوقدر بدنی سمردوب طبیعتی معتدلدر لکن سده
ایراث ایدر اوسی نشمش اولمازدر چورك غلیظدر کیج هضم اولنور
معده سی قوی اولنلره نفع ایدر لکن معده ده تولید ریح ایدر بکسماد
مخففدر آدمی ارقلدر طبیعتی قبض ایدر نشسته طبیعتی بارد و یابسدر
سده ایراث ایدر شکر ایله و یاخود عسل ایله یبوسنك ضررینی دفع ایدوب

او کسوری که نافعدر اربه طبیعتی بارد و یابسدر غداشی بغدایدن آزدر
اربه اتمکی قابضدر اما اربه صوینی ملیندر حرارتی دفع ایدوب او کسوروکه
نفع ایدر پرنج حرارتده و برودتده معتدلدر انسانك مزاجنه سازش
جوابدر پرنج موافقدر حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلم بیوردیکم لو کان
الارز رجلا لکان حلیما لانه شفاء لاداء فیه یعنی پرنج اکر آدم اولیدی
حلیم اولوردی زیرا پرنج شفادر پرنجده مرض یوقدر آدمك بکرکنی
قوارتدوب برنجی سمردسه اوقلو پرنج چوق یمك جائز دکلدر
مکرکه شکر و یا عسل ایله اصلاح ایدوب بیلر بر مقدار یبوستی واردر
مرجمك طبیعتی بارد و یابسدر قاندن حاصل اولان مرضلره تریاك ایدر
بوغز اغریسنه صو ایله غرغره ایتمك نافعدر حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلم
دن روایت اولنورکه مرجمك ایله قبق یمکی سوورلر ایدی و دخی مرجمك
یبوك دیو امر ایدرلر ایدی حضرت پیغمبر علیه السلام دن امام بیهقی روایت
ایدرکه سلطان انبیا علیه الصلوة والسلام بیوردیلرکه من اکل الدبا بالعدس
رق قلبه عند ذکر الله ویعظم عقله ویذهب الکبر عنه یعنی بر کمسه قبق ایله مرجمك
یسه ایدی الله تعالی ذکر اولنوروغی زمان انك قلبی رقیق اولوب کوزلری
یاشلو اولور و دخی کبری کیدر اما مرجمکی چوق یمك کوزه ضعف ویروب
آدمك ارکلکنی کسر باقلا طبیعتی بارد و یابسدر اما اعتداله قریبدر

بقلهٔ چوق يمك عقلى افساد ايدر و غليظ نفاخدر قبوغنى چيقاروب
يمك كوكدر۰ اما حضرت پيغمبر عليه السلام بيوردى كه من اكل فوله بقشرها
اخرج الله منه الداء مثلها يعنى حضرت پيغمبر عليه السلام بيوردى كم بر كمسنه
بقلايى قبوغيله يسه ايدى الله تعالى اول كمسنه نك بدننده اولقدر
مرضى اخراج ايدر تازه بقلا بدنى ترطيب ايدر و سمردر لكن آدمك
بلغمنى زياده ايدر و باشى اغردر خاصه بقلانك چكيده چوق يمق حزن
كتورر نخود طبيعتى حار و يابسدر بشمش نخود آوازى كوزل ايدر
ودخى جماعه قوت ويرر خصوصا كوكرجين ايله بشمش اوله بولى ادرار
ايدر خصوصا قرمزى نخودك صويى ادرار ايدر وب قاوقده و بكركده
اولان طاشلرى پاره لر تازه نخود نفاخدر اغز قوقوسنى كتورر
بوكرلجه اوچ جنس اولور قزل آق و قره اولور جملهسنك طبيعتى
بردر اكثريا خلق بياضنى استعمال ايدرلر نفاخدر معده يه وجع و نفاخ
كتورر زيتون ياغيله بشورسه اصلاح ايدرلر سركه ودخى اصلاح ايدر
منىيى زياده ايدر و جماعه [illegible] ويرر دردنجى فصل خلق
اچنده مشهور اولان لحوملك طبيعتلرى و وجود انسانه متعلق اولان
فائدهلرى بياننده در قيون اتى انسانك مزاجنه موافقدر جمله
آنلرك طبيعتلرى حار و رطبدر لكن جملهٔ انلرك افضلى اولدر كه توقلى اتيدر

نخوده اولاد عرب حمص ديرلر

بوكرلجه يه اولاد عرب لوبيا ديرلر

توقلى بر ياشنده قيونه ديرلر اطبا حولى ديرلر۰ روايت اولنور كه حضرت
پيغمبر عليه السلام بيوردى كم سيد طعام اهل الدنيا و اهل الجنة اللحم يعنى اهل دنيا
و اهل جنتك طعاملرى اولوسى اتدر حضرت عائشه صديقه رضى الله عنهادن
روايت اولنور كه حضرت پيغمبر عليه السلام قيون اتنك اوك قولنى و بوينى
سائر عضونده زياده سورلر ايدى ابو هريره رضى الله عنه روايت ايدر حضرت
پيغمبر عليه السلام بيوردى كه ان للقلب فرحة عند اكل اللحم يعنى تحقيق ات
يدكده زمان قلبه بر فرح وار در ابن عباس رضى الله عنه حضرتندن
روايت اولنور كه احب اللحم الى رسول الله صلى الله عليه وسلم الكتف و نحوه
يعنى پيغمبر عليه السلام حضرتنه لحوملك سوكولسى كوركك اتى و كوركه
يقين اولان يرلر ايدى اطبا ديرلر كه بوتون اتى تيز هضم اولور اما
باش اتى غليظدر كج هضم اولور لكن جماعه قوت ويرر پاچه باشدن
لطيفدر اشكنبه غليظدر اما سركه و صرمساق ايله اصلاح ايدر جمله حيوانك
اچنده اولان اعضاسندن طشره ده اولان اعضا لطيفدر قيون اتى
قانى زياده ايدر و آدمك حرارتنى ارتدرر و دخى بدنه قوت ويرر و
قيون ياغلرى تيز هضم اولور اما اتدن بر از غرا حاصل اولور صفرايى
زياده ايدر قوزى اتى بلغم زياده ايدر قوصه لر و بلغمى مزاجلو اولنلره آدملره
اولا كه كباب ايدوب يمكدر كچى اتى غليظدر سودايى زياده ايدر سوداوى

قوزىيه اولاد عرب لحم خروف ديرلر

كچىيه اولاد عرب جدى ديرلر

٧

المزاج اولان آدملره ضرر ایدر اوغلق اتی غایت ایله لطیفدر بر نه قوة ویرر خسته
لکدن قالنمش آدملره نافعدر صغر اتی بارد و یابسدر سوداوی زیاده
ایدوب سوداوی اولان مرضلری آرتدر بوزاغی اتی صغر اتندن و قوچ
اتندن خیرلیدر بوزاغی اتی دم صالح تولید ایدوب عرق اتینی کثیردر تسهیل
زیاده ایدر جماعه قوة ویرر ناوق اتی معتدلدر دماغه و قوایه قوة ویرر
آتوبی اولدیکم بو مردلاشی اوله ویا خود اوغلامش اوله خروس اتی
صونی کوزلدر تیز هضم اولور لکن بوطانی و کوکسی اتی چوق علی
ستر کتوردر املق اتی غایت لطیفدر تیز هضم اولور برنه اتندن حاصل
اولان غدا زیاده قوة ویرر بشنجی فصل طاغلرده و صحرالرده صید اولنان
وحشی صو اتلری لحوملرك طبیعتلری و وجود انسانه متعلق اولان فائدهلری
بیانندهدر کیك اتی طبیعتی حار و یابسدر جماعه قوة ویرر اگر کیك کوك
اق جکرنی چقاروب شکر ایله بشوروب ضیق النفس اولان آدمه یدرسلر
دفع ایدر طاغ کچیسی اتی طبیعتی بارد و یابسدر آنك اتنی ییمك سوداسی
تحریك ایدر آنك بوینوزنی اکر لیوب بر مثقالنی صرعی اولان آدمه
یدرسلر ایدی صرعی زائل اوله خاصه اکر طاغ کچیسی طوتوب آنك
درسنی صفره یا بسهلر ایدی کافاره کلمه طوشان اتی طبیعتی حار و یابسدر
اتنی ییمك سوداسی تحریك ایدر فائده اکر طوشان قانی زهرلو اوقلرله

عضوه سوکلر ضررینی دفع ایدر التنجی فصل هوایه اوچان قوشلرك اتی
طبیعتلری و وجود انسانه متعلق اولان فائدهلری بیانندهدر تراج اتی
طبیعتی حرارتی اوزره اعتدال ایله نقیصدر آتی ککلك اتندن لطیفدر منی
زیاده ایدوب جماعه قوة ویرر خسته لکدن قالقان آدمه زیاده قوة ویرر
خاصه هوا خوش اولوب شمال یلی استه ایدی زیاده سمز اولور اما
لودوس استه ایدی شویله ضعیف اولور که آو جمعه قادر اولماز سوکلون
اتی طبیعتی حار و یابسدر آنك اتنی ییمك جمله قوشلرك اتندن افضلدر
آدمك عقلنی زیاده ایدوب دماغه قوة ویرر ککلك طبیعتی حار رطبدر
آدمی سمردر و جماعه قوة ویرر لکن بر مقدار کیج هضم اولور
خاصه صاحب المنهاج ایدر که بر کمسنه ککلك اودنی مشکل قارشدروب
باشنه کتورسه ایدی خلقك کوزینه غایت شیرین کورینه چیل طبیعتی
حار رطبدر آدمی سمرتدر جماعه قوة ویرر لکن کثرت استعمالی اودکلدر
بلدرچین ایوسی غایت سمز اولانیدر و جمیع مفاصلی اولان آدمه نافعدر
اما اتنی چوق ییمك مزاجی حرارتی اوزره اولان آدمك سکرلرینه
ضرر ایدر زیرا طبیعتی حار و یابسدر بلوع قوشی طبیعتی بارد ضه
بکزر بونك اتنی اسحو لکن ییمك کرك زیرا صو عندرعی کبی فاسد اولور
آدمه ضرر ایدر کوکرچین طبیعتی حار و یابسدر عاشق مقویدر جماعه

زیاده قوت ویرر خصوصا بو ریجی بحری خفیفدر اما حرارتی بر مقدار
زیاده در مزاجنده حرارت اولنلر قورق صو ایله یمك کرکدر کوکرجین جمله
قوشلرك یوکروکی و زکی اولور اما طوغانی کوردکده مست اولور زیاده
اوجماغه قادر اولماز غایت زکاسندن بو دیلورکه تونمکه بشلر ورغی زمان
سائر قوشلردن کندویه ضرر ویره جك بر نجه قوشلری کوردوکی کبی
فرق ایدر یواسی ایچنه کرلنور سرجه قوشی طبیعتی حار و یابسدر آتی
تراج اتندن غلیظدر بادم یاغیله بشوروب یمك کرکدر جماعه زیاده قوت
ویرر خصوصا بنی بنیك منی زیاده ایدر جماعه تحریك ایدر لطیفه
ایدر لوکه دینی سی ایله ضعف اولور ورغی زمان کوتنه ییك کرکدر جماعه ایدر
صفراوی المزاج اولنه آدملره اتی ضرر ویرر اوردك طبیعتی حار و یابسدر
آوردك اتی کچ هضم اولور مناسب اولان بودرکه بشمزدن اول زیت
یاغیله بغلیوب آندن صکره سی اوتلر ایله بشوروب یمه لر جماعه قوت ویرر
لونی کوزل ایدوب صوتی صافی قیلور قاز طبیعتی اوردك طبیعتی
کبیدر سودلی زیاده تحریك ایدر اویسی بوری ایکن استعمال اولنمقدر
بر نجی فصل دریادن و کولدن صید اولنان بالقلرك طبیعتی و وجه
انسانه متعلق اولان فائده لری بیانندهدر بالق طبیعتی مطلقا انك
اولر ورغی زمان بارد و رطبدر معده سی حرارتی اوزره اولنلره تیز هضم ایدرلر

اولادعرب [illegible] عصفور دیرلر
اوردکه اولادعرب بط دیرلر
اولادعرب آوز دیرلر
اولادعرب [illegible] سمك دیرلر

طوزلی صوده اولان بالغك اتی حرارته طتلو صو بالغندن زیاده مائلدر
بالوق اتی سکرلری کوشتروب سمز ایدر ایدر معده ده هر تیقی خلطی تولید
ایدر دوخی آماروغان زحمتنه نافعدر خاصه حکما دیرلرکه بر قانه مبتلی اولسه
اوکنه برقاب ایله صو قویوب ایچنه صلغ بالقلر قیسه لر ایری بالقلر کبی
ایروب اونیا وقلرینه خسته نظر ایتسه کله بر ووان زحمتی اندن زائل اولور بالقلر
صوایچنده میت اولور قبه بالغی طبیعتی سائر بالقلردن بتله اعتداله قریبدر
آتوسی غایت خرده اولنلر بیدر ضرری جمله بالقلردن آزدر قلقان بالغی
طبیعتی بارد و رطبدر جمله بالقلردن افضلدر یلان بالغی طبیعتی سائر
بالقلره قیاس ایله ایسجقدر اتك کبابی جماعه زیاده قوت ویروب جماعك
لذتنی زیاده ایدر صازان بالغی طبیعتی حرارته قریبدر آدمك صوتنی
کوزل ایدوب جماعه قوت ویرر اما کچ هضم اولوب دماغه ضرر ایدر طورنه
بالغی طبیعتی بارد و رطبدر معده ده کچ هضم اولوب سکلی ضرر ایدر
زعفران ضررنی دفع ایدر تربوك بالغی دخی واردر که خلق ایچنده توتن
بالغی دیمکله معروف اما صحیحی طوزد بالغیدر لونی سیاه اولوب باشی
خنزیر باشی کبی یصیدر آغزی و بورنی خنزیره مشابهدر اکثر زمانده
دریاده یا اکثر موج برقاجی بر یره جمع اولوب کزرلر آتی تیز صوق کلنك
اتی کبیدر طبیعتی بارد و غلیظدر غایت ایله یغلو اولور اکر خلطی

قبه بالغنه اولادعرب [illegible] دیرلر
اولادعرب شبوط دیرلر
اولادعرب ماه ماهی دیرلر
اولادعرب [illegible] دیرلر
[illegible]

بو بالغك ياغى ايچنده بشوروب اول ياغده صغر اولن آرد برو ياغى
اغريسى اولن عضوه سورسلر ايرى وجعنى تسكين ايدوب وجع مفاصلى
دفع ايدر **خاصه** بو بالغك ديشيسى چوق اغليان اوغلنجقلرك باشنه
اصه قوسلر ايرى چوق اغلمق راحت اوله **من العجايب** بو بالق واردركه
غايت كوچك كلور بكوز طب كتابلرنده سمكة الصيد ادديو يازمشلر
صيد ولا تنفعه ايام ربيعده برابارمه ايچنده صيد ايدرلر اندن غيرى
يرده اولمز آنك اركگى و ديشيسى طوتلر و غيرى زماننده معلوم اولمز اوله
بهارده انك اركگى و ديشيسى معلوم مركب ايدوب جمع اولورلر اول آقارى
زماندن كلب كبى اركگى و ديشيسى بو بر برنده ايلشوب بر برده طوترلى
وقت حاجتده اندن بوجقى درهمى سر كه ايچنده اصلادوب يرلرندن برمقدار
ياتوب ويورلر جماعه شولقدر قوت كتوردركه انى كلكلى ايده آدم اولوركبى
اوياتوب جماع مباشرت ايدر حتى جماعدن قالمز سكسان باشنده
قوجه جقلى كنزى بلمز ايكن بر كلالرى ايدى اتلو دخى اوتوز صالصلى كى
كبى برقاچ دفعه جماع ايتمكه طالب اولورلر بمرته صادوسى قانوب
يسه لر دخى زياده نفع ايدر **خاصه** انك اركگى رجالك قوتنى تحريك ايدوب
كبى ديشيسى دخى عورته بروسلر ايدى صبرقادر اولميوب جماعه
كندولرى طالب اولورلر **سكزنجى فصل** سوددن حاصل اولن اشيانك

طبيعتى و وجود انسانه متعلق اولن فايدهلرى بياننده در **سود** الله سبحانه و تعالى
كتاب كريمنده بيوردركم وانهار من لبن لم يتغير طعمه سود مايعدر و يتسيق
و جنبشده مركبدر جنبتى بارد و ياتسدر اندن غرائى غليظ حاصل اولور
سمنيق معتدللردر بن عالمدن دمايتى حار و طبيعد و جمله سودلرك طبيعتلرى
حرارتده و برودتده معتدللردر لكن هر برينك طبيعتى سود اولنان
حيوانانك طبيعتى كبيدر مطلقا سودك افضلى قرامزده عورتك سودى
اولديغى كبى ديشى امزده ضعفك سودكى فضلدر ابن مسعود رضى الله
عنه دن روايت اولنور كه قال رسول الله صلى الله عليه و سلم بيوردركم الله
تعالى سودرما انزل الله تعالى من داء الا وله دواء عليكم بالبان البقر فانه
ترم من كل شجر حضرت پيغمبر عليه السلام بيوردركم الله تعالى بر درد انيردمز
الا ايلچون بر دوا وارددر صغير سودى سزلك اوزرلكي و لمسق زير اول
هر بر شجردن بيور صغير سودندن ضكره سودلرك ايوسى كچى سودى بيردر
اندن ضكره قيون سودى بيردر مادامكه سود معده ده فاسد اولمه غربينى الطبيعتدر
دماغى زياده ايدوب جماعه قوت ويرر سودى چوق ايچمك ديشلره و بكوكه
ضرر ايدر مگر كه طوز ايله و يا شكر ايله و يا خود عسل ايله ايشبورسه اصلاح
ايدرلر سود غايت لطيف اولور و عنصره معده ده هر قنغى خلطى بولورسه
اكا تابع اولور حضرت پيغمبر عليه السلام بيوردر اللبن رقى للمحمومين تورث

[illegible]

الصداع یعنی ششه طوتی آدملر سود بن اوزده صداع ایراث ایدر اغی طبیعتی
سود طبیعتنه یقیندر اما سوددن غلیظدر معدهده کیچ هضم اولور معده یی
انجیدر اغزی چوق یمکدن بز تیره بن فر اخلاط بیلا اولور بال و شکر اتنك
مصلحیدر سودی و اغزی چوق یین آدمك وجودنده زیان بت حاصل
اولور قیماق طبیعتی حار و رطبدر روایت اولنور که حضرت پیغمبر
علیه السلام بر خاتونه الن بیردی لیلهٔ زفافده اول خاتونه بله بال ایله قویمش
قیماق ویردی ابو دردا روایت ایدر که حضرت پیغمبر علیه السلام قیماق
ایله خرمایی سورلر ایدی قیماق اغز اغزینه و قورو اوکسوروکه نافعدر
اکر صبیانك دیشی اتنی قیماق ایله اوسه لر ایدی دیشلری سهولت ایله
بتر یلان صوقدوغی یره قیماق یاغی ایله لر ایدی ضررینی دفع ایدر
شکر ایله قارشدروب یسه لر ایدی اوازی بوغلان آدمك صوتینی لطیف
ایدر اکر قیماغی حمامده سورلر ایدی آدمی سمرتدر یوغرد طبیعتی
برودت اوزرهدر انوسی اولور که اکشی اوله مزاجی حرارت اوزره
اولنلره نافعدر هر آدمه یوغرد یمکه مداومت ایتمك ضرردر مکر که کوچکدن
معتاد ایتمش اوله پینیر اسکی سنك طبیعتی اکر طوزلو ایسه حار و یابسدر
اما تازه سنك طبیعتی برودت اوزره در لطیفدر غذاسی کثیردر آدمی
سمرتدر اما مسددر تازه پینیری چوق یمکدن فاوقده و بکرکه طاشی

بونك طبیعتی حار و یابسدر بلغمی قطع ایدر بلکلری و بورك طشینی تحلیل ایدر
اکر چورك اوتینی قاورب بر کوکه بز ایچنده استشمام ایلسه لر دماغك سدهلرینی
اچوب زکامی کیدررر حبشی طوتلان عورتك کوبکنه چورك اوتینی یاقی ایتسه لر
حیضنی اجر عسل شربتی ایله فان شربت ایچسه لر ایدی فاوقده و بکرکده اولان
طاشلری ایردوب چیقرر بلغمده و سوداده اولان حمایه نافعدر جوز الطیب
بونك طبیعتی حار و یابسدر معدهیه و جکره قوت ویرر اغز قوقوسنی کیدر
ایدر لقوه و فالجه نافعدر طلاق اغریسنی کیدررر قوصمغی منع ایدر سیلان مرضنه
نافعدر اکر که جوزی ستحق ایدوب حیضدن صکره خاتونلر کتوره سه لر ایدی
ذکوری قوی اولور جماعه زیاده قوت ویرر جوزهندی بونك طبیعتی حاردر
ایله اغنی الم قریدر صیتق صیتق صودر تحکک حاصل اولدقده کره زی دفع ایدوب
جماعه قوت ویرر غذاسی چوقدر معدهیه تقلق ویرر یتلر و کی زمانی انجیك
قره قبوغی صو بلوب بیر شکر ایله بمك کرکدر و بو جوزی چوق چوق یمك
آدمك کوکلنی دوندرب بوره کنی بایلدر اکر بو علتلر ظاهر اولورسه سیستنه
اکشی نار شربتی ایچه لر مستکی سبنوبتا ایله مستکی لفتندر حار و یابسدر
کوکلکدن نافع و لطیفدر مستکی چینمك باشده اولان بلغمی چکوب حفظی و زکایی
زیاده ایدر جکره اولان شیشه نافعدر معدهیه قوت و معدهنك ایچنده اولان یلی
کلرمك ایله اخراج ایدر تعصیلی شفاسنه ضرر ایدر کثیر ایله استعمال اولنمق کرکدر

زیرا مسکینک مصلحتی کثیردر دیمشلر اون دردنجی فصل جواهرک طبیعتلری
وخاصیتلری ووجود انسانه متعلق فائده‌لری بیاننده‌در الماس بونک طبیعتی
بعضیلر بارد ویابسدر دیمشلر وبعضیلر حار ویابسدر دیمشلر بو بر طاشدر که
جمله جواهری بونکله دلرلر اما الماسی قورشون ایله دلرلر الماسی بیک پاره ایلسه‌لر
هر پاره‌سی اوچ کوشه‌لو اولور ترتیب واینبنه بر ده دم بولنور الماسی
بر قیراط آدمی هلاک ایدر بر کمسه الماسی یرکلر ایدی انک علاجی بودرکه اول
الیجاق صو ویاغ ایله قوصدره بعده سود ایچوره‌لر تا کیم زهری دفع ایده
اولکشی خلاص اوله خاصه حکیم ارسطو ایدرکه الماسی اغزنده قوسه جانی دکلد
زیرا دیشلری بالخاصه قیردی یاقوت بونک طبیعتی معتدلدر اوچ صنف اولور
کوک صاری وقزل اولور اوسی قرمزی اولوب ناره مشابه اولانیدرکه
اکا یاقوت رمانی دیرلر وزنینه جمله طاشلردن اغیردر اکا آتش ویرطن
قلبه قوت ویروب فرح کتورور زهر ایچان آدمه نافعدر یاقوتی معجونه ایدوب
یسه‌لر ایدی زهرک هر قنغی نوعی اولورسه اولسون انک ضررنی دفع
ایدر خاصه ترجمه ارسطالیس حکیم ایدرکه بر شهرده عظیم طاعون اولسه
یاقوتدن خاتم طاقنلر ویا خود قلاده ایدوب بوینینه کتورن کمسه‌یه
بامر الله طاعون اصابت ایتمیه وهم خلقک کوزینه هیبتلو کورینه وهم
یاقوت بوزلدوب طاقنان آدمی بامر الله ییلدرم اورمیه وصویه غرق اولمیه

الماس اولادی عربی الالماس دیرلر

یاقوت اولادی عربی الیاقوت دیرلر

ارسطو ایلی اصلنده ارسطالیس بن نیقوماخس ... علما ...

بر معدنده یاقوتدن خاتمی اولان کمسنه‌نک صویه بوغلدوغنی بر کمسه کورمشدر
خاصه غریبه احمد بن یوسف التیفاشی ایدرکه الثنوز او تووز تاریخنده دیار مصرده
ترجمه صوهر دیرلر بر کمسنه وار ایدی جواهر علمنی بیان بیلوب دائما
دیار مصردن هندستانه وارر کلوردی اول روایت ایدر ایدرکه اهل
هند دیرلرکه بر آدمک یاننده یاقوت اولسه ایدی اول آدم غریق زماننده حکمکه
قادر اولمزدی کمافی حکم وهم یاقوت بر کمسنه غایت صوسز اولدوغی
زمانده اغزنه قوسه ایدی صوسزلغی کیدر یاقوتی سحق ایدوب قرنفل ایله یسه‌لر ایدی
قلبه قوت ویرر خفقانه نافعدر زمرد بونک طبیعتی اختلاف ایدر بعضیلر حار
ویابسدر وبعضیلر بارد ویابسدر دیمشلر زهر ایچمش آدمه اوچ حبه اغزی
زمردی سحق ایدوب ایچورسه‌لر ایدی زهرک ضررنی دفع ایدر زمرد خاصه
لونیدرکه صرع زحمتنه مبتلا اولکشی زمرد خاتمی طاقنسه ایدی انک ضرری
دفع اولوردی وهم زمرد خاتم طاقنان آدمک یاننه زهرلو جانور کلمز خاصه
حکیم ارسطودن روایت اولنور که کندو زماننده صرع ایلدوکی پادشاهی
وصیت ایدوب دیرلرکه شاه زاده‌لر طوغدوغی زمان بونجه‌لینه بونجی
برینه زمرد اصمق کرک تا کیم انلر صرع زحمتنده امین اولوب طاعون اصابت
ایتمیه وهم انلره زهرلو جانور ظفر بولمیه اهل تجربه دیرلر که بالا زمردی
کورسه فی الحال ایکی کوزلری کور اولوردی لعل بونک طبیعتی معتدلدر بالجمله

زمرد اولادی عربی ... دیرلر

لعل اولادی عربی ... دیرلر

ولایتندن کلور اولکه دکیم لالی صرف ایدرده برینه دالی کتورر لعل بدخشانی بو
اتوسی لعل بدخشانی دیمک اولور معروف اولاندر لعلک لونی یاقوته بکزر
لکن یاقوتک لونی بوکه غالبدر اکر بر کیمسه بر مقدار بکرمی اربعه اغوبی لعلدن
یوزک ایدوب کیدروب یانینده کتورسه ایری اول کیمسه قورقولی دوشنی کورمیه
خاصه لعلک خاصه سندندرکه اکر صوتی قسمنک دیشیسی لعلی چوق چوق
کتورسه ایری اکر صوتی ناطق واکر غیری ناطقدن نیجه جماعتی حرکته
کلوب رکلکه طالب اولور انلک ایچونکیم خاتونلر لعلی بینه ایچون حفظ ایدوب
یانلرینه کتوررلر زبرجد طبیعتی بارد ویابسدر شکلی زمرده بکزر اما لونی
بر مقدار بیاضه مائل اولاندر زمرددن خاصه سی بونده چوقدر لکن زبرجدن
بر خاصه واردرکه زمردده یوقدر خاصه زبرجدی خمر ایچنه قوسلر ایری خمرک
کیفیتی تبدیل ایدوب سرکه ایدر اکر زبرجدن بر دانک مقداری سحق ایدوب
ایچسه لر ایری قلبه قوت ویروب کوزک نورینی زیاده ایدر انجو بونک طبیعتی
معتدلدر برودته مائلدر انجو یه چوق چوق نظر ایلمک کوکلره اولان غمی دفع
ایدر انجو معجونه قاتوب یسه لر ایری وجع قلبی وخفقانی ووسوسه
دفع ایدر اما قاو وغیره ضرر ویرر مصلحی مرجان کوکیدر پیروزه بونک طبیعتی
بارد ویابسدر اکر بر کیمسه بر مقدار پیروزه دوکوب ایچسه ایری بعده کاه
بر کاه کار ایلمز اکر عقرب صوقمش آدمه ایچورسلر زهرنی دفع ایدر خاصه

احمد تیفاشی کتابنده یازر که ملوک عجم اکثر زماننده برمقلرنده پیروزه خاتمی
کیرورلر ودخی اعتقاد ایدرلر ایدی که پیروزه کورن آدم قتل اولنمز ایمش اولور
زیرا بر آدم کورمدیکه قتل اولنوب بر مقداری پیروزه خاتم بولنه انکچون نیجه کیم
سائر جوهره نسبت ایله پیروزه یه زیاده رغبت ایدرلر باشلرینه وتاجلرینه کتوررلر
حکایت ایدرلر ایدی کیم جنک مجلسنده وغیری زمانده خصم مقابلنه الوجی دیلر
اکر کوزنمک اولمازسه یانینده ولایه رقیقده الوب خصم مقابل اولور عقیق
بونک طبیعتی حار ویابسدر اما آتشی یاقمنک طبیعتی بارد ویابسدر بو عقیقک
انواعی چوقدر اما اکوسی بلاد یمنده ودخی سواحل بحر رومیه دن کلندر
عقیقدن خاتم تقرب ایدنلر ایری قلبه قوت ویرر دنه کیم حضرت پیغمبر علیه السلام
بیوردیکیم تختموا بالعقیق فانه ینفی الفقر یعنی عقیق یوزک طاقنک زیرا
تحقیقا عقیق یوزک فقری افنا ایدوب اغنا ایدر خاصه عقیقده بر خاصه
واردر اولکیسی عقیق کتورن آدم خصمه جواب ویرر لکن جوابده عاجز وضعیف
الزام اولنمز انکچون هر قنغی عضوندن قان اقسه بهولب ایله منقطع اولماز اوصفی
اولدرکه عقیق کتورنده آدمک دیشلری علتدن ایمن اولور بلور بونک طبیعتی
بارد ویابسدر تخمه کیم بر محلده صو بولنمیه آدم غایت صوصاسه ایری بلوری
اغزی ایچنه قویوب دوداقلرینی یومسه صوسزلغنی کسر اکر بلوری کونشه
قرشو طوتوب مقابلنده قاو یا غیری بنه قوسلر ایری انک ضیاسندن آتش

بيد اولوب بنه تيز چقمق طاشی يرينه استعمال ايدرلر بللوری دورلو اوسته ايدرلر آتش چقاردر
خاصه سكك بللوردن قاچوب اوستنه قونمز مرجان بونك طبيعتی بارد يابسدر
اگر مرجانی يقوب دشلری اوغسه سور دشلرك آتنی بركوب قاننی كسر ودشلری
مرجان كوكيله يوسه لر ايدرلر دشلری بياض ايدر جلا ويرر وقوتی زياده ايدر
اگر مرجانی سحق ايدوب ايچسه لر خفقانی دفع ايدر طلاقتی اولان علتلری كيدرر
مرجانی صفوف ايدوب يمك قان توكرمكی كسر بياض مرجان جمله زهرلری وجميع
حيوانات قوقسنی ضررنی دفع ايدر خاصه مرجانی صرعی طوتان آدمك بوينينه
اصه قوسه لر صرعی كيدره انوكيچون نكم اوغلنجقلره بوينينه مرجان اصه لر يشم
بونك طبيعتی بارد ويابسدر جالينوس حكيم ايدر كه معده نك اوستنه صدر
يشم اصه قومق معده اغريسنی دفع ايدر خاصه يشم كتورن آدمه يلدرم اصابت
ايلمز حتی ديرلر كه بوشهرده چوق چوق يلدرم دوشسه ايدی اول شهرده
بر منارده كبی ميل يابوب علم يرينه يشم قوسه لر بارادی تعالی اول سمته اوق صاعقه
اصابت ايلمز يشب بونك طبيعتی رطوبته قريبدر بوبر طاشدر كه يشمه مشابه
يمنی ديارندن كلور لكن يشمدن بو مشقدر [illegible] قابلدر
بادزهر بونك طبيعتی اعتدال اوزرندهدر جمله زهرلی نسنه لری دفع ايدر بادزهرك
وجود انسانه تأثيری شوكه بكزر كه بركاسه ايچنده صوقويوب ايچنه بر ايكی دانه زعفران
تلی قوسه لر ايدی اول زعفرانك رنگی صويه چقوب نجه بويارسه بادزهر دخی

مرجان اولادن [illegible] دفع ايدر ... ديرلر

يشم اولادن [illegible] دفع ايدر يشم ... ديرلر

٢٠٧

وجود انسانه جمله اعضاسنه اويله تأثير ايدوب زهرك ضررنی دفع واصلاح ايدر.
بادزهر مطلقا زهرك تأثيرنی ابطال ايدوب اصلاح ايدر ترياقه ديرلر اما
خلق ايچنده معروف اولان بادزهر اوچ قسمدر بر قسمی معدنيدر معدنی اولنه
زهرلری دفع ايدر بر قسمی نباتيدر نباتی اولنه زهرلری دفع ايدر بر قسمی
حيوانيدر حيوانی اولنه زهرلری دفع ايدر اما احمد تيفاشی بادزهر اوچ نوعدر
بادزهر ايكی صنفدر بری حيوانی بری معدنی معدنی اولنه موصل طرفندن
وولايت چيندن كلور زمرد معدننده دخی بولنور بونك اصنافی والوانی
چوقدر صاری اولور يشل اولور آق اولور هر لوندن بولنور اما زهری دفع
ايتمه ده قوتی ضعيفدر اما حيوانی اولان برطاشدر كه غايت ايله خفيف
اولوب صاری يه مائل اولور ودخی غايت ايله كوشك اولور حتی الكله
قرمق قابلدر صوغان كبی قات قات اولوب برده قبوغی كبی صويلنور
تجاردن بعضيلر بادزهرك حيوانيسی كلان ولايتده بر جنس بلانك
بوينوزيدر ديرلر اما بو نوعی آز بولنور بادزهرك بو نوعی طاغ كچيسنده
بولنان حكمادير لركه بادزهر بولنان كچينك كوكلی بر زمان اولور كه زهرلو
حيوانات يمك استر واروب بولوب يرده يلانی وسائر زهرلو حيوانی
شولقدر يركه جميع اعضاسنه زهر تأثير ايدوب اول حرارت ايله بادزهر انده
حاصل اولور اما قنغی عضوينده حاصل اولوروغنده اختلاف وار ديدبونده اوج:

قول واردر آونکیسی اولدرکه بر طاغ کچیسی یلانی شو لقدر یرکه جمیع اعضاسندن
کیجشمک بین اولوب بر وجهله دفع ایتمکه قادر اولمز عاقبة الامر جمله اعضاسی
صویه باتروب همان کوزلرینی طشره ده قوده اول زماننه کوزینه سندن حاصل
اولان حرارتدن ناشی بخاری کوزینه کلوب کوزلرندن آقی اول آقی یاشی کوزینک
بکارلرندن طولوب بادزهر اندن حاصل اولور و کاه اولورکه حرارتی زیاده
اولمغله کوزلرینی دخی صویه باتروب نفس الماق ایچون طشره ده همان بورنی
قالور اول زمان بادزهر بورننک دکلرندن حاصل اولور دیرلر حکیم دیسقو
ریدس ایدر بو حیوان صویه باتروغی زمان بوینوزلری طشره ده قالور
انوکیچو نیدرکیم انک بوینوزلرینی عجوده ایلدکلری صومعیه زهرلی حیوان نفسن
کلمیوب بحر اکر قضیه کندو به یتشوب فجعه قادر اولمز ایسه فی الحال هلاک
اولور • ایکنجی قول بادزهر اول کچینک بورکندن اولور دیرلر بو قول اینی
جمیعک قولیدر بونک اصلی یوقدر آوچنجی قول قنانندن طاشی اولدوغی
کبی بادزهر دخی اول کچینک اوردی ایچنده حاصل اولور دیمشلر بو قوله
صحته علامت یقیندر زیرا صغرک اودننده حاصل اولان حرزه دخی بولده در
بادزهر بلاد بیان میمونده دخی اولور دیرلر خاصه بادزهرک خاصه سی نیدر که
جمله زهرلری دفع ایدر آما فعل تریاقلر بوبله دکلدر زیرا هر بری بر جنس
زهره و هر بری بر طبیعته مخصوصدر آما بادزهر بونلردن مبارك و مقدادر

زیرا هر طبیعته نافعدر زیرا بونك نفعی ایلرکبی بالقوه دکلدر بالخاصه در
بادزهردن اوچ اربه اغری استعمال ایتمك کوکردکیم زهری بر تندن بالکلیه
اخراج ایدر و ضرورتی دفع ایدر بو نکه مبارك مجرب اولمز زیرا همان بو خاصه
بتونکیم جمله اطبا اتفاق ایدروب دیرلرکیم اوچ اربه اغری بادزهر وجود انساننه
اولان زهرهزن مقوله اولور ایسه اولسون خطوطاعونك زهرینی بیله ابطال ایدوب
وجود موت اصابت ایلمکدن حفظ ایدر دیمشلر اون دردنجی فصل مطلقا
لباسه متعلق اولان اشیانك طبیعتلری و وجود انسانه متعلق اولان فائده لری
بیاننده در باموق طبیعتی حار و یابسدر دوکلند کوملك کیمك آدملک کوزنی
اسی طوتر حرارتی کلوانه ومشق اولور ایسه و لقدر لطیف اولور صاحب المنهاج ایدر که
اکر باموقدن حاصل اولان لباسی خشبن اولوب غلیظ اولور ایسه بدنی ارقلودر
مرآنی حرارتی اوزرنده اولان آدملره دولبند کوملك کیمك آدمك کوده سنی
اسی طوتر و دخی زیاده باموقلی اسباب کیمك ضرر ایدر دیمکلکه النسه کتان
بزندن اسباب ایدره و یا صوده قفتان ایچنده اولان یومنی کتان ایله قارشدروب
قویه لر کتان بونك طبیعتی بارد و یابسدر اما کتاندن اولان اسبابك طبیعتی
حرارت و برودت اوزرنده در یاز کونلرنده مناسبدر طونی و کوملکی کتان
بزندن اولمق اولیه غایت بومشق اولانده بونك حرارتی تعدیل ایدر و ترینی
زیاده شمر اولمق استرایسه کالازم درکه قتی چرکلنجی کتان بزندن کوملك کیوب

یاغینی چریلمش یوغدن کیمک نافعدر زیرا چریلمش یوغدن کیمک آدمی آرقلدر
حریر بونک طبیعتی معتدلدر حرارتە تقییددر ایکندە اولان قماشلرک طبیعتی
حرارتە قویدر ومعتدلدر یاموق کبی آدمک کوده سنی قوردر وترجیحی
کیمک آدمک کوده سندە تب اولمغە مانعدر قلبە وروحە قوة ویریر فرح کتوردر
دماغە قوة ویریر آدمی سمیردر انوکبی نکم خاتونلر یورغانک کوملک کبیلر
خارجدە کیلسه بیلە نفعی مقرردر اکر یاموق ایلە خلط اولنوب برقفتان
انسەلرایدی طبیعتی برودت اوزرە اولان آدمە زیادە فائدە ایدر قطنی
وقطیفە بوبلەدر یاموق ایلە مخلوط اولور وغیریدن قطنی درلر **حکایت**
اقصای مغربدە برشهر واردر کە غایت ایلە هواسی صوق اولور خلقنک دخی
طبیعتلری برودت اوزرە اولمغلە قصابلرینک بوینی ایچری طرفە کیوب اصابتی
طشرە طرفە کیورلرامش آنلردن سؤال ایدن آدمە دیرلرامش کیم حویری کیمکدن
مرادمز برودتدن حفظ ایلمکدر بوقسە طشرە اولورسە غیرە حاصل
اولور **خاصە** صاحب المنهاج ایدر کە صاری حریردن قوشاق قوشنمق جماعە
قوة ویرر **قاقم** بونک طبیعتی معتدلدر حرارتە قویدر سمرقند ویاغندە اولور
بونک کورکنی کیمک طبیعتی معتدل اولنلرە وترجیحی تازە بکتلرە موافقدر
اما قوجە کشیلرە وخستەلکدن قلقان آدملرە اولدکلرد **سنجاب** بونک
طبیعتی منهاج البیان صاحبی بیان ایتدوکی اوزرە سمورە قیاس ایلە

بارددر ورطبدر اما اکثر طبک اکثرینە معتدلدر دیمشلر وترجیحی قاقمە ایستیدر
بکتلرە مزاجە موافقدر **خاصە** عجب جفران کمسەلرە بالخاصە سنجاب کیمک نافعدر
سمور بونک طبیعتی جملە کورکلردن ایسیدر معتاد اولمیان تازە بکتلرە سمور
کیمک ضرر ایدر فاقلریدر نیقر اما قوجەلرە نافعدر بلغمدن حاصل اولان نقرسی
زعمنە نافعدر مطلقا باقیدە اولان بلغمی وصلری دفع ایدر **زردوا** وترجیحی
سنکساد کورکی طبیعتی سمورە کیبیدر **جلقفا** بونک طبیعتی حار ویابسدر
وجع مفاصلی جلقفا کیمک رفع ایدر وترجیحی ریح بواصیری تحلیل ایدر بکتلرە
جلقفا کیمک ضرر ایدر اما پیرلرە غایت نافعدر **وشق** بونک طبیعتی حار
ویابسدر لکن حرارتی سموردن آزدر برنی قوردیری قوة جماعە زیادە ویریر بر
ارقە اغریسنە نافعدر توکورکرە ومثانەدە اولان علل بارده نافعدر وتجویزاتی
اولان آدملرە بواصرزحمتندن امین اولورلر **اون التنجی فصل** صابع وصقال
قللرینی بیاض ایتدورب اوزون ایدن مرکب دوالرک بیاننده در صوکم صابع
وصقال ملائم ایدوب بیاض اوزاددر کرکیرکە تنی درهم زفتە تخمی وتنی درهم حولی
اونی ایکی درهم عود هندی جملەسنی سحق ایدوب ایکی فنجان صو نخنن نصفنی
کیدنجە قینرە لی بعدە اتشدن اینیروب صوبنی سوزملی تنی چکر دکنی مسک
اوزرینی سحق ایدوب اول صویلە ایچنە قتلی هر کوندە صابع وانضمام طرافنی
اول صویە باتروب صابعی وصقالی انکلە یلە طوغیە لر قللری بیاض اوزون اولور

غايت سياه واوزون ايدر بر صورتيله كم صاچ وصقال قللرينى اوزون ايدر
اون بش درهم مازى اوچ درهم قرنفل خردل بش درهم بونلرى بر سياه شيشه
وكل جمله سنى ايكيوز درهم صو ايچنده نصفى قالنجه قايندره بعده يك سوزه
بر مثقال عنبرى اول صو ايله آتش اوستنده قريشدره هر كيجه صاچ وصقالى
انكله يويه بعده بر مقدار غاليه ايله ياغليه صاچ وصقالى تيز بتوره
صاچ قللرى غايت اوزون ايدر • وبر ياغ كم صاچ وصقالى غايت اوزون
ايدر سياه ايدر اون درهم سنبل الطيب لادن الوب واوتوز درهم سيرج
ياغى بر كون بر كيجه اصلده بعده علوسز آتش اوستنده لادن ارينجه قيندره
آنجه بر مقدار مشك قاتوب آتشدن اندره لر حمامدن چيقدوغى زمان
قلله اوليان برلره سوره لر قيل بتوره اول سوردكلرى يرده ضعيف قيل
وار ايسه قوت ويروب اوزون ايدر اكر صاچه سوركلر غايت ايله صاچى اوزون
ايدر سياه وملايم اولور • اكر باشده چچكلك وغيرى ياره دخى بر ايكى سلاح
قيل بتمامش بر وار ايسه انكله ياغليه لر تا كم قللرى بتوروب ياره برلرى
بلورسز اوله اما اسكى ياره اوليه كم انكا تاثير ايتمز والله يخلق ما يشاء ويختار
وهو الحكيم المختار **اون بشنجى فصل** آدمى سمردوب قوتنى زياده ايدن اكثر نسخه
ارك وعورتك قوت جماعنى ارتوروب حتى جماعنده لذتنى زياده ايدر
دوالرك وغذالرك بياننده در بر دوادر كم حكما سر الاكبر ديرلر اشتها ايدوب

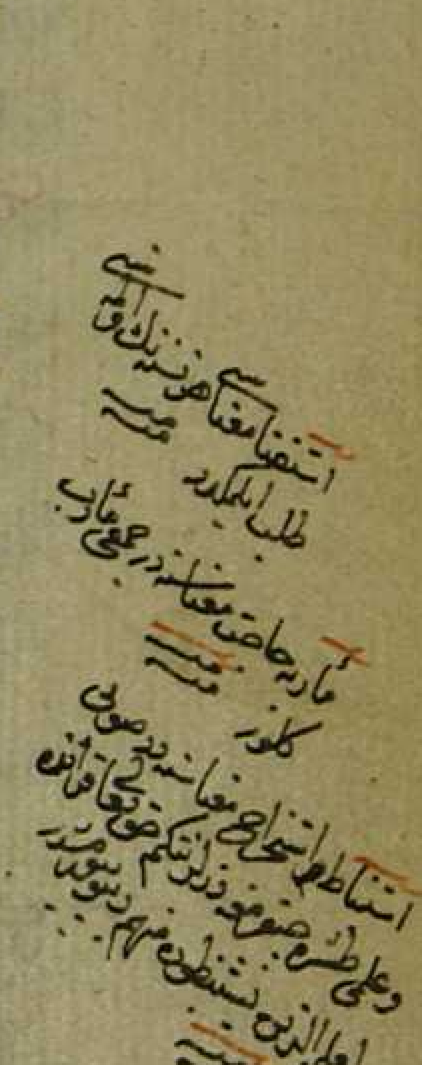
دعا علم صاچ وصقال وقللرى لطيفى
[illegible]

كوملشلودر بر آدم اغزى ايچنده صاقنه چنسه ابدى ذكرى قوامه كلوب سويلتير
تقاضى ايدر كيم بى قرار اولوب اول دوادن اغزنده چقان منيم برقچ دفعه جماع
ايدرسه دخى حركتى ساكن اولمز دنيالر ضعفى اولردكم اون ايكى درهم بادنه
بلادرك اوست قبوغندن الوب مقراض ايله غايت خرده طوغره يه لر شول كم
دسكنه خرد اولوب دوكلمش كبى اوله آنى بر چوملك ايچنه قويوب آنك اوستنه
اوريجك قدر صاف قوغاجى يشلكم كاكاض المحض اديرلر اندن حاصل اولنى
ياغدن قويه لر انك اوستنه زياده سنجى اونكثى بكرمى درهم بياض كونلك
اونى قويوب علوسز كومر اوستنده آهسته آهسته قيندره قوامه كلونجه بعده
بش چكردك اغرى خالص محوده قتوب جمله سنى قوامه كتوردكن نصكره آتشدن
اندروب بر فغفورى قابه قويوب اغزينى بغليوب حفظ ايده لر
وقت حاجتده اندن بر درهم مقدارى الوب اغزنده صاقنديغى جنسوب
همان ذكرى قوامه كتوره جماعه تقاضا حاصل اوله وهر نه كم اغزنده حفظ ايده
ساكن اولمز **من اسرار المكتوم** مالايسمع صاحبى اسرار مكتوم ديرلر
باه زياده ضعيفى بودركه بش درهم اطرصوغانى يكرمى درهم زنبق ياغى
ايچنده بشوروب تمام محرايدوكن نصكره سوزوب ياغى اليه بعده اول
ياغدن طاقتى النده سوروب بيريا صحن نبوب اوبوله لر بر هفته متوالى
بويله ايسه لر جماعه زياده قوت ويروب ذكرى قوامه كتوروب قايم ايلمكده عظيم

نفعنی مشاهده ایدنلر و بر نسخه‌کم آدمك وجودنی قوی ایدوب آرك و عورتك
قوت جماعنی تقویه ایله تحریك ایدر کیم صبر طاقتلری قالمیوب عاجز اولورلر نتیجه
ایچن کیمسه نصفکه ایکی ساعت کچدوکی کبی تأثیر ایتمکه باشلیوب بر مجلسده بر قاچ دفعه
جماع آرزوسی پیدا اولور ضعفی اولنلرکه اولا بر وقیه کیجی سودینی الوب ایچنه
آلتی درهم شکر قرق درهم قدرت حلواسی کامن دیدکلری قیوب علو نرکوه
اوستنده یاب یاب قیندروب سود قویلنمه باشلدوغی کبی یکرمی درهم شقاقل
اون درهم خصیة الثعلب بش درهم خولنجان ایکی درهم کبابه اوچ درهم
اصرغان تخمی اون درهم خویج تخم باشقه باشقه دوکوب سوده قیناتدکن
ایچنه قویه‌لر توبلو ایله بر مقدار قیندر صکره آتشدن ایندروب سوزه‌لر ایچنه ایکی
قیراط مسحوق اولنمش مسك قاتوب بر شیشه ایچنده اغزینی قپادوب حفظ ایده‌لر
تاکیم صوغیه بعده مراد اولندوغی زمان لازمدرکه تخمینا بیاض صوغان ایله
بشمش بر کوکرجین بوریسنی بیاض ایتمکله یدوب آرتسنده اول صودن بوز
درهم مقداری ایچه‌لر تاکیم نفعنی عجایب مشاهده ایدنلر و بر معجون نسخه‌کم هر مزاجه
موافق و هر طبیعته مطابقدر دائما استعمال ایدن آرك و عورتك بدنی تقویه ضعیف
ایسه کاقوت و برور کم هرکیم جماعه اولنسه بدنه ضعف کلمه آنی دائما استعمال
ایتمکه معتاد اولانلر و عورت جماعنه شول قدر لذت بولوب صفا ایده‌لر کیم
دائما جماع آرزوسی ایده کیمسه ضعفی اولنلرکه اولا اون درهم قنوغی خشخش

بادام اون درهم حب الصنوبر یکرمی درهم جوز بوا بش درهم دارچینی اوچ درهم
زعفران اوچ درهم خولنجان اون بش درهم اوشنك صاری قنوغی صو بلکنی
هندستان جوزنك ایچی اون درهم حب الآلام الوب جمله‌سنی نسنه نسنه سحق
ایدوب بعده یوز درهم عسل مصفی درهم خالص مسك قاتوب آتشده ایستیلکن نصکره
اجزاسی قریشدروب معجون ایده‌لر صباح و اخشام اول معجوندن کلالك مرتبه‌سی ویرد
استعمال ایده‌لر و آرتسنده بکر ایله اصلاح اولنمش بر کوچك فنجان صوغوق سودینی
ایچه اکر بر هفته مقداری مداومت ایدرلر ایسه فائده‌سنده عجایب مشاهده
اولنور بر نجه زماندنبرو جماعدن قالمش آدملره دخی زیاده قوت ویرد و بر معجون
دخی کیم هر نه وقت اولورسه اولسون بو مثقالی نسبه بر کرز نصفکه بر بچوق ساعت
کچدکده صبر طاقتی قالمیوب بر نجه دفعه جماع ایتمکله جماع آرزوسی اینمز
کیمسه ضعفی اولنلرکه شقاقل خصیة الثعلب صوغان سنبل تخمی اصرغان تخمی
دمشق اغاجنك یمشی و دمورد کنندك تخمی خولنجان طوروب تخمی هر برندن
بشر درهم زنجبیل جوز بوا دارچینی قرنفل زعفران اس هر برندن دردر
درهم الوب باشقه باشقه دوکوب حوردن الهلر تاکیم سرمه کبی اوله بعده
اون بش دانه سرچه بلکی بشی پیشروب قرق درهم نبات شکری ایله بشی قاریشدروب
آلتی درهم صغر سودینك ایچنه آلتی درهم سقنقور طوزیله قیندره بعده اول
شکر ایله قاتمش سرچه بشی آتشده ایکن سودنك ایچنه قاتوب بالوده کبی قاریشدروب

بشوره لو ربع درهم مشك و بوچوق مثقال عنبری سحق ایدوب اول سودن و ایچنه قویلر
بعده او حبوبه الی درهم غایت لطیف عسلی قوامه کتوروب اول بشمش سودی
آتشه او بشمش عسل ایله قارشدروب بعده آتشدن ایندروب بال صوغوب برمق
دوکی مقدار ایکن او ایچی اجزایه بال ایله خلط ایدوب وقت حاجتده استعمال اولنه
مزاجی حرارت اوزره اولنلره فتح چوق مرا و مقتاتیمه لر (?) **خاتمه** بو عبد فقیر
پرتقصیر زین العابدین بن خلیل الفقیر الراجی عفو ربه القدیر ایدر کم بو کتاب
مستطابه ناظر اولنلر بلسونلر که اولسونکه بو کتابده درج ایدوب اختیار ایلدوکم
مسائل طبیه ابو الحکما اولان حضرت ادریس نبی صلوات الله تعالی علی نبینا و علیه و من زمننده
اشبو سنه سبع و ثلثین و الف تاریخنه کلنجه فحول حکما تألیف ایلدکلری کتب
مشهوره ده موجود اولان اقوال مقبوله استقصا ایدوب حذاق اطبا اختیار ایلدوکی
مسائل مأثوره استخراج و استنباط ایدوب بو کتابی تصنیف ایلدم لکن بو کتابده انشا
تخلفنک جمله سنی جمع اتمکه اهتمام تام و ادویه مفرده نک هر برینی بیان اتمکه
اقدام و شرح ایلمکی التزام ایلدم اگر علی التفصیل تحریر و تکمیل اولنمغه سعی بلیغ
و کوشش وجه رفیع ایلمسم ایدی علم طبه انتسابی و طبابت اخوانی بو کتاب شاداب
صنعتنده بر فایده خاصه امکان اولمزایدی زیرا هر نسخه که تفصیل اولنه انک
حفظی کوج اولور خیر الکلام ما قل و دل مقتضاسی هر کلامک مختصری مطلوب
و حفظی آسان اولدوغی مقرر در بو کتابک اختصار اوزره وضعی اختیار ایدوب

حاصل اولور چوق ودنی عسل ضررینی دفع ایدر **قوری** یمیش آرقی
ارقلر معده یه ضرر ایدر کیچ هضم اولور اما اسکی یمیشی زهرلی حیوان
اصردوغی یره اورسه انک ضررینی دفع ایدر و بعضی قطع ایدر تجربه
اولنمشدر **طقوزنجی فصل** تازه یمشلرک طبیعتلری و وجود انسانه
متعلق اولان غذاسی تکمنک قلیله تکمنک کثیرده در **انجیر** طبیعتی حار و رطبدر
و غذاسی غیری یمشلردن چوقدر اما معده یه چوق درمنوب چقاد
طبیعتی اسهال ایدر آو کسورکه نافعدر صفراوی المزاج اولانلره ضرر ایدر
انجیری چوق چوق یمین آدمک کوده سنده حبانلر چقوب بتی زیاده اولور
اوزم قبوغنک طبیعتی بارد و یابسدر جگرده کی دنی نو بلیدر اما اونک
ایچی بتونفاسد اولور جگرده کی و قبوغی انک مصلحیدر اوزمک ایوسی
اولدرکه کمالی ایله اولمش اوله باغده کسلوب کوکی یتمیه **اکر آونک** ایدرلر
ایسه غایت لطیفدر اوزمک قره سنده بیاضی ایودر حضرت عائشه رضی الله
عنهادن روایت اولنورکه رأیت رسول الله صلی الله علیه و سلم یاخذ عنقود
العنب بیده الیسری و یتناول حبة حبة بیده الیمنی و یاکل یعنی حضرت عائشه
رضی الله عنها ایدر که پیغمبر علیه السلام حضرتنی کوردم مبارک صول الیله اوزمک
صالقمنی طوتوب مبارک صاغ الیله بر بر دانه بر ایدی انی زبین قرشیده
روایت اولنور که حضرت پیغمبر علیه السلام فاکهه دن بطیخ ایله اوزمی سودلر ایدی

روایت اولنور که برکون حضرت علیه السلام سلمان ایله اوتوروب اوزم تناول
ایدرلر ایدی سلمانه فارسی لفظیله دودو یعنی ایکیشر ایکیشر یی و دخی روایت
اولنور که حضرت پیغمبر علیه السلام کاه اولوردی که اوزم برکلری زماننده صلقمدن
صیروب یرلر ایدی حتی اوزمك صوینی مبارك صقاللریدن اوزرینه اقوردی
برمق اوزمی اوزمك جمیع نوعندن ایودر غایت لطیفدر نفخی ایلر قباحتی
ایله آزدر برنی تقویت ایدر غذاسی لطیفدر انار طبیعتی بارد و رطبدر
خفقانه نافعدر ابو نعیم روایت ایدر که انس بن مالك رضی الله عنه حضرت
پیغمبر علیه السلام ناردن سؤال ایلدی بیوردیلر که ما من رمان الا فیها حبة
من رمان الجنة یعنی هیچ بر رمان یوقدر که انده جنت نارلرندن بر حبه
واردر وحضرت علی کرم الله وجهه دن روایت اولنور که من اکل رمانة
نور الله تعالی قلبه یعنی بر کیمسه نار یسه ایدی الله تعالی انك قلبنی نورلندرده
اطبا دیرلر که اکشی نار صفرایی قطع ایدر لفان معده‌نك حرارتنه
نافعدر و انواع انار معده‌یه قوت ویرر اما شیم طوتان آدمه ایودکلدر
زیرا کثیف مشام ایدر الما طبیعتی بارد و رطبدر اکشی الما یابسدر جعفر بن
صادق رضی الله عنه ایدر که طعاملرك ایچنده المانك یری ماء زمزم کبیدر عقبة
بن عامردن روایت اولنور که پیغمبر علیه السلام بیوردیلر که لیلة اسراده سمایه
عروج ایلدکده جنت عدنه داخل اولدم بکا بر الما ویردیلر المدن

برمق اوزمی عربیده اصابع البنات دیرلر

دوشوب ایکی پاره اولدی ایچندن حور عیندن بر حوری چیقدی بن
دیدم که لمن انت قالت للخليفة المقتول ظلما وهو عثمان بن عفان رضي الله
عنه طلع الما بودر که قوت ویروب آروی قضاك ایدر معده‌یی دخی تقویت
ویرر خصوصا مسکی الما دیدکلری آیام و باده‌کلی جائز دکلدر زیرا حماه
وعفونته استعدادی واردر اکشی الما نسیان کتوردر امرود طبیعتی
بارددر معده‌یه قوت ویرر زیاده طاتلو اولورسه صفرایه مستحیل اولور اکرکه
زیاده طاتلو اولمیوب اکشیه مائل اولورسه صفرایی قطع ایدوب صوسزلغی
کسر ماتی حبس ایدوب طبیعتی قبض ایدر شفتالو طبیعتی بارد و رطبدر اما غلیظ
در عفونته استعدادی واردر طعامدن اول یمك کرکدر یپراغنی دوکوب
صوینی قولاق ایچنه طاملته‌لر ایدی قولاق ایچنده اولان قورتی هلاك ایدر
اکر جکر دکنك ایچنده دوکوب کل صوی ایله اسیجقدن اولان باش اغریسنه
سورسه‌لر صداعی دفع ایدوب حرارتنی کسر قایسی طبیعتی بارد و رطبدر
زرد آلونك طاتلوسیدر تازه‌سی صفرایی تحریك ایدوب قوروسی صفرایی قطع
ایدر معده‌ده کیچ هضم اولوب هر قنغی خلطه بولورسه کا تابع اولور ایوا
اکشیسنك طبیعتی بارد و یابسدر طاتلوسی بارد و رطبدر معده‌یه قوت ویروب
طعامی هضم ایتدردر قوصمغی دفع ایدر اما جرمی ثقیلدر کیچ هضم اولور اکر
طعامدن اول یسه‌لر ایدی طبیعتی قبض ایدر اکر طعامدن صکره یسه‌لر ایدی
اسهال ایدر ایولی چوق چوق یمك مفاصل زحمتنه زیاده ایدر انجیر طبیعتی

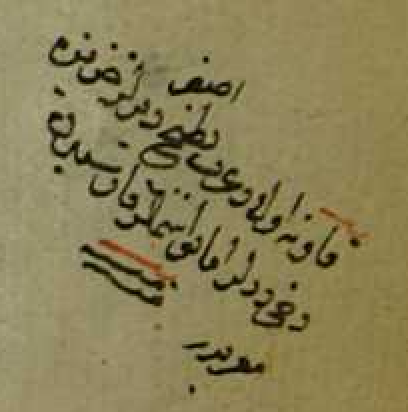
الما عربیده تفاح دیرلر
امرود عربیده کمثری دیرلر
شفتالو عربیده خوخ دیرلر
قایسی عربیده مشمش دیرلر
ایوا عربیده سفرجل دیرلر
انجیر [illegible] دیرلر

باردو یابسدر بعضیلر باردو رطبدر دیمشلر ایکی جنسی اولور بری قوروی
بر جنسی صاری اولور صارو دیشی یمک فراجی حرارتی و قوتی اولنلرک قوتی
جماعیه سنی تحریک ایدر الیجه طاغلو یمشنه بوده لایقدر بوده کمه غیر اونینه بنجوب.
دوا محللن استعمال ایتمک کرکدر بنوک آدملردن زیاده آوغلانجقلره فرنجه
موافقدر زیرا صفراننک غلبه سنی و قانک حدتنی تسکین ایدر الیجه چوق
یمک آدمک باشنی اغودوب بلغمی و ضلردن قوللنجی و تدنی کوبک بروشنی
احراق ایدر وازبانه تخمی عود هندی و ابنسون ضررنی دفع ایدر اركه
طبیعتی باردو رطبدر معده یی کوشدر ایدر صوسزلغنی کسر طبیعتی اسهال
ایدر فرلجی طبیعتی باردو رطبدر اسهالی قطع ایدر معده یه قوت ویروب
صفرادن حاصل اولان قوصغی کسر کراسه طبیعتی باردو رطبدر معده ده
چوق دورمز فقنی خلطی بولورسه اکا تابع اولوب معده یی افساد ایدر
وشنه طبیعتی باردو یابسدر معده یه قوت ویروب صفرانی قطع و حرارتنی
تسکین ایدر و لینتی دفع ایدر لکن بر مقدار نزله تحریک ایدر طوت باضنك
طبیعتی اغجر طبیعتنه یقیندر لکن بونك غذاسی اغجردن ازدر اكشی
قره طوت طبیعتی باردو رطبدر بر مقدار قبض واردر بو غذا اغزینه
نافعدر طعامه اشتها کتوردر خامنك طبیعتی سماق طبیعتی کبیدر اغاج
قاونی بونك قوالجی محلقه سی واردر و اوستونك صاری قبوغی
حارو یابسدر صاری قبوغنه متصل اولان بیاضلغی باردو رطبدر انجق

اکشیسی ایکی باردو یابسدر چکردکی حارو رطبدر اما حرارتی رطوبتنه
غالبدر حضرت پیغمبر علیه السلام بیوردیکم مثل المؤمن کمثل الاترجة طعمها
طیب وریحها طیب یعنی مؤمنك مثلی اغاج قاونی مثلی کبیدر طعمی
کوزل ورایحه سی کوزلدر بو حدیث شریف صحیحدر مصرده اغاج قاونك
ایو سی بیوك اولانیدر اکا موسی دیرلر مصر دیارنده و اسکندریه ده
و عراق طرفنده غایت اریلری اولور ایام و بادن اغاج قاونینی قوقلمق
آدمك وجودنده هوانك فسادندن حاصل اولان عفونتی اصلاح ایدر
اکر قبوغنی دوکوب سکل اوزرینه یاقی ایلسه لر کیدر اغاج قاونك
ایچنی یمك معده نك و جکرك حرارتنی دفع ایدوب قوتلرینی زیاده ایدر
صفرانی قطع ایدوب قانی صافی قلور قلبه تقویت ویروب آدمه فرح ویرد
اکر اغاج قاونك چکردکنی صو ایله اغولو جانور دصوقمش آدمه ایکی
اوچ درهم مقداری ایچورسه لر ایدی تریاك اکبردن زیاده تاثیر ایدوب
زهرك ضررینی دفع ایدر توریخ بونك دخی اغاج قاونی کبی هر جنسك
بر جنسی طبیعتی واردر اکر توریخ قبوغنی صوقیچه اغوبان دیشلك اوزرینه
توسه لر ایدی اغرینی ساکن ایدر تورنجك طبیعتی بعضیلر باردو یابس
و بعضیلر باردو رطبدر دیمشلر انی یمك جماعی قوتینی ضعیف ایدوب شهوتك
حرارتنی سوندردر صفرانی قطع ایدر فراجی حرارتلو اولانلره نافعدر

ارکه اولاد عرب احاص دیرلر
فرلجه اولاد عرب قراتباد دیرلر
کراسه اولاد عرب قراصیا حلو دیرلر
وشنه اولاد عرب قراصیا حامض دیرلر
طوطه اولاد عرب توت دیرلر
اغاج قاونه اولاد عرب اترج دیرلر بالتنده جمع اترج ملعد
توریخ اولاد عرب نارنج دیرلر

كني برمقدار معده يي كوشك ايدر اما جكر دكنك طبيعتي حار و يابسدر
اكر بشنه تيغي ايله لر دماغده صوقلق حاصل اولمز مادهلري تحليل ايدر
ذهولي آدمه جكر دكن سنحي ايدر شراب ايله ايجورسه لر ايري قلبه قوت كوتورر
زهرلك ضررني دفع ايدر **ليمون** بونك طبيعتي دخي هر جزئنك بر طبيعتي
واردر قبوغنك طبيعتي حار و يابسدر معده يه قوت ويرر آغز قوقوسني
كوزل ايدر باد زهر كبي جمله زهرلرك ضررني دفع ايدر قلبه قوت ويرر
ليمونك ايجي بارد و يابسدر اخلاط غليظه قطع ايدر بلغمي تحليل ايدر اكر
ليمونك ايجي قرمزه و قرمز كويه سور سلر جلدن جلا ويرر مرتبهي وقرمزلغي
دفع ايدر تحجكي صوقدن حاصل اولمش دكافي دفع ايدر نور لرك تجيه
اولان سن لري اوجي جكر دكنك طبيعتي حار و يابسدر ليمونك جكردكي
جنيمك ودشي اغريسنه نافعدر ليمونك جميع اجزاسنك طبيعتلري اغاج
قاونك اجزاسنك طبيعتلري كبيدر **قاون** طبيعتي بارد و رطبدر
بعضلر ديرلر كه غايت طاتلو قاونك طبيعتي حارتيه مائلدر تبيخ طلي
بولورسه كامستحل اولور آن عباس رضي الله عنه حضرتلرندن روايت ايدرلر
ديركه پيغمبر عليه السلام حضرتلرينه طائفه قاوني هديه كتوروب مبارك
اللرينه الوب قوقولر يارنقدم بن قوقوب سيور ديلركه عظموا البطيخ
فانها من حلل الجنة ماؤها شفاء وحلاوتها من الجنة يعني قاونه تعظيم ايلكوز

زيرا تحقيقا قاون جنت حللرندندر وصويي شفادر طاتلولغي جنتدندر
قاوني جوق جوق يمك معده يي كوشك ايدر هيضه علتي احداث ايدر
تخمي معده ايجنده قاون فاسد اولسه ايدي زهر كبي اولور معده ايجنده
صقاروب سكنجبين ساذج ايله كركدر قاوقدن و بكري كه حاصل اوله طاش
نافعدر هر كيمكه قاونك كوكندن ايكي درهم مقداري ايجه لر ايدي معده
اولان اخلاط يي قي ايدروب اخراج ايدر آيام و باده قاون يمك جائزدر كلدر
قاربوز طبيعتي بارد و رطبدر امراض حاره يه نافعدر حماي محرقه يه نافعدر
بوكلي ادرار ايدروب مثانه ني تبريد و صويي ايجه لر استسقايه نافعدر **خيار**
طبيعتي بارد و رطبدر معده ده كج هضم اولور ثقلت ويرر تا ال ايله يمك
كركدر خياري قوقوسي اسيده حاصل اولمش باش اغريسني قطع ايدروب سركه ده
اولنمش خيار تورشيسي معده نك حرارتني قطع ايدروب صفراني قمع ايدر
اون ايكنجي فصل قوري ميوه لرك طبيعتلري و وجود انسانه متعلق اولان فائده لري
بياننده در **انكور** طبيعتي بارد و يابسدر واكر ايكن يي نيه لر و يا خود قبنروب
صويني ايجه لر اسيده حاصل اولمش اوكسوركه نافعدر اسهالي و قوصمغي دفع ايدر
اكر كوجك اوغلانجقلر اناسنك سوديله ايجورسه لر اسهالي قطع ايدروب
مزاجلريني تعديل ايدر معده يه ضرر ايدروب هضم كج ايدر شكر بنري انك ضررني
دفع ايدر سلس البول اولنلره نافعدر **زيتون** شول زيتونكم اتده بلغ

چقادرلر آنك طبيعتى حار و يابسدر خاميك طبيعتى بارد و يابسدر معده‌يى
و شهوت طعامى قوى ايدر اما خلط سوداوى زياده ايدر سهل صداع ايدر
اكر باغى الحمض زيتونى خاتونلر كتورسه‌لر حيض قانينى كسر اما قورديغى
اربه او نيله نوره كه باقى اشنه‌لر برنجه زماندن بروعارض اولان اسهالى
قطع ايدر **بادم** طبيعتى حار و رطبدر آدمى سمردر اوكسروكى اولان
آدمه نافعدر جكرده و طلاقده اولان سده‌لرى اچر لكن برمقدار كچ هضم اولور
اجى بادم بوكركن اولان طاشلرى باره‌لريوب پاك ايدر تازه بادم
غليظ و نفاخدر آوستنك بتللرى قابى صفرايى قطع ايدر آجى صفرايى
تحريك ايدر **قوز** طبيعتى حار و يابسدر آغز ايجنده اوفاق جبانلر
چقاروب دلرنى ثقلت ويرر كچ هضم اولوب باشى اغريدر معده‌يه برومز (?)
بال ايله قارشدروب يسه‌لر صوق معده‌لى آدملره نافعدر **فندق** طبيعتى
حرارت ايله اعتداله قريبدر جماعه قوت ويرر معده‌ده كچ هضم اولوب
ثقلت ويرر اوكسروكه و قان توكرن آدمه نافعدر فندق ايچى چوق يمك
آدمك باشنى اغردوب كوكلنى بولاندرر **فصدق** طبيعتى حار يابسدر
حلب ديارنده چوق اولور شام فصدوغى ديركلرى نسنه‌در جماعه
زياده قوت ويرر اوكسروكه نافعدر و جكرده حادث اولان سده‌لرى اچر معده‌يه
قوت ويرر كوكلدوشنى منع ايدر بلغمى چقاروب اريدر **كجى بوينوزى**

بادمه اولاد عرب لوز ديرلر
قوزه اولاد عرب جوز ديرلر
فندقه اولاد عرب طوز (?) ديرلر ... ديرلر
فصدقه اولاد عرب فستق ديرلر
اولاد عرب ... ديرلر [illegible]

بونك طبيعتنده اختلاف واردر بعضلر بارد و يابسدر ديمشلر حلاوتى
حرارتنه دليلدر ديمشلر اما عفونتى و قبضى برودتنه دلالت ايدر جالينوس
ايدركم كجى بوينوزنك تازه‌سى يوره‌كى سوددر قروسى قابضدر خامنى
سكللرى اوستنه سوكرلر سكللرى دوشورر صاحب المنهاج ايدر كه تازه‌سى
معده‌يه كمرده هضم اولمز قروسى دخى كچ هضم اولور غدا ايشى آزدر تبنر (?)
شكرى اتمك ضررنى دفع ايدر اكر كجى بوينوزنى تيندروب صوينى ايجسه‌لر
اوكسروكه فائده ايدر طب نبوى بازركه حضرت سلطان الانبيا عليه السلام
عصاسى كجى بوينوزندن ايدى **كنانه** طبيعتى معتدلدر زهرى دفع ايدر
معده‌ده كچ هضم اولور صوق صوق صوده ويجكى دفع ايدر صو ايجنده ايشلدوب (?)
قبوغنى صوبر فرنصكوه شكر ايله قارشدروب يسه‌لر جماعه قوت ويرر **حب
العزيز** طبيعتى حار و يابسدر مغرب ديارنده شهرين زلر ... اين غايت
لطيفدر منى‌يى زياده ايدروب جماعه قوت ويرر و قبوغى غايت ثقيلدر
معده‌ده كچ هضم اولور **عناب** طبيعتى برودته قريبدر معتدلدر
قانك حرارتنى دفع ايدر آق جكرده و كوكسده اولان علتلره نافعدر عنابى
تيندروب صوينى ايجمك صفرانى تعديل ايدر برمقدار كچ هضم اولوب
توليد بلغم ايدر **قوش اوزومى** انى اصلاح ايدر اونيجى فصل اولانسنده (?)
كلور **اون برنجى فصل** ماكولاته متعلق اولان تازه اوتلرك طبيعتلرى

كنانه‌يه اولاد عرب ... ديرلر [illegible]
فارسيلر ... [illegible]
عنابه اولاد عرب ... ديرلر [illegible]

ووجود انسانه متعلق اولان فائده لر بیاننده در مارول طبیعتی بارد و رطبدر
معده نك حرارتنی تعدیل ایدوب طعامی هضم ایدر آدمك اویقوسنی كتورور
قوة جماعیه یی ضعیف ایدر مارولی چوق یمك كوزه ضرر ایدر اما اغا تونلرك
سودینی زیاده ایدر اجی مارول هندبانك بستانیسیدر تخمك طبیعتی
بارد و یابسدر اما انك یپراغنك طبیعتی بارد و رطبدر منفتحدر سده لری
اچر معده نك و جگرك قوتلرینی زیاده ایدر مبارك نسنه در هر مزاجه موافقدر
مزاجی حرارتلو اولانلره بالقوه نفع ایدوب مزاجی برودتلو اولانلره
بالخاصه نفع ایدر بر مقدار قبض وار در خاصه هندبانك خاصه
سندندر كه فصول اربعه نك طبیعتنه مستحیل اولوب یازكونلرنده طبیعتی
حرارته مائل اولوب قیش كونلرنده برودتی زیاده اولور حضرت پیغمبر
علیه السلام هندبا ییكوز اما صوینی صقمكوز زیرا هر كون بوقرده انك
اوزرینه جنت قطره لرندن بر قطره دوشر كرفس طبیعتی حار و یابسدر
سنه لر عجایب آرك و عورتك قوة جماعیه لرینی تحریك ایدر كه خاتونلر
ییسه طوغوردقلری اوغلجقلر صرع زحمتنه مبتلا اولورلر سروكی طوتان
آدم ییسه بولنمی اچوب وجعی ساكن ایدر و دخی اغز قوقوسنی كوزل ایدر
آدمك ذكاسنی زیاده ایدوب صوقوده اولان دیشی اغریسنه نافعدر
روایت اولنور كه حضرت پیغمبر علیه السلام بیوردیلر كه من اكل الكرفس ونام

طابت نكهته وامن من وجع الضرس یعنی بر كمسنه كرفس ییسه و اویوسه اغزنك
قوقوسی كوزل اولوب ازو دیشلرینك اغریسندن امین اولور معدنوز
بودخی كرفس نوعندندر طبیعتی حار و یابسدر كرفسدن لطیفدر اغز
قوقوسنی كرر طعامی هضم ایدر و دیشلری تحلیل ایدوب بولی ادرار
ایدر خاتونلرك حیضنی اچر سنراوت طبیعتی بارد و رطبدر صفرایی قطع
ایدر مزاجی حرارتلو اولنلره اولی درملو غایت نافعدر روایت اولنوركه پیغمبر
علیه السلام مبارك ایاقلرینه حرارت پیدا اولوب سنراوت الوب مبارك
ایاقلرینك اوزرینه صقوب حرارتلرینه خفت كلوب راحت اولدقلرنده
اللهم بارك فیها ان فیها شفاء من تسعة وتسعین داء بیوردیلر لكن مزاجی
برودتلو اولنلره زیاده استعمال ایتمه لر زیرا قوة جماعیه یی ضعیف ایدر
و دخی چوق یمك غشی ایراث ایدر مصلحی كرفسدر ترب طبیعتی
حار و یابسدر نزله یی تحریك ایدر معده یه مضردر و قوة جماعیه یی تحریك
ایدر ترخون طبیعتی حار و یابسدر معده دن كیج صیقر اغز قوقوسنه
خصیمك فائده ایدوب دیشلری پك ایدر ذهنی خفقان قاتی دفع ایدر فلاحت
صاحبی یازمشكه كتان تخم صوغان و یا طوروب یا بجه قاتوب دكسه لر انك ایچی
ترخون بتر تفصیل دیرلركه عاقرقرحا ترخونك كوكیدر اما غلطدر اسفنق
طبیعتی اعتدال ایله حرارته قریبدر و هر طبیعته اسفنق یمك موافقدر اما حرارته

قریب صونی چوق ایچود **بارزی** طبیعتی حار و رطبدر جماعه قوت ویرر
آوکسروکه نافعدر بادم نغیله شروب ایمک کوکردر اما چوق چوق ییمسی
آدمك قورتنی عارنوری احداث ایدر **لحنه** حار یابسدر غلیظ نفاخدر
بادم نغیله و کتوض ایله بشورمك کوکردر تا کم ضرری آز اوله اکر بازن تمر
ایله بشورورلر ایسه غلیظی اعتداله قریبدر **قبق** بونك طبیعتی بارد و رطبدر
حار المزاجه غایت لطیفدر معده ایچنده درصوب تیز چقر معده یه و سعالده
خصوصا قولونج دیرکاری بغرسغه ضرر ایدر و بلغمی حاصل اوله قولنجی
زیاده ایدر یا آرپو ایله مصلحیدر **خاصه** شمسك تاثیرنده حاصل اولمش
اوله انس بن مالك رضی الله عنه دن روایت اولنور که حضرت پیغمبر علیه السلام
قبقی غایت سورلر ایدی تی دیرمکه یا رسول الله سز یی کوررمکه قباغی
چوق بن سکوند بیوردیلر که انه یکثر الدماغ ویزید فی العقل یعنی تحقیقا
قبق دماغی چوق ایدر عقلی زیاده ایدر **نانه** طبیعتی حار و یابسدر
جماعه بلکه شنیدر معده یه قوت ویرر انجور نغی کسر جماعه قوت ویررلکن
چوق ییسه لرقانی تغور جماعه ضرر ویرر قوت قوتکلی طیانه نافعدر
معده نك صوقلغنه و اوچفه علتلرینه نافعدر بلغمی قطع ایدر صفرا ایجی کسر
بادنجان بونك طبیعتی حار و یابسدر اکر یاغ ایچنده بشورسلر لنت
ویرر سرکه و صومق ایچنده بشورسلر قبض ایدر و دفعی معده و بکی عرقنی

احداث ایدر چوق ییمك سودانی تحریك ایدر غم و حزن ایراث ایدر مسوددر
بواسیر تولید ایدر عبدالله ابن عباس رضی الله عنهما روایت ایدرلر که حضرت
پیغمبر علیه السلام ایله انصاردن برکمسنه نك ضیافتنه واردق بر قصعه
کتوردی ایچنده بادنجان ایله قبق وار ایدی اصحابدن بری ایتدی که یا رسول
الله بادنجان بونی مره سودانی تحریك ایدر اغزنی دفع توقف دوکر
مرضی اولور ایدی دیدی حضرت اوچ کره دیدیلر یعنی بو بله دیمه بیوردیلر که
لیلة الاسراده جنت المأوایه داخل اولدوم سدرة المنتهی التنده بادنجانی
دالندن ایله اوستنده اصلی کوردوم دیدیمکه یا جبرائیل الباذنجان یعنی
یا جبرائیل بادنجان دکلمیدر جبرائیل نعم یا محمد دیدی دیدیکه یا محمد
بو بر شجردر که الله تعالی نك وحدانیتنه جمله اوتلردن اول اقرار ایدوب
سنك نبوتکه دخی اقرار ایلمشدر من اکلها علی انها الداء کانت له داء
ومن اکلها علی انها الدواء کانت له دواء وشفاء دیدی یعنی کیمکه مرضی
نیتی ایله ییسه مرض اولور دوا نیتی ایله ییسه شفا اولور دیدی **تورب** طبیعتی
حار و یابسدر بلغمی قطع ایدر معده یه قوت ویرر وطعامی هضم ایتدرور
نفاخدر کچ هضم اولور جماعه زیاده قوت ویرر **شلغم** طبیعتی حار و یابسدر
توربدن تیز هضم اولور تمر ایله بشمك کوکردر بخاری منع ایدر جماعه
قوت ویرر نفاخدر **خوخ** طبیعتی معتدلدر حرارته قریبدر اطبا بوکه

زنجبیل رومی دیرلر جماعه عظیم قوت ویرور اروغ ویرور بیوک جماع ایتسه‌لر
اولادی ارکک اولور **صوغان** طبیعتی حار ویابسدر غذاسی چوق وهضمی
معینی اولوب جماعه قوت ویرر اکر صوغانی چیک ییسه‌لر بلغمی قطع ایدر
اما تشنه‌دن بلغم متولد اولور **صرمصق** طبیعتی حار ویابسدر معده‌یی
وقلبی قوی ایدر بخاری دماغه چقاروب باشی اغریدر عقربه صوقان آدمه
نافعدر **اوزه‌کلمکی فصل** خوش قوقولو نازک چچکلرک طبیعتی وصحیح
انسانه متعلق اولان فائده‌لری بیاننده‌در **کل** حضرت پیغمبر علیه السلام بیوردیلر کم
ان الله تعالی خلق الورد من بهائه وجعل له ریح ابنیائه من اراد ان ینظر الی
بهاء الله وشم ریح ابنیائه فلینظر الی الورد ولیشم یعنی حضرت پیغمبر علیه السلام
بیوردیلر کم الله سبحانه وتعالی کندی عزتندن وحسن زینتندن خلق ایدوب پیغمبرم
وسائر انبیا علیهم السلام قوقوسنی کله ویردی هر کیم الله سبحانه وتعالی حضرتلرینک
عزتنه نظر ایدوب انبیانک قوقوسنی قوقلمق دیلسه ایدی نظر ایدوب کلی
قوقولسین کلی قوقلمق اکلا وشربا استعمال ایلمک قلبه ودماغه قوت ویروب
سوداری اجر کلابک طبیعتی بارددر صفرایی تسکین ایدوب صفرادن حاصل
اولان مرضلری دفع ایدر کل صوینی بالیماغه واسیمه حاصل اولان باشی
اغریسنه فائده ایدر دوشک ایچنه کل قویوب اوستنه یاتمق جماعک قوتنی
کسر **بنفشه** طبیعتی بارد ورطبدر آسیمدن حاصل اولان باش اغریسنه قوقلمق

فائده ایدر بنفشه شرابی ذات الجنبه ویکوک اغریسنه وقورو اوکسوروکه نافعدر
اما بر مقدار معده‌یی کوشنک ایدر **یاسمن** طبیعتی حار ویابسدر قوقولمق قوجه‌لره
نافعدر یاغی قولنج رحمنه فائده ایدر چوق چوق قوقولمق آدمک بکزینی صاری
ایدر کل صوینه باتروب قوقولمق کوکدر **زرین قدح** حضرت پیغمبر علیه السلام
بیوردیلر کم علیکم بشم النرجس فان فی القلب حبة الجنون والجذام والبرص
لا دهو یعنی زرین قدحی قوقولمق سزلک اوزرینکزه اولسون کم تحقیقا قلبده
جنون وجذام وبرص بر دانه‌ وار در انی برنسنه قطع ایتمز الا زرینک
شمه‌سی کسر حضرت انسدن روایت اولنور که برکون طائفه پیغمبر علیه السلام
عینی اهدا ایلدی مبارک الله النه الوب مرحبا ایدوب بیوردیلر که ما الصنک
وطیب ریحک یعنی بنی کوزلسین ونه لطیف قوقولک وار در حضرت انس
رضی الله عنه ایدر که فنکس رأسه حیاء من رسول الله صلی الله علیه وسلم وهی
منکوس الرأس الی یوم القیمة یعنی حضرت پیغمبردن اوتانوب باشنی اشغه
براقدی اول زماندن قیامته دکین بونی اکری اولدی طبیعتی حار ویابسدر
زرینی قوقولمق رطوبتدن اولان باشی اغریسنه نافعدر خصوصا حمامدن چقدقده
قوقولسه‌لر دماغک سده‌سی اچر اکر زرینی قدح صوغانی فتیل ایدوب کوتوره
خاتونده که اولور **زنبق** طبیعتی حار ویابسدر زنبق ایله بورونی یوسه‌لر
ایری بورنده اولان لکه‌لری کیدروب بورنه جلا ویرر زنبقک دماغه اولان

فضولی تحلیل ایدر دماغی پاك ایدر صوصام طبیعتی حار و یابسدر آق و ماوی
اولور قوقوسی اسیرع اولان باشی اغریسنه ضرر ایدر اما عقرب صوقان آدمه
نافعدر طلاق اغریسنه نیجی اتسه‌لر وجعدن نفع ایدر فسلکان بخاری و مسلمده
یازرکه حضرت پیغمبر علیه السلام بیوردرکه من عرض علیه ریحانا فلا یرده فانه
خفیف المحمل زکی الرایحه یعنی برکمسه‌یه ریحان عرض ایله‌لر ایسه رد ایلمسون
زیرا ریحان کوتورمك آساندر و رایحه‌سی غایت تیز و لطیفدر طبیعتی حار
و یابسدر آنك قوقوسی قلبه و دماغه قوة ویرر آوستنه صوصامجی قوقوسی ایلر
آدمك اویقوسنی کتورور اوغلان اوتی طبیعتی حار و یابسدر قوقوسی
دماغی تعدیل ایدر نزله ایدوب اینجه‌لر سودادن حاصل اولان خفقانه
زیاده فایده‌در بالق اوتی نعنایه بکزر خوشی قوقولو اوتدر حضرت انس
روایت ایدوب دیرکه حضرت پیغمبر علیه السلام بیوردرکه لیلة معراجده عرشك
اطرافنده زنجوشی بتمش کوردم و دخی انس روایت ایدوب دیرکه پیغمبر
بیوردرکه علیکم بالمرزنجوش فانه جید للخشام یعنی مرزنجوشی شرك
اوزریکزه اولسون که تحقیقا مرزنجوش خشم دیدکلری مرضه نافعدر طبیعتی
حار و یابسدر معده‌یه قوة ویرر اخترمغی دفع ایدر اکر بالق اوتنی سرکه
ایچنده قینادوب دیشی اغریان آدم اغزینه طوتسه ایدی فی الحال ساکن ایدر
شب بویی طبیعتی حار و یابسدر کیجه ایله قوقوسی زیاده اولوردی اکر شب بویی

دوکوب بواصری اولان آدمه یاقی اتسه‌لر وجعنی تسکین ایدوب بواصری دفع ایدر
تنبول قوقولو دروبنلو نافعدر اون اوچنجی فصل خوب قوقولی
بخورلر و دخی اسی ویتلرك طبیعتلرینی و وجود انسانه متعلق اولان فائده‌لری
بیاننده‌در عود طبیعتی حار و یابسدر تورا غاصرکه هند دریاسنده
بعضی جزیره‌لرده بتر انك کوکنی چیقاروب نکرادیر کوملرنا کیم خبیث
یرلری چوریوب لطیفی قالور عودك دخانی غایت لطیفدر تورکوکلی
و معده‌یه قوة ویرر دماغی سدلرینی اچر خواص خمسه‌نی تیز ایدوب آدمه فرح
ویرر عودی چیکنمك اغز قوقوسنی لطیف ایدر معجونه ایدوب بسه‌لر انیکی
طعامی اینزدوب جماعه قوة ویرر عنبر طبیعتی حار و یابسدر تعض اولده
بردن زفت قینزوبخی کبی هند دریاسنده دینبدی قینادوب چیقر دریا
کنارنده بولورلر تعضیلدیر لرکه دریای هندده اولان بالقلر قعر دریاده
عنبری کلی ایدوب اولورلر هند دریاسنك سواحلنده اولان صیادلر اول الجی
بالقلری بولوب عنبردن هلاك اولدوغنی بیلورلر قرنی ایچنده اولان
عنبری اخراج ایدوب جمع ایدرلر تعضیلدیرلرکه اول بالقلك برینه سنیدر
اما عنبرك بو نوعی مقبول دکلدر تعضیلدیرلرکه بوقولك اصلی بوقردر
بخاردندر تعضیلدر حکایت ایدوب دیرلرکه هند ولایتنده غایت ایله بوکسك
طاغلر واردرکه اکر انسان چقمغه امکانی یوقدر اول طاغده کوزل قوقولی

بعضی اوتلر بتر که انك یپراغی کل ایدوکی غزالدن مسك حاصل اولور بچه کین
جمع ایدوب اوللریا ید وبعضی بال ایچنده حاصل اولور سیللر بغورلر دریایه
کتوروب دریا کنارنده بولورلر اهل وقوفدن بعضلر دیرلر که هوا آتشیده
اولر وبعضی زمان دریای هندك تموجندن اوستنه بر جنس حارجه کوپك
حاصل اولوب هوا لطیف اولر وبعضی زمان دریانك کنارنه جمع اولوب
شمسك تأثیرندن اول محلدن عنبر حاصل اولور دیرلر اما حقیقت حال
بودر که عنبرك اصلی بلنمامشدر که حکیم هند دریاسنك کنارنده بولوردیلر
اما عنبر اصلنده حاصل اولور وبعضی بلغم آتوسی اولور که انهب اولوب
یاغی اولور سیاهی بر از قده کاه اولور که بال موسی والاوفق ضعیف وکوچک
قاتوب حیله ایدرلر مقبول اولدیغی عنبر وزننده غایت خفیف اولوب رنگی
بوز رنك اولاندر عنبرك قوتیسی قلبه ودماغه قوت ویرور حوادث غشی
صافی قیلور بیرلی قوت ویروب فانی زیاده ایدر آنسی کوکلده قوتی حکم
حرارت اولان آدمه ضرر ایدر مکر که خوشنجه کافور ایله قوتلیه لر مسك بونك
طبیعتی حار ویابسدر آنوزنك ولانینك اطرافنده وخطا وچین طاغلرنده
اولان غزاللرك کوبکنده حاصل اولور حکایت ایدرلر اول طاغلرده
بر لطیف اوت بتر کیم رایحه سی مسکه طیبدر اول اوتدن قوت وغیری
حیوانات بسه ایدی انی وقانی مسك کبی قوقه لطیف صاحبلری نابع ایدر

واذکر نفعه ... کسه رنك ... [illegible]

ترکیه اول اوتدن بسلدی انده چیقان بیل مسك کبی قوقر اکر مسکی یانق
یاغیله قارشدروب باشه سورسکز نزله منع ایدر دماغه قوت ویرر واکر
شبوی یاغیله قارشدروب دکوك باشنه سورسلر چوق چوق جماع ایتمکه
معین اولور طوغرمیان خاتونلر کندولری علاج ایلدوکی زمان ایچنه مشك
قوسهلر ایدی که اولماغه معین اولور مسکی چوق قوقلق و یاننده کتورمك
آدمك بکرلرینی صورودر مسکی معجون ویا شربت ایله چوق چوق استعمال ایلمك
اغز قوقوسنی کم ایدر صندل بونك طبیعتی بارد ویابسدر معده یه قوت ویرر
اسیده اولان باشی اغریسنه کلی صو ایله اوروسلر اغریسنی کیدر درحقیقه صندل
نزلهنی نافعدر حرارتی دفع ایدر بت یه قوت ویرر اما برمقدار قابضدر قرنفل
طبیعتی حار ویابسدر معده یه وجکره ودماغه قوت ویرر کوکل دوشنسنی دفع ایدر
سوداوی قطع ایدر قلبه فرح کتورر اغزنده اولان قوقوسنی کوزل ایدر وقوتی
کوزك نورینی زیاده ایدر دارچینی بونك طبیعتی حار ویابسدر سوده
قویوب کوزه چکسلر ایدی کوزك ظلمتنی دفع ایدر نورینی زیاده ایدر معجون
ایدوب یسه لر جکرده اولان سددلری اچوب استسقایی دفع ایدر وذهنی قلبی
تفریح ایدر معده یه قوت ویرر دارچینی جنسندن جماع محلنه ذکره سورسلر
جماعه شهوتی ولذت ویرر کیم تعبیر اولنمز دار فلفل بونك طبیعتی حار ویابسدر
معده یه قوت ویرر طعامی تیز هضم ایتمکه معین اولور منی زیاده ایدر سوداوی ادرار

اول ادویه نك وضعنده ... [illegible]
وقطع قضدن ... [illegible]
وضعی اولادویه ... [illegible]
دار فلفل ... [illegible]

کوزه چکه‌لی نوزنی زیاده ایدروب معده و جگری صوقلرده غنی کبدی اصلاح ایدر
جماعه قوت ویرر بلغم غلیظی ایدروب اسهال ایدر . زرنباد نوبنک طبیعتی حار
ویابسدر مرآتی بطنده اولان ریاحی تحلیل ایدروب صوغان و صارمساق رایحه‌لرینی
قطع ایدر آدمی سمردوب قلبی تفریح ایدر زهرلو جانور صوقدوغی آدمه نافعدر
سوداوی اسهال ایدر بعضیلر دیرلرکه زرنبادی چوق چوق استعمال ایلمک قلبه
ضرر ایدر لکن یاربوزانک ضررینی دفع ایدر . بیبر نوبنک طبیعتی حار و یابسدر
معده‌ده اولان بلغمی داغدوب سکولری قوتلندرر بلغمی ایدروب معده‌یی پاک ایدر
نطرون ایله قارشدروب تنقیه اولنان آدمه سومک الرمی دفع ایدر غلیظ طعاملری
لطیف ایدروب جماعه قوت ویرر . کمون نوبنک طبیعتی حار و یابسدر تورکجه اوله
صوغلجانی قتل ایدروب ریحی تحلیل ایدر اکر کمونی سرکه ایله استنشاق
ایلسه‌لر بورنی قانی کسر کمونی چوق استعمال ایلسه‌لر آدمک بکزینی صاری ایدر
عسل ایله معجون ایدروب یسه‌لر استسقایی و لقوه‌یی و فالجی کیدررلر اکر کمونی
طوز ایله صیغیر کوزی قپاغنه تبان قیلی قوپروب یرینه توکوب سه‌لر بردخی
بتمه . چورک اوتی ابو هریره رضی الله عنه روایت ایدر دیرکه حضرت
پیغمبر علیه السلام بیوردیکه علیکم بهذه الحبة السوداء فان فیها شفاء من کل
داء الا السام دیو بیوردیلر یعنی شرک اوزرینه اولسون بو حبة سوداکم
حقیقتا انده هر مرضدن خلاص ایچون دوا واردر الا اجل ایچون یوقدر بیوردیلر

زرنباد اولادر عربی دخی زرنباد دیرلر
بیبر اولادر عربی فلفل دیرلر
کمون اولادر عربی کمون دیرلر
چورک اوتی اولادر عربی شونیز دیرلر

اشیاء غیر مشهوده‌یی ترک ایدروب خلوق عمرینی هر زمانده استعمال ایتمکه معتاد اولنلر قوای
احوالنه بیان ایلدیم تاکه حضرت جابر رضی الله عنه روایت ایلدوکی خیر الناس انفعهم
للناس حدیث شریفنک فحواسی سعادتنه اخوانیمی اوزره عامه ناسی بو علم شریفدن
محروم قالمیوب منتفع اولالر آنلره نفع حاصل اولورسه لطف ایدروب بو محاسنلک
دعا ایله نامنی الی یوم التناد خیر ایله یاد ایدروب فاتحه شریف قرائتیله روحنی شاد ایلیه‌لر
علم طب بر شریف علمدرکه ادیان مختلفه اصحابندن هر کس بو قدرکه بو علم طبی
انکار ایدنلر حکمایی افراد ایدروب علم طبدن انتفاع طالبلردر و علوم شتا
اربابنده برفرد یوقدرکه سائر علوم عالمی و اغلب علم طبه احتیاجی مستغنی
اوله انلردخی طب علمندن منتفع اولمغه راغبلردر . بناء علی ذلک هر کسه لا اقدر که
علم طبدن نشو و دادرون طبایعدن حصه دار اوله . اما بو دخی بلنمه‌لیدر که
بو کتابک فائده‌سی جمله‌دن زیاده شول مبتدیلره‌درکه علم طبی و فن طبایعی
بیلوب ماکولات و مشروبات و ملبوسات و مشمومات امرنده هر زمان بر
استاد فائقه و طبیب حاذقه سوال ایتمکه محتاج اوله . علی وفق المراد
سوال ایتمکه بر استاد بولمدوغی زمان بو کتابه نظر ایتمکله شفای صدر حاصل
قله . الحی رجا ایدرم که سندن بو کتاب سطوره نظر ایدوب واقع اولان قصوره
دامن لطف ایله ستر ایدوب قلم کرم ایله اصلاح ایده بیرو جوانلک کمال کرمکدن
عصیانلرینی عفو ایدروب مقاملرینی قصور وضاننه ایت یا رب سندن دیلرمکه

صالح افندیده ایکی جلد تفسیر
ایکی جلد محمد عه
برعلم مدرس افندیده
بر جلد مشکات

١٢٥

بو کتاب استنساخ ایلدکم حسن خط ایله یازدم مغه سعی ایلمیان کویم الشانه جنس
خامه احسانات یا رب بو کتابه مالک اولوب مطالعه ایتمکه طالب اولنی بیماد
عجز ایکه دولت دین رکله درمان ایت یا رب بو کتابک حاشیه سنده اولان منه لری
ترک ایلمیوب یازمغه اولان زحمتو هر کیمکه اضیاد ایدر سه انک عصیانینی و جمله
اوستنده اولان نقطه جرمنی رفع ایدوب زحمتنی رحمته تبدیل ایت بو کتابک
تألیفنه تاریخ زبور جمادی الاخر صنک اواسطنده مباشرت اولنوب
اول زمان بو قصر محمیه استانبولده ابو الفتح سلطان محمد خان
غازی سکه ادیحوط الخان نام ایلدوکی بیماهتیاده
ربیع الاول انلدم اون بری کوننده تسوید ایدوب
تمام ایلدم الحمد لله الذی علی ان وفقنا للاتمام
وصفی لنا الضوذ من الالام والصلوة
والسلام علی خیر خلقه ونبیه محمد وآله
واصحابه الکرام